การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าว ของหนังสือพิมพ์ กรณีความขัดแย้งทางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

สุจิตรา วรุณโณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานิเทศศาสตร์สารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2552

DPU

The Use of News Space by News Sources and the Censoring and Interfering in Newspaper Reporting in the Case of the Political Conflict after the Coup d'tat of September 19, 2006

SUJITTRA VARUNNO

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts (Communication)

Department of (Business Communication)

Graduate School, Dhurakij Pudit Pudit University

2009

DPU

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ กรณี ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549
ชื่อผู้เขียน สุจิตรา วรุณโณ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. ดร. กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์สารสนเทศ
ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ กรณี ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ของแหล่งข่าว ด้วยวิธีการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวหนังสือพิมพ์ในช่วง 1 ปีหลังการรัฐประหาร ระหว่าง ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีกับรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) 2) ผลกระทบที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้รับจากการใช้พื้นที่สื่อจากวิธีการปิดกั้น การกแทรกแซงทำข่าวของแหล่งข่าว และ3) แนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เมื่อเผชิญกับการปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าว

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง (In-depth interview) กับแหล่งข่าวข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 15 คน ประกอบด้วย แหล่งข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวน 3 คน แหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. จำนวน 3 คน ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ประจำสายทหารและการเมือง จำนวน 6 คน นักวิชาการรัฐศาสตร์ นักวิชาการนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน จำนวน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้โอกาสที่ไม่สามารถเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยได้โดยตรงหลังการรัฐประหาร ใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าว ประกอบด้วย 1.การเลือกใช้สื่อ ที่สามารถแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) การใช้สื่อต่างประเทศ เว็บไซด์ กระจายข่าวสู่สังคมระดับโลก 2) การใช้สื่อมวลชนไทย กระจายข่าวให้ไหลเวียนอยู่ในสังคมไทยผ่านบุคคลอื่นสื่อสารแทน 3) การใช้สื่อเฉพาะกิจ สื่อทางเลือก สื่อบุคคล สื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มผู้สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร 2.การใช้อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ 3.การใช้สัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และ 4. การสร้างวาระข่าวสาร โดย

ใช้คุณค่าข่าวในตัวเองเป็นหลัก ซึ่งมีอิทธิพลต่อการนำมาเสนอข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์อีกทอดหนึ่ง

ผลการศึกษายังพบว่า สื่อต่างประเทศ เว็บไซด์และวิทยุชุมชน เป็นช่องทางที่ฝ่ายพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ใช้เพื่อนำแทรกแซงเพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ เนื่องจากง่ายต่อการเข้าถึง และรัฐไม่สามารถปิดกั้นได้ เพราะประเทศไทยขาดกฎหมายควบคุมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้พื้นที่สื่อด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าว คือ 1. การใช้กลไกอำนาจรัฐ ควบคุม สั่งการ หน่วยงาน ข้าราชการ กองทัพและสื่อมวลชนภายใต้การกำกับดูแลเป็นเครื่องมือกระจายข่าว 2. การขอให้ตรวจสอบข่าวตัวเอง 3. การสร้างวาระข่าวสาร ชี้แจง ปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติและ 4. สัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ประจำสายทหาร และ5.การใช้สื่อต่างประเทศ เพื่อชี้แจง ตอบโต้ประเด็นข่าวสู่สังคมระดับโลก โดยที่ไม่สามารถใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าวได้ด้วยกฎหมาย ประกอบด้วย พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.2457 ประกาศคปค.ฉบับ 10 และคำสั่งคปค.ฉบับ 5 และพ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484 ได้เนื่องจากในยุคสังคมสารสนเทศเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นสร้างโอกาสให้สื่อและข่าวสารเข้าถึงประชาชนได้ง่าย ดังนั้น การปิดกั้นข่าวสารจึงไม่เหมาะสมยุคสมัย

การใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าวของแหล่งข่าวทั้งสองฝ่ายต่างส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เสี่ยงต่อการตกเป็นเครื่องมือของแหล่งข่าวในการแย่งชิงอำนาจ ผลประโยชน์ทางการเมือง เนื้อหาข่าวขาดความสมบูรณ์รอบด้านและไม่สามารถสะท้อนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น นัยยะทางการเมืองได้อย่างตรงไปตรงมา ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องใช้ประสบการณ์การทำข่าวประจำสายการเมือง สายทหารและการทำข่าวในสถานการณ์การรัฐประหารในอดีต รวมทั้ง ยึดมั่นหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นหลักในการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

Thesis title The Use of News Space by News Sources and the Censoring and Interfering in Newspaper Reporting in the Case of the Political Conflict after the Coup d'tat of September 19, 2006

Author Sujittra Varunno

Thesis Advisor Assistant Professor Dr.Kullatip Sataruji

Department Information Communication

Academic Year 2008

ABSTRACT

The objective of the research on the use of news space by news sources and the censoring and interfering with newspaper reporting in the case of the political conflict after the coup d'tat of September 19, 2006 is to study the following: 1. The use of newspaper by news sources by censoring and interfering with news reporting within the one year period after the coup between Pol.Col.Thaksin Shinawatra, former prime minister, and the government of General Surayud Chulanonda and the Council of National Security; 2. The impact upon newspaper reporters from the censorship and interference by the news sources; and 3. How reporters adapt in the face of censorship and interference.

In this study, the researcher used quantitative research and in depth interview with 15 key news informants, including 3 news sources on the part of Pol. Col. Thaksin Shinawatra; 3 persons from the side of General Surayud Chulanonda and the Council of National Security; 6 military and political newspaper reporters; and 3 political scientists, communications art experts and human rights activists.

The research results showed that on the side of Pol.Col. Thaksin Shinawatra, who did not have direct access to Thai newspaper reporters after the coup, used newspaper space through interfering with the news reporting including: 1. The choice of media which can be classified into 3 levels (1) The use of foreign news media and website to disperse news to the world (2) The use of Thai media to disperse news circulated in Thai society through other people (3) The use of specialized media, alternative media, and personal media to communicate to the supporters of Pol.Col. Thaksin Shinawatra; 2. The use of political influence and media business orgainizations;

3. The use of good relationships with news reporters; and 4. The creation of news events that uses news value as the core which influences the way news are reported on the newspaper.

The result also showed that foreign media, website, and community radio is the channel that Pol.Col.Thaksin Shinawatra used to interfere in the news space of the newspaper since it is an easy access into the country with the lack of law to prohibit the use of electronic media and the government cannot censor.

At the same time, the government of General Surayud Chulanonda and the CNS used news space by interfering with news reporting by 1. The use of state mechanisms to control and order agencies, officials, the military and the news media under supervision, as tools to disperse news; 2. Requests to review news items by themselves; 3. The creation of news events to inform and implant nation loving ideology; and 4. The good relationships with military news reporters; and 5. The use of foreign media to inform and answer allegations to the world. The censoring techniques could not be used despite existing laws of the emergency decree of 2457 B.E., CNS Announcement no. 10 and no. 5, and Printing Act of 2484 B.E., because in this globalized communications technology that developed into an access and opportunity for the media and news to easily reach the masses. Censorship is not modern and appropriate to the times.

The use of newspaper space by interfering with news reporting by news sources/informants of both sides has an impact on the reporting of newspaper reporters, who are at risk of being manipulated by the sources themselves, in the struggle for power and political interests. News reports are lacking and could not truly reflect what was really going on, or the political implications as direct as should be. News reporters must use their past experiences as reporters of military and political news on coups and must adhere to professional ethics in reporting the political events and conflicts after the coup of September 19, 2006.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความมุ่งมั่นและเอาจริงเอาจังของผู้ช่วยศาสตร์ตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา เคี่ยวเข็ญให้ผู้วิจัยขยัน หมั่นค้นคว้า แก้ไขปรับปรุงงานเสมอและคอยเต็มพลังใจไม่ให้ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค ตลอดจนคณะกรรมการทุกท่านที่ชี้แนะข้อพบพร่องให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกมาเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ได้อย่างไม่น่าเชื่อว่า เพียงแค่มุมมองเล็ก ๆ ของผู้วิจัยที่เห็นว่า วิกฤตการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ 2549 "สื่อ" ถูกใช้เป็นอาวุธทำสงครามข่าวสารแย่งชิงประชาชนอย่างหนักหน่วง จะกลายเป็นงานวิทยานิพนธ์หนึ่งฉบับ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่สนับสนุนทุนการศึกษา คณาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชา ความรู้และประสบการณ์อย่างเต็มที่ คุณรัชนีวรรณ ดวงแก้ว ผู้ชักชวนให้เข้าศึกษา ห้องสมุดสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สีที่เป็นแหล่งค้นคว้า คลังสมองใกล้ตัว ผู้วิจัยจะนำโอกาสอันดีและทักษะ ความรู้ที่ได้รับไปใช้พัฒนาการทำงานในอาชีพนักสื่อสารมวลชนของผู้วิจัยให้มากที่สุด รวมถึงขอขอบคุณครอบครัว พี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน ซึ่งไม่สามารถเอ่ยนามได้หมด ณ ที่นี้ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจเสมอมา ซึ่งกำลังใจเหล่านั้นมีคุณค่ายิ่งในภาวะที่ผู้วิจัยเผชิญกับงานที่หนักอึ้งและการเรียนที่ละทิ้งไม่ได้

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในงานวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าจากภารกิจทางการเมือง การทหาร แลงานข่าว ข้อมูลที่ได้ประโยชน์ยิ่งต่อการศึกษาเชิงวิชาการและทบทวนประวัติศาสตร์ร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ วงการวิชาชีพสื่อสารมวลชนและการเมืองในยุคที่ "ข่าวสาร คือ อำนาจ" ต่อไป

สุจิตรา วรุณโณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฆ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1. บทนำ	**1**
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	8
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.5 ขอบเขตการศึกษา	9
1.6 นิยามศัพท์	9
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	**13**
2.1 แนวคิดผู้รักษาช่องทางการสื่อสาร (Gatekeeper)	13
2.2 ทฤษฎีการผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม (agenda - setting)	17
2.3 แนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าว และการรายงานข่าว	23
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร	28
2.5 แนวคิดทหารกับสื่อ	30
2.6 ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคมหรือชี้นำสังคม (Technological Determinism)	33
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
3. ระเบียบวิธีวิจัย	**38**
3.1 แนวทางการศึกษาวิจัย	38
3.2 แหล่งข้อมูลในการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคล	38
3.3 เครื่องมือการวิจัยและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	47
3.6 การนำเสนอข้อมูล	48
4. ผลการวิจัย	**51**
4.1 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวกรณีความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	73
4.2. การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ(นปก.)	123
4.3 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550	146
4.4 ผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์	161
4.5 แนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์	173
5. บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	**182**
5.1 สรุปผลการวิจัย	181
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	193
5.3 ข้อเสนอแนะ	204

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	**206**
ภาคผนวก	**210**
ภาคผนวก ก. ประวัติแหล่งข้อมูล	211
ภาคผนวก ข. ประกาศ คปค. ฉบับที่ 3	216
ประกาศ คปค. ฉบับที่ 10	217
ภาคผนวก ค. รายชื่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.2549 สาขาสื่อสารมวลชน นักเขียน ศิลปิน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อหนังสือพิมพ์	219
ภาคผนวก ง. เว็บไซต์ การเมืองรายงานข่าวความเคลื่อนไหว ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและต่อต้าน การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549	220
ภาคผนวก จ. สำนักข่าวต่างประเทศที่เสนอข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	222
ภาคผนวก ฉ. สื่อที่ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ในการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าว	226
ภาคผนวก ช. สื่อที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ใช้ในการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าว	228
ภาคผนวก ฌ. เอกสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกของรัฐบาล พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.	230
ภาคผนวก ญ. ข่าวการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 หน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชนและบางกอกโพสต์	239
ประวัติผู้เขียน	**240**

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1.1 แสดงข่าวความขัดแย้งทางการหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 กรณีความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทางสื่อหนังสือพิมพ์..... 6
1.2 แสดงข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 กรณีกลุ่มสถานีโทรทัศน์พีทีวีและนปก..... 7
1.3 แสดงข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 กรณีการรงค์รับร่าง/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2550..... 7
3.1 แสดงโครงสร้างวัตถุประสงค์ ความสัมพันธ์ของแนวคิด ทฤษฎี และวิธีดำเนินการ..... 49
4.1 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน กันยายน พ.ศ.2549..... 55
4.2 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน ตุลาคม พ.ศ.2549 56
4.3 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2549..... 57
4.4 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน ธันวาคม พ.ศ.2549..... 58
4.5 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน มกราคม พ.ศ.2550 59
4.6 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550..... 61
4.7 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน มีนาคม พ.ศ.2550..... 62
4.8 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน เมษายน พ.ศ.2550..... 63
4.9 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2550..... 64
4.10 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน มิถุนายน พ.ศ.2550..... 65
4.11 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2550..... 67
4.12 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน สิงหาคม พ.ศ.2550..... 69
4.13 แสดงสถานการณ์ข่าวประจำเดือน กันยายน พ.ศ.2550..... 71
4.14 การแทรกแซงการทำข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร..... 74
4.15 ทัศนะรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักวิชาการรัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นักสิทธิมนุษยชน ต่อการแทรกแซงการทำข่าวความเคลื่อนไหวพ.ท.ต.ทักษิณ ชินวัตร ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร..... 84

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

4.16 ทัศนะการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าว
กรณีความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. 95
4.17 ทัศนะของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการรัฐศาสตร์
นักนิเทศศาสตร์ นักสิทธิมนุษยชน มีทัศนะต่อการปิดกั้นการทำข่าว
ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช..... 109
4.18 ทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการรัฐศาสตร์
นิเทศศาสตร์ นักสิทธิมนุษยชนต่อการแทรกแซงการทำข่าว
ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
ในประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร..... 115
4.19 การแทรกแซงการข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.
ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร…..... 125
4.20 ทัศนะฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักรัฐศาสตร์
นิเทศศาสตร์ นักสิทธิมนุษยชนต่อการแทรกแซงการทำข่าว
การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร..... 128
4.21 การแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.
ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช..... 133
4.22 ทัศนะของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการรัฐศาสตร์
และนักสิทธิมนุษยชนต่อการปิดกั้นการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวี.
และนปกของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช..... 136
4.23 ทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักรัฐศตร์ นิเทศศาสตร์
นักสิทธิมนุษยชนต่อการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวี
และนปก.ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช..... 140
4.24 แสดงการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
ในกรณีการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550..... 146

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

4.25 ทัศนะฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักรัฐศาสตร์ นักนิเทศศาสตร์ และนักสิทธิมนุษยชน ต่อการแทรกแซง การทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร 149

4.26 แสดงการแทรกแซงการทำข่าว การรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ปีพ.ศ.2550 ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทรยุทธ์ จุลานนท์และคมช..... 153

4.27 การแทรกแซงการทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550 ของฝ่ายรัฐบาลและคมช.ในทัศนะของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการรัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์และสิทธิมนุษยชน..... 155

4.28 แสดงการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวที่ส่งผลกลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อ การทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549..... 161

5.1 วิธีการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและส่งผลกระทบ ต่อการทำข่าวหนังสือพิมพ์..... 191

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงแบบจำลองการรักษาช่องทางการสื่อสารของเดวิด เอ็ม ไวท์.....	14
2.2	แสดงรูปแบบการคัดเลือกข่าวของผู้รักษาช่องทางการสื่อสาร Galtung and Ruge (1965)	15
2.3	แสดงแบบจำลองการกำหนดวาระข่าวสารโดยสื่อมวลชน.....	18
2.4	แสดงองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดวาระข่าวสาร McCombs and Shaw.....	20
3.1	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	50
4.1	แสดงภาพพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ในเขตกรุงเทพมหานคร ข้ามประเทศจากสหรัฐอเมริกา.....	76
4.2	แสดงภาพข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ สำนักข่าวเอบีซีของออสเตเรีย ที่สำนักข่าว CNN นำมาออกอากาศเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 ถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการรัฐประหาร.....	78
4.3	แสดงภาพ www.ClubThaksin.com 1 ในหลายเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการ ข่าวสารความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร.....	79
4.4	แสดงภาพ www. Hi-Thaksin.com ประกอบตัวอย่างเนื้อหาภายในเว็บ.....	80
4.5	แสดงภาพของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขณะเดินลงจากเครื่องบิน ที่ประเทศอังกฤษหลังถูกรัฐประหารไม่สามารถเดินทางกลับประเทศไทยได้....	82
4.6	แสดงภาพพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขึ้นปกนิตยสารไทม์ และบทความ หัวข้อ “Thaksin power plays touch Thailand even from exile.....	86
4.7	ผู้ก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวีและเป็นแกนนำ กลุ่มพีทีวีชุมนุมต่อต้านการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549.....	90
4.8	แสดงภาพรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ชั่วคราว) พุทธศักราช พ.ศ.2549.....	100
4.9	พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานคมช.ให้สัมภาษณ์ ซีเอ็นเอ็น ประเด็นความเคลื่อนไหวในต่างประเทศของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2550	102

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

4.10 พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกคมช. ให้ข้อมูลข่าวผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ตามการมอบหมายของพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานคมช..... 104
4.11 แสดงภาพ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ ประจำวันแก่ผู้สื่อข่าวทำเนียบรัฐบาล..... 104
4.12 แสดงภาพผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ คอยทำข่าวภายในกองบัญชาการ กองทัพบก (บก.ทบ.) ซึ่งเป็นศูนย์บัญชาการของคปค. ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2549..... 107
4.13 แสดงภาพการเข้าจับกุมแกนนำผู้ชุมนุมที่หน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์ เมื่อ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2550..... 124
4.14 ภาพการจัดรายการทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2550 แต่ไม่สามารถออกอากาศได้..... 126
4.15 แสดงภาพพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลินการใช้สื่อมวลชนไทยและต่างประเทศ เป็นช่องทางการสื่อสารสู่สังคมทั้งระดับไทยและต่างประเทศ..... 134
4.16 การดูแลรักษาความเรียบร้อย บริเวณหน้ากองบัญชาการกองทัพบก..... 135
4.17 ถ่ายการชุมนุมและความเสียหายบริเวณหน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์ หลังเกิดการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวี และนปก.ที่ถูกใช้ประกอบในการชี้แจงกับต่างชาติ..... 141
4.18 หนังสือรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของกลุ่มนปก. และอดีตกลุ่มการเมืองไทยรักไทย 148
5.1 แสดงการใช้สื่อต่างประเทศของฝ่ายพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช..... 183
5.2 การแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาล พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช..... 184
5.3 แสดงวิธีการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อการใช้ พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร..... 185
5.4 แสดงเป้าหมายของการเลือกใช้สื่อบุคคลเพื่อการแทรกแซง การทำข่าวของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร..... 186
5.5 แสดงภาพวิธีการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อการใช้พื้นที่สื่อ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ของแหล่งข่าว..... 188

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

หลังประเทศไทยรับเทคโนโลยีการพิมพ์ที่มาพร้อมกับการขยายอาณานิคมของประเทศตะวันตกสู่ประเทศโลกที่ 3 ตั้งแต่ทศวรรษที่ 19 เป็นต้นมา นับเป็นต้นกำเนิดของสื่อมวลชนไทย โดย"จดหมายเหตุบางกอก"หรือ"Bangkok Recorder"เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทยที่ตีพิมพ์ขึ้นเป็นฉบับแรก ในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 เพื่อประกาศและแจ้งข่าวสารราชการแก่ประชาชน ก่อนที่หนังสือพิมพ์จะมีบทบาทเป็นสื่อมวลชนผู้บุกเบิกสังคมข่าวสาร ความรู้แก่คนไทย และมีพันธกิจ(Social functions)เสมือนเป็น"หมาเฝ้าบ้าน"(Watchdog)ที่คอยเฝ้าระวังตรวจสอบสิ่งแวดล้อม เป็นผู้คอยประสานส่วนต่างๆ ของสังคม สร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมแก่คนรุ่นหลัง (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ,2549 : 275 ; สุรัตน์ ตรีสกุล, 2546 : 55-59)

นายแดน บี.บรัดเลย์ (Dan B.Bradley) หมอสอนศาสนาชาวอเมริกา ผู้ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มออกหนังสือพิมพ์ "Bangkok Recorder" ได้ถ่ายทอดจิตวิญญาณ อุดมการณ์ ความหวงแหนในสิทธิเสรีภาพการทำหน้าที่ของ"นักหนังสือพิมพ์"มาพร้อมการออกหนังสือพิมพ์ จนกลายเป็นคุณลักษณะที่โดดเด่นของหนังสือพิมพ์ไทยมาจนปัจจุบัน ซึ่งสิทธิเสรีภาพการทำหน้าที่ของสื่อหนังสือพิมพ์ได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย กล่าวคือ ในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ที่ปกครองภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หนังสือพิมพ์ได้รับความนิยมจำกัดอยู่เฉพาะแวดวงเจ้านายชั้นสูง ผู้ได้รับการศึกษาจากตะวันตกและกลุ่มผู้บริหารประเทศก่อนค่อยๆ ขยายไปในหมู่สามัญชนและผู้สนใจปัญหาของบ้านเมืองในเวลาต่อมา ซึ่ง "หนังสือพิมพ์" เป็นสื่อมวลชนเพียงประเภทเดียวขณะนั้น จึงถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารทางการเมืองของฝ่ายปกครอง เพื่อให้รอดพ้นจากการล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตกและเป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเสมอมา

หลังประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยในปีพ.ศ.2475 ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างคาดหวังว่า การทำหน้าที่สังคมประชาธิปไตยจะมีสิทธิเสรีภาพ ในการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็นที่เปิดกว้าง สามารถตอบสนองความต้องการรับรู้ข่าวสารและประชาชนมีส่วนร่วมได้เต็มที่ โดยเฉพาะบทบาทการเป็นประตูข่าวสาร (Gatekeeper) เป็นผู้แจ้ง

ข่าวสาร (Informer) ติดตามตรวจสอบรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐ (Watchdog) การเป็นผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ (Ombudsman) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และการธำรงสังคมด้วยการสร้างสาธารณมติ(รณชาติ บุตรแสนคม,2545:55)แต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองขณะนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้ง ช่วงชิงอำนาจที่ถ่ายโอนจากสถาบันกษัตริย์ สู่ทหารและข้าราชการการเมือง จนเกิดเป็นวิกฤตการเมืองที่นำไปสู่การรัฐประหารและกบฏหลายครั้ง เป้าหมายของการใช้สื่อหนังสือพิมพ์จึงเป็นเพียงเครื่องมือแสดงถึงอำนาจของผู้ปกครอง

หลังช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2482-2486) บทบาทของหนังสือพิมพ์ถูกรัฐบาลควบคุมอย่างหนักและถูกใช้ไปในการโฆษณาชวนเชื่อ สร้างความเป็นเอกภาพภายในชาติ โดยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีขณะนั้น ได้ออกพระราชบัญญัติการพิมพ์(พ.ร.บ.) พ.ศ.2484 ควบคุมสอดส่องการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในภาวะสงคราม สถานการณ์ฉุกเฉินมาใช้ควบคุมการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์และรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ.2501) ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 17 (ปว.17) ให้อำนาจเจ้าพนักงานตรวจสอบข่าวและถอดถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หัวรุนแรงที่เสนอข่าวขัดแย้งและไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลถูกตรวจข่าวอย่างเข้มงวด (Pre-censorship) และถูกทำร้ายร่างกาย ยึดแท่นพิมพ์และปิดโรงพิมพ์ จนมีผู้ขนานนามว่า ยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ.2502-2506) เป็น “ยุคมืดแห่งวงการหนังสือพิมพ์” หนังสือพิมพ์หลายฉบับต้องปรับกลยุทธ หลีกหนีให้รอดพ้นจากอำนาจอิทธิพลของผู้นำการเมืองที่เข้มงวดด้วยการเสนอข่าวที่มีสาระเบาๆ (soft news) เช่น นวนิยาย บทละครโทรทัศน์แทน แต่มีบางฉบับยังคงแสดงบทบาทเป็นสื่อกลางเรียกร้องประชาธิปไตยที่ยังไม่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ด้วยการโค่นล้มรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจรในเหตุการณ์ 14 ตุลาคมพ.ศ.2516 ร่วมกับประชาชน นิสิต นักศึกษา นักการเมือง หลังเอือมระอาการบริหารประเทศของรัฐบาลทหารที่เหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียม

ผลของการร่วมต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยครั้งนั้น ทำให้หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพมากขึ้นในช่วงรัฐบาลหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช (พ.ศ.2518)โดยมีหนังสือพิมพ์แนวการเมืองอาชญากรรมเพิ่มขึ้นและห้ามปิดหนังสือพิมพ์ด้วยเหตุผลทางการเมือง การตรวจสอบข่าวจะทำได้เฉพาะในภาวะสงครามและในสถานการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น(มาลี บุญศิริพันธ์, 2548:52-60,69-85)

แต่กระนั้นเสรีภาพของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องเผชิญกับการควบคุมที่เข้มงวดอีกครั้งเมื่อรัฐบาลหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมทย์ เกิดปัญหาแตกแยกภายใน ทำให้เกิดการรัฐประหารในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 โดยพล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ผู้นำคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินและได้ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 (ปร.42) โดยมีเนื้อหาที่คัดลอกมาจากปว.17 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตักเตือนหรือลงโทษบรรณาธิการ ถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ อย่างไม่มี

หลักเกณฑ์ที่เป็นบรรทัดฐานที่ชัดเจน ก่อนจะยกเลิกการใช้ในรัฐบาลพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ในปี พ.ศ.2533 (ถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์และคณะ, 2541 : 104 ; พิทยา ว่องกุล, 2541 : 28) แต่การบริหารประเทศที่ไม่โปร่งใส เกิดการทุจริตของรัฐบาลพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ทำให้การเมืองไทยเกิดการรัฐประหารขึ้นอีกครั้ง เมื่อวันที่ 23 กุมพาพันธ์ พ.ศ.2534 โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ก่อนจะกลายเป็นวิกฤตการเมือง "พฤษภาทมิฬ" พ.ศ.2535 หลังจากที่พล.อ.สุจินดา คราประยูร ผู้เข้าร่วมรัฐประหารรัฐบาลพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ สืบทอดอำนาจด้วยการก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเอง โดยสร้างความไม่พอใจแก่ประชาชน มีการออกมาชุมนุมต่อต้านอย่างหนัก

การทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในเหตุการณ์"พฤษภาทมิฬ"ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพหลายรูปแบบ เริ่มตั้งแต่การข่มขู่ การทำร้ายผู้สื่อข่าว การสั่งปิดโรงพิมพ์และการขอให้หนังสือพิมพ์ตรวจสอบตัวเอง เป็นเหตุให้หนังสือพิมพ์หลายฉบับในสมัยนั้นต้องรายงานข่าวตามความต้องการของผู้มีอำนาจเพื่อความอยู่รอด ส่งผลให้ประชาชนหันไปเชื่อถือข่าวสารจากสื่อบุคคลบอกเล่าแบบปากต่อปาก โทรศัพท์มือถือที่เริ่มเข้ามาในสมัยนั้นแทนการพึ่งพาข่าวสารของราชการ สื่อมวลชนของรัฐรวมถึงหนังสือพิมพ์ เพราะไม่สามารถสะท้อนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน (มาลี บุญศิริพันธ์, 2548 : 125-131)

หลังผ่านพ้นวิกฤตการเมืองพฤษภาทมิฬปีพ.ศ.2535 เกิดการปฏิรูปการเมืองและสื่อมวลชนขนานใหญ่ มีการคุ้มครองและบัญญัติ สิทธิ เสรีภาพ การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 หลายมาตราที่มุ่งส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ด้วยการควบคุม ตรวจสอบกันเองภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์ ทำให้สื่อหนังสือพิมพ์ขณะนั้นมีเสรีภาพขึ้น ตามระบบเศรษฐกิจทุนนิยมและยุคโลกาภิวัตน์ สื่อหนังสือพิมพ์พัฒนาเติบโตเป็นอุตสาหกรรม มีรายได้จากยอดจำหน่ายและการขายพื้นที่โฆษณา

ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย (พ.ศ.2535-2538),นายบรรหาร ศิลปอาชา (พ.ศ.2538-2539) และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ (พ.ศ.2539-2540) รัฐบาลต่าง ๆ เหล่านั้นต่างปรับกลยุทธ์ในการทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ใหม่ จากการจำกัด สิทธิ เสรีภาพมาเป็นการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการสร้างความสนิทสนมและสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเมือง (ศิริบูรณ์ ณัฐพันธ์ , 2541 : 74-87; สภาการณ์หนังสือพิมพ์, 2546 : 13)

ขณะที่รัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังชนะการเลือกเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลเมื่อปี พ.ศ.2544 พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้นำประสบการณ์การเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จและร่ำรวย มาประยุกต์หลักการตลาดเข้ากับการใช้สื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการหาเสียง สร้างภาพลักษณ์ความนิยม กำหนดวาระข่าวสารเชิงนโยบายและประชาสัมพันธ์ผลงาน จนบริหารประเทศครบวาระ

4 ปีและมีประชาชนให้การสนับสนุนเป็นนายกรัฐมนตรีต่อ เนื่องสมัยที่ 2 (พ.ศ.2544-2548)ในการเลือกตั้งในช่วงต้นปีพ.ศ.2548 (สุทิษา ประทุมกุล, 2549 : 2)

บทบาทการเป็นนายกรัฐมนตรีของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับสื่อหนังสือพิมพ์ในทุกระดับ ตั้งแต่ผู้สื่อข่าวภาคสนาม กองบรรณาธิการ รวมถึงผู้สื่อข่าวต่างประเทศพร้อมๆกับอาศัยจุดอ่อนของธุรกิจสื่อมวลชนภายใต้ระบบทุนนิยม แทรกแซงการทำข่าวด้วยการซื้อพื้นที่โฆษณาโดยกลุ่มธุรกิจ นักการเมืองและครอบครัวชินวัตร อาทิ เพื่อหวังผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมือง(Conflicts of interest)การเข้าถือหุ้นใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ทีวีเสรี หลังประสบปัญหาขาดทุนต่อเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจขณะนั้น ภายใต้บริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นเจ้าของรวมทั้ง ใช้สื่อภายใต้กลไกอำนาจรัฐเป็นเครื่องมือกระจายผลงานรอบสัปดาห์ ตอบโต้นักวิชาการและสื่อมวลชนที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลผ่านการให้สัมภาษณ์ข่าวประจำวัน การจัดรายการ “นายกทักษิณ คุยกับประชาชน” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและในเครือกรมประชาสัมพันธ์ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “เวิร์คชอปสื่อ” (Wortshop) จนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนว่า ตกอยู่ภายใต้เกมการเมือง (มาลี บุญศิริพันธ์, 2548 : 203, 209 และยุทธนา วรุณปิติกุล. 2549, 6)

จากปัญหาจริยธรรมต่อตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่เริ่มก่อตัวและปรากฏชัดขึ้น ในช่วงปลายปีพ.ศ.2548 ในสมัยที่ 2 ของการเป็นนายกรัฐมนตรี หลังนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้บริหารบริษัทในเครือผู้จัดการและสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เอเอสทีวี เป็นแกนนำออกมาเคลื่อนไหว หลังแสดงไม่พอใจที่รายการ“เมืองไทยรายสัปดาห์”ถูกถอดออกจากผังรายการทางช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวีด้วยการตระเวนจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร ไปตามสถานที่ต่างๆ ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ภายใต้ชื่อกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) มุ่งขับไล่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ขยายวงรุนแรงขึ้นเมื่อครอบครัวชินวัตรหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษีที่ได้จากการขายหุ้นจำนวน 73,000 พันล้านบาท บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้กับกองทุนเทมาเสก (Temasek) ของประเทศสิงคโปร์ กระทั่งกลายเป็นความแตกแยกทางความคิดของประชาชนในสังคมรุนแรงขึ้น

บทบาทการทำข่าวและการเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ก่อนการรัฐประหารถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักว่า ตกเป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมืองของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยสื่อถูกเรียกร้องความเป็นกลาง จากสังคมขณะที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เอง ก็ถูกข่มขู่ คุกคามและเกิดความไม่ปลอดภัยหลายครั้ง ทำให้สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ ออกแถลงการณ์ปกป้องหลายฉบับเช่นกัน (สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, 2549 : 122)

ในที่สุดในคืนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) พร้อมผู้นำเหล่าทัพตัดสินใจทำการรัฐประหารรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในขณะที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อยู่ต่างประเทศ โดยอ้างเหตุผลต้องการระงับสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มผู้สนับสนุนและคัดค้านที่ต่างประกาศชุมนุมอย่างยืดเยื้อในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2549 ซึ่งตรงกับวันที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีกำหนดเดินทางกลับถึงประเทศไทย ทำให้อำนาจการปกครองประเทศ กลับไปอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะรัฐประหารอีกครั้ง

หลังยึดอำนาจสำเร็จ คณะรัฐประหารจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สภาร่างรัฐธรรมนูญ (ส.ส.ร.) และคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) เพื่อบริหารจัดการสถานการณ์ภายในประเทศก่อนจัดการเลือกตั้งคืนอำนาจให้ประชาชนปลายปีพ.ศ.2550 (มติชนรายวัน, 21 มีนาคม 2550 : 2 ; ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิรูปการปกครองในประเทศไทย 19 กันยายน 2549 : 24)

การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 เป็นจุดเริ่มของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.กับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ต่างใช้ข้อมูล ข่าวสารและเป็นเครื่องมือต่อสู้ทวงคืนอำนาจและสร้างความชอบธรรมแก่ฝ่ายตนเอง ดังตาราง

ตารางที่ 1.1 ข่าวความขัดแย้งทางการเมือง 1 ปี หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ที่สื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอกรณีความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์และคมช.
● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกแถลงการณ์เรียกร้องความสมานฉันท์และเขียนจ.ม.ลาออกจาก หน.พรรคขอโทษสมาชิกหลังถูกยุบพรรค ● สื่อสารผ่าน_www.hi-thaksin.net www.truethaksin.com ● พบนักการเมือง นักธุรกิจ จีน อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ● ให้สัมภาษณ์ น.ส.พ.ดิเอเชียน วอล์สตรีท เจอรนัล สิงคโปร์,น.ส.พ.อาซาฮี ชิมบุน ญี่ปุ่น, นิตยสารไทม์เอเชีย,สถานีโทรทัศน์ CNN ● รับปริญญาดุษฎีกิตติมศักดิ์สาขาเศรษฐศาสตร์ที่รัสเซีย ● รับตำแหน่งนายกสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย , อาจารย์พิเศษด้านธุรกิจของมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่น ● กล่าวหาประธานคมช.จดทะเบียบสมรสซ้อนและนายกรัฐมนตรีครอบครองโบกี้รถไฟและพื้นที่เขายายเที่ยง	● แถลงเหตุผลรัฐประหารต่อสื่อมวลชนไทยต่างประเทศ ทูตานุทูตประเทศต่างๆ และให้สัมภาษณ์ CNN, วอชิงตันโพสต์ ● พบผู้บริหารสื่อ คอลัมนิสต์ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ น.ส.พ Internet ให้เสนอข่าวสร้างสรรค์ ● ปิดวิทยุชุมชน 17 จังหวัดภาคเหนือและอีสาน ● รัฐบาลจัดรายการสายตรงทำเนียบนายกรัฐมนตรีพบสื่อมวลชน,เปิดบ้านพิษณุโลก ● นายกรัฐมนตรีพบ ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ผู้นำท้องถิ่น จ.สกลนคร บุรีรัมย์ อุบลราชธานี นครปฐม ภาคเหนือ ● คมช.เยี่ยมกำลังพลเชียงใหม่และบุรีรัมย์ ● คมช.แจกสมุดปกข่าวข้อเท็จจริงการรัฐประหาร วอร์รูมแจกหนังสือปกดำ ชี้จุดบกพร่องรัฐบาลเก่า ● คตส.สอบกิจการโทรคมนาคม , การซื้อขายหุ้นชินวัตรคอร์ปอเรชั่น,สลากพิเศษ 2 ตัว 3 ตัว ● ปลูกฝังความรักชาติผ่านโครงการรวมพลังไทยร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว,พลังไทย รู้รักสามัคคี ● ประธานคมช.เข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี

ตารางที่ 1.2 สถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มสถานีโทรทัศน์พีทีวีและนปก. สถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มสถานีโทรทัศน์พีทีวีและนปก.

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์และคมช.
• กลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้าน โจมตี การรัฐประหาร รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. • ทรท.ขอให้ยกเลิก คปค ฉ.15-27 • บริษัทเพื่อนพ้องน้องพี่ จัดตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม PTV และชุมนุมที่สนามหลวง • กลุ่มPTV เปลี่ยนชื่อเป็น นปก • นปช.ชุมนุมตามแผนดาวกระจาย ที่ขอนแก่น เชียงใหม่ เชียงราย สนามหลวงนปช.บุกชุมนุมที่หน้าบ้านพักประธานองคมนตรี และเกิดการปะทะอย่างรุนแรง	• ตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤตและประชาสัมพันธ์เชิงรุก • กลุ่มต้าน นปช.ชุมนุมที่ จ.สงขลา • รัฐบาลระบุมีการสนับสนุนเงินจากต่างประเทศในการชุมนุมของ นปก • ปลูกฝังความรักชาติ รวมพลังไทยร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว,รวมพลังไทย รู้รักสามัคคีถวายในหลวง • ประกาศภาวะฉุกเฉินควบคุมการชุมนุมหลังคดียุบพรรค • คมช.ออกรายการสยามเช้านี้ ททบ.5,รายการตัวจริงชัดเจน ITV และกรองสถานการณ์ ช่อง 11 • นายกรัฐมนตรีจัดรายการคุยนอกทำเนียบ ช่อง 3 • ตำรวจ สน.สามเสนควบคุมแกนนำ นปก.

ตารางที่ 1.3 การรณรงค์รับร่างและไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์และคมช.
• กลุ่มไทยรักไทยไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ • นปก ปราศรัย ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ที่ จ.เชียงราย บุรีรัมย์ ขอนแก่น และกทม. • เสื้อ We Vote No และติดสติ๊กเกอร์รณรงค์คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญ • พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรออกแถลงการณ์ กรณีคมช.กล่าวหาหวังทำลายชื่อเสียงและครอบครัวเพื่อลดระดับความนิยมและส่งผลต่อการลงประชามติ	• มหกรรมประชาธิปไตย ปฏิญญาพัฒนาการเมืองไทยที่กรุงเทพและเชียงใหม่ • รัฐบาล คมช.และกองทัพรณรงค์ออกเสียงประชามติ • คมช.และรัฐบาลกล่าวหามีการจ่ายเงินเพื่อการไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ • ครม.มีมติ 20 สิงหาคมพ.ศ. 2550 เป็นวันหยุดราชการ

จากตารางสรุปข่าวพบว่า คู่ขัดแย้งทางการเมืองทั้ง 2 ฝ่ายต่างพยายามช่วงชิงพื้นที่ข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ ด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การสร้างวาระข่าวสาร โน้มน้าวจูงใจประชาชน โจมตี ทำลายความน่าเชื่อถือคู่ขัดแย้ง โดยมีเป้าหมายในอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ในยุคสังคมข่าวสารสารสนเทศที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในสังคม คู่ขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร มีวิธีการชิงพื้นที่ข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร ซึ่งเป็นความขัดแย้งระดับชนชั้นปกครอง เพื่อให้ข่าวนำเสนอถึงประชาชนให้มากที่สุด

รวมถึง ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทนำสังคม จากการเป็นต้นสายของข่าวที่เผยแพร่ทางสื่อหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ข่าวข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือ (Short Message Service หรือ Sms) ซึ่งเป็นธุรกิจอีกด้านหนึ่งของหนังสือพิมพ์ รวมทั้ง จากการถูกผู้ดำเนินรายงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ นำประเด็นข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ไปสรุปให้ผู้ชมผู้ฟังติดตามผ่านรายการเล่าข่าวตอนเช้าของทุกวัน มีแนวทางในการทำข่าวอย่างไรเมื่อต้องเผชิญกับการช่วงชิงการใช้พื้นที่ของสื่อหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมืองของคู่ขัดแย้งทางการเมือง ให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการเมืองที่ ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า “หนังสือพิมพ์” จะยังเป็นสื่อที่มีบทบาทและทรงอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยที่อาจยังประสบวิกฤต ความขัดแย้งทางการเมืองได้อีกในอนาคต

1.2 ปัญหานำวิจัย

1.2.1 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าว การปิดกั้นและแทรกแซง การทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 อย่างไร

1.2.2 ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่สื่อและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหารอะไร/อย่างไรบ้าง

1.2.3 ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีแนวทางการทำข่าวอย่างไร เมื่อต้องเผชิญกับการปิดกั้น และแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาการใช้พื้นที่ของแหล่งข่าว การปิดกั้นและการแทรกแซง การทำข่าวหนังสือพิมพ์ของคู่ขัดแย้งทางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

1.3.2 เพื่อศึกษาวิธีการใช้พื้นที่ การปิดกั้นและการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ ส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ภายใต้วิธีการใช้พื้นที่ของแหล่งข่าว การปิดกั้นและการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ข่าวสารของประชาชนในยุคสังคมข่าวสาร สารสนเทศ ที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เมื่อต้องประสบกับสถานการณ์ที่มีการใช้ข้อมูลข่าวแย่งชิงมวลชน เช่น การทำข่าวในช่วงของการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ หรือการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวชักจูงใจประชาชน

1.4.2 รัฐบาลและผู้มีอำนาจจะรับทราบแนวทางการทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้ประสบความสำเร็จและได้รับความร่วมมือ เมื่อต้องเผชิญกับการทำข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง หรือในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉิน คับขัน

1.4.3 ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพสื่อสารมวลชน ที่สามารถนำไปปรับใช้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ข่าวความขัดแย้งทางการเมืองที่ “สื่อ” ต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความขัดแย้งทางสังคม

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการปิดกั้น แทรกแซงการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในประเด็นข่าวความขัดแย้งหลังเกิดรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ถึง 19 กันยายน พ.ศ.2550 โดยแบ่งประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองออกเป็น 3 เรื่องประกอบด้วย

1.5.1 ความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

1.5.2 การชุมนุมต่อต้านการรัฐประหารของกลุ่มสถานีโทรทัศน์พีทีวีและนปช.

1.5.3 การรณรงค์ออกเสียงประชามติรับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 คู่ขัดแย้งทางการเมือง ในที่นี้หมายถึง รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ที่มีพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน เป็นประธานกับฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี พร้อมกลุ่มผู้สนับสนุน ได้แก่ อดีตรัฐมนตรีที่ถูกรัฐประหาร สมาชิกพรรคไทยรักไทยกลุ่มพีทีวีและนปช.ที่มีสาเหตุของความขัดแย้งจากการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

1.6.2 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ หรือ คมช. หมายถึง คณะผู้กระทำการรัฐประหาร ยึดอำนาจรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549ในนามคณะปฏิรูปการปกครอง

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ที่มีพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้นำคณะรัฐประหาร ก่อนเปลี่ยนชื่อเป็น คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ หรือ คมช.ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวปีพ.ศ.2549 หลังมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549

1.6.3 กลุ่มพีทีวีและนปก. ในที่นี้หมายถึง นายวีระ มุสิกพงษ์,นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ,นายจักรภพ เพ็ญแข และนายจาตุพร พรหมพันธุ์ ร่วมกันตั้งบริษัทเพื่อน พ้อง น้อง พี่ และตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี รวมถึงกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร 19 กันยายนพ.ศ.2549 และกลุ่มผู้สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่เดินขบวนและชุมนุมขับไล่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ในช่วง 19 กันยายน พ.ศ.2549–19 กันยายน พ.ศ.2550

1.6.4 ข่าวความขัดแย้งทางการเมือง ในที่นี้หมายถึง ข่าวการเมืองหลังการรัฐประหารที่เป็นประเด็นข่าวโต้ตอบกันไปมาระหว่างคู่ขัดแย้งทางการเมืองผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ ตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549-19 กันยายน พ.ศ.2550 ประกอบด้วย 3 กรณี ดังนี้

- ความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
- การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.
- การรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550

1.6.5 การปิดกั้นการทำข่าว หมายถึง การนำกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการควบคุมและสกัดกั้น การทำข่าวและรายงานข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อควบคุมทิศทางข่าวตามที่ฝ่ายตนเองต้องการ คือ ไม่ส่งผลกระทบในทางลบ หรือเป็นอุปสรรคขัดขวางให้การดูแลสถานการณ์ภายในประเทศเกิดการต่อต้านการรัฐประหาร รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. เผยแพรเป็นข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ อันได้แก่

1. ประกาศคปค.ฉบับที่ 10 นำเสนอข่าวอย่างสร้างสรรค์ไม่กระทบความมั่นคงชาติ
2. คำสั่งคปค.ฉบับ 5 ห้ามเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ข้อความที่เป็นอันตรายต่อชาติ
3. กฎหมายสื่อมวลชน พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484
4. กฎหมายความมั่นคง กฎอัยการศึก พ.ศ.2457
5. รัฐธรรมนูญชั่วคราวฉบับปีพ.ศ.2549

1.6.6 การใช้พื้นที่ ในที่นี้หมายถึง ปริมาณความถี่ การกำหนดประเด็นและการเสนอข่าวของคู่ขัดแย้งทางการเมืองทางสื่อหนังสือพิมพ์ ด้วยวิธีการปิดกั้น การทำข่าวของแหล่งข่าว

1.6.7 การแทรกแซงการทำข่าว หมายถึง วิธีการที่คู่ขัดแย้งทางการเมืองที่ต่างฝ่ายต่างเข้าไปเกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทำข่าวและเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์และส่งผลดีต่อฝ่ายตัวเองให้มากที่สุดและมีผลกระทบในทางลบ ลดความน่าเชื่อถือต่อคู่ขัดแย้งทางการเมืองให้มากที่สุด ในที่นี้หมายถึง

- การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตรวจสอบข่าวตัวเอง
- การเลือกใช้สื่อของคู่ขัดแย้งทางการเมือง
- การใช้กลไกอำนาจรัฐ
- การกำหนดวาระข่าวของคู่ขัดแย้งทางการเมือง
- การใช้สัมพันธภาพกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์
- อิทธิพลทางการเมืองและอิทธิพลที่มีต่อธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

1.6.8 วิธีการ หมายถึง วิธีการปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โดยคู่ขัดแย้งทางการเมืองคือ ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.กับฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรที่ส่งผลกระทบที่เป็นไปได้ทั้งข้อจำกัดหรือเอื้ออำนวยให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหารได้อย่างในช่วงสถานการณ์ปกติ ในที่นี้หมายถึง

- การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตรวจสอบข่าวตัวเอง
- การเลือกใช้สื่อของคู่ขัดแย้งทางการเมือง
- การใช้กลไกอำนาจรัฐ
- การกำหนดวาระข่าวของคู่ขัดแย้งทางการเมือง
- การใช้สัมพันธภาพกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์
- อิทธิพลทางการเมืองและอิทธิพลที่มีต่อธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

1.6.9 การทำข่าว ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์วางกรอบประเด็นข่าว กำหนดแหล่งข่าว แหล่งข้อมูล และเข้าไปค้นหาข้อมูล ข้อเท็จจริงของประเด็นข่าวนั้น ด้วยวิธีการสังเกตุ สัมภาษณ์ พูดคุย การแถลงข่าว เอกสารข่าวแจก การนัดสัมภาษณ์พิเศษ รวมถึงสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์มือถือ ก่อนเข้าสู่กระบวนการ คัดกรองข้อมูล,ชูประเด็นและพิมพ์เนื้อหาข่าวส่งไปยังกองบรรณาธิการ เพื่อตรวจสอบก่อนตีพิมพ์

1.6.10 แนวทางการทำข่าว หมายถึง วิธีปฏิบัติในการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ หลังคู่ขัดแย้งทางการเมืองใช้พื้นที่สื่อการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าว เป็นข้อจำกัดหรือเอื้ออำนวยในการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

1.6.11 กลไกอำนาจรัฐ ในที่นี้หมายถึง การที่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้อำนาจการเป็นฝ่ายบริหารประเทศหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ควบคุม สั่งการ บุคคลากรและสื่อมวลชนภายใต้การกำกับดูแล เพื่อให้เกิดประโยชน์กับฝ่ายตนเอง ในด้านการควบคุมทิศทางการให้ข้อมูลข่าวสาร การแพร่กระจายข่าวสารของฝ่ายตนเอง หรือ คู่ขัดแย้งทางการเมือง ในที่นี้หมายถึง

- บุคคลากร หน่วยงานของรัฐบาลและกองทัพ ได้แก่ รัฐมนตรี หน่วยราชการ ข้าราชการประจำ รวมทั้ง คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) ,คณะกรรมการการเลือกตั้ง

- สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุกระจายเสียงสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สถานีวิทยุชุมชน สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง

6.1.12 การกำหนดวาระข่าวสาร หมายถึง ประเด็นและเนื้อหาที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และคู่ขัดแย้งทางการเมืองทั้งฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รัฐบาลและคมช.เลือกที่จะใช้สื่อสารต่อสาธารณชนผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ อย่างมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นประเด็นที่อยู่ในกระแสความสนใจของสังคมและเกิดการต่อยอดประเด็นข่าวนั้น อย่างต่อเนื่อง

6.1.13 สัมพันธภาพกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ หมายถึง คู่ขัดแย้งทางการเมืองที่ต่างพยายามปรับและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นมิตรกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดทัศนคติในทางบวก ที่มีผลประโยชน์ต่อการทำข่าว การเจาะประเด็นและตรวจสอบข้อมูลข่าวรวมถึง ความเชื่อมั่นของประชาชน

6.1.14 จิตวิทยา ในที่นี้หมายถึง วิธีการสื่อสารของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและฝ่ายรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.คู่ขัดแย้งทางการเมืองที่มีเป้าหมาย โน้มน้าวใจ และสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และประชาชนผู้รับสาร

6.1.15 อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อมวลชน ในที่นี้หมายถึง อำนาจการเป็นรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้นำรัฐประหาร และบทบาทต่อทิศทางทางการเมืองของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนักการเมืองพรรคไทยรักไทย รวมทั้งกลุ่มนักธุรกิจ นักลงทุนที่สนับสนุน ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เกื้อหนุนต่อของคู่ขัดแย้งทางการเมือง ทั้ง 2 ฝ่าย อันมีผลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการข่าว ผู้บริหารองค์กร นำเสนอข่าว

6.1.16 ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ในที่นี้หมายถึง ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายการเมืองและสายทหารที่ร่วมทำข่าวความขัดแย้งทางการเมือง จากหนังสือพิมพ์ 4 ฉบับประกอบด้วย หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ไทยรัฐ มติชนและบางกอกโพสต์ จำนวน 6 คน

บทที่ 2
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ กรณีความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 มุ่งศึกษาการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าว ผลกระทบและแนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ระหว่างวันที 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ถึง 19 กันยายน พ.ศ.2550 การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

2.1 แนวคิดนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper)

2.2 ทฤษฎีการผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม (Agenda-setting)

2.3 แนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าว และการรายงานข่าว

2.4 บทบาทการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

2.5 บทบาทความสัมพันธ์ทหารกับสื่อ

2.6 ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม (Technological Determinism)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper)

แนวคิดนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) เกิดจากการวิจัยของเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกซื้ออาหารของแม่บ้าน เลวินตั้งข้อสังเกตจากผลสรุปของการวิจัยว่า ข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าจะกระจายตัวไปตามช่องทางการสื่อสารซึ่งมีบริเวณประตู (Gate) และมีผู้รักษาประตู (Gatekeeper) ทำหน้าที่ตัดสินใจว่าจะอนุญาตให้ข่าวสารหรือสินค้าใดเข้ามาในช่องทางการสื่อสารเพื่อส่งไปยังกลุ่มแม่บ้านเหล่านั้น เลวิน สรุปว่า ข่าวต้องเดินทางผ่านจุดตรวจหรือประตูก่อนจะไปถึงสาธารณชน

ต่อมาเดวิด เอ็ม ไวท์ (David M.White) นำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาการคัดเลือกข่าวของบรรณาธิการข่าวโทรพิมพ์ท้องถิ่นฉบับหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อนำลงตีพิมพ์ในหนังสือ ผลการศึกษาสรุปว่า การตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการทำหน้าที่ผู้รักษาประตูหรือนายประตูข่าวสารไวท์เสนอแนวคิดดังกล่าวในแบบจำลองการรักษาช่องทางการสื่อสาร (White,1950) ดังปรากฏคือ

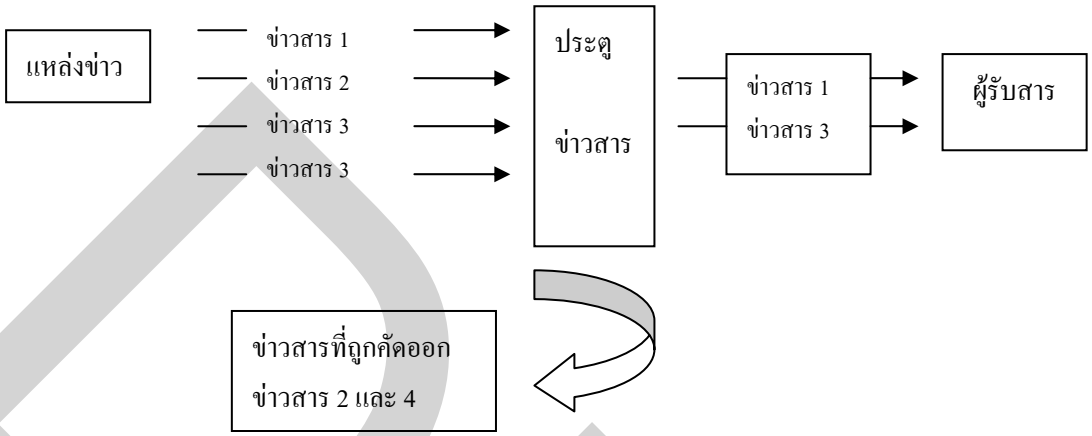

ภาพที่ 2.1 แสดงแบบจำลองการรักษาช่องทางการสื่อสารของเดวิด เอ็ม ไวท์

ที่มา: สุรัตน์ ตรีสุกล. (2537). 2 : 123.

จากภาพนั้นแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนจะได้รับข่าวสารมากมายจากแหล่งข่าวต่างๆ บรรณาธิการหรือผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกข่าวจะทำหน้าที่กลั่นกรองตรวจสอบคัดเลือกข่าวบางข่าวและเรียบเรียงตกแต่งให้เหมาะสมกับเวลา หรือเนื้อที่ของสื่อมวลชน แต่ละประเภทเพื่อส่งไปยังมวลชนผู้รับสาร

แบบจำลองข้างต้นมีจุดเด่นตรงที่ทำหน้าที่หลักในการทำงานของสื่อมวลชนและเหมาะที่จะเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการศึกษาบทบาทของสื่อ แต่แบบจำลองนี้มีข้อจำกัดที่ไม่ได้นำปัจจัยอื่นๆ ในองค์การสื่อมวลชน หรือปัจจัยนอกองค์การสื่อมวลชนมาร่วมพิจารณาด้วย เช่น นโยบายขององค์กร และนักวิชาชีพขององค์กร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผู้รักษาประตูและเป็นปัจจัยภายนอกต่อการมีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวสาร นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัดที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มีช่องทางการคัดเลือกข่าวสารเพียงช่องทางเดียวซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจบุคคลคนเดียว แทนที่จะเป็นตัดสินใจของคณะทำงานหรือกองบรรณาธิการ

ผลการวิจัยหลายเรื่องชี้ให้เห็นว่าบรรณาธิการและนักข่าวทั่วไปมักเลือกเสนอข่าว โดยไม่ได้คำนึงถึงความสนใจของประชาชนผู้รับสาร แม้บางครั้งจะคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้อ่านหรือผู้ฟังบ้าง แต่ก็เป็นความเข้าใจที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงการเลือกเสนอข่าวทางสื่อมวลชนจึงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบรรณาธิการและนักข่าวว่าข่าวสารนั้นมีความเหมาะสมและตรงกับความสนใจของประชาชนหรือไม่ ทั้งที่จริงแล้วข่าวสารซึ่งประชาชนต้องการหรือสนใจอาจไม่มีโอกาสปรากฏในสื่อมวลชนเลย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ข่าว คือ

สิ่งที่บรรณาธิการหรือนักข่าวสร้างขึ้นและเผยแพร่ทางสื่อมวลชน ต่อมาในปีค.ศ.1965 กัลป์ตุงและรูจ (Gultung,&Ruge, 1965) อธิบายถึงกระบวนการคัดเลือกข่าวสารในการนำเสนอข่าวต่างประ เทศของสื่อมวลชนประเทศตะวันตก สรุปได้ว่า โลกทรรศน์ของนักสื่อสารมวลชนคือ ปัจจัยสำคัญในการคัดเลือกข่าวสารและส่งผลต่อภาพลักษณ์ของข่าวที่นำเสนอออกไป นอกจากนั้น ปัจจัยต่างๆของข่าวซึ่งเป็นตัวกำหนดการเลือกข่าวเป็นตัวแทนและเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงโลกทรรศน์ของสื่อมวลชนมากกว่าจะเป็นภาพสะท้อนซึ่งชัดเจนและเที่ยงตรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทัศนะดังกล่าวแสดงให้เห็นแนวคิดของกัลป์ตุงและรูจที่ว่า สื่อมวลชนไม่ใช่นายประตูข่าวสารที่เที่ยงตรงปราศจากอคติและนำเสนอข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา แต่ได้นำโลกทรรศน์ของตนใส่ลงในกระบวนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ดังนั้น ข่าวสารที่นำเสนอออกสู่ประชาชนจึงประกอบด้วยเหตุการณ์ผนวกมุมมองของสื่อมวลชนที่มีต่อเหตุการณ์นั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังแผนภูมิ

แสดงรูปแบบของนายประตูข่าวสารของ กัลตุง และ รูจ

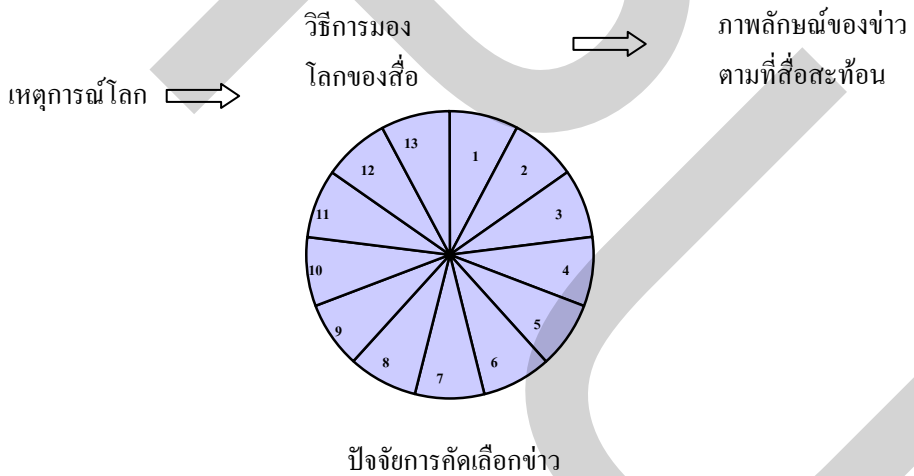

ภาพที่ 2.2 รูปแบบการคัดเลือกข่าวของนายประตูข่าวสาร Galtung and Ruge (1965)

ที่มา สุรัตน์ ตรีสุกล, 2537 : 123.

จากภาพข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นถึงกระบวนการซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกถูกเปลี่ยนให้ออกมาเป็นภาพเหตุการณ์ตามสายตาของนักสื่อสารมวลชนโดยผ่านการรับรู้วิธีการคิดและวิธีการมองโลกของสื่อจากนั้นก็จะนำไปคัดเลือกโดยอาศัยปัจจัยของข่าวเป็นเกณฑ์การพิจารณา ว่า

ควรนำเสนอเป็นข่าวหรือไม่ หากผ่านการคัดเลือก เหตุการณ์นั้นก็จะกลายเป็นข่าวซึ่งมีภาพลักษณ์ของข่าวตามที่สื่อสะท้อนออกมา

ปัจจัยของข่าวซึ่งเป็นตัวกำหนดการเลือกข่าวในทรรศนะของกัลตุงและรูจ มีจำนวน 9 ประการ ได้แก่ ช่วงเวลาที่เหมาะสมระหว่างเวลาที่เกิดเหตุการณ์กับเวลาในการนำเสนอข่าวสารไม่กำกวม ความสอดคล้องกันกับวัฒนธรรมและความสนใจของสาธารณชน ความสอดคล้องกันกับความคาดหวังของสาธารณชน ความผิดปกติหรือสิ่งที่ผิดความคาดหมาย ความต่อเนื่องของข่าวและค่านิยมทางสังคมวัฒนธรรมของสังคมและนายประตูข่าวสาร

ในการพิจารณาคุณค่าข่าวนั้น กัลป์ตุงและรูจ เสนอสมมุติฐานเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของข่าวไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. สมมุติฐานเกี่ยวกับการเพิ่มคุณค่าข่าว (Additivity Hypothesis) หมายความว่าเหตุการณ์ใดมีลักษณะที่สอดคล้องกับปัจจัยของข่าวมากเท่าใดก็จะมีคุณค่าของข่าวมากเท่านั้น

2. สมมุติฐานเกี่ยวกับการเสริมคุณค่าของข่าว (Complementarity)หมายความว่าเหตุการณ์ใดมีจุดด้อยของความเป็นข่าวในบางปัจจัย แต่มีจุดแข็งในปัจจัยอื่นก็สามารถชดเชยกับจุดด้อยที่มีนั้นได้

3. สมมุติฐานเกี่ยวกับการขาดคุณค่าของข่าว (Exclusion Hypothesis) หมายความว่าเหตุการณ์ใดมีจุดด้อยในทุกปัจจัยของข่าว เหตุการณ์นั้นก็จะไม่มีคุณค่าของความเป็นข่าวจึงไม่ควรนำมาเสนอเป็นข่าว

แมคเควลและวินดาห์ แสดงทัศนะเกี่ยวกับแบบจำลองของ กัลตุงและรูจ ไว้ว่าแบบจำลองนี้ มิได้แสดงถึงความก้าวหน้าทางความคิดและไม่ได้เป็นการพัฒนาการของแนวคิดเรื่องผู้รักษาช่องทางการเสื่อสารที่ชัดเจนหรือมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากแนวคิดก่อนหน้านี้ ความน่าสนใจของแนวคิดนี้ คือ สามารถแสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในโลกเคลื่อนที่ผ่านการรักษาช่องทางการสื่อสารแล้วเปลี่ยนเป็นข่าวเพื่อนำเสนอแก่สาธารณชนโดยอธิบายให้เห็นถึงกระบวนการคัดเลือกข่าวของนายประตูข่าวสารซึ่งใช้ปัจจัยของข่าวเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว แต่สิ่งที่ควรพิจารณาก็คือแนวคิดนี้ได้ใช้กับข่าวต่างประเทศเท่านั้น ถึงแม้ว่าคำอธิบายของแนวความคิดนี้อาจจะพัฒนาหรือดัดแปลงให้เหมาะสมสำหรับข่าวในประเทศก็ตาม (สุรัตน์ ตรีสกุล, 2537 : 284)

ผู้วิจัยใช้แนวคิดนายประตูข่าวสาร ศึกษาการเสาะหารวบรวมข้อมูลและคัดกรองข่าวสาร ซึ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ว่าข้อมูลใด ข่าวสารใดควรนำเสนอหรือไม่ควรนำเสนอต่อสาธารณชนและยังช่วยทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ วิธีการและปัจจัยของการคัดเลือกข้อมูลข่าวสาร การเพิ่มหรือลดบทบาทบางอย่างของกระบวนการทำข่าวเพื่อ

การทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติและตกอยู่ภายใต้รัฐบาลและฝ่ายปกครองที่เป็นทหาร

2.2 ทฤษฎีการกำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคมของสื่อมวลชน (Theagenda Setting Function of Mass Media)

การแพร่กระจายข่าวสารจากสื่อมวลชนสู่สมาชิกในสังคม นอกจากจะก่อให้เกิดช่องว่างทางข่าวสาร หรือมีความเหลื่อมล้ำทางข่าวสารและความรู้ในหมู่ประชากรกลุ่มต่างๆ แล้ว ยังก่อให้เกิดผลต่อประชาชนในกลุ่มสาธารณะต่างๆ ด้านการรับรู้ การให้ความสนใจ และการให้ความสำคัญต่อประเด็นเหตุการณ์ข่าวประจำวันต่างๆ ที่สื่อมวลชนนำเสนอเข้มข้นมากน้อยในระดับต่างๆ กันด้วย ผลในเชิงความคิด (Cognitive effects) นี้เกิดจากบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนที่เรียกว่า การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting Functions of Mass Media)

ทฤษฎีบทบาทและผลของสื่อมวลชนในการกำหนดวาระข่าวสารนั้นมีรากฐานมาจากแนวคิดดั้งเดิมที่กล่าวถึงโดย วอลเตอร์ ลิปป์แมนน์ ในหนังสือ Public Opinion (Lippman,1922) ด้วยบทบาทในการสร้างภาพในหัวสมองของคนเรา โดยมนุษย์ในสังคมมักจะตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ผ่านภาพในหัวสมองที่ถูกแต้มแต่งจากการรับรู้ผ่านประสบการณ์ทางอ้อมที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน โคเฮน (Cohen,1963) นำแนวคิดของลิปป์แมนมาใช้ในการวิเคราะห์บทบาทการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชนโดยเขาอธิบายแนวคิดนี้ว่า“หนังสือพิมพ์”มีบทบาทความสำคัญมากกว่าการเป็นผู้นำเสนอข่าวสารและความคิดเห็นเท่านั้น สื่อมวลชนอาจไม่ประสบความสำเร็จมากนักในการบอกให้ประชาชนคิดอย่างไร (What to think) แต่มักจะประสบความสำเร็จอย่างมากในการบอกให้ประชาชน (ผู้อ่านหนังสือพิมพ์) คิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร (What to think about)

ต่อมาแม็คคอมบ์ส และชอว์ (McCombs and Shaw, 1972) ได้ศึกษาแนวคิดนี้ด้วยวิธีวิจัยเชิงประจักษ์และพบว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไม่เพียงแต่ได้รับรู้ว่ามีประเด็นอะไรที่นำเสนอผ่าน แต่ยังรับรู้ถึงความสำคัญมากน้อยของแต่ประเด็นที่นำเสนอด้วย โดยรับรู้ได้จากจำนวนหรือปริมาณความถี่ของข่าวสารในประเด็นนั้นๆ รวมทั้งตำแหน่งที่ข่าวสารปรากฏในสื่อว่าโดดเด่นสำคัญแค่ไหนซึ่งกระบวนการเลือกสรรตกแต่งของสื่อดังกล่าว คือการกำหนดวาระข่าวสาร(Agenda Setting) ให้กับผู้รับสารในสังคม

การวิจัยในช่วงปีค.ศ.1970 เกี่ยวกับการกำหนดวาระข่าวสารมักเป็นเรื่องการรณรงค์ทางการเมืองโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งมักเชื่อมโยงตนเองกับประเด็นสาธารณะที่กำลังเป็นวาระที่สนใจและมีความสำคัญในสังคมขณะนั้น นักการเมืองมักเป็นผู้เสนอวาระปัญหาพร้อมๆ กับการเสนอตัวผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา ซึ่งมีผลต่อภาพลักษณ์และการโน้มน้าวใจทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

แม็คคอมบ์ส และชอว์ (McCombs and Shaw,1976) ได้ใช้คดีวอเตอร์เกตที่อื้อฉาวในสมัยประธานาธิบดีนิกสัน เพื่อเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้วาระข่าวสารของประชาชนชาวอเมริกันในช่วงนั้น โดยเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ข่าวอื่น ๆ และได้เสนอแบบจำลองที่แสดงถึงบทบาทของสื่อมวลชนกับผลต่อการรับรู้ของสาธารณชนที่เป็นไปในเชิงสอดคล้องกัน คือเรื่องใดที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญมาก ผู้รับสารก็รับรู้เรื่องนั้นสำคัญมากด้วย ดังภาพข้างล่างนี้ (ขนาดของความยาวของแท่งแนวนอนแสดงถึงความสำคัญที่สื่อมวลชนกำหนด และขนาดเครื่องหมาย X แสดงถึงความสำคัญที่ผู้รับสารรับรู้

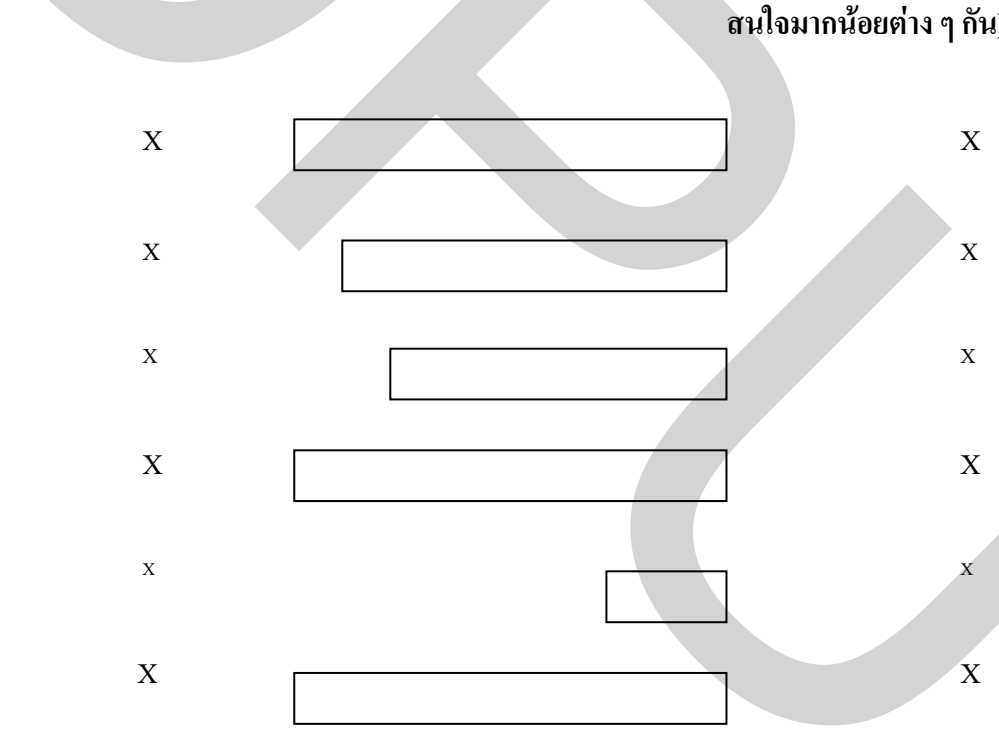

ภาพที่ 2.3 แบบจำลองการกำหนดวาระข่าวสารโดยสื่อมวลชน

ที่มา : พีระ จิรโสภณ, 181-187. กรุงเทพฯ:

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามที่เป็นความหมายของการกำหนดวาระข่าวสารโดยสื่อมวลชน อาทิเช่น

"People tend to include or exclude from their cognitions what the media include or exclude from their content" (McCombs and Shaw, 1974)

"การที่ประชาชนจะเอาอะไรมาคิดหรือไม่เอามาคิดในสมองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักจะเกิดจากที่สื่อมวลชนนำเสนอหรือไม่นำเสนอเรื่องนั้น ๆ ในทำนองเดียวกัน"

"The mass media force attention to certain issues. They build up public images of political figures. They are constantly presenting objects suggesting what individuals in the mass should think about, know about, have feeling about." (Kurt Lang and Gladys Engel, 1959)

"สื่อมวลชนมักกระตุ้นให้ประชาชนสนใจในบางเรื่อง บางประเด็นเป็นพิเศษ สร้างภาพลักษณ์ในสาธารณะให้กับนักการเมืองบางคน สื่อมวลชนนำเสนอเรื่องราวสิ่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ชี้นำให้ปัจเจกบุคคลในสังคมมวลชนว่าควรคิดในเรื่องอะไร ควรรู้ในเรื่องอะไร และควรมีความรู้สึกเกี่ยวกับอะไร"

อย่างไรก็ดี กระบวนการกำหนดวาระข่าวสารในสังคมไม่สามารถมองง่าย ๆ ตามกระบวนทัศน์ดั้งเดิมที่เชื่อว่าสื่อมวลชนเป็นตัวกำหนดได้เสมอไป เพราะยังมีประเด็นที่ซับซ้อนที่เป็นข้อพิจารณาเพิ่มเติมอีกหลายประการดังนี้

1) แหล่งที่มาของวาระข่าวสาร

แม็คเควล (McQuail, 1987) ชี้ว่ากระบวนการกำหนดวาระข่าวสารนั้นเกี่ยวข้องด้วยวาระที่มาจาก 3 แหล่งด้วยกันคือ (1) วาระเชิงนโยบายจากนักการเมืองหรือกลุ่มที่มีบทบาทในสังคม (2) วาระจากสื่อมวลชนในกระบวนการของการรักษาประตูที่คัดเลือกข่าวสารเหตุการณ์หรือประเด็นที่มีมูลค่าข่าว (New values) และเป็นที่สนใจของกลุ่มผู้อ่าน และ (3) วาระจากสาธารณชนผู้สนใจและรับรู้ว่าเรื่องใดสำคัญ ซึ่งอาจจะมาจากประสบการณ์ตรงจากปัญหาในสังคมหรือการรับรู้ผ่านสื่อมวลชน โรเจอร์กับเดียริ่ง (Rogers and Dearing, 1988) สร้างแบบจำลองแสดงความสัมพันธ์ของวาระข่าวสาร 3 แหล่งคือ วาระข่าวสารของสื่อ (Media agenda) วาระข่าวสารสาธารณะ (Public agenda) และวาระข่าวสารนโยบาย (Policy agenda) โดยทั้ง 3 แหล่งที่มาของวาระข่าวสารในสังคมนี้ต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกันในการกำหนดวาระข่าวสาร ดังแสดงด้วยทิศทางของหัวลูกศรในภาพที่ 10.7 นอกจากนี้กระบวนการกำหนดวาระข่าวสารนี้ยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เช่น (1) จากกระบวนการของผู้รักษาประตูในองค์กรสื่อมวลชนเองที่คัดเลือกประเด็นข่าวสารตามนโยบายและมูลค่าข่าว (2) จากการติดต่อสื่อสาร อภิปราย ถกเถียง หรือมีปฏิพันธ์ของบุคคลในระดับต่างๆ ในสังคม และ (3) จากสภาพที่แท้จริงของสังคมว่าขณะนั้นมีเรื่องอะไรที่เป็นวาระสำคัญ

จำเป็นจริงๆ เช่น เป็นช่วงวิกฤตเศรษฐกิจหรืออยู่ระหว่างการผลัดเปลี่ยนทางการเมืองหรือมีปรากฏการณ์ที่เป็นภัยต่อสวัสดิภาพในสังคม เป็นต้น

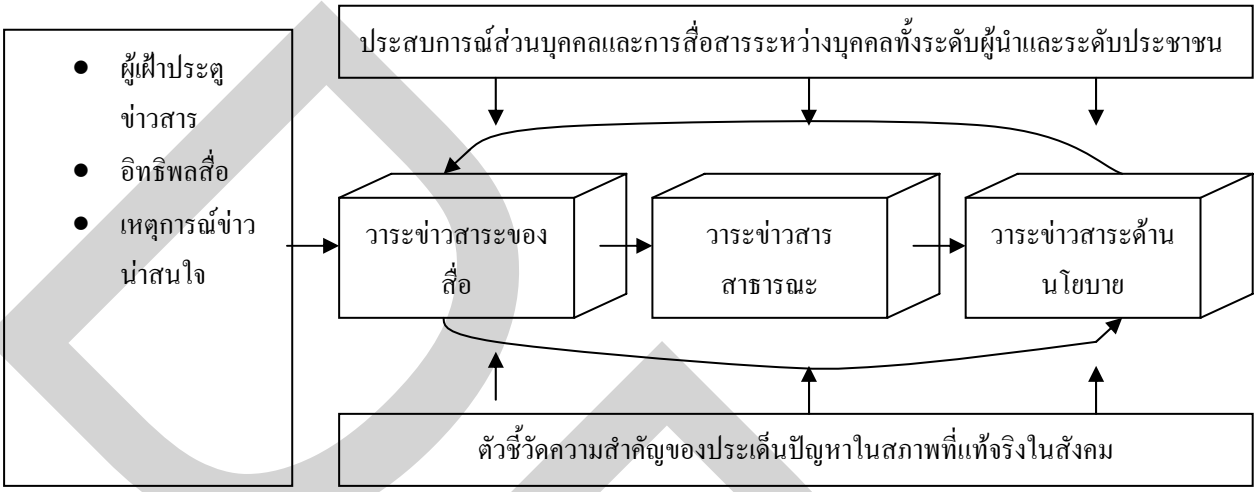

ภาพที่ 2 4 องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดวาระข่าวสาร McCombs and Shaw

ที่มา : พีระ จิรโสภณ 181-187.

2) ประเด็นใครเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร ตัวสื่อ มหาชนหรือสาธารณะ

แม็คคอมบ์ส และชอว์ (McCombs and Shaw,1977)ได้วิจัยทดสอบเพื่อคลี่คลายประเด็นที่ว่าสื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารจริงหรือ เนื่องจากมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า แท้ที่จริงแล้วสื่อมวลชนมีกระบวนการคัดเลือกข่าวสารโดยดูที่ความสนใจของสาธารณะ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลของการทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคมหรือเพื่อตอบสนองตลาดผู้บริโภคก็ตาม อย่างไรก็ดี ในการเลือกจะนำเสนอเรื่องใดประเด็นใดของสื่อนั้น ปัจจัยความต้องการและความสนใจของผู้รับสารมักจะมีอิทธิพลเสมอ ดังนั้นในการวิจัยเมื่อปีค.ศ.1972 เมืองชาร์ลอทต์ รัฐนอร์ทคาโรไลน่า แม็คคอมบ์สและชอว์ได้ออกแบบการศึกษาสำรวจแบบข้ามช่วงเวลา (Cross-lagged Design) แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลาของการศึกษาสำรวจซึ่งห่างกัน 4 เดือนโดยแต่ละช่วงเวลาจะศึกษาทั้งการสำรวจวาระข่าวสารที่หนังสือพิมพ์ นำเสนอโดยวิธีวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอ กับการสำรวจผู้อ่านในการรับรู้ความสำคัญของประเด็นสาธารณะในขณะนั้น จากนั้นจึงมีการหาค่าสหสัมพันธ์ของอันดับความสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาและจากการรับรู้ของผู้อ่านระหว่าง 2 ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล ทั้งนี้เพื่อหาค่าสัมพันธ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นไปได้ของความเป็นสาเหตุและผลต่อกัน ระหว่างวาระข่าวสารในสื่อกับวาระข่าวสารที่รับรู้ของผู้อ่าน ผลการศึกษาแม้พบว่าการ

เสนอวาระข่าวสารของผู้อ่านใน 4 เดือนต่อมา ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มของความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลตามทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสารจากสื่อมวลชนก็ตาม แต่ปรากฏว่ายังมีข้อมูลที่ขัดแย้งกันอยู่บ้าง ทำให้การสรุปผลที่ชัดเจนยังไม่มีข้อยุติ เช่น ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏว่าเป็นจริงในการศึกษากับสื่อโทรทัศน์

3) ระดับของวาระข่าวสาร

แม็คคอมบ์ส และเอสตราดา (McCombs and Estrada,1977) ได้เสนอวิธีวิจัยการกำหนดวาระข่าวสาร โดยในการศึกษาได้จำแนกวาระข่าวสารเป็น 2 ระดับ ในระดับแรกหรือระดับปฐมภูมิ (First-Level-of-Agenda) เป็นหัวข้อหรือประเด็นหลักของข่าวสาร เช่น เรื่องเศรษฐกิจ นโยบายต่างประเทศ การจัดระเบียบสังคม สุขภาพของประชาชน เป็นต้น ประเด็นหลักเหล่านี้มีลักษณะเป็นนามธรรม บางครั้งก็กว้างเกินไปที่จะเห็นประเด็นปัญหาจริง ๆ เช่น เรื่องเศรษฐกิจ อาจไม่เป็นประเด็นปัญหาทุก ๆ เรื่อง ประเด็นปัญหาที่สนใจและมีความสำคัญขณะนี้อาจเป็นเรื่องปัญหาหนี้สาธารณะ ปัญหาเงินเฟ้อ ปัญหาความไม่สมดุลทางการค้า ฯลฯ การจำแนกประเด็นที่เฉพาะเจาะจงลงไปทำให้เห็นวาระข่าวสารที่ชัดเจนขึ้น วาระข่าวสารที่จำแนกแยกย่อยลงมาจึงเรียกว่าการกำหนดวาระข่าวสารระดับที่ 2 หรือระดับทุติยภูมิ (Second-Level-of-Agenda Setting) ยกตัวอย่าง ในกรณีวาระข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้นำประเทศ วาระข่าวสารระดับที่หนึ่งก็คือ ผู้นำที่เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน หากสื่อมวลชนต้องการกำหนดวาระข่าวสารในระดับที่ 2 ของประเด็นนี้ ก็อาจจะกำหนดคุณสมบัติที่สำคัญ เช่น ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ผู้นำที่ตัดสินใจเด็ดขาดรวดเร็ว ผู้นำที่เป็นสากล ฯลฯ ประเด็นเหล่านี้สามารถเป็นวาระในระดับเจาะจงมากขึ้น

4) บทบาทผู้รับสาร

แนวคิดการกำหนดวาระข่าวสารซึ่งเป็นกระบวนทัศน์ดั้งเดิมมองว่า สื่อมวลชนมีบทบาทเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารให้เกิดขึ้นในความนึกคิดของปัจเจกบุคคล ในกลุ่มสาธารณะต่างๆ มักถูกวิจารณ์ว่าละเลยบทบาทของผู้รับสาร ทั้งนี้เพราะผู้รับสารก็มีความกระตือรือร้น (Active) ไม่ใช่เฉยชา (Passive) เสมอไป การกำหนดวาระข่าวสารอาจเกิดขึ้นไม่เท่ากัน ในลักษณะเดียวกันกับทุกคน วีเวอร์ (Weaver,1977) ชี้ว่า ปัจเจกบุคคลแต่ละคนมีความต้องการข้อมูลข่าวสารต่างๆ กัน ซึ่งน่าจะเป็นตัวแปรกำหนดการรับรู้ของปัจเจกบุคคลว่าอะไรควรสนใจหรือให้ความสำคัญ ซึ่งแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ ระดับความต้องการข่าวสารของแต่ละคนยังขึ้นอยู่กับปัจจัยความเกี่ยวข้องโดยตรงและความไม่รู้หรือไม่แน่ใจที่แต่ละคนมีต่อประเด็นอื่นๆ ยิ่งเกี่ยวข้องหรือตรงตามต้องการมาก ก็ยิ่งรับรู้ว่าเป็นข่าวสารสำคัญประกอบกับไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ด้วย ก็ยิ่งมีความต้องการข้อมูลข่าวสารสูง และนำไปสู่การรับรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นวาระข่าวสารของตน เช่น นัก

ธุรกิจที่กำลังจะตัดสินใจลงทุนมีความไม่แน่ใจสูง มีความต้องการข่าวสารด้านนี้มากจึงย่อมมองเห็นว่า ข่าวสารธุรกิจการลงทุนเป็นวาระข่าวที่สำคัญของตนเองในขณะนี้ตามไปด้วย

5) วาระข่าวสารกับความเป็นจริง

ฟังค์เฮาเซอร์ (Funkhouser, 1973) นอกจากจะสนใจความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอข่าวของสื่อมวลชนกับการรับรู้ของผู้อ่านแล้ว ยังให้ความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอวาระข่าวสารในสื่อมวลชนกับสิ่งที่เป็นจริงในสังคม (Media Agenda and Reality) จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นเหตุการณ์ข่าวต่าง ๆ ในนิตยสารของสหรัฐอเมริกากับเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นจริงในสังคมอเมริกันโดยดูจากดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ปรากฏว่าสื่อมวลชนยังไม่ได้ให้ภาพที่ถูกต้องแม่นยำนักต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมอเมริกัน ช่วงปี ค.ศ.1960 เช่น ในเรื่องสงครามเวียดนาม การประท้วงก่อความวุ่นวายในมหาวิทยาลัย และการก่อจราจลในแถบเมืองใหญ่ ๆ เป็นต้น

ทัศนะของ M.McCombs&D.Shaw

ในปี ค.ศ. 1986 McCombs& Shaw ได้ลงมือพิสูจน์แนวคิดเรื่องการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อด้วยการวางแผนการวิจัยอย่างรอบคอบที่สามารถตั้งสมมุติฐานเอาไว้ 2 ด้านที่เกี่ยวข้องกับด้านผู้ส่งสารและผู้รับสารว่า การทำงานของ Staff ในห้องข่าว การประกาศข่าว ทั้งหมดล้วนแล้วแต่มีส่วนสำคัญในการตกแต่งตามความเป็นจริงทางการเมืองทั้งสิ้น

- ในด้านผู้รับสาร ผู้รับสารไม่เพียงแต่จะเรียนรู้ข่าวสารเท่านั้น หากแต่ยังเรียนรู้ "น้ำหนักความสำคัญของข่าวนั้น" จากปริมาณข่าวหรือสถานที่ตั้งของข่าว

จากผลการวิจัยที่ผ่านมา ในเรื่องการกำหนดวาระข่าวของสื่อ แม้จะมีผลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัว คือ วาระของสื่อ (Media Agenda) วาระของสาธารณะ (Public Agenda) และวาระที่ถูกกำหนดมาจากผู้มีอำนาจให้เป็นวาระของสังคม (Policy Agenda) แต่ทว่าคำถามที่ถามมาก็คือ ใครเป็นผู้กำหนดใครดังที่ได้กล่าวมาแล้ว นอกจากนั้นยังมีคำถามเรื่องตัวแปรแทรก (Intervening Factor) ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง การวิจัยเรื่องการกำหนดวาระในขั้นต่อ ๆ มาจึงเป็นความพยายามที่จะตอบปัญหาดังกล่าว

Davis & Robinson (1986) วิจารณ์ว่า งานวิจัยเรื่องการกำหนดวาระข่าวสารเท่าที่ทำมานั้นยังคงมองข้ามหรือละเลยประเด็นคำถามที่ละเอียดลงไปกว่าเรื่องการกำหนดวาระข่าวสารก็คือ สิ่งที่ประชาชนคิดว่าสำคัญ นั้นเกี่ยวข้องกับคำถาม หรือไม่

- เรื่องของใครจึงจะเป็นเรื่องสำคัญ (ตัวแปรเรื่องบุคคลที่เป็นข่าวเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่)
- เหตุการณ์สำคัญนั้นเกิดขึ้นที่ไหน
- ทำไมเรื่องราวดังกล่าวจึงสำคัญ

Rogers & Dearing (1987) เสนอให้แยกแยะตัวแปร 3 ตัว

1) ลำดับความสำคัญที่สื่อเป็นผู้จัด (Media Agenda)

2) ลำดับความสำคัญที่สาธารณะเป็นผู้จัด (Public Agenda)

3) ลำดับความสำคัญที่ผู้มีอำนาจเป็นผู้จัด (Policy Agenda)

พลังของสื่อที่มีผลต่อระดับปัจเจกและระดับมหภาค งานวิจัยเรื่องการกำหนดวาระที่กล่าวมานั้น มักจะมุ่งดูผลกระทบของสื่อที่มีต่อระดับมหภาค/สังคม ที่เขาเรียกชื่อว่า "การสร้างวาระข่าวสาร" (Agenda-building) ซึ่งหมายถึงกระบวนการอันซับซ้อนที่ประเด็นหนึ่งจะถูกสร้างให้มีควมสำคัญในการกำหนดและวางแผนนโยบายออกมาในกระบวนการนี้ G.A.Lang & K.Lang พบองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ส่วนคือ สื่อมวลชน รัฐบาลและประชาชน ต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน (กาญจนา แก้วเทพ, 2541 : 226-234)

2.3 แนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าว และการรายงานข่าว

หน้าที่และความรับผิดชอบโดยทั่วไปของหนังสือพิมพ์ตามทัศนะเธอเดอ์ พีเตอร์สัน กล่าวถึงความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ในทฤษฎีอิสรภาพนิยมว่า หนังสือพิมพ์มีภาระ 6 ประการ

1) สนับสนุนระบบการเมืองด้วยการเสนอข่าวสาร การอภิปราย และโต้แย้งเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม

2) เพิ่มพูนสติปัญญาของสาธารณชนเพื่อให้มีความสามารถปกครองตนเอง

3) ปกป้องสิทธิต่าง ๆ ของปัจเจกชนด้วยการทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมรัฐบาล

4) สนับสนุนระบบเศรษฐกิจ สำหรับข้อนี้เป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ คือการจัดให้ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้มาพบกันด้วยการสื่อในโฆษณา

5) ให้ความบันเทิง

6) รักษาฐานะทางการเมืองของตนเองให้มั่นคงพอที่จะได้เป็นเสรีจากความกดดันต่างๆ ของบรรดากลุ่มผลประโยชน์ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ นอกจากจะต้องนำเสนอข่าวสารด้วยความถูกต้องและเป็นจริงแล้ว ข้อเสนอแนะต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ก็จะต้องกระทำด้วยความเป็นธรรมเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และที่สำคัญควรเป็นแค่การชี้แนะไม่ใช่การชี้ขาด (ถาวร บุญปวัฒน์ อ้างถึงในรัตนาภรณ์ ศรีอำพันธ์, 2539 : 20)

ข่าวที่เสนอทางหนังสือพิมพ์นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับลักษณะ 4 ประการ คือ

1) นโยบายของหนังสือพิมพ์ เจ้าของหนังสือพิมพ์จะต้องกำหนดนโยบายในการเสนอข่าว เช่นให้เน้นข่าวการเมือง หรือกำหนดว่า มีความรุนแรงในระดับไม่สูญเสียประโยชน์หรือไม่ทำลายลูกค้าของหนังสือพิมพ์ หรือไม่ทำลายธุรกิจของหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2) ความต้องการของผู้อ่าน ผู้อ่านย่อมมีส่วนกำหนดระดับการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ เช่น ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพจะเน้นในข่าวการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพราะระดับคนอ่านชอบ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ตลาดเสนอข่าว ด้วยความมัน เพราะผู้อ่านอีกระดับหนึ่งชอบ

3) การควบคุมข่าว หนังสือพิมพ์นอกจากจะมีกฎหมายควบคุมมีหลักจรรยาบรรณของการเสนอข่าว มีนโยบายของหนังสือพิมพ์แล้ว บางฉบับอาจมีการควบคุมข่าวอย่างใกล้ชิดของเจ้าของสื่อด้วย เนื่องจากกลัวถูกฟ้อง กลัวกระทบผลประโยชน์ กลัวถูกสั่งปิดบ้าง

4) มรรควิธีการเขียนข่าว การทำข่าวจะเริ่มมาตั้งแต่ผู้สื่อข่าว หากผู้สื่อข่าวบิดเบือนข่าวความไม่เที่ยงตรงก็จะไม่เกิดขึ้น เมื่อถึงรีไรเตอร์ก็อาจมีการตีไข่ใส่สี มีอคติในการเขียน และเมื่อถึงหัวหน้าข่าวก็อาจพิจารณาเลือกข่าวโดยอคติของตนเอง กระบวนการเหล่านี้จะทำให้คุณค่าข่าวลดลง ความสำคัญของข่าวก็มีน้อย

หนังสือพิมพ์ที่ให้เสรีภาพในการเสนอข่าวสูงย่อมจะทำให้หน้าข่าวมีความหมาย มีความสำคัญ แต่ถ้าจำกัดเสรีภาพและรวมทั้งมรรควิธีการทำข่าวที่ไม่ดี ก็จะทำให้บทบาทและความสำคัญของข่าวมีน้อยหรือหมดไปเลย

ปีเตอร์ เอ็ม แซนด์แมน (Perter M. Sandman) เดวิด เอ็ม รูบิน (David B. Sachsman) กล่าวว่าในปัจจุบันนี้ มีปัจจัยสำคัญๆ หลายประการที่มีอิทธิพลต่อหนังสือพิมพ์ ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องขาดความรับผิดชอบต่อสังคมไป และปัจจัยบางประการนั้นก็เป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ หากแต่จำต้องทนยอมรับผลกระทบอันเนื่องมาจากความเคลื่อนไหวของปัจจัยนั้น ๆ ไปตามแกนเท่านั้น บุคคลทั้งสามได้เรียงลำดับปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้หนังสือพิมพ์ในประเทศประชาธิปไตยต้องขาดความรับผิดชอบต่อสังคมจากมากไปหาน้อยลงดังนี้คือ

1) ปัจจัยจากการที่หนังสือพิมพ์ถูกระบบการค้าผูกขาดควบคุมมากเกินไป(Too Much Monopoly Control)

2) ปัจจัยจากการที่หนังสือพิมพ์ได้รับการควบคุมจากสาธารณชนผู้อ่านน้อยเกินไป

3) ปัจจัยจากการที่หนังสือพิมพ์ถูกแหล่งข่าวควบคุมมากเกินไป

4) ปัจจัยจากการที่รัฐบาลใช้อำนาจควบคุมหนังสือพิมพ์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

5) ปัจจัยจากการที่หนังสือพิมพ์มีการควบคุมตนเองน้อยไป

6) ปัจจัยจากการที่หนังสือพิมพ์ถูกเจ้าของหนังสือพิมพ์หรือนโยบายภายในของหนังสือพิมพ์ควบคุมมากเกินไป และควบคุมในทางที่ไม่ถูกต้อง

7) ปัจจัยจากการที่หนังสือพิมพ์ถูกผู้ซื้อเนื้อที่โฆษณาควบคุมมากเกินไป การที่จะเข้าใจให้ถ่องแท้ว่าปัจจัยแต่ละประการดังที่กล่าวมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์อย่างที่มีความรับผิดชอบอย่างไรจำเป็นที่จะเข้าใจว่าหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสถาบันอันทรงอิทธิพลต้องถูกจำกัดเสรีภาพทั้งหมดหรือบางส่วนจากการควบคุมขององค์กรและสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างไรเสียก่อนด้วย (รัตนาภรณ์ ศรีอำพันธ์, 2539 : 18-23)

จรรยาบรรณหนังสือพิมพ์

เพื่อให้สถาบันหนังสือพิมพ์ เป็นที่เชื่อถือของประชาชนจึงเห็นสมควรกำหนดจรรยาบรรณ ของผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ ขึ้น ดังต่อไปนี้

1) การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เป็นภารกิจอันมีความสำคัญเหนืออื่นใด สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

2) การเสนอข่าว ภาพ หรือการแสดงความคิดเห็น ต้องเป็นไปด้วยความสุภาพ สุจริตปราศจากความมุ่งหวังในประโยชน์ส่วนตน หรือ อามิสสินจ้างใดๆ

3) การเสนอข่าว ต้องเสนอแต่ความจริงพึงละเว้นการต่อเติมเสริมแต่งหากปรากฏว่าข่าวใดไม่ตรงต่อความจริง ต้องรีบแก้ไขโดยเร็ว

4) การที่จะให้ได้ข่าว ภาพหรือข้อมูลอย่างใดๆมาเป็นของตน ต้องใช้วิธีการที่สุภาพและซื่อสัตย์

5) ต้องเคารพต่อความไว้วางใจ ที่ได้รับมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตน

6) ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยถือเอาสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตน โดยถือเอาสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะโดยมิชอบ

7) ต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการบั่นทอนเกียรติคุณของวิชาชีพ หรือ ความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547 : 308)

ขั้นตอนการเสาะหาข่าว

ผู้สื่อข่าวทั้งมือเก่าและมือใหม่ เมื่อถูกมอบหมายให้รับผิดชอบข่าวสารสายไหน ให้ไปประจำที่ใดก็ตามจะต้องทำหน้าที่ไปประจำหน่วยงานนั้น ผู้สื่อข่าวจึงมีหน้าที่ป้อนข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเหตุการณ์ทุกระยะ โดยทั่วไปนักข่าวมักจะได้รับการแจกประเด็นข่าวจากหัวหน้าข่าวบรรณาธิการหรือนักข่าวเป็นผู้คัดประเด็นเองและนำเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจแล้ว จากนั้นจึงเริ่มหาข้อมูลโดยอาศัย

หลัก 5 W 1 H ประกอบด้วย Who What Where Why และ How ทั้งนี้การจะหาคำตอบของนักข่าว คือ “แหล่งข่าว” ไม่ว่าจะเป็นแหล่งข่าวที่เป็นเอกสารต่าง ๆ แหล่งข่าวที่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าว หรือเป็นผู้ทรงวุฒิในเรื่องนั้น ๆ ดังนั้นสิ่งสำคัญที่นักข่าวพึงมีการรวบรวมข่าวนั้น ก็คือนักข่าวต้องรู้แหล่งข่าวแต่ละประเภทจะให้ข้อมูลด้านใดได้บ้าง และต้องมีความสามารถที่จะดึงข้อมูลมาจากแหล่งข่าวด้วยวิธีการที่เหมาะสม นอกเหนือจากการรวบรวมข้อมูลเอกสารแล้ว สิ่งที่นักข่าวส่วนใหญ่ต้องใช้คือ การสัมภาษณ์ เป็นการหาข้อมูลที่จะทำให้การทำข่าวสมบูรณ์ขึ้นนอกเหนือจากการถ่ายทอดสิ่งที่นักข่าวเห็นในเหตุการณ์จริง ซึ่งสรุปได้ว่าการสัมภาษณ์จะทำให้ข่าวสมบูรณ์ขึ้น ตรงกับความต้องการของผู้รับสารและช่วยเพิ่มสาระในเหตุการณ์ที่ตอบตัวเองไม่ได้

หลักปฏิบัติของนักข่าวในการเสาะหาข่าว

1) ต้องทำความเข้าใจเรื่องหรือเหตุการณ์ก่อนที่จะทำการสรุป ซึ่งอาจจะทำได้โดย

- ปรึกษาหารือกับบรรณาธิการ เพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งที่ตนเองคาดหวังนั้นคืออะไร
- ในการให้ข้อมูลเพื่ออธิบายภูมิหลัง นักข่าวจะต้องศึกษาถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นหรือที่ผ่านมาในการให้ข้อมูลที่เป็นภูมิหลังของเหตุการณ์ต่างๆ จะทำให้ข่าวนั้นมีค่าและน่าสนใจสำหรับผู้อ่าน
- จะต้องรู้แหล่งที่มาของข่าว เพื่อจะติดตามให้ถูกต้อง
- จะต้องวางแผนหรือตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าเวลามีสัมภาษณ์เกิดขึ้น

2) ปรับปรุงเทคนิคในการหาข่าว

- นักข่าวจะต้องปรับปรุงเทคนิคในการหาข่าว โดยต้องหารายละเอียดให้มากที่สุด ไม่ใช่เพียงแต่หาว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม หรืออย่างไร เท่านั้น
- นักข่าวต้องพึงระลึกไว้เสมอว่าหน้าที่ของตนเองคือนำข้อเท็จจริงเป็นที่น่าสนใจมาเสนอให้ผู้อ่าน
- จะต้องศึกษาคุณค่าข่าวสาร

การคัดข่าว

การพิจารณาคัดเลือกข่าวลงหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะไม่เหมือนกันขึ้นกับวิจารณญาณของฉบับนั้นๆ ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้อ่านมีความแตกต่างกัน อีกทั้งเป้าหมายนโยบายคนละอย่างบางครั้งหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน บางครั้งความเห็นและมุมมองในการคัดเลือกข่าวของคนทำงานข่าวยังไม่เหมือนกัน ฉะนั้นการคัดเลือกจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย

1) ความสำคัญและความน่าสนใจ โดยทั่วไปคนเรามักให้ความสนใจเรื่องที่เป็นปัญหาขัดแย้ง ความก้าวร้าวรุนแรง ความสูญเสีย ความแปลกประหลาดผิดปกติวิสัยของชีวิตและสรรพสิ่ง

ที่อยู่ใกล้ๆ จนมีนักวิชาการพูดประชดว่า “ข่าวร้าย ๆ นั้นจะขับไล่ข่าวดี ๆ วันใดสื่อมวลชนเสนอข่าวดีๆ มากกว่าข่าวร้ายๆ วันนั้นโลกคงจะถล่มทลาย”

2) ผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม ข่าวที่เกิดผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมย่อมเป็นข่าวที่มีคุณค่า เช่นการขึ้นภาษีอุบัติภัย-โศกนาฏกรรม ในการคัดเลือกข่าวซึ่งประเมินจากคุณค่าและความสำคัญของข่าวนั้นปกติจะใช้การประชุมปรึกษาหรือหารือระดับหัวหน้าข่าวและบรรณาธิการเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นกันด้วยเหตุผลหากปล่อยให้เป็นหน้าที่ของคนแค่คนเดียวหรือ 2 คนอาจทำให้การวินิจฉัยไม่ถี่ถ้วนรอบด้าน นำมาซึ่งความผิดพลาดได้ง่าย สิ่งที่หนังสือพิมพ์ควรคำนึงถึงอย่างยิ่งในการตัดสินใจและการรายงานข่าวก็คือ ความเป็นกลาง ความเป็นจริง ความรอบด้าน ความลึกซึ้ง ให้โอกาสกับทุกฝ่ายโดยระลึกอยู่เสมอว่า เมื่อตีพิมพ์ออกไปสู่สาธารณชนแล้วจะไม่ไปพิพากษาใครว่ากระทำถูกหรือผิด (พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช, 2546 : 50-54)

หลักการประเมินคุณค่าข่าว (New Evaluation)

เหตุการณ์ (Event) หรือสถานการณ์ (Situation) เกิดขึ้นมากมายไม่ว่าเรื่องราวเหล่านั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกประเทศก็ตาม จะต้องมีการพิจารณาคุณค่าจากเงื่อนไข 3 ประการ

1) ความสดต่อสมัย (Timeliness) ของเรื่องที่เกิดขึ้นในวันนั้น
2) ความน่าสนใจ (Interets) เรื่องที่เกิดขึ้นมีความน่าสนใจเพียงใด
3) ความสำคัญ (Significance) และมีความสำคัญต่อสังคม หรือผู้อ่าน ผู้ฟังหรือผู้ดู
4) วิธีใช้เงื่อนไข 3 ประการเพื่อดูว่ามีค่าความเป็นข่าวหรือไม่ (พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช, 2546 : 30-31)

ประเภทแหล่งข่าว

ต้นตอแหล่งข่าว สามารถแยกแยะจากที่มาหรือต้นตอของแหล่งข่าวโดยมองจากเรื่องราวที่เกิดขึ้น รวมถึงการแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่เปิดเผยได้รับความร่วมมือ หรือในลักษณะปกปิดไม่ให้ความร่วมมือและบางครั้งอาจถูกขัดขวาง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) แหล่งข่าวเปิด (Open News Sources) รายละเอียดของข่าวที่ได้มาโดยเปิดเผย ได้มีการระบุผู้เปิดเผยข่าวสาร ระบุให้ผู้สัมภาษณ์เรื่องต่างๆ ระบุผู้ร่วมอภิปราย ผู้ร่วมประชุม หรือผู้ปาฐกถา ระบุสถานที่เกิดเหตุได้

2) แหล่งข่าวปิด (Confidential News Sources) รายละเอียดของข่าวได้มาจากผู้ชี้เบาะแสของข่าว (Tipster)โดยผู้ให้ข่าวสารมีเงื่อนไขที่จะให้ผู้เสนอข่าวไม่เปิดเผย ชื่อ นามสกุล อาชีพ หรือที่มาของแหล่งข่าว เพราะเกรงว่าจะมีผลเสียหาย เสียประโยชน์หรือเกิดอันตรายแก่ผู้ให้ข่าวและครอบครัวได้อาจมาจากเหตุผล

- ต้นตอของแหล่งข่าว มีลักษณะควบคุมไม่ให้เรื่องราวถูกเปิดเผย พยายามปิดบังซ่อนเร้นทุกวิถีทางมีบทลงโทษผู้เปิดเผยเรื่องราว

- Tipster ประสงค์ที่จะให้เปิดเผยเรื่อง เพื่อทำลายคู่แข่งขันทางด้านผลประ โยชน์ และเป็นเรื่องราวที่สื่อมวลชนไม่มีโอกาสล่วงรู้ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจาก Tipster

- Tipster เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมหากปล่อยให้มีการทุจริตคอร์รัปชั่นเกิดขึ้นประเทศจะเสียหาย

ทั้ง 3 กรณีมีเงื่อนไขอย่างเดียวคือ ให้ผู้เสนอข่าวไม่เปิดเผยที่มาของแหล่งข่าว การรายงานข่าวจึงไม่อาจระบุว่าใครเป็นผู้ให้ข่าว แต่จะอ้างว่า “จากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้” หรือ “จากแหล่งข่าวใกล้ชิด” (Informed Source)

เรื่องราวจากแหล่งข่าวปิดอาจได้แก่

- การทุจริตคอร์รัปชั่นในหน่วยราชการ หรือภาคเอกชน

- ความลับทางทหาร ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลเสียหายต่อชื่อเสียงของประเทศต่อการถูกประณาม หรือเป็นการเอาเปรียบประชาชน

- สัญญาลับระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิก ทำให้ประเทศนอกกลุ่มเสียประโยชน์ การเปิดเผยจึงมีลักษณะประจาน (พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช และคณะ, 2537 : 54-56)

แนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าว และการรายงานข่าว ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการตรวจสอบกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ว่าการทำหน้าที่เป็นไปตามหลักนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ จริยธรรมต่อวิชาชีพ และรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร โดยจะสามารถสะท้อนถึงคุณภาพและทรรศนะที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

2.4 บทบาทการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

ทฤษฎีหรือแนวความคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงการทางการเมืองของทหารที่ได้รับความสนใจอีกทฤษฎีหนึ่ง คือความคิดที่เป็น“ความเปราะบางของรัฐบาลพลเรือน”(Regime vulnerability) มองสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง 5 ประเด็นใหญ่

1) มรดกทางประวัติศาสตร์ เหตุที่รัฐบาลพลเรือนอ่อนแออาจสืบเนื่องจากสภาพการณ์ทางประวัติศาสตร์และสังคมนั้น ๆ ที่เกิดการรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลพลเรือนอยู่เสมอ และสืบเนื่องมาจากการที่ทหารมีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือกอบกู้เอกราชของประเทศมาตั้งแต่ต้น ทำให้ทหารเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตลอด

2) ความล้มเหลวของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และความล้มเหลวในการดำเนินงานของรัฐสภาและพรรคการเมือง Rupert Emerson อธิบายถึงความล้มเหลวมีต้นเหตุ 3 ประการ ดังนี้

- ความแตกแยกภายในและการขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ
- การขาดปัจจัยพื้นฐานที่เอื้ออำนวยให้การปกครองแบบประชาธิปไตยสำเร็จผล
- การที่ประชาชนส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์กับการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่เป็นกลุ่มชนที่มีความต้องการทางสังคมเพิ่มสูงขึ้น

3) ทหารถูกดึงเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองเพื่อเติมช่องว่างทางการเมืองที่เกิดจากความไม่มีเสถียรภาพของระบบการเมือง ทหารจึงเข้ามาแทนช่องว่างนี้เพื่อช่วยแก้ไขวิกฤติการณ์ของการเมือง

4) ทหารมีบทบาทเป็นตัวแทนของประชาชน โดยปกติแล้วทหารเป็นตัวแทนของชนชั้นกลางในฐานะผู้เปลี่ยนแปลงสังคมให้ทันสมัย

5) ระบบการเมืองไม่มีความต่อเนื่อง มีการรัฐประหารล้มล้างประชาธิปไตยอยู่เสมอ ทำให้การพัฒนาการทางการเมืองไม่ต่อเนื่อง (ประชา เทพเกษตรกุล, 2551, 23 เมษายน).

ประเภทของการแทรกแซงทางการเมือง แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1) คณะทหารมีบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ย (Moderators) ในกรณีที่มีปัญหาขัดข้อง ขัดแย้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยคณะทหารไม่เข้าไปควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล แต่มีการใช้อำนาจยับยั้ง เมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งภายในวงการรัฐบาล แต่ไม่มีความต้องการที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการเมือง เศรษฐกิจหรือนโยบาย ดังนั้น คณะทหารจึงสนใจที่จะรักษาสถานภาพและแบบที่เป็นอยู่ให้มีเสถียรภาพและแบบที่เป็นอยู่ให้มีเสถียรภาพมากที่สุดเท่านั้น คณะทหารประเภทผู้ไกล่เกลี่ยจึงมีความคิดแบบอนุรักษ์นิยม

2) คณะทหารที่มีบทบาทเป็นผู้พิทักษ์ (Guardians) เกิดขึ้นเมื่อคณะทหารยึดอำนาจล้มล้างรัฐบาลชุดเดิม แต่จัดตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่ขึ้นโดยคณะทหารยึดอำนาจการปกครองประเทศไว้เป็นการชั่วคราวเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะคณะทหารอาจเลือกพลเรือนขึ้นเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลหรือไม่ทหารเองก็เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลได้ แต่ที่สำคัญ คือ คณะทหารที่มีบทบาทเป็นผู้พิทักษ์จะอยู่ในอำนาจในเวลาจำกัด คณะทหารที่เป็นผู้พิทักษ์มักจะรักษาสถานภาพเดิมของระบบการเมืองเศรษฐกิจสังคมไว้โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากนัก นโยบายสำคัญของพิทักษ์ ได้แก่ การปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารงาน การขจัดการคอรัปชั่นการใช้อำนาจเพื่อให้มีการตัดสินใจที่รวดเร็วขึ้น

3) คณะทหารที่มีบทบาทเป็นผู้ปกครอง (Rulers) ได้แก่ การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ การเมืองที่สำคัญซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต่างไปจากสถานภาพเดิมที่เป็น อยู่ในทางการเมืองนั้น คณะทหารประเภทนี้จะพยายามล้มล้างศูนย์อำนาจทางการเมืองเดิมและสร้างศูนย์อำนาจทางการเมืองใหม่ โดยคณะทหารผู้ปกครองประเทศเป็นผู้ควบคุมศูนย์อำนาจ

ใหม่เหล่านั้น คณะทหารประเภทนี้มักจะปกครองด้วยระบบเผด็จการ ไม่ยอมให้มีสถาบันทางการเมืองไม่เปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้ง มีการควบคุม เสรีภาพประชาชน ควบคุมสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ และปราบปรามฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลอย่างรุนแรง ในบางกรณีคณะทหารจะสร้างพรรคมวลชนพรรคเดียวที่คณะทหารเป็นผู้ควบคุมพรรคนั้น

การรัฐประหาร (Coup d`etat) หมายถึง การยึดอำนาจรัฐในกรณีที่การแบ่งอำนาจที่ไม่ได้สัดส่วนที่ลงตัว โดยการเข้าโจมตีรัฐบาลด้วยกำลังในทันทีทันใด สำหรับพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถานพ.ศ.2525 ให้ความหมายคำว่า “รัฐประหาร”ไว้ว่าเป็นการใช้กำลังเปลี่ยนแปลงคนโดยฉับพลัน

2.5 บทบาทความสัมพันธ์ทหารกับสื่อ

มุมมองของหน่วยงานความมั่นคง เห็นว่าการทำหน้าที่ของ “สื่อ” มีผลต่อ “ความมั่นคงแห่งชาติ” เพราะเป็นอุปสรรคในการทำหน้าที่ทำให้สถานการณ์กลับสู่ความสงบเรียบร้อย ฝ่ายความมั่นคงโดยเฉพาะกองทัพ จึงได้พยายามที่จะเข้าไปจัดการและหาแนวทางในการเข้าถึงสื่ออย่างเป็นระบบ ไม่ใช่การแทรกแซง หรือเซ็นเซอร์ โดยใช้ข้ออ้างเรื่องผลกระทบต่อความมั่นคงเหมือนในอดีต

ตามความหมายของ “ความมั่นคงแห่งชาติ” ของคู่มือที่จัดทำขึ้นโดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) มีอยู่หลายคำจำกัดความ เช่นระบุว่า “ความมั่นคงแห่งชาติ” คือความปลอดภัยแห่งชาติ ซึ่งหมายถึง การที่ชาติได้รับการประกันว่าจะไม่ได้รับภยันตรายใดๆ ทั้งด้านการทหาร เศรษฐกิจ การเมืองและการที่ชาติมั่นใจว่าไม่ประสบ ความยากลำบากหรือความเดือดร้อนเนื่องมาจากภยันตรายต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศทั้งการที่ชาติไม่ต้องเสี่ยงทำอะไรลงไปโดยขาดความมั่นใจ (อ้างใน จำนง ทองประเสริฐ หัวหน้ากองสำนักงานฝ่ายวิชาการราชบัณฑิตยสถาน)

พ.อ.ธิวา เพ็ญเขตกรณ์ การปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบันและอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติ ๆ อื่นที่มิใช่การรบ คงจะหลีกเลี่ยงสื่อ (Media) และการเป็นข่าวไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โลกเล็กลงไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารสามารถถูกส่งถึงได้อย่างรวดเร็ว ทั่วทั้งโลก จะสามารถรู้ได้หมด ภายในระยะอันสั้น เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานจากการประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นคือผลบวกจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็ทำให้ทหารไม่สามารถหลีกเลี่ยงสื่อหรือการเป็นข่าวได้และมีสิทธิเสรีภาพที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารทุกประเภทเพื่อถ่ายทอดให้กับสาธารณะ

ทราบความขัดแย้งต่างๆ และวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จึงเป็นข่าวที่สาธารณชนสนใจ จึงขายได้เสมอ ไม่ว่าจะด้วยสันติวิธีวิถีทางการทูต หรือความรุนแรง เช่นการแก้ปัญหาความขัดแย้งในอิรักที่สหรัฐอเมริกาและพันธมิตร ปลดอาวุธอิรักและสร้างประชาธิปไตยในอิรัก มุ่งทำลายอำนาจรัฐของประธานาธิบดีซัดดัมแต่การปฏิบัติการพยายามหลีกเลี่ยงการทำลายบ้านเมือง พลเรือนและตัวทหาร การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเอาชนะใจทหารและประชาชนอิรัก (Heat and mind program) จึงเป็นงานที่สำคัญและการใช้สื่อทุกประเภท จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของสหรัฐฯ กับพันธมิตร

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับสื่อ รวมทั้งการสร้างความสมดุลในการเสนอข่าว การให้ข่าวการให้สัมภาษณ์ของทหาร จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเมื่อต้องเผชิญหน้ากับสื่อ ในสงครามทั่วไปสงครามการเมือง การปฏิวัติและแม้แต่การปฏิบัติการของตำรวจ สื่อหรือผู้สื่อข่าวจะพยายามรวบรวมและรายงานข่าวสารตามหน้าที่ในขณะที่เจ้าหน้าที่ (ทั้งพลเรือน ทหาร และตำรวจ) พยายามควบคุมสถานการณ์ ทั้งนี้ฝ่ายทหารมักมองว่าการทำหน้าที่ของนักข่าวดังกล่าว เป็นการแทรกแซงการปฏิบัติการทางทหาร แม้กระทั่งอาจเป็นภัยคุกคามต่อทหารและความมั่นคงของชาติ

โดยทั่วไปแล้ว ฝ่ายทหารมีข้อห่วงใย อยู่ 3 ประการ

1) ฝ่ายทหารไม่ต้องการให้นักข่าวรายงานข่าวที่จะเป็นการแจ้งเตือนฝ่ายตรงข้ามและอันตรายต่อกำลังทหารฝ่ายเรา

2) ฝ่ายทหารไม่ต้องการให้นักข่าวรายงานข่าวที่จะไปทำลายขวัญกำลังใจและการสนับสนุนฝ่ายทหารของสาธารณชนในประเทศ เนื่องจากความคิดเห็นของสาธารณชนเป็นปัจจัยทางการเมืองและสังคมวิทยาที่สำคัญ ที่จะช่วยทำให้ฝ่ายทหารชนะสงคราม

3) ฝ่ายทหารไม่ต้องการให้รายงานข่าวที่เป็นความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของฝ่ายทหาร ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุหรือเจตนาก็ตาม

ความตึงเครียดระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารกับนักข่าวจะยังมีอยู่ต่อไป เนื่องจากทั้งสองฝ่ายต้องการซึ่งกันและกัน แต่กลับไม่สามารถยอมกันได้ในเรื่องที่แต่ละฝ่ายต้องการในระหว่างสงคราม ซึ่งการมีเสรีในการพิมพ์หรือถ่ายทอดทุกอย่างคงจะเป็นไปไม่ได้ แต่ในขณะเดียวกัน ในสังคมประชาธิปไตย การจัดให้สื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐหรือฝ่ายทหารอย่างเต็มที่ก็เป็นไปไม่ได้ด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์และการสร้างความสมดุลในความต้องการของทั้งสองฝ่าย จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องกำหนดขึ้นมาแล้วปฏิบัติให้ได้

บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของสื่อในการรายงานข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหาร และกิจการทหารตกอยู่ภายใต้การเฝ้าดูของสื่อมวลชนโดยตลอด กองทัพควรพิจารณาอย่างรอบคอบถึงวิธีการที่เหมาะสมสำหรับเผชิญหน้ากับสื่อและปรับเปลี่ยนตามความจำเป็น ทั้งนี้เพื่อ

สร้างความสัมพันธ์ที่จะอำนวยการให้ทหารกับสื่อทำงานกับสื่อร่วมกันได้สำเร็จและเกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

ความสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับสื่อมวลชนเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด และในปัจจุบันความสมดุลกำลังเอนเอียงไปทางสื่อด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1) การสิ้นสุดของภัยคุกคามจากสงครามขนาดใหญ่ในยุคสงครามเย็น สื่อมีบทบาทในการดำรงรักษาขวัญและกำลังใจของประชาชนในชาติ และประกันว่ากองทัพได้รับการสนับสนุนจากประชาชนแต่ในปัจจุบันและอนาคตไม่ปรากฏภัยคุกคามทางทหารที่ชัดเจนต่อรัฐและประชาชน ขณะที่ภายใต้สภาวะที่สาธารณชนและสื่อพร้อมจะโต้แย้งนโยบายรัฐ กองทัพจึงไม่สามารถหวังได้เลยว่า สื่อจะสนับสนุนกองทัพในการปฏิบัติการทางทหารในอนาคต

2) การพัฒนาของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร “สื่อ” ได้เปรียบทหารเนื่องจากในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้สื่อมีอำนาจที่น่าเกรงขามยิ่งขึ้น สื่อสามารถรายงานข่าวการปฏิบัติการทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการทหารเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อสาธารณชนผู้รับข่าวสารสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อกดดันรัฐบาลผ่านการเมือง และจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหารในที่สุด

3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีระบบการบันทึกข้อมูลและภาพของสื่อและการติดต่อสื่อสารสื่อสามารถหลุดรอดการควบคุมของฝ่ายทหารได้ง่ายสามารถเข้าถึงสนามรบได้มากกว่าที่เคยทำได้ทำให้ขีดความสามารถของฝ่ายทหารในการจำกัดการรายงานข่าวสารหรือตรวจสอบข่าวลดน้อยลง

ในสถานการณ์วิกฤตสื่อสามารถสร้างอิทธิพลเหนือนโยบายรัฐบาลด้วยการนำเหตุการณ์วิกฤต มาเปิดเผยต่อสาธารณชนและทำให้เป็นเรื่องสำคัญของประเทศ ขณะที่สื่อเป็นผู้ให้ข่าวสารสำหรับสาธารณชนได้แสดงความคิดเห็น อำนาจของสื่ออยู่ที่การเปิดและสร้างความสำคัญให้กับสถานการณ์ แต่อำนาจของสื่อมิได้มีส่วนช่วยในการแก้ไขสถานการณ์

ยุคโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การควบคุมสื่อปฏิบัติการได้ยาก กองทัพสหราชอาณาจักรได้สรุปว่า การควบคุมสื่อโดยฝ่ายทหารในยามสงครามจะต้องกระทำด้วยการใช้หลักการมากกว่าด้วยการใช้กำลังบังคับ และต้องมีพื้นฐานบนความร่วมมือกันมากกว่าการบังคับหรือภารกิจมิให้รับรู้ข่าวสาร ฝ่ายทหารควรไว้วางใจสื่อมากขึ้น และต้องพัฒนาหลักนิยมและวิธีการปฏิบัติงานใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ในการปฏิบัติการสื่อเชิงรุกของฝ่ายทหารจำเป็นเรียนรู้วิธีการนำเสนอ หรือเล่าเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิผล เพื่อให้สามารถมีอิทธิพลเหนือความคิดเห็นของสาธารณชนและเวทีการเมืองในวงกว้างได้ ซึ่งเป็นงานที่ทหารขาดความชำนาญและทำได้ไม่ดีนักในอดีต ฝ่ายทหารจึงจำเป็นต้องฝึกศึกษาเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้บังคับหน่วยทหารต้องสนใจการปฏิบัติการสื่อ

(Media Operation) ฝ่ายทหารต้องตระหนักว่าสื่อเป็นส่วนสำคัญของการปฏิบัติการทางทหารที่จำเป็นสำหรับการจัดโน้มน้าวความคิดเห็นสาธารณชนให้คล้อยตามและสนับสนุน ด้วยการคิดวางแผนล่วงหน้าที่ดี การใช้กำลังพลที่มีประสบการณ์เหมาะสม กำลังพลด้านสื่อสารมวลชนควรมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานสูง (High caliber) และมีประสบการณ์ด้านสื่อสารมวลชน (Experienced)กำลังพลที่มีขีดความสามารถสูงมักทำได้ทุกภารกิจ แต่ในการปฏิบัติการสื่อนั้นความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อจะช่วยทำให้งานดีขึ้น ผิดพลาดน้อยลง การมีเพื่อนในวงการสื่อก็เป็นเรื่องจำเป็นด้วย

แม้สื่อสามารถเป็นภัยคุกคามต่อการปฏิบัติการทางทหาร แต่ในขณะเดียวกัน สื่อก็เปิดโอกาสให้ฝ่ายทหารสามารถใช้เสนอแนวความคิดของตนเองให้เป็นที่รับทราบและเพื่อจัดระเบียบตามความต้องการได้ ที่สำคัญคือ ผู้บังคับหน่วยทหารควรให้ความสำคัญต่อสื่อและการปฏิบัติการสื่อเชิงรุกมากขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งสื่อและฝ่ายทหารจำเป็นต้องปฏิบัติงานร่วมกันเสมอ

ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมืองของทหารมาใช้ประกอบการศึกษาและชี้ให้เห็นถึงบทบาทของกองทัพต่อการเมือง การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 รวมทั้ง แนวทางการที่ฝ่ายทหารใช้เพื่อการทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ในการสร้างสมดุลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่ายของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กับกองทัพและรัฐบาล ในการดูแลให้เกิดการต่อต้านการรัฐประหาร ปลุกปั่น ยั่วยุให้เกิดความแตกแยกในสังคมยิ่งขึ้น

2.6 ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม (Technological Determinism)

กลุ่มนักคิดของทฤษฎีนี้มีความเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังคมและวัฒนธรรมต่างล้วนต่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงซึ่งกันและกันได้ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร อันได้แก่ เทคโนโลยีและสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสารสนเทศอันได้แก่ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อมวลชน ล้วนต่างเป็นทั้งปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและส่งผลต่อสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนอันรวมไปถึงวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนับว่าเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญโครงการหนึ่งของสังคมและรวมทั้งได้รับการยอมรับว่า เป็นหนึ่งในโครงสร้างสำคัญของฐานทางเศรษฐกิจ ตลอดจนโครงสร้างอำนาจต่างๆ ของสังคมทั้งระบบ ทั้งนี้เป็นเพราะภาพลักษณ์ และข้อมูลต่างๆ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่าง ๆ ล้วนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบความหมาย และระบบวัฒนธรรมในขณะเดียวกันนั่นเอง (McQuail,1994)

แม็คเคลว (McQuail,1994 อ้างถึงใน Robertt and P.David Marshall,2003)กล่าวว่าทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม โดยภาพรวมของทฤษฎีนี้คือ ความพยายามในการเชื่อมโยง

กันระหว่างศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุคนั้น ๆ ที่จะต้องเชื่อมโยงกับโครงสร้างหลักของสังคมในยุคนั้นนั่นเอง ดังเช่น เว็บ (Web) ที่เป็นตัวอย่างของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ที่ธรรมชาติของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประเภทนี้สามารถเป็นได้ทั้งสื่อที่สามารถแพร่กระจายได้ (Broadcast) ในขณะเดียวกับการที่เป็นสื่อที่อาจอยู่กับที่ (Non- broadcast) แม็คเควล (McQuail) ได้ประมวลคุณลักษณะเด่นๆ ของกลุ่มทฤษฎีไว้ดังนี้

1) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนับว่าเป็นเครื่องมือหรือกลไกพื้นฐานของสังคม

2) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแต่ละชนิดจะเหมาะกับโครงสร้างของสังคมแต่ละอย่าง

3) กระบวนการผลิตและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมได้

4) การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแต่ละครั้ง จะทำให้เกิดการปฏิวัติและการเปลี่ยนแปลงสังคมตามมา

กลุ่มทฤษฎีกลุ่มนี้ ประกอบด้วยนักคิดหลัก ๆ 2 ท่าน คือ

1. ฮาโรลด์ อินนีส (Harold Innis,1950) เป็นนักคิดในกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สนใจพลังหรืออำนาจของเทคโนโลยีสารสนเทศ อินนีสเป็นนักวิชาการและทำงานในมหาวิทยาลัยแห่งเมืองโตรอนโต ประเทศแคนาดา ได้ตีพิมพ์หนังสือ 2 เล่ม ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ “จักรวรรดิและการสื่อสาร” (The Empire and Communication) ค.ศ.1950 และ “ความลำเอียงของการสื่อสาร” (The Bias of Communication) ค.ศ.1951 แนวคิดที่สำคัญของอินนีส มีดังนี้

1) อินนีส ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมของสังคมกับรูปแบบหรือวิธีการของการสื่อสาร (Mode of communication) ที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์มนุษย์ชาติ

2) อินนีสได้พิสูจน์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบหรือวิธีการสื่อสารกับโครงสร้างอำนาจในสังคม (Structure of power) และให้สรุปว่า จากการศึกษาประวัติศาสตร์ของการสื่อสารที่ผ่านมา พบว่า ยิ่งระบบการสื่อสารขยายแวดวงกว้างออกไปมากเท่าใด กลุ่มคนที่อยู่ขอบนอกของศูนย์กลางอำนาจ (Marginal) ดังกล่าว ก็ยิ่งถูกครอบงำมากยิ่งขึ้น หรือไม่มีโอกาสที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้น

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอำนาจต่างๆ ในสังคมนั้น อินนีส เชื่อว่า ไม่ว่าการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะก้าวหน้าไปเพียงใด แต่อำนาจในการใช้และควบคุม

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนี้ ก็ยังคงตกอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย คือกลุ่มชนชั้นนำ (Elite) เท่านั้น และคนกลุ่มน้อยนี้จะใช้อำนาจทางการเมืองควบคุมระบบข่าวสารหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ของสังคมไว้ พร้อมทั้งปิดกั้นการแข่งขันจากระบบการสื่อสารรูปแบบอื่น ๆ

4) เมื่อเกิดการปฏิวัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบใหม่ จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางสังคม แต่การเปลี่ยนผ่านอำนาจนั้นยังไม่เป็นการเปลี่ยนผ่านระหว่างชนชั้นบนไปสู่ล่าง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างกลุ่มพวก หรือกลุ่มคนที่อยู่ในระดับเดียวกัน หรือกลุ่มคนภายในชนชั้นเดียวกัน

2) มาร์เชล แม็คลูฮัน (Marshall McLuhan,1960) ชาวแคนนาดา เป็นนักคิดในสำนักโตรอนโต มองเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแง่ชื่นชมยินดี แม็คลูฮัน มีความเชื่อว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถที่จะส่งผลทำให้สังคมเปลี่ยนได้ โดยสรุปแล้ว แม็คลูฮัน (McLuhan,1976) มีแนวคิดหลักๆ ดังนี้

1) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยทำให้ประสบการณ์ของมนุษย์สามารถแพร่ขยายกว้างออกไป สื่อทุกชนิดคิด การขยายประสบการณ์ด้านผัสสะของมนุษย์ (Extension of experience) โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้สร้างปรากฏการใหม่ที่เรียกว่า “หมู่บ้านโลก” ทำให้คนจำนวนมากสามารถรู้เรื่องราวที่ไหนก็ได้ ภายในระยะเวลาที่รวดเร็วหรือเวลาเดียวกัน แม้ที่อยู่ทางกายภาพอยู่กันคนละซีกโลกก็สามารถทราบเรื่องราวในเวลาจริงได้ผ่านสื่อเช่นเว็บและอินเตอร์เน็ต ดังนั้น อุปสรรคในประเด็นที่เกี่ยวกับระยะทาง หรือกาลเวลา กลายเป็นเรื่องไร้ความหมายและไม่สามารถปิดกั้นประสบการณ์ของมนุษย์

2) ตัวสื่อคือสาร แม็คลูฮัน ไม่สนใจหรือไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ แต่เขาให้ความสำคัญกับประเภทหรือรูปแบบของสื่อ กล่าวคือ การส่งข้อความใดไม่สำคัญไม่เท่าการส่งข้อความผ่านสื่อชนิดใด แม็คลูฮัน เชื่อว่า การเปลี่ยนตัวสื่อเท่านั้น ก็จะสามารถสร้างผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ได้

3) นวัตกรรมของสื่อหรือของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Media Innovation) สามารถขับเคลื่อนให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดระยะทางและเวลา แนวคิดของแม็คลูฮัน ที่ว่า ตัวสื่อ ตัวสารที่ต้องการส่งนั่นเอง (The Medium is the Message) เป็นแนวคิดที่ทำให้แม็คลูฮันมีชื่อเสียงมากที่สุด สำหรับแม็คลูฮันแล้ว แนวคิดนี้มีความหมายและคำอธิบายที่หลากหลาย ดังเช่น (McLuhan and Fiori,1967)

ประเด็นแรก คือ สื่อหรือช่องทางในการสื่อสาร คือส่วนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร เขามีความเชื่อว่า สื่อมีความสำคัญกว่าสาร เขากล่าวว่า สื่อที่เด่นในแต่ละยุคสมัยจะสามารถส่งผลและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากกว่าสิ่งที่สื่อนั้นส่งสาร หรือส่งเนื้อหาไป

ประเด็นต่อมา สื่อ คือ กระบวนการหรือ สื่อ คือ ทักษะกระบวนการ" (The medium is the massage) แม็คลูฮัน กล่าวว่า แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนตัวอักษรออกหนึ่งตัว โครงสร้างเดิมของสื่อก็ยังคงสามารถที่จะส่งสารหรือยังคงสามารถที่จะสื่อสารตามที่ผู้ส่งต้องการได้ สื่อสามารถที่จะปรับเปลี่ยน และส่งต่อเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดผลต่อจิตสำนึก (Conscious) อันสามารถส่งผลต่อการรับรู้ (Perception) ของมนุษย์ในแต่ละระดับของสังคมได้ในที่สุด

จากแนวคิดดังกล่าว ได้ส่งผลสู่ประเด็นสำคัญของทฤษฎีที่เชื่อว่า"เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร"ที่เชื่อว่า "สื่อ"(Madia) เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการที่จะเป็นผู้กำหนดการสื่อสาร และท้ายสุดก็คือ การชี้นำระบบสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการชี้นำในระดับของปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวเนื่องกับการคิด อารมณ์ และการแสดงออกต่าง ๆ แนวคิดของแม็คลูฮันจะมีหลักวิธีการคิดที่คล้ายกับทฤษฎีแนวคิดของมาร์กซิลต์ (Marxist Theory) ที่กล่าวว่า "เศรษฐกิจ คือตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม" ในขณะที่แม็คลูฮัน กล่าวว่า "เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม"

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีสื่อคือผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ" (McLuhan Media Law Theory) หรือกลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวกำหนด หรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถเป็นตัวชี้นำที่ส่งผลต่อการกำหนดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมได้ โดยแนวคิดนี้ ประกอบด้วยกฎเกณฑ์หลักๆ ที่เกี่ยวข้อง 4 ข้อคือ (1) กฎแห่งความรีบเร่ง (Low of acceleration) เช่นการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองต่อวิธีการสื่อสารที่รวดเร็วในปัจจุบัน (2) กฎแห่งความล้าสมัย (Low of obsolescence) เช่น ส่งข่าวผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) แทนการส่งโทรสารด้วยระบบเดิม การเปลี่ยนวิธีการเก็บหนังสือในรูปแบบของแผ่นซีดีรอม (CD-ROM) แทนการเก็บแบบเดิม (3) กฎแห่งการหลอมรวม หรือการบูรณาการสื่อ (Law of synthesis or convergergence) อันเป็นการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆ เพื่อเสริมสร้างซึ่งกันและกัน เช่นการประชุมทางไกลผ่าน Video conference การใช้ห้องสนทนาอิเล็กทรอนิกส์กับคนเฉพาะกลุ่ม ในเฉพาะในบางประเด็นและ (4) กฎแห่งการสืบค้น (Law of retrieval) ที่เทคโนโลยีสารสานเทศสามารถที่จะเอื้อประโยชน์ได้ เช่น การออกแบบระบบฐานข้อมูลต่างๆ

โดยภาพรวมแล้วแนวคิดของแม็คลูฮัน ได้ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากในประเด็นหลัก ๆ เช่น การเปิดโอกาสให้สื่อหรือเทคโนโลยีสานสนเทศและการสื่อสารมาชี้นำพฤติกรรมมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล จนกระทั่งถึงระดับองค์รวมของสังคม เสมือนหนึ่งมนุษย์เป็นเหยื่อหรือสิ่งที่สามารถูกกระทำได้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัตนาภรณ์ ศรีอำพันธ์ (2539) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง:ศึกษาเปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ พบว่า ความเห็นของผู้สื่อข่าวทั้งสามสื่อส่วนใหญ่มีความเห็นใกล้เคียงกัน ในการกำหนดประเด็นของผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ หัวหน้าข่าวมีส่วนในการกำหนดประเด็นข่าวแก่ผู้สื่อข่าวต่างกัน อีกทั้งยังมีความต่างกันทั้งเรื่องการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง การเสนอข่าวตามความเป็นจริงและการใช้ภาษา และการนำเสนอเนื้อหาของแต่ละสื่อก็มีความต่างกันไปด้วย และส่วนใหญ่พอใจการเสนอข่าวของสังกัดตัวเองมากกว่าที่จะต้องการเปลี่ยนแปลงสังกัด

อรรถพร กงวิไล (2547) ศึกษาสถานการณ์องค์ความรู้ของการสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทยซึ่งเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยเผยแพร่ภายในปีพ.ศ.2547 พบว่า กระบวน การสื่อสารทางการเมืองได้แก่ ผู้ปกครอง (หมายรวมทั้งรัฐบาล สถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง นักการเมือง) สื่อ และประชาชน ต่างมีจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดเป็นการสื่อสารทางการเมืองขึ้นได้ โดยฝ่ายปกครองก็พยายามที่จะสื่อสารโน้มน้าวใจให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในตัวผู้นำ นโยบาย หรือระบอบการปกครองผ่านการกล่อมเกลาทางการเมืองหรือการโฆษณาชวนเชื่อซึ่งในปกครองระบอบอธิปไตยที่นักการเมืองหรือพรรคการเมืองต้องได้รับอำนาจอธิปไตยจากประชา ชนผ่านกระบวนการเลือกตั้งก่อนที่จะมาบริหารประเทศนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองหรือพรรคการเมืองต้องอาศัยการสื่อสารผ่านสื่อไปยังประชาชน เพื่อให้ประชาชนสัมพันธ์ทางการเมือง การสร้างเครือข่ายทางการเมือง ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายปกครองกับสื่อขึ้น โดยสื่อเองก็มีหน้าที่ในทางการเมืองที่ต้องเปลี่ยนแปลง นอกเหนือไปบทบาทหน้าที่พื้นฐานในการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบต่างๆ เพื่อสะท้อนภาพความเป็นจริงทางการเมืองไปสู่ประชาชน

สุทิษา ประทุมกุล (2549) ศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของพรรคไทยรักไทยในภาวะวิกฤตการเมืองปีพ.ศ.2549 ที่พบว่าพรรคไทยรักไทยพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ 3 กลยุทธ์ประกอบด้วย 1) การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ 2) การตอบโต้ข้อเท็จจริงผ่านการแถลงข่าว และ 3) การสร้างภาพลักษณ์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นเครื่องรักษาและสร้างภาพลักษณ์ในภาวะวิกฤตการเมืองที่เกิดขึ้นยากต่อการประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ไขวิกฤตขณะนั้น

โดยสุทิษา ประทุมกุล ศึกษาพบว่า สื่อที่มีประสิทธิภาพสูงสุดของการคือ การเขียนจดหมายลายมือของพ.ท.ต.ทักษิณ ชินวัตร ถึงสมาชิกพรรคและประชาชนได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชนเป็นอย่างมาก โดยมีการนำไปผลิตซ้ำอย่างแพร่หลายและได้ผลกว่าการออกสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซด์ การทุ่มเงินซื้อพื้นที่สื่อเพื่อการโฆษณา

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ กรณี ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

3.1 แนวทางการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In–depthinterview)ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหารในช่วง 1 ปีระหว่างวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ถึงวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2550 ที่แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นข่าว เพื่อเป็นกรอบแนวทางเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. ความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549
2. การชุมนุมของกลุ่ม PTV และแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ(นปก.)หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549
3. การรณรงค์ออกเสียงประชามติรับ/ไม่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550

ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์เจาะลึกอย่างเฉพาะเจาะจง แหล่งข้อมูลสำคัญ (Key Informants)ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองทั้ง 3 ประเด็น จำนวน 15 คน สามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.,ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร,ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์,นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน ดังนี้

3.2 แหล่งข้อมูลในการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคล (In – depth interview)

ก. แหล่งข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

1) นายจาตุรนต์ ฉายแสง อดีตกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย
   - รักษาการณ์หัวหน้าพรรคไทยรักไทย
   - แกนนำรณรงค์ประชาชนไม่ให้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550

2) นายนพดล ปัทมะ ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี

- ทำหน้าที่ปกป้องและแก้ต่างข้อกล่าวหาที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ถูกดำเนินการหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

- ทำหน้าที่โฆษกประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการชี้แจง แจ้งข่าวสารและตอบโต้ประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองแทนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

3) นายจักรภพ เพ็ญแข อดีตโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

- สมาชิกพรรคการไทยรักไทย

- แกนนำกลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวีและแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปก.)

- 1 ใน 4 สมาชิกพรรคไทยรักไทย ที่เป็นผู้ร่วมก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวีกับนายวีระ มุสิกพงษ์,นายจตุพร พรหมพันธุ์,นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ เพื่อถ่ายทอดและเป็นช่องทางการสื่อสารข้อมูล ข่าวสารของผู้ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารและกลุ่มผู้สนับสนุนฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ข. คณะรัฐประหารและรัฐบาลชั่วคราว

1) พล.อ.สนธิ บุญรักตลิน รองนายกรัฐมนตรี และอดีตผู้บัญชาการทหารบก

- ผู้นำคณะรัฐประหาร ในนามประธานคณะปฏิรูประบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)

- ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.)

2) พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ

- บทบาทหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ด้วยการให้สัมภาษณ์แถลงข่าว ตามที่ประธานคมช.มอบหมาย

3) นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

- กำกับดูแสสื่อมวลชนภายใต้โครงสร้างอำนาจรัฐ

- ประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤตและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก (วอร์รูม)

- ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปีพ.ศ.2550

- ประธานจัดงานมหกรรมปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปสื่อขับเคลื่อนประชาธิปไตย

ค. กลุ่มนักวิชาการสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน

1) ผศ.ดร. ประหยัด หงส์ทองคำ นักวิชาการคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ผศ.ดร. พิรงรอง รามสูตร นักวิชาการคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ง. นักสิทธิมนุษยชนจำนวน 1 คน

1) น.ส.สุภิญญา กลางณรงค์. เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ

จ. ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ จำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และบางกอกโพสต์ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

1) นางยุวดี ธัญญศิริ ผู้สื่อข่าวอาวุโส หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
ประสบการณ์ทำข่าว 39 ปี (พ.ศ.2512-2535)
- ผู้สื่อข่าวประจำสายกรุงเทพมหานคร กระทรวงต่าง ๆ
- ผู้สื่อข่าวประจำสายทหาร
- ผู้สื่อข่าวประจำสายการเมือง ประจำทำเนียบรัฐบาล

ประสบการณ์ทำงานข่าววิกฤตการเมือง
- 14 ตุลาคม พ.ศ.2516, 6 ตุลาคม พ.ศ.2519, พฤษภาทมิฬ พ.ศ.2535 และรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

2) น.ส. วาสนา นาน่วม ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกองโพสต์
ประสบการณ์ทำข่าวสายทหาร 17 ปี (พ.ศ.2534-2551)
- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แนวหน้า ประจำสายทหาร
- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น ประจำสายทหาร
- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ประจำสายทหาร
- นักเขียนหนังสือ “ลับ ลวง พราง ปฏิวัติปราสาททราย” ปีพ.ศ.2551
- นักเขียนหนังสือ “ลับ ลวง พราง เล่ม 2 ซ่อนรูปปฏิวัติหักเหลี่ยมโหด”

ประสบการณ์ทำงานข่าววิกฤตการเมือง
- พฤษภาคม พ.ศ.2535 และเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

3) น.ส. อุบล ชาญปรีชาสมุทร ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์
ประสบการณ์ทำข่าว 14 ปี (พ.ศ.2537-2551)
- ผู้สื่อข่าวประจำสายทหาร (พ.ศ.2537-2540)
- ผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำรัฐสภา กระทรวงแรงงาน (พ.ศ.2540-2549)
- ผู้สื่อข่าวประจำสายทหาร (พ.ศ.2549-2550)
- ผู้สื่อข่าวประจำทำเนียบรัฐบาล (พ.ศ.2550)

ประสบการณ์การทำข่าววิกฤตการเมืองการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

4) นายศุภฤกษ์ ธงไชยฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ประสบการณ์ทำข่าว 17 ปี (พ.ศ.2534-2551)

- ผู้สื่อข่าวประจำสายทหารและพรรคการเมืองต่าง ๆ
ประสบการณ์ทำข่าววิกฤตการเมือง

- พฤษภาทมิฬ พ.ศ.2535 การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

5) น.ส.วันทนา ดุษฎีชีวะ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ประสบการณ์ทำข่าว 14 ปี (พ.ศ.2538-2551)

- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แนวหน้า ประจำกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน

- ผู้สื่อข่าวหนังสือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำทำเนียบรัฐบาล ประสบการณ์ทำข่าว ประสบการณ์วิกฤตการเมือง
การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

6) นายสุเมศ ทองพันธ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน
ประสบการณ์ทำข่าว 5 ปี (พ.ศ.2546-2551)

- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ประจำสายการเมืองทำเนียบรัฐบาล ดูแลรับผิดชอบข่าวพรรคไทยรักไทย (พ.ศ. 2546-2549)

- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน ประจำสายการเมืองทำเนียบรัฐบาล รับผิดชอบพรรคไทยรักไทย-พรรคพลังประชาชน(พ.ศ.2549-2551)

- นักเขียนคอลัมนิสต์มติชนสุดสัปดาห์
ประสบการณ์วิกฤตการเมือง
การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

3.3 เครื่องมือการวิจัยและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยแบ่งคำถามออกตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาโดยเรียงลำดับการตามกลุ่มและตามเหตุการณ์ เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์

เครื่องมือในการวิจัยและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

1) แนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์และผู้วิจัยใช้ในการสนทนา พูดคุยอย่างเป็นทางการ ประกอบการสัมภาษณ์

2) เทปบันทึกเสียงเพื่อช่วยให้รายละเอียดที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกต้อง ชัดเจน

3) สมุดจดบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อบันทึกคำถามและคำตอบ ข้อสงสัย หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมระหว่างสัมภาษณ์และกล้องบันทึกภาพเพื่อนำไปใช้ประกอบในวิทยานิพนธ์

แนวคำถาม

ประเด็นข่าวที่ 1 ความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

วัตถุประสงค์ข้อ 1 ลักษณะการปิดกั้น แทรกแซง การหาข่าวความขัดแย้งทางการเมือง

แนวคำถามฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

1) ในช่วง 1 ปี หลังการรัฐประหาร ข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับความสนใจและตีพิมพ์ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์มากน้อย/เพียงใดและพอใจหรือไม่

2) เหตุผลที่การเลือกใช้สื่อต่างประเทศ เว็บไซด์ เป็นกลยุทธ์ การต่อสู้ คืออะไร

3) การสั่งห้ามสถานีโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง พร้อมทั้งขอความร่วมมือกับหนังสือพิมพ์ รายงานข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นอุปสรรคต่อการสร้างวาระข่าวหรือไม่

4) เมื่อต้องเผชิญกับการปิดกั้น ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อให้ข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังเป็นข่าวอยู่ในกระแสสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง

แนวคำถามรัฐบาลและคมช.

1) หลังการรัฐประหารท่านเคยสั่งห้ามหรือมีกระบวนการควบคุม ปิดกั้นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไม่ให้รายงานข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรหรือไม่ / เพราะอะไร

2) ท่านได้นำบทเรียนการควบคุม สถานการณ์ และการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวในเหตุการณ์ การรัฐประหารในอดีตมาใช้หรือไม่/อย่างไรบ้าง

3) การเป็นผู้บัญชาการทหารบก/โฆษกกองทัพบกมีประโยชน์ในการทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หรือไม่/อย่างไรบ้าง

4) เหตุผลใดที่ทำให้ท่านต้องเปิดกว้างในการทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าวอย่างเต็มที่

5) รายการเปิดบ้านพิษณุโลก นายกรัฐมนตรีพบสื่อมวลชน การจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์เชิงรุกในภาวะวิกฤต รวมทั้งการสร้างวาระข่าวกลบ เสนอข่าวด้านลบจาก คตส.เป็นกลยุทธ์ ที่สามารถดึงดูดความสนใจผู้สื่อข่าวและชิงพื้นที่ข่าวได้ดีเพียงใด

6) ท่านมองอย่างไรกับการพยายามสร้างข่าวและส่งข่าวสารฝ่ายสื่อของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านสื่อที่รัฐไม่สามารถควบคุมได้

แนวคำถามผู้สื่อข่าว

1) ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจหรือความสำคัญประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังการรัฐประหารมากน้อย เพียงไร/เพราะอะไร

2) มีประเด็นข่าวใดบ้าง/ที่ไม่ได้นำเสนอเป็นข่าว/เพราะอะไร

3) เหตุผลที่ทำให้ผู้สื่อข่าวเลือกนำเสนอข่าวในเรื่องหรือประเด็นใดคืออะไร

4) กฎหมาย ประกาศ คำสั่งคณะรัฐประหารเป็นอุปสรรคต่อการทำข่าวหรือไม่

แนวคำถามนักวิชาการรัฐศาสตร์

1) เห็นด้วยหรือไม่ว่าการสื่อสารของคู่ขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหารเป็นการต่อสู้ทวงคืนอำนาจ โดยใช้สื่อเป็นอาวุธ ทำสงครามแย่งชิงประชาชน

2) มองการควบคุมสถานการณ์และงานด้านการข่าวที่สื่อออกสู่สังคมอย่างไรของที่สองฝ่ายคู่ขัดแย้งทางการเมือง

3) กลยุทธ์ การปิดกั้น และแทรกแซงการทำข่าวของคู่ขัดแย้งทางการเมือง เหมือนหรือว่าแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร อย่างไร

4) สภาพสังคมปัจจุบัน ยังเหมาะสมกับการปิดกั้นการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองด้วยกฎหมาย ประกาศและคำสั่งคปคฯ อย่างไร

5) กลยุทธ์ เพื่อแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของคมช. รัฐบาล กับฝ่ายคมช.เหมาะสม สอดคล้องกับการทำข่าวหรือไม่อย่างไร

แนวคำถามนักวิชาการนิเทศศาสตร์

1) ช่วงหลังการรัฐประหาร การสื่อสารผ่านสื่อของคู่ขัดแย้งทางการเมืองคือ คมช. รัฐบาลกับฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นการทำสงครามข่าวสารหรือไม่

2) กลยุทธ์ เพื่อการสร้างวาระข่าวของแต่ละฝ่ายอย่างไร

แนวคำถามนักสิทธิมนุษยชน

1) ภาพรวมของการรายงานข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของสื่อหนังสือพิมพ์การรัฐประหารเป็นอย่างไร/แสดงออกถึงบทบาทของสื่อมวลชนที่ดีเพียงใด

2) ในทัศนะสื่อตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่ายหรือไม่ หลังประสบกับการปิดกั้น และแทรกแซงการทำข่าว

ประเด็นข่าวที่ 2 การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.

แนวคำถามฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

1) การเคลื่อนไหวของกลุ่มพีทีวีเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ทางการเมืองของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือไม่ / อย่างไร

2) การกล่าวอ้างเรื่องความมั่นคงและใช้กระบวนการทางกฎหมายของฝ่ายรัฐบาลและคมช.ดำเนินการกับกลุ่มพีทีวีและนปช.เป็นเหตุผลของการสกัดกั้นข่าวการชุมนุม

3) เหตุผลที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรใช้การชุมนุมพบปะ พูดคุยกับประชาชนคืออะไร

4) ท่านมีแนวทางหรือกลยุทธ์ อย่างไรเพื่อไม่ให้การชุมนุมเป็นที่สนใจและติดตามจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

แนวคำถามรัฐบาลและคมช.

1) รัฐและคมช.มีการเตรียมมาตรการเพื่อการควบคุมข่าวสาร การชุมนุม อย่างไรในการควบคุมสถานการณ์ไม่ให้บานปลายและกลายเป็นการ ยั่วยุ ปลุกระดมคนในสังคม

2) คมช.ใช้ปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อโน้มน้าว ควบคุมฝูงชนหรือไม่/อย่างไรบ้าง

3) มีการผลิตซ้ำภาพการชุมนุมของกลุ่มนปก.ขณะทำลายข้าวของของราชการหน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์ เพื่ออะไร

4) เคยเชิญสื่อต่างประเทศมาให้สัมภาษณ์หรือไม่หลังข่าวนปก.แพร่กระจายผ่านสำนักข่าวต่างประเทศไปด้วย

แนวคำถามผู้สื่อข่าว

1) เวลาทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ได้รับแรงกดดัน ต้องระมัดระวังหรือเซ็นเซอร์ ประเด็นข่าวหรือไม่/อย่างไร

2) สัดส่วนของปริมาณการส่งข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีที่ส่งไปได้ตีพิมพ์จำหน่ายมากน้อยเพียงใด

3) ประเด็นข่าวที่ผู้สื่อข่าวสนใจเมื่อเขาทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.คืออะไร เน้นการตอบโต้ โจมตีหรือไม่

แนวคำถามนักวิชาการรัฐศาสตร์ /นักวิชาการนิเทศศาสตร์/นักสิทธิมนุษยชน

1) เหตุผลเรื่องความมั่นคง ความสามัคคีของคนในชาติเหมาะสมหรือไม่กับการนำมาใช้แทรกแซงการทำข่าว

2) การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ถือเป็นกลยุทธ์ แทรกแซงการทำข่าวและต่อสู้ของอดีตนายกรัฐมนตรีที่น่าจะได้ผลหรือไม่

3) ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สามารถแสดงบทบาทการทำหน้าที่สะท้อนสังคมได้ดีเพียงใดในภาวะที่เต็มไปด้วยสถานการณ์ความขัดแย้ง

ประเด็นข่าวที่ 3 การรณรงค์รับ / ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550

แนวคำถาม

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

1) ท่านมีกลยุทธ์ เพื่อการโน้มน้าวประชาชนอย่างไร ที่สามารถหลีกเลี่ยงการถูกปิดกั้นการทำข่าวฝ่ายรัฐบาลและคมช.

2) การแทรกแซงการทำข่าวในช่วงที่มีกฎหมาย กฎอัยการศึก และถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองอย่างไร

3) อึดอัดหรือไม่ที่โอกาสในการเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีน้อย / มีแนวทางอย่างไรเพื่อให้ข่าวความเคลื่อนไหวได้รับความสนใจ และถูกตีพิมพ์ทางหน้าหนังสือพิมพ์

ฝ่ายรัฐบาลและคมช.

1) คมช.และรัฐบาลมีแนวทางหรือกระบวนการเชิงรุกอย่างไร เพื่อให้ข่าวสาร การรณรงค์เนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญเป็นที่สนใจของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

2) มีการขอความร่วมมือกับบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าวนอกรอบหรือไม่เพื่อขอความร่วมมือเพื่อการเสนอข่าวตามที่ต้องการ

3) รัฐบาลมีแนวทางอย่างไร เมื่อคู่ขัดแย้งทางการเมืองใช้วิธีการรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญผ่านหัวคะแนน การปล่อยข่าวและวิทยุชุมชน

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

1) ก่อนถึงวันลงประชามติรับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 คู่ขัดแย้งทางการเมืองเพิ่มกลยุทธ์ เพื่อให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เสนอข่าวอย่างไร

2) แหล่งข่าวทั้งสองฝ่าย มีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เซ็นเซอร์ข่าวคู่ขัดแย้งหรือว่าขอร้องให้นำเสนอข่าวฝ่ายตนเองหรือไม่

3) สัดส่วนการทำข่าวรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างเท่าเทียมหรือไม่

นักวิชาการรัฐศาสตร์/นักวิชาการนิเทศศาสตร์/แนวคำถามนักสิทธิมนุษยชน

1) บทบาทและการให้พื้นที่ข่าวรณรงค์รับและไม่รับร่างรัฐธรรมนูญระหว่างคู่ขัดแย้งเป็นไปอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม เป็นกลางหรือไม่

2) มองอย่างไรที่รัฐบาลและคมช.ใช้กลไกอำนาจเป็นช่องทางใช้สื่อเพื่อรณรงค์ โน้มน้าวประชาชนโดยตรง ขณะที่คู่ขัดแย้งติดขัด ไม่สามารถออกรณรงค์ไม่รับร่างได้อย่างไม่เต็มที่

3) กลยุทธ์ เพื่อการสื่อสาร และสร้างความสนใจของประชาชนของแต่ละฝ่ายเป็นอย่างไรและได้ผลแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ผลกระทบที่มีต่อการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จากการปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าวในประเด็นขัดแย้งทางการเมืองของรัฐ

แนวคำถาม

สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

1) การทำหน้าที่ตลอด 1 ปีหลังการรัฐประหาร ซึ่งมีการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวจากฝ่ายคู่ขัดแย้งทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ท่านคิดว่า ท่านทำหน้าที่ได้ดีเพียงใด

2) การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวของคู่ขัดแย้งทางการเมืองข้างต้น ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวอย่างไร / หรือไม่

3) การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวดังกล่าวทำให้ท่านคิดว่า ตกเป็นเครื่องมือหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของอำนาจทางการเมือง ในการต่อสู้แย่งชิงและทวงคืนอำนาจของฝ่ายใดหรือไม่

4) ท่านมีเสรีภาพในการกำหนดวาระ และชูประเด็นทางสังคมได้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จากการปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าวในประเด็นขัดแย้งทางการเมือง

แนวคำถาม

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคำถามเพื่อการศึกษาแนวทางการทำงานในสถานการณ์การถูกปิดกั้น แทรกแซง หลังถูกปิดกั้นแทรกแซง ในขณะที่ผู้วิจัยจะได้นำผลกระทบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในวัตถุประสงค์ที่ 2 มาประยุกต์เป็นคำถามสัมภาษณ์ต่อเนื่องเพื่อสอบถามถึงแนวทางการทำงานข้างต้น ตั้งเป็นคำถามเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ทั้งเป็นการเฉพาะหน้าหรือเป็นแนวทางปฏิบัติระยะยาว อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ตั้งคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกเพิ่มเติมถึงแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อได้ผลการศึกษาที่ตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์

1) เมื่อเผชิญกับการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งท่านมีแนวทางอย่างไรในแก้ไขปัญหาและทำข่าวความขัดแย้งนั้นต่อไป

2) ท่านได้ปรึกษากับบรรณาธิการหรือไม่

3) ลักษณะของการควบคุมปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายรัฐถือว่าเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของผู้สื่อข่าวหรือไม่

4) แนวทางการเสาะหาประเด็นข่าว คัดเลือก กำหนดวารการรายงานข่าวในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ หรือแตกต่างจากการทำข่าวในช่วงสถานการณ์ปกติอย่างไร

5) ท่านมีข้อระมัดระวังอย่างไรในการเสาะหา เลือกแหล่งข่าว ตรวจสอบหรือการคัดกรอง อย่างไร

6) ท่านมีแนวทางการใช้ข้อมูลอย่างไรหลังจากได้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนั้นไม่สามารถนำเสนอเป็นข่าวได้จากข้อจำกัดข้างต้น

อย่างไรก็ตาม ในส่วนแรกของแต่ละชุดคำถามของกลุ่มผู้สื่อข่าว ผู้วิจัยจะสอบถามและบันทึกข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง มาประกอบการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ที่ชัดเจนขึ้น

ตอนที่ 1 ประวัติส่วนตัว

- ชื่อ – นามสกุล ,สำนักข่าว
- ประสบการณ์ทำงาน และความรับผิดชอบในปัจจุบัน
- ประสบการณ์ทำงานประจำทำเนียบรัฐบาล , ทหาร ระยะเวลา.....ปี
- สนทนา สร้างความเข้าใจเบื้องต้นต่อนโยบายองค์กรและแนวคิดในการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละวันของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการวัตถุประสงค์และเหตุการณ์ที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรง(Validity)ของแบบสัมภาษณ์ โดยคำนึงถึงคุณภาพของเครื่องมือที่จะใช้ ด้วยการตั้งแนวคำถามให้ตรงกับทฤษฎี แนวคิดและวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดในการวิจัย ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก็ด้วยการนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้พิจารณาสอบแก้ไขก่อนนำออกไปใช้จริงนอกจากนี้ผู้วิจัยยังเป็นผู้ที่ดำเนินการลงไปสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทำให้สามารถควบคุมการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้

3.4 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ระหว่างวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2550 -วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ.2551

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าว และการรายงานข่าว แนวคิดนายประตูข่าวสาร(Gatekeeper) สื่อมวลชนในฐานะผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม (Agenda-setting) แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม (Technological Determinism) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ การปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังเหตุการณ์รัฐประหาร

19 กันยายน พ.ศ.2549 ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงผลกระทบและแนวทางการทำข่าวในภาวะที่ต้องเผชิญกับการปิดกั้นและแทรกแซงนั้นซึ่ง โดยแบ่งการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ได้เป็น

1) ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเรียงตามวัตถุประสงค์ ผู้รักษาช่องทางการสื่อสาร (Gatekeeper) ,สื่อมวลชนในฐานะผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม (Agenda Setting) ,แนวคิดการทำหน้าที่ บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าวและการรายงานข่าว แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงการทางการเมืองของทหารและเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคมมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

2) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทราบถึงประวัติ คุณสมบัติของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และแนวคิดการทำข่าวและจริยธรรมของผู้สื่อข่าว

3.6 การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะสรุปผลตามวัตถุประสงค์และวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบการพรรณนา สัมพันธ์กับแนวคิดทฤษฎีและวิธีการดำเนินการดังนี้

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างวัตถุประสงค์และความสัมพันธ์ของแนวคิด ทฤษฎีและวิธีดำเนินการ

วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	วิธีการ
1. การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549	1. แนวคิดนายประตูข่าวสาร 2. ผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม 3. แนวคิดการแทรกแซงการเมืองของทหาร 4. ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม	สัมภาษณ์แบบเจาะลึก แหล่งข่าว - ฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์คมช. - ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, - นักวิชาการ - นักสิทธิมนุษยชน
2. ปัจจัยการที่ส่งผลกระทบการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549	1. แนวคิดนายประตูข่าวสาร 2. ผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม 3. การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร 4. บทบาทความสัมพันธ์ทหารกับสื่อ 5. แนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าวรายงานข่าว 5. ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม	สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ จำนวน 4 ฉบับ จำนวน 6 คน
3. แนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ภายใต้การถูกปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมือง	1. แนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าวการรายงานข่าว 2. แนวคิดนายประตูข่าวสาร 3. สื่อมวลชนในฐานะผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม 5. ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม	สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ จำนวน 4 ฉบับ จำนวน 6 คน

3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวของหนังสือพิมพ์ กรณี ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549" เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาการใช้พื้นที่สื่อ การปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าว เพื่อช่วงชิงพื้นที่ข่าวของหนังสือพิมพ์ (วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ถึง 19 กันยายน พ.ศ. 2550) โดยการรวบรวมข้อมูลจาก 3 ประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมือง ที่ผู้วิจัยกำหนดประกอบด้วย

1. ความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549
2. ข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.)
3. การรณรงค์ออกเสียงประชามติรับ/ ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยเป็นตอนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้พื้นที่ของแหล่งข่าว การปิดกั้นและการแทรกแซง การทำข่าวหนังสือพิมพ์ของคู่ขัดแย้งทางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549
2. เพื่อศึกษาวิธีการใช้พื้นที่ การปิดกั้นและการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวทางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549
3. เพื่อศึกษาแนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ภายใต้วิธีการใช้พื้นที่ของแหล่งข่าว การปิดกั้นและการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

ความเป็นมาที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

ปัญหาวิกฤติการเมืองที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 เริ่มก่อตัวขึ้นในช่วงการเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 2 ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังเป็นรัฐบาลครบวาระ 4 ปี (พ.ศ.2544-2548) และพรรคไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 ได้ด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 377 ที่นั่ง สามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคการเมืองเดียว การเป็นรัฐบาลที่มีเสถียรภาพที่มั่นคง ฝ่ายค้านไม่สามารถเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีได้ แม้จะเกิดข้อกังขาการทุจริตคอรัปชั่นเชิงนโยบาย การแปรรูปรัฐวิสาหกิจใช้อำนาจบริหารประเทศที่เอื้อ

ประโยชน์ต่อพวกพ้องและเครือญาติ จนเกิดการชุมนุมขับไล่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากนายกรัฐมนตรี โดยประชาชนในช่วงปลายปีพ.ศ.2548 ภายใต้ชื่อ "พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย" (People's Alliance for Democracy / PAD) โดยมีนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้บริหารบริษัทในเครือผู้จัดการและสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เอเอสทีวี เป็นแกนนำ โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง, นายพิภพ ธงไชย,นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์, นายสมศักดิ์ โกสัยสุข และนายสุริยะใส กตะศิลา ร่วมขบวนการ

การชุมนุมของกลุ่มดังกล่าวเกิดขึ้น หลังไม่พอใจที่รายการ"เมืองไทยรายสัปดาห์"ที่นายสนธิ ลิ้มทองกุล เป็นผู้ดำเนินรายการ ถูกปรับออกจากผังรายการสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนท์ทีวี การชุมนุมขยายตัวมากขึ้น หลังครอบครัวชินวัตร ขายหุ้นในเครือบริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มูลค่า 73,300 ล้านบาท ให้กับกองทุนเทมาเสกของสิงคโปร์ โดยไม่เสียภาษีส่งผลให้ข้อกล่าวหาการใช้อำนาจรัฐเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจครอบครัว มีน้ำหนักและกระแสความไม่พอใจขยายวงกลายเป็นวิกฤติจริยธรรมผู้นำประเทศตามมา

ในที่สุดพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 และกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 2 เมษายน พ.ศ.2549 แต่พรรคประชาธิปัตย์ ชาติไทยและพรรคมหาชน อ้างการยุบสภานั้นไม่ชอบธรรมจึงไม่ส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่งผลให้การเลือกตั้งมีส.ส. ไม่ครบ 400 เขต กระทั่งเกิดกรณีพรรคการเมืองใหญ่จ้างพรรคการเมืองขนาดเล็กลงสมัครหวังล้มเลือกตั้ง จนกลายเป็นคดีฟ้องร้องยุบพรรคไทยรักไทย ขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศเว้นวรรคไม่รับตำแหน่งรักษาการนายก รัฐมนตรีเลือกตั้ง

จากนั้นวันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2549 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุดและประธานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมกันคลี่คลายวิกฤติการเมือง ต่อมาวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ.2549 ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้การเลือกตั้งวันที่ 2 เมษายน พ.ศ.2549 เป็นโมฆะ ทำให้กกต.ต้องประชุมพรรคการเมือง กำหนดวันเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2549 แต่พรรคการเมืองฝ่ายค้านไม่ร่วมประชุมเพราะเห็นว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อรัฐบาล

อย่างไรก็ตามคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ขณะนั้นต้องพ้นตำแหน่งและจำคุกคนละ 4 ปีหลังศาลอาญาพิพากษาว่า การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ.2549 ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กลับมาปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์นายกรัฐมนตรีอีกครั้ง หลังคำตัดสินให้การเลือกตั้งวันที่ 2 เมษายน พ.ศ.2549 เป็นโฆษะด้วย

วิกฤติการเมืองหยุดชะงักไประยะหนึ่ง ในช่วงงานพระราชพิธีฉลองครองราชย์ 60 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่หลังจากนั้นการชุมนุมประท้วงขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเริ่มขึ้นอีกครั้ง ซึ่งเป็นเวลาช่วงเดียวกันกับที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เปิดประเด็นเรื่อง"ผู้มีบารมีนอก

รัฐธรรมนูญ”และพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เดินสายพูดกับทหารทุกเหล่าทัพให้ตระหนักในความเป็นทหารของพระมหากษัตริย์ จนคนในสังคมวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักถึงสถานการณ์การเมืองที่อาจเกิดความขัดแย้ง

สถานการณ์ที่สับสนทำให้ประชาชนแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ต่างจังหวัดได้มารวมตัวเป็นคาราวานคนจนเคลื่อนขบวนมาเปิดเวทีปราศรัยสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่สวนจตุจักร ถ่วงดุลฝ่ายต่อต้าน คือ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งทั้งสองกลุ่มนัดหมายจะชุมนุมใหญ่ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2549 ซึ่งตรงกับวันที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีกำหนดเดินทางกลับจากการปฏิบัติภารกิจที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

กระทั่งเวลาประมาณ 21.30 นาทีของคืนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ผู้บัญชาการเหล่าทัพในนามคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)ที่นำโดยพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก นำกำลังทหารเข้ายึดหน่วยงานราชการและสถานที่สำคัญ อาทิ กองบัญชาการทหารบก (บก.ทบ.) ตามด้วยทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา อาคารชินวัตร ที่ทำการพรรคไทยรักไทยและสถานีโทรทัศน์ทุกแห่งซึ่งเป็นสัญญาณของการยึดอำนาจ ในระหว่างที่กำลังทหารและรถถังหลายคันเข้าประจำการยังสถานที่เป้าหมายเป็นจังหวะเดียวกันกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โทรศัพท์ทางไกลจากนครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา มายังสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 เพื่อประกาศพระราชกำหนด พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ควบคุมและระงับการเข้าตรึงกำลังของทหาร แต่ไม่สามารถออกอากาศได้ เนื่องจากสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยถูกควบคุม โดยทหารเรียบร้อยแล้ว ทำให้ต้องเปลี่ยนไปขอใช้สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวีแทน

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อ่านประกาศ พ.ร.ก.บริหารราชการฉุกเฉินผ่านสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี สั่งการให้พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ย้ายมาประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและมอบหมายพล.อ.เรืองโรจน์ มหาศรานนท์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้น แต่สัญญาณได้ถูกตัดกลางอากาศก่อนที่ประกาศจะอ่านจบ

จากนั้นเวลา23.50นาทีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ถ่ายทอดแถลงการณ์ของคณะรัฐประหาร ฉบับแรกถึงเหตุผล 4 ประการของการยึดอำนาจที่ระบุว่า รัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ไร้ประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน ใช้อำนาจรัฐไปในทางทุจริตประพฤติมิชอบ เอื้อประโยชน์ให้กับครอบครัวและพวกพ้อง ไม่สามารถควบคุมจัดการความขัดแย้งที่เกิดจากปัญหาการขาดจริยธรรมผู้นำประเทศให้ยุติได้แต่กลับมีแนวโน้มรุนแรงยิ่งขึ้น

คณะรัฐประหารออกประกาศคณะปฏิรูปฯถึง 36 ฉบับ เพื่อบริหารจัดการควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศ โดยมีหลายฉบับที่กระทบกับสิทธิเสรีภาพการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิ ประกาศคณะปฏิรูปฯ ฉบับที่ 3 ให้รัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2540 สิ้นสุดลง ซึ่งหมายถึงเสรีภาพ การแสดงความคิดเห็น ตามมาตราที่ 39 40 และ41 ของหนังสือพิมพ์ ถูกริดรอน ประกาศคปค.ฉบับ 10 ที่ขอความร่วมมือในการนำเสนอข่าวสารกับสื่อทุกสำนัก ทุกคน ทุกแขนง ผู้ประกอบการสื่อมวลชนทุกราย ต้องเสนอข่าวตามความจริง สร้างสรรค์เพื่อนำประเทศกลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็ว ประกาศคปค.ทั้ง 2 ฉบับข้างต้นส่งผลกระทบกับสิทธิเสรีภาพการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยตรง

ส่วนประกาศคณะคปค.ฉบับที่ 7 ที่ห้ามเคลื่อนไหวทางการเมืองและฉบับที่ 15 ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินการใด ๆ รวมถึงฉบับที่ 27 ที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 15 ในการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหากมีคำสั่งยุบพรรค ด้วยเหตุต้องห้ามตามพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพ.ศ.2541 ควบคุมความเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักการเมือง พรรคการเมือง ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทางอ้อม

วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549 พระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรีเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 24 และมีพระบรมราชโองการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพ.ศ.2549 แทนฉบับปีพ.ศ.2540 ทำให้ คปค.กลายสภาพเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราวพ.ศ.2549 โดยไม่มีอำนาจในการสั่งการใดๆ เป็นพิเศษ นอกเหนือจากงานรัฐพิธี ขณะที่บัญญัติมีการจัดตั้งรัฐบาล สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรที่ต้องออกเสียงประชามติจากประชาชน ก่อนออกประกาศบังคับใช้

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ที่มีการรายงานทางสื่อหนังสือพิมพ์ตลอด 1 ปี สามารถสรุปดังตาราง

ผู้วิจัยแบ่งประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหารที่เผยแพร่ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ในช่วง 1 ปีออกเป็น 3 ประเด็นเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนกันยายน พ.ศ.2549

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
20 กันยายน พ.ศ.2549 ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกแถลงการณ์มาจากประเทศอังกฤษ ทุกฝ่ายสร้างความสมานฉันท์และจัดการเลือกตั้งโดยเร็ว	**20 กันยายน พ.ศ.2549** ● พล.อ.พรางกูร กล้าหาญ ทำความเข้าใจถึงการเสนอข่าวต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ **26 กันยายน พ.ศ.2549** ● ผู้นำรัฐประหารให้สัมภาษณ์ครั้งแรกหลังรัฐประหารครบ 7 วัน คปค.ขอให้ประชาชนตรวจสอบข่าวหน่วยงานราชการเพื่อป้องกันข่าวลือ และกำชับให้ทุกจังหวัดทำความเข้าใจกับประชาชน

- **หมายเหตุ ตลอดกันยายน พ.ศ.2549 มีข่าวการปฏิวัติซ้อน ตลอดทั้งเดือน**
- **เกิดเหตุลอบวางเพลิงโรงเรียน 5 แห่งใน จ.กำแพงเพชร**

DPU

ตารางที่ 4.2 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนตุลาคม พ.ศ.2549

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
3 ตุลาคม พ.ศ.2549 ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ส่งจดหมายจากอังกฤษลาออกจากหัวหน้าพรรคไทยรักไทย **10 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● พรรคไทยรักไทยการเรียกร้องให้ยกเลิกกฎอัยการศึก **11 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● จาตุรนต์ ฉายแสง เป็นรักษาการห.น.พรรคไทยรักไทย **22 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● นพดล ปัทมะ ยืนยัน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยุติบทบาทการเมือง ไม่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวของพรรคไทยรักไทยและจะยังไม่กลับประเทศไทย **26 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาอดีตนายกรัฐมนตรี เข้าพบพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ	**12 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● นายกรัฐมนตรี ชี้แจงแนวทางการทำงานทูตานุทูตต่างประเทศประจำประเทศไทย **13 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● นายกรัฐมนตรี พบปะผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย 11 จังหวัดที่จังหวัดสกลนครและบุรีรัมย์ **16 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● คมช.และรัฐบาลระบุ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ควรกลับไทยหลังยกเลิกกฎอัยการศึก **20 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● นายกรัฐมนตรีพบผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย จ.พะเยา เชียงราย เพชรบูรณ์ ตากและน่าน **23 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● คมช.และกระทรวงกลาโหม พบมีความพยายามเคลื่อนไหวในลักษณะคลื่นใต้น้ำ **24 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● นายกรัฐมนตรี ระบุ คมช.คือ รองนายกรัฐมนตรี ดูแล การเมือง ความมั่นคงของประเทศและส่งหน่วยข่าวลงพื้นที่ทำความเข้าใจกับประชาชน **25 ตุลาคม พ.ศ.2549** ● นายกรัฐมนตรี เชิญตัวแทน 43 พรรคการเมือง หารือถึงสถานการณ์ทางการเมือง

ตารางที่ 4.3 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
2 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ไปจีนเพื่อพักผ่อนและพบนักธุรกิจ โดยยังไม่กลับประเทศไทยในขณะนี้ **3 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● เกิดกระแสข่าว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลอบเข้าประเทศจีน ผ่านพม่าและ จ.ภาคเหนือ **18 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● สำนักข่าว AP รายงานข่าว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไปอินโดนีเซีย **26 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยืนยันยังไม่กลับไทยจนกว่ามีการเลือกตั้งและได้รัฐบาลใหม่	**5 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● ประธานคมช.ประกาศไม่ต่ออายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก **6 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● รมว.กระทรวงกลาโหม ชี้แจงนโยบายความมั่นคงผู้ช่วยทูตทหารต่างประเทศ 22 ประเทศประจำประเทศไทย กระทรวงมหาดไทยประชุมผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นักปกครอง **13 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ “นายกฯพบสื่อทำเนียบรัฐบาล” **23 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● ประธานคมช.ให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์ CNN ถึงการรัฐประหาร 19 กันยายน **27 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● กระทรวงกลาโหม เปิดข้อมูลนายเนวิน ชิดชอบและนายยงยุทธ ติยะไพรัช อดีตรัฐมนตรีรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อยู่เบื้องหลังการก่อความไม่สงบหรือคลื่นใต้น้ำ **28 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● คมช.เห็นชอบยกเลิกกฎอัยการศึก 41 จว.คงไว้ 35 จว.โดยอ้างเหตุผลด้านมั่นคง **30 พฤศจิกายน พ.ศ.2549** ● ประธานคมช.มอบนโยบาย ปลูกฝังความรักชาติ พร้อมระบุ “อยากร้องไห้” เมื่อ คตส. พิจารณาและพบโครงการทุจริตของรัฐบาลชุดก่อน

ตารางที่ 4.4 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนธันวาคม พ.ศ.2549

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
8 ธันวาคม พ.ศ.2549 ● กลุ่มประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ออกแถลงการณ์เลื่อนนัดชุมนุมของกลุ่มที่ท้องสนามหลวง จากวันที่ 10 ธันวาคม เป็นวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2550 **10 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรโทรศัพท์มายืนยัน ความเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ ต่อประธานคมช.	**2 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● รัฐบาลจัดรายการ “สายตรงทำเนียบ” ออกอากาศสัปดาห์แรกแพร่ภาพทางช่อง 11 **5 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● คมช.กำชับทหารตรวจพื้นที่ ทำความเข้าใจประชาชนชุมนุมอาจเป็นเครื่องมือทางการเมือง **10 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● ประธานคมช.สัมมนารวมพลังไทยก้าวไกลสู่โลกาภิวัตน์อย่างพอเพียง **13 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● นายกรัฐมนตรีเชิญผู้บริหาร บรรณาธิการขอความร่วมมือสื่อมวลชนเสนอข่าวสร้างสรรค์ **16 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● ประธานคมช..ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “อนาคตประเทศไทย อนาคตคมช.”ปลุกฝังความรักชาติ **19 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● คมช.แถลงผลงาน 3 เดือน **23 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● ประธานคมช.เปิดงาน “รวมพลังไทย ร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว” ที่จังหวัดเชียงใหม่ **25 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● รัฐบาลแถลงผลงาน 3 เดือนและนายกรัฐมนตรีชี้แจงการครอบครองโบกี้รถไฟ **27 ธันวาคม พ.ศ.2549** ● คมช.แจกสมุดปกขาวแก่สื่อมวลชน หน่วยงาน ราชการ องค์กรและสื่อต่างประเทศ

● 31 ธันวาคม พ.ศ.2549 เกิดเหตุระเบิดในกรุงเทพมหานคร 9 จุด ทั้งในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ทำให้หลายแห่งต้องยกเลิกการจัดงานฉลองปีใหม่ 2550

ตารางที่ 4.5 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนมกราคม พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
2 มกราคม พ.ศ.2550 ● นพดล ปัทมะ นำจดหมายพ.ต.ท.ทักษิณ ที่ยืนยันความบริสุทธิ์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมประณามผู้ก่อเหตุ ตำหนิรัฐบาลและคมช.ที่ออกมาระบุว่าเป็นฝีมือของกลุ่มอำนาจเก่า **5 มกราคม พ.ศ.2550** ● จาตุรนต์ ฉายแสง ปฏิเสธพรรคไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์วางระเบิด ปล่อยข่าวปฏิวัติซ้อน **6 มกราคม พ.ศ.2550** ● นพดล ปัทมะ ยืนยันพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้ลับลอบเดินทางเข้าประเทศไทยตามเส้นทางเกาะกง ประเทศกัมพูชาผ่านจังหวัดตราด **13 มกราคม พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมหาดไทยของสิงคโปร์ **15 มกราคม พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ ดิเอียนวอลล์สตรีท เจอร์นัล ที่ประเทศสิงคโปร์ ยืนยันไม่คิดหวนคืนตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก เร่งช่วยเหลืองานด้านสังคม แทนสถานีโทรทัศน์ CNN ออกอากาศ บทสัมภาษณ์พ.ต.ท.โททักษิณ ชินวัตร ในประเด็นเดียวกัน แต่ไม่มีการออกอากาศโดยสถานีข่าว CNN ผ่านเคเบิลทีวีในประเทศ สามารถรับชมได้เฉพาะการรับสัญญาณตรงผ่านดาวเทียมเท่านั้น	**1 มกราคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีและปธ.คมช.ระบุผู้ก่อเหตุระเบิดในคืนวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549 น่าจะเป็นฝีมือของผู้เสียผลประโยชน์และมุ่งทำลายทางการเมือง **2 มกราคม พ.ศ.2550** ● พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ปธ.คมช.ปฏิเสธข่าวลือเรื่องการปฏิวัติซ้ำ **2 มกราคม พ.ศ.2550** ● กระทรวงการต่างประเทศยกเลิกหนังสือเดินทางทูต พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและภริยา เพราะเห็นว่าความเคลื่อนไหวมีนัยยะทางการเมืองไม่เหมาะสม **10 มกราคม พ.ศ.2550** ● พล.อ.วินัย ภัททิยกุล ปลัดกระทรวงกลาโหม เชิญผู้บริหารสื่อวิทยุ โทรทัศน์มาร่วมหารือแนวทางการเสนอข่าว เพื่อไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มการเมือง หากฝ่าฝืน คมช.จะใช้อำนาจตามมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2547 และประกาศ คปค.ฉบับ 10 ดำเนินการ **11 มกราคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช. ยืนยันว่า การขอความร่วมมือสื่อมวลชนใช้วิจารณญาณไม่ได้เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพ แต่เพื่อให้เกิดความรักชาติ ความสมานฉันท์ในบ้านเมือง **16 มกราคม พ.ศ.2550** คมช.ติดตามเนื้อหาการให้สัมภาษณ์ของอดีตนายกรัฐมนตรีที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ CNN พร้อมสั่งการชี้แจงทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้ประเทศต่าง ๆ เข้าใจสถานการณ์ในประเทศไทยให้มากที่สุด เนื่องจากควบคุมสัญญาณการ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
18 มกราคม พ.ศ.2550 ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีเดินทางไปประเทศญี่ปุ่น **21 มกราคม พ.ศ.2550** ● นพดล ปัทมะ ยืนยัน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เดินทางไปประเทศจีนเพื่อพบกับพล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน พร้อมระบุการอนุญาตให้สถานีโทรทัศน์ UBC นำเทปการสัมภาษณ์พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรทางสถานีโทรทัศน์ CNN ออกเผยแพร่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความสมานฉันท์ สำนักข่าว AP รายงานข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์นิจิปปอน ระบุจะยังไม่เดินทางกลับประเทศไทย เพราะอาจเป็นชนวนความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนกับกองทัพ ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์อาซาฮี วิมบุน ที่ญี่ปุ่น ถึงการบริหารประเทศของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. **30 มกราคม พ.ศ.2550** ● นพดล ปัทมะ แถลงว่าพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เตรียมให้สัมภาษณ์สื่อต่างประเทศและเตรียมเดินทางจากกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีนไปประเทศแถบตะวันออกกลาง	● ออกอากาศทางดาวเทียมได้เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น ● คตส.รายงานความคืบหน้าในการตรวจสอบคดีต่าง ๆ ต่อ ปธ.คมช. ● รัฐบาล ยืนยัน การขอความร่วมมือในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเป็นเรื่องที่คมช. ทำได้ รัฐบาล ไม่จำเป็นต้องหารือหรือทบทวนใดๆ **20 มกราคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรี ร่วมรายการสายตรงทำเนียบ ทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 และวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ **21 มกราคม พ.ศ.2550** ● พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เลิกใช้กฎอัยการศึกในบางพื้นที่และให้คงใช้กฎอัยการศึกในบางพื้นที่ **26 มกราคม พ.ศ.2550** ● พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ปธ.คมช.ให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์ CNN ในประเด็นการร่างรัฐธรรมนูญ เหตุระเบิดหลายจุดในคืนส่งท้ายปี 2549 **31 มกราคม พ.ศ.2550** ● รัฐบาลตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤติเชิงรุก ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด คลาดเคลื่อน กระตุ้นการประชาสัมพันธ์ผลงาน

- **27 มกราคม พ.ศ.2550 พรรคการเมืองต่าง ๆ เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกประกาศคปค.ฉบับ 15 และ 27 เกี่ยวกับการห้ามพรรคการเมืองเนินกิจกรรมทางการเมือง**
- **30 มกราคม 2550 คนร้ายไม่ทราบจำนวนยิงระเบิดชนิด M 79 จำนวน 2 ลูก ใส่สำนักงานหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ทำให้คอนกรีตแตกเป็นหลุมกว้างและโคมไฟข้างถนนแตกเสียหาย**

ตารางที่ 4.6 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้สัมภาษณ์นิตยสารไทม์ฉบับเอเชีย **8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● นายนพดล ปัทมะ ยอมรับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จ้างสำนักงานกฎหมายให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไปประเทศออสเตรเลีย จีนและอังกฤษ ยังไม่มีกำหนดกลับประเทศไทยและไม่ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนทั้งไทยและต่างประเทศ **12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้สัมภาษณ์สื่อต่างประเทศ ยืนยันเดินทางไปประเทศต่างๆ เป็นการทำธุระส่วนตัวและทุกครั้งที่ให้สัมภาษณ์สื่อต่างประเทศระมัดระวังเสมอ คมช.และรัฐบาลไม่ควรหวาดระแวงมากเกินไป **20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภรรยาอดีตนายกรัฐมนตรีขอนำเงิน 400 ล้านบาทออกนอกประเทศ	**1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● ปธ.คมช.สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ ถึงสถานการณ์ภายในประเทศและไม่รับรองความปลอดภัยแก่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและจะมีการเลือกตั้งในปี 2550 **6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ไม่ตอบโต้ ปิดกั้นข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แต่จะเร่งปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ **9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● ประธานคมช..ปาฐกถา “จิตสำนึกแห่งการรักแผ่นดิน” ที่กระทรวงยุติธรรม **11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● ปธ.คมช.พบผว.จ.บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี ขอความร่วมมือสร้างความสงบ คตส.มีมติซื้อ-ขายหุ้นชินคอร์ปอเรชั่นสั่งฟ้องคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ฐานเลี่ยงภาษี **13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ไม่เห็นด้วย การยกเลิกประกาศคณะปฏิรูป ฯ ฉบับ ที่ 15 และ 27 **15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550** ● ประธานคมช. เปิดงานปี 2550 ปีแห่งการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ กระตุ้นเตือนกำลังพลของกองทัพ ให้ยึดมั่นและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ● ประธานคมช.เปิดงาน “รวมพลังไทย รู้รักสามัคคี ทำความดีถวายในหลวง” ที่ จ.ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อ่างทอง และอยุธยา

ตารางที่ 4.7 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนมีนาคม พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
2 มีนาคม พ.ศ.2550 ● สำนักข่าวต่างประเทศรายงานข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กล่าวสุนทรพจน์ที่ Internation Institute for Strategic Studies กรุงลอนดอน อังกฤษ หัวข้อประชาธิปไตยบททางแยก (Demoracy at a crossroad) ยืนยันวางมือทางการเมือง พร้อมระบุว่ารัฐบาลที่มาจากการยึดอำนาจมักหลงระเริงในอำนาจและพยายามสืบทอดอำนาจ **11 มีนาคม พ.ศ.2550** ● พรรคไทยรักไทยทวงถามหลังทำหนังสือคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อขออนุญาตในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง **11 มีนาคม พ.ศ.2550** ● เว็บไซด์ www.hi-thaksin.net เทปบันทึกภาพและเสียงของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ชีวิตในต่างประเทศหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 **22 มีนาคม พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะเดินทางไปสหรัฐอเมริกาและจะยังไม่เดินทางกลับประเทศช่วงนี้และไม่ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนทั้งไทยและต่างประเทศ	**2 มีนาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.สถาปนาวันไทยอาสาป้องกันชาติและรวมพลังไทยรู้รักสามัคคี จ.นครราชสีมา **6 มีนาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.เปิดโครงการคุณธรรมนำไทย เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ความสามัคคีของคนในชาติ **9 มีนาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.เปิดงานมหกรรมมวลชนเฉลิมพระเกียรติรักในหลวง 80 พรรษา รวมใจพิทักษ์เมือง เพื่อรณรงค์ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้งป้องกันยับยั้งภัยคุกคามทุกรูปแบบ **20 มีนาคม พ.ศ.2550** ● รัฐบาล คตส ป.ป.ช. กกต.สตช.และอัยการสูงสุดร่วมแถลง.แถลงผลงาน 6 เดือน คมช. **21 มีนาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ให้สัมภาษณ์“สยามเช้านี้” ช่อง 5 ไม่สืบทอดอำนาจ ไม่เปลี่ยนนายกรัฐมนตรี **23 มีนาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.เปิดสัมมนา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ” **31 มีนาคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรี บรรยาย“รัฐบาลกับการพัฒนาประชาธิปไตย”ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน 2,699 แห่ง จ.อุบลราชธานี ขอให้ประชาชนเลือกคนดี มีคุณธรรม เข้ามาบริหารประเทศ

ตารางที่ 4.8 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนเมษายน พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
26 เมษายน พ.ศ.2550 ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ร่วมประชุมโดฮาฟอรัม ว่าด้วยประชาธิปไตย การพัฒนา การค้าเสรีที่ประเทศกาตาร์และร่วมงานเปิดสนามกอล์ฟไพน์ วัลเลย์ กอล์ฟคลับ ปักกิ่ง ประเทศจีน **30 เมษายน พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รับเลือกเป็นนายกสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย ขณะที่สำนักข่าวต่างประเทศรายงานข่าวเตรียมยื่นข้อเสนอซื้อสโมสรฟุตบอลแมนเชสเตอร์ตี้ของประเทศอังกฤษ	**3 เมษายน พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรี กล่าวสุนทรพจน์และพบผู้บริหารสมาคมสื่อมวลชนแห่งประเทศญี่ปุ่น พร้อมยืนยันไทยจะเลือกตั้งปลายปีพ.ศ.2550 และพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่ควรกลับไทยตอนนี้ **8 เมษายน พ.ศ.2550** ● ปธ.คมช.เปิดคอนเสิร์ตปลุกกระแสรักชาติ โดยเพลงปลุกใจ เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ **13 เมษายน พ.ศ.2550** ● คมช.ยืนยันไม่ขัดแย้งกับรัฐบาล ไม่คิดปฏิวัติซ้ำ เป็นการปล่อยข่าวของผู้ที่ไม่หวังดี **15 เมษายน พ.ศ.2550** ● วอร์รูมต่างประเทศทำความเข้าใจกับประเทศเยอรมันนี อังกฤษ ญี่ปุ่นและออสเตเลีย **24 เมษายน พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อรับทราบการบริหารประเทศในภาพรวม **26 เมษายน พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีเชิญสื่อมวลชนและนักเขียนบทความแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่บ้านพิษณุโลก และชี้แจงการทำงานของรัฐบาลและความเคลื่อนไหวของอดีตนายกรัฐมนตรี

ตารางที่ 4.9 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
13 พฤษภาคม พ.ศ.2550 ● เว็บไซด์ www.hi-thaksin.com เผยแพร่คลิปวีดีโอคำสัมภาษณ์ 9 เดือนกับความในใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ระบุว่าไม่เป็นธรรมจากการกล่าวหาในคดีต่าง ๆ **17 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โทรศัพท์ทางไกลจากอังกฤษพูดคุยในสถานีวิทยุ 3 แห่ง เรียกร้องรัฐบาลและคมช.ไม่ควรระแวงและอยากกลับประเทศไทยแต่เกรงว่าจะทำให้สถานการณ์ไม่สงบ **22 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ด้านวิทยาศาสตร์ จากสถาบันเศรษฐศาสตร์แห่งรัสเซีย (Plekhanov Russian Academy of Economics)	**5 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● คมช.เปิดเผยเจ้าหน้าที่อังกฤษพบแผนการก่อวินาศกรรมกรุงเทพมหานครที่อังกฤษ **8 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมร่วมหัวหน้าและตัวแทน 44 พรรคการเมือง **9 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● รัฐบาลจัดพิธีถวายปฏิญาณเพื่อ “ล้างทุจริตให้สิ้นแผ่นดินไทยเทิดไท้องค์ราชัน”ให้ทุกคนตั้งมั่นในความดี สามัคคีและดำเนินชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง **12 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● จัดรายการ “ เปิดบ้านพิษณุโลก” ออกอากาศช่อง 11 เป็นครั้งแรก **19 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีเปิดการสัมมนากำนัน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อความมั่นคงภายในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือที่ จ.เชียงใหม่ **23 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.มอบนโยบายด้านความมั่นคงให้หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภาคเอกชน จ.นครราชสีมา ประธานคมช.เปิดสัมมนาวิทยุชุมชน 19 จังหวัด เพื่อความมั่นคงและความสงบสุข **24 พฤษภาคม พ.ศ.2550** ● รัฐบาลแถลงผลงานครบ 6 เดือน

ตารางที่ 4.10 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนมิถุนายน พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
2 มิถุนายน พ.ศ.2550 ● จาตุรนต์ ฉายแสง แถลงข่าว พรรคไทยรักไทยไม่ได้รับความเป็นธรรมในคดียุบพรรค สั่งพิมพ์คำวินิจฉัยเป็นเล่มเป็นภาษาไทยและอังกฤษ ส่งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายโลก ● กลุ่มพีทีวี จัดชุมนุมสนามหลวง โจมตีการยุบพรรค ตั้งโต๊ะคัดค้านร่างรัฐธรรนูญปี 50 ขณะคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการณ์แจกเอกสาร ซีดี วีซีดี โจมตีพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ **3 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● กลุ่มพีทีวีชุมนุมยืดเยื้อวันที่ 2 พร้อมแถลง จะเปลี่ยนชื่อเพื่อยกระดับการชุมนุมจาก นปก.เป็น นปช. **4 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● กลุ่มไทยรักไทยในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ **14 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● นพดล ปัทมะ ระบุพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังไม่อาจกลับไทยเร็วขึ้นได้ตามต้องการเพื่อต่อสู้การอายัดบัญชีเงินฝากที่ไม่เป็นธรรมเพราะรัฐ คมช. ไม่รับประกันความปลอดภัย **15 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● เวทีพีทีวีและนปก.เปิดวีซีดีคำปราศรัยของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ความยาว 30 นาที เปิดให้กลุ่มผู้ชุมนุมฟัง	**1.มิถุนายน พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ออกรายการกรองสถานการณ์ ช่อง 11 ชี้แจงยกเลิกประกาศคปค ฉ.15 และ 27 **2.มิถุนายน พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีจัดรายการเปิดบ้านพิษณุโลก **3 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.บันทึกรายการ “ตัวจริงชัดเจน” ทางไอทีวี ชี้แจงคดียุบพรรคและต้องการให้พ.ต.ท.ทักษิณ กลับมาต่อสู้คดีในประเทศ **4 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ร่วมรายการ “สยามเช้านี้” ช่อง 5 แจงการนิรโทษกรรม 111 กก.บห.พรรค **9 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีจัดรายการ “เปิดบ้านพิษณุโลก” งานพระราชพิธี “เฉลิมพระเกียรติ 2550” **10 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีปราศรัย “ทางเลือกและการเอาชนะปัญหาชาติวันนี้” ทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและวิทยุในสังกัดกองทัพบก ● รมว.กห.ยืนยัน มีการจ้างประชาชนมาชุมนุมแต่ไม่สามารถสกัดเส้นทางการเงินได้ **11 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● คตส.สั่งให้อายัดบัญชีเงินฝากจากการขายหุ้น ชินคอร์เปอร์เรชั่นให้กองทุนเทมาเสค

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
23 มิถุนายน พ.ศ.2550 ● กลุ่มพีทีวีและนปก.เคลื่อนตัวไปชุมนุมที่หน้ากองบัญชาการกองทัพบกให้ขับไล่คมช. **25 มิถุนายน พ.ศ.2550** กลุ่มพีทีวีและนปก.เคลื่อนตัวแบบ “ดาวกระจาย” และปราศรัยโจมตีตามสถานที่ต่างๆ **27 มิถุนายน 255** ● กลุ่มพีทีวีและนปก.เปิดวีซีดีบันทึกเสียงสนทนามาเปิดที่เวทีที่สนามหลวง ซึ่งเป็นเสียงอ้างถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในทางที่ไม่เหมาะสม และเชื่อมโยงพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์พยายามใช้พระราชดำรัสไปใช้ในทางที่ตนเองวางแผนไว้ **30 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● นปก.ใช้แผนดาวกระจายปราศรัยสถานที่ต่างๆ ย่านสยามสแควร์ โจมตีคมช.	**15 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● ฝ่ายความมั่นคงเตรียมประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน **17 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ลงพื้นที่เยี่ยมประชาชนย่านบางลำพู **20 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● รัฐบาล กกต.และสภาร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดวันเลือกตั้งทั่วไป เร็วที่สุด 25 พฤศจิกายน ● นายกรัฐมนตรี จัดรายการ “เปิดบ้านพิษณุโลก” และร่วมสัมมนา “รัฐบาลพบสื่อมวลชนท้องถิ่น” ในเขตพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตกรวม 16 จังหวัด ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และรณรงค์ประชาชนให้เข้าใจการออกเสียงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ **29 มิถุนายน พ.ศ.2550** ● กลุ่มพลังมวลชน จ.สงขลา รวมตัวกันใน จ.สงขลาแสดงศรัทธาหลังนปก.ออกมาโจมตีพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.11 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
1 กรกฎาคม พ.ศ.2550 ● เครือข่าย 19 กันยายน ออกแถลงการณ์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญและเคลื่อนการชุมนุมไปที่หน้าบ้านสีเสาเทเวศร์ พร้อมปราศรัยโจมตี **5 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● เว็บไซด์ www.hi-thaksin ลงคำสัมภาษณ์พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของสำนักข่าวญี่ปุ่น **10 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● กลุ่มไทยรักไทยเปิดโครงการรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ โดยยืนยันว่า คมช.และรัฐบาลบิดเบือนประชาชนให้เข้าใจว่า ร่างผ่านความเห็นชอบจะทำให้เกิดการเลือกตั้งเร็วขึ้น **11 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยืนยันไม่ได้รับความเป็นธรรมในคดีทุจริตกับสำนักข่าวอัลจาซีรา **14 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● นปก.ออกรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญใน จ.ภาคเหนือ **22 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● นปก.นำผู้ชุมนุมไปปราศรัยที่หน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์ และเกิดการปะทะจากการฝ่าแผงกั้น ขวางปาขวดน้ำใส่เจ้าหน้าที่ ที่พยายามสกัดกั้น ขณะที่เจ้าหน้าที่ใช้สเปรย์พริกไทยและแก๊สน้ำตา ก่อนที่สลายตัวโดยสโมสรทหารบกได้รับความเสียหายและมีผู้ได้รับบาดเจ็บทั้งสองฝ่าย	**1 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● คมช.อบรมข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ให้ความรู้ร่างรัฐธรรมนูญก่อนรณรงค์ประชาชน **3 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● ครม.อนุมัติงบประชามติร่างรัฐธรรมนูญและยกเลิกคำสั่งคปคฯ ฉบับ 5 หลัง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2550 มีผลบังคับใช้ **6 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● ร่างรัฐธรรมนูญ 2550 ผ่านความเห็นชอบ นำออกเผยแพร่ 31 ก.ค. ลงประชามติ 19 ส.ค. **11 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ลงพื้นที่จ.เชียงใหม่ พบปะประชาชนและเกษตกร **12 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● บริษัทไปรษณีย์ไทยปล่อยขบวนรถส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชน 19.6 ล้านครัวเรือน **14 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● คมช.จัดคอนเสิร์ตรักชาติ ปลุกกระแสรักชาติ สามัคคี **15 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.พบปะประชาชนเขตดอนเมืองในโครงการ “รู้รักสามัคคี ทำความดีเพื่อแผ่นดิน” **16 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● โฆษก คมช.รับทราบความเคลื่อนไหวต่อต้านร่างรัฐธรรมนูญทั่วประเทศ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
26 กรกฎาคม พ.ศ.2550 ● เว็บไซต์ www.truethaksin.com เปิดตัว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เปิดตัวหนังสือ "Thaksin 24 hours after the coup" ที่ฮ่องกง **31 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● นายสมัคร สุนทรเวช ตกลงใจเข้าร่วมงานกับพรรคพลังประชาชน	**17 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีเป็นประธานเปิดงาน "แรงงานไทยไปประชามติ" **18 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.สั่งการให้กำลังพลของกองทัพ ใช้สื่อโทรทัศน์และวิทยุประชาสัมพันธ์การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ **24 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● คมช.นำเทปบันทึกภาพการชุมนุมที่บ้านสี่เสาเทเวศร์ในที่ประชุมครม.พร้อมประสานกระทรวงการต่างประเทศและสื่อต่างประเทศเพื่อถ่ายทอดข้อเท็จจริง **26 กรกฎาคม พ.ศ.2550** ● กกต.ทำสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ สารคดีสั้น สปอร์ตโฆษณา เพลงรณรงค์ เพื่อเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ● เจ้าพนักงานสอบสวนแจ้งขอจับกุมแกนนำนปก. 9 คน หลังนำผู้ชุมนุมไปทำลายทรัพย์สินและทำร้ายเจ้าพนักงาน และยื่นคำร้องฝากขังแกนนำทั้ง 9 คน

ตารางที่ 4.12 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งการเมืองประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
2 สิงหาคม พ.ศ.2550 ● เปิดตัว หนังสือ "ทักษิณ Where are you ?" **6 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● สำนักข่าวเอพี รายงานข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ก่อนเปิดสโมสรฟุตบอลแมนเชลเตอร์ซิตี้ นปก.นำวีซีดีการชุมนุมในวันที่ 22 ก.ค.มอบให้เลขาธิการยูเอ็นและขอตัวแทนเข้าร่วมสังเกตการณ์การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ **15 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● กลุ่มไทยรักไทย นำโดย นายจาตุรนต์ ฉายแสง คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงลี นายเนวิน ชิดชอบ จัดปราศรัยใหญ่เพื่อรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญที่สนามหลวง ที่ต่างสวมเสื้อสีแดงที่มี "We Vote No เป็นสัญญลักษณ์ **16 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● นายจาตุรนต์ ฉายแสง ปล่อยรถคาราวานรถกะบะสีแดง 100 คัน ที่เขียนข้อความ "19 สิงหาคมไปกาไม่รับร่าง" ติดข้างรถ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ	**3 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย จัดมหกรรมประชาธิปไตย ปฏิญญาพัฒนาการเมืองไทย 2550 เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน ในการประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ **6 สิงหาคม 2550** ● นายกรัฐมนตรี "พบปะสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล" ตอบคำถามผู้สื่อข่าวทั้งประเด็น"Thaksin 24 hours after the coup" และรณรงค์ประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ **7 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● ครม.เห็นชอบให้วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2550เป็นวันหยุดราชการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติ ● รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เร่งตรวจสอบการจ่ายเงินไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในจังหวัด บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ **10 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรี ลงพื้นที่ตรวจราชการใน จ.สกลนคร กาฬสินธุ์ มุกดาหารและนครพนม ในโครงการอยู่ดีมีสุข ● กกต.ประชุม ผ.อ.เลือกตั้ง เพื่อตรวจความพร้อมการจัดการออกเสียงประชามติและสั่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจับตาการแจกเสื้อไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งใบปลิว จดหมายแผ่นวีซีดีบันทึกภาพ เสียงการปราศรัยของกลุ่มไทยรักไทย

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
17 สิงหาคม พ.ศ.2550 ● นพดล ปัทมะ นำแถลงการณ์พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ต่อสื่อมวลชนไทยและต่างประเทศว่า คมช.มีแผนดำเนินการทำลายความน่าเชื่อถือตนเอง และพร้อมที่จะต่อสู้ หากรัฐบาลไทยจะขอให้อังกฤษส่งตัวกลับในฐานะผู้ร้ายข้ามแดน โดยได้ว่าจ้างทนายความทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศไว้แล้ว **18 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● แกนนำกลุ่มไทยรักไทยทำพิธีปลดป้ายพรรคไทยรักไทย หลังศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยุบพรรคเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2550 **19 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● กลุ่มไทยรักไทยยืนยัน การลงประชามติครั้งนี้ไม่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย เนื่องจากผู้นำพยายามชี้นำประชาชนให้รับร่างรัฐธรรมนูญ และสร้างความเข้าใจผิดว่าเมื่อร่างผ่านจะมีการเลือกตั้ง รวมทั้งปิดกั้นข่าวสารของฝ่ายที่ไม่เห็นชอบ ● กลุ่มนปก.ประกาศยุติการชุมนุมชั่วคราวและจะชุมนุมใหม่เมื่อคมช.มีการสืบทอดอำนาจ	**12 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รณรงค์ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติ ที่สวนจตุจักร ขณะที่กระทรวงมหาดไทยจะให้รางวัลจังหวัดที่มีประชาชนออกเสียงมากที่สุด **13 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรีเปิดงาน “มหกรรมรวมพลังประชาธิปไตย พร้อมใจลงประชามติ” **19 สิงหาคม พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ให้สัมภาษณ์เกาะติด 19 สิงหาวันลงประชามติ” ช่อง 11 ขอบคุณประชาชนที่ออกมาใช้สิทธิ

ตารางที่ 4.13 สถานการณ์ข่าวความขัดแย้งทางการเมือง ประจำเดือนกันยายน พ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.
2 กันยายน พ.ศ.2550 ● นัดหมายชุมนุม 19 กันยายน 2550 ซึ่งครบรอบ 1 ปีการรัฐประหาร **6 กันยายน พ.ศ.2550** ● กลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยและกลุ่มรากหญ้าประชาชิปไตยยื่นหนังสือประธาน คมช.ให้ยกเลิกประกาศกฎอัยการศึก **19 กันยายน พ.ศ.2550** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เขียนบทความลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ดีเวียนน วอลล์ สตรีท เจอร์นัล ฉบับประจำวันที่ 19 กันยายน 2550 ในโอกาสครบรอบ 1 ปีหลังการรัฐประหาร ● นายจาตุรนต์ ฉายแสง ร่วมงาน “อนาคตการเมืองไทย:วิกฤตที่อยู่รอด” ● กลุ่มนปช.ชุมนุมครบรอบ 1 ปีหลังการรัฐประหาร ที่สนามหลวง	**1 กันยายน พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ยืนยันยังไม่ตัดสินใจลงเล่นการเมือง **3 กันยายน พ.ศ.2550** ● ศาลอาญากรุงเทพใต้ มีคำสั่งอนุมัติหมายจับพ.ต.ท.ทักษิณ -คุณหญิงพจมาน ชินวัตร ผู้ต้องหากระทำความผิด พรบ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์พ.ศ.2535 มี พฤติกรรมปกปิด โครงสร้างผู้ถือหุ้นบริษัทเอสซีแอสเซท คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) **16 กันยายน พ.ศ.2550** ● นายกรัฐมนตรี พบปะสื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาล จ.เพชรบูรณ์ **19 กันยายน พ.ศ.2550** ● ประธานคมช.ให้สัมภาษณ์รายการข่าว”ข่าวยามเช้า” ทาง FM 101 เมกะเฮิรซ์ รายการท่าพระอาทิตย์ ทาง ASTV ในโอกาสครบรอบ 1 ปี

สยามจดหมายเหตุ ปีที่ 31 กันยายน พ.ศ.2549-ปีที่ 32 กันยายน 2550 “สรุปสถานการณ์ทางการเมือง “สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร”

ประเด็นข่าวที่ 1 การนำเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร

หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ที่เกิดขึ้นในระหว่างพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีขณะนั้นปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศที่เดินทางไปเยือนประเทศทาจิกิสถาน (Tajikistan) อย่างเป็นทางการ การเข้าร่วมประชุมผู้นำเอเชีย-ยุโรปหรืออาเซม ที่ประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์(Finland) ระหว่างวันที่ 9–11 กันยายน พ.ศ.2549 แต่หลังเสร็จสิ้นการประชุมในวันที่ 11 กันยายนพ.ศ.2549 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่ได้เดินทางกลับประเทศไทยพร้อมคณะ แต่ได้ขอเวลาเดินทางไปประเทศอังกฤษเพื่อเยี่ยมบุตรสาวที่อยู่ระหว่างศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษและเตรียมตัวเข้าร่วมประชุมกลุ่มประเทศผู้ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดที่จะมีขึ้นที่ประเทศคิวบาและการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่สหรัฐอเมริกา โดยมีกำหนดกลับถึงประเทศไทยในวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2549

การรัฐประหารที่เกิดขึ้นในคืนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ทำให้พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศไทยได้ตามกำหนดทำให้ต้องไปใช้ชีวิตหลังการรัฐประหารอยู่กับบุตรสาวในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษและกลายเป็นอดีตนายกรัฐมนตรี ที่สื่อมวลชนทั่วโลกให้ความสนใจ ติดตามรายงานข่าวความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เนื่องจากเส้นทางการเมืองประวัติชีวิตของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร น่าสนใจและมีความโดดเด่น ด้วยการเป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งชุดแรกที่บริหารประเทศครบตามวาระ 4 ปีและยังชนะการเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัยต่อเนื่องจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 ด้วยคะแนนนิยมสูงสุดถึง 19 ล้านเสียง สามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคการเมืองเดียวสำเร็จ แต่ระยะเวลาการเป็นรัฐบาลสมัยที่ 2 (กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548- กันยายน พ.ศ.2549) ผ่านไปได้เพียงปีเศษ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กลับถูกคณะนายทหารทำการรัฐประหาร

ในช่วงระยะเวลาแรกหลังการรัฐประหารพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาศัยช่วงจังหวะขณะนั้น ถ่ายทอดข่าวสาร ความเคลื่อนไหวกลับเข้าสู่ประชาชนคนไทยและออกสู่สังคมโลกเพื่อทวงคืนอำนาจและร้องขอความเป็นธรรม ทั้งรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย อาทิ การสร้างวาระข่าวด้วยตนเอง ผ่านการเขียนจดหมาย การเดินทางไปพบปะนักการเมือง นักธุรกิจประเทศต่าง ๆ การให้สัมภาษณ์สื่อต่างประเทศ การต่อสายโทรศัพท์มาพูดคุยกับประชาชนผ่านทางวิทยุชุมชน การสื่อสารผ่านบุคคลใกล้ชิด อาทิ สมาชิกพรรคไทยรักไทย อดีตรัฐมนตรี ทำให้ข่าวความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ปรากฏเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ไทยต่อเนื่องหลังการรัฐประหาร ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.เห็นว่าความเคลื่อนไหวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สร้างความแตกแยกให้แก่สังคมและควบคุมสถานการณ์ความมั่นคงของประเทศ จึงทำให้ต่างฝ่ายต่างพยายามใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือโน้มน้าว ชักจูงใจประชาชนอย่างหนัก

4.1 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวหนังสือพิมพ์ของคู่ขัดแย้งทางการเมือง หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

กรณีความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

จากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์แหล่งข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จำนวน 3 คน ประกอบด้วย นายนพดล ปัทมะ,นายจักรภพ เพ็ญแขและนายจาตุรนต์ ฉายแสง ทำให้ทราบว่า แหล่งข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์วิธีการแทรกแซงการทำข่าวความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยการเลือกใช้สื่อ 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) การใช้สื่อบุคคล 2) การใช้สื่อมวลชน 3) การใช้สื่อใหม่ โดยใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวอย่างมีกลยุทธ์ 2 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) การสร้างวาระข่าวสารและ 2) สัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ดังตาราง

DPU

ตารางที่ 4.14 วิธีการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กรณีความเคลื่อนไหว

การแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	
วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
1. การใช้สื่อ **1) สื่อบุคคล** ● การสื่อสารด้วยตนเองผ่านสื่อของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร การเขียนจดหมายด้วยรายมือ ● การโทรศัพท์สนทนาผ่านวิทยุชุมชน ● บุคคลอื่นสื่อสารแทน อาทิ นายนพดล ปัทมะ, นายจาตุรนต์ ฉายแสง, นายวีระ มุสิกพงษ์, นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ,นายจตุพร พรหมพันธุ์และนายจักรภพ เพ็ญแข **2) สื่อมวลชน** ● สำนักข่าวต่างประเทศ อาทิ สถานีวิทยุเอบีซีของออสเตรเลีย,นิตยสาร TIME Asia Edition, นสพ.นิชินิปปอน,อาซาฮี ของญี่ปุ่น, สถานีโทรทัศน์ CNN,นสพ.ดิเอเชียนวอล์ทสตรีท จอร์นัล, สถานีโทรทัศน์อัลญะซีเราะห์ สื่อมวลชนไทยทุกแขนง **3) สื่อใหม่** ● เว็บไซด์ สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร www.reporter.co.th, www.TrueThaksin.com, www.Hi-Thaksin ประชาไท, ประชาทรรศน์	**1. สร้างวาระข่าวสาร** อาทิ ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เขียนจดหมายด้วยลายมือลาออกจากหน.พรรคไทยรักไทย ● คุณหญิงพจมาน ชินวัตร เข้าพบ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ที่บ้านสี่เสาเทเวศร์ ● นายจาตุรนต์ ฉายแสง รับทำหน้าที่รักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย **2. สร้างสัมพันธภาพกับสื่อมวลชน** อาทิ ● แจ้งหมายเลขโทรศัพท์ให้กับสำนักข่าวต่างประเทศ ทั้งระดับโลก ท้องถิ่น รวมทั้งให้สัมภาษณ์พิเศษ แลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างกัน ● ใช้ความรู้จัก คุ้นเคยและประสบการณ์การทำงานร่วมกันในสมัยเป็นรัฐบาลกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยเอื้อให้เกิดความไว้ใจและเข้าถึง

มีรายละเอียดดังนี้

การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 เกิดขึ้นระหว่างพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้าร่วมประชุมสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติที่นครนิวยอร์กประเทศสหรัฐอเมริกา จึงไม่สามารถเดินทางกลับเข้าประเทศไทยได้ขณะนั้น ทำให้ชีวิตหลังการรัฐประหารส่วนใหญ่จึงอยู่ในประเทศอังกฤษกับบุตรสาวและออกเดินทางไปพบปะบุคคลต่างๆ ในแวดวงการเมือง นักธุรกิจ นักลงทุนในหลายประเทศ ท่ามกลางการติดตามทำข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของ

สำนักข่าวต่างประเทศ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จึงใช้ช่วงจังหวะและโอกาสนี้เลือกใช้สื่อต่างประเทศเป็นช่องทางเคลื่อนไหว ต่อสู้ ทวงคืนอำนาจทางการเมืองและร้องขอความเป็นธรรมต่อสังคมระดับโลกเพราะเข้าถึงง่าย ไม่ถูกควบคุม ปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวใด ๆ จากฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. อีกทั้งยังเป็นช่องทางที่มีอิทธิพลต่อการแย่งชิงพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ไทยได้ทดแทนการเข้าไม่ถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้ด้วยตัวเองโดยตรง

1. การใช้สื่อ

1) สื่อบุคคล

จากการสัมภาษณ์พบว่า การใช้สื่อบุคคลของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สามารถแบ่งออกได้เป็น (1) การสื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อ (2) บุคคลอื่นสื่อสารแทนผ่านสื่อซึ่งเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สนใจและนำเสนอประเด็นข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของอดีตนายกรัฐมนตรีระหว่างที่อยู่ต่างประเทศได้อย่างต่อเนื่องและมีความน่าสนใจ

(1) การสื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อ

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า การสื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อให้เป็นการใช้สื่อ ที่ดึงดูดความสนใจแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์อย่างมากตลอด 1 ปีหลังการรัฐประหาร เนื่องจากพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีต้นทุนทางสังคมสูงในฐานะเป็นผู้นำประเทศ ที่มีภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ ประสบความสำเร็จจากการเป็นนักธุรกิจ เป็นผู้นำประเทศ มีผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยมสูงจากนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน นโยบายประชานิยมจนสามารถบริหารประเทศครบวาระ 4 ปีและสิ่งสำคัญพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ที่มีความชำนาญในการผสมผสานการใช้สื่อเพื่อการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ผลงาน สร้างภาพลักษณ์ความรู้จักมักคุ้นกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สะสมมาตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเมื่อปีพ.ศ.2538 เป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม และก่อตั้งพรรคไทยรักไทย ปัจจัยดังกล่าวจึงส่งเสริมให้“การสื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร”เป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่โดดเด่น อาทิ การเขียนจดหมายด้วยลายมือถึงประชาชนและสมาชิกพรรคให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น (3 ตุลาคม พ.ศ.2549) การเขียนจดหมายชี้แจงข้อกล่าวหาว่าอยู่เบื้องหลังเหตุลอบวางระเบิดหลายจุดในกรุงเทพมหานครในคืนวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2549 (2 มกราคม พ.ศ.2550) รวมทั้ง การปรากฏตัวในที่สาธารณะระหว่างไปพักผ่อนและท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือการออกรอบตีกอล์ฟกับนักธุรกิจนักการเมืองต่างประเทศ (พฤศจิกายน พ.ศ.2549) เป็นสิ่งที่อดีตนายกรัฐมนตรีสามารถสื่อสารกลับเข้าสู่ประเทศไทย ผ่านการเสนอข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ไทยต่ออีกทอดหนึ่ง

ภาพที่ 4.1 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ในเขตกรุงเทพมหานคร ข้ามประเทศจากสหรัฐอเมริกา ในคืนวันที่ 19 กันยายน 2549

ที่มา: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/th/d/d4/Thaksin_declares_state_of_emergency.jpg สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2550

"บังเอิญคำพูดของอดีตนายกรัฐมนตรีมีคนสนใจเยอะ ไม่ว่าจะไอ จาม หรือบินไปไหน ไปตีกอล์ฟ ก็มองเป็นประเด็นการเมืองไปหมด อาจเป็นเพราะอดีตนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ ไม่ใช่ผู้นำธรรมดา เป็นผู้นำที่ระดับผู้นำด้วยกันเองในภูมิภาคยอมรับ นำไปเป็นแบบอย่าง เลยทำให้ยิ่งปิดคนยิ่งสนใจและเกิดการรายงานข่าวต่อของสื่อแบบลูกระนาด" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

(2) การใช้สื่อสารผ่านตัวแทน

จากการสัมภาษณ์นายนพดล ปัทมะที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี พบว่า หลังการรัฐประหารประมาณ 1 เดือน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ติดต่อมายังนายนพดล ปัทมะ เพื่อมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายประจำตัว คอยแก้ต่างข้อ

กล่าวหาทางคดีความที่คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ (คตส.) ตามคำสั่งของคณะรัฐประหารตรวจสอบตามเหตุผลการรัฐประหาร 4 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ระบุว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้อำนาจหน้าที่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีบริหารประเทศ เอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องและครอบครัวชินวัตร จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

ตลอดจนมอบหมายให้นายนพดล ปัทมะ ทำหน้าที่โฆษกประจำตัวให้กับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยการให้ข้อมูล ข่าวสารในฐานะแหล่งข่าวแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หากการตรวจสอบใด ๆ จากคตส.ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือทำลายชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือต่อสังคม

นายนพดล ปัทมะ ยอมรับว่า การทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายให้กับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นกลยุทธ์ การใช้สื่อที่เปิดโอกาสให้ข้อมูล ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกิดการเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในประเทศแทนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งไม่มีโอกาสเข้าถึงเพราะไม่สามารถเดินทางกลับประเทศได้และผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ถูกควบคุม จำกัด สิทธิของการทำข่าวทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

"การเป็นที่ปรึกษาก็เหมือนเป็นโฆษกที่ต้องชี้แจงทั้งคดีความและการเมืองที่ต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนนี้ คือ สิ่งที่อดีตนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้ทำ"(นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร,สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

"บางครั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้ประโยชน์จากเวทีการปราศรัยของกลุ่มพีทีวีพูดคุยกับประชาชนทั้งนี้เพราะกลุ่มที่สนับสนุนพีทีวีและพ.ต.ท.ทักษิณเป็นคนกลุ่มที่มีแนวคิดเหมือนกัน" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก.สัมภาษณ์ 27 ธันวาคม 2550)

2) การใช้สื่อมวลชน

(1) สำนักข่าวต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังทราบว่า สำนักข่าวต่างประเทศ เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทอย่างมากในการเผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ระหว่างที่อยู่ต่างประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากทั้งสำนักข่าวต่างประเทศระดับโลกและระดับท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ แห่งสนใจติดตามรายงานความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อเนื่อง ตั้งแต่เกิดการรัฐประหารโดยที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่สามารถปิดกั้นหรือแทรกแซงการทำข่าวได้ การใช้สื่อต่างประเทศนอกจากจะเป็นช่องทางที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้าถึงง่าย ยังช่วยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้กระจายไปทั่วโลกและมีอิทธิพลต่อการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยที่ต้องนำประเด็นข่าวความเคลื่อนไหว เหล่านั้นมาตีพิมพ์ซ้ำเพื่อเผยแพร่ในประเทศไทย

ภาพที่ 4.2 แสดงภาพข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์สำนักข่าวเอบีซี ที่สำนักข่าว CNN นำมาออกอากาศกาเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 ถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการรัฐประหาร

ที่มา: http://www.Tnew.teenee.com2politic สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 มีนาคม 2551

"สื่อต่างๆ ในประเทศถูกปิดกั้น เราก็ใช้สื่อต่างประเทศมีอิทธิพลเผยแพร่ไปทั่วโลก คนดูเป็นร้อยๆ ล้าน พูดทีเดียวคนดูเป็นร้อยล้าน ทั้งคนที่รัก คนที่สนับสนุน คนที่ชอบ และไม่ชอบได้อ่านได้ดู ยิ่งในสังคมระดับโลก ผู้นำอื่น ๆ ระดับโลก จะได้รู้ถึงความไม่ชอบมาพากลในประเทศ ยิ่งปิด ยิ่งควบคุมสื่อก็ยิ่งน่าสนใจ" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

3) สื่อใหม่

"เว็บไซด์" ซึ่งเป็นสื่อใหม่ (New Media) ที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้เป็นอีกช่องทางการสื่อสารอีกช่องทางหนึ่ง ที่นำไปสู่การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นอกเหนือ จากสื่อสารผ่านสื่อต่างประเทศ เนื่องจากเป็นสื่อที่ผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหารไม่สามารถปิดกั้นการแพร่กระจายข่าวสารความเคลื่อนไหวที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สื่อผ่านสื่อต่างประเทศและเว็บไซด์ต่างเป็นประตูการส่งข้อมูล ข่าวสารที่มีอิทธิพลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยนำไปตีพิมพ์และเป็นประเด็นข่าวดังทางหน้าหนังสือพิมพ์ไทย สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์และ

ข่าวข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) เสมอ เช่น หลังจากสำนักข่าวรอยเตอร์รายงานการให้สัมภาษณ์ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2550 ถึงความต้องการวางมือทางการเมือง มีประชาชนเข้าไปอ่านข่าวและเยี่ยมชมในเว็ปไซด์ http://www.cnn.com จำนวนมากตามมา

ทั้งนี้ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 มีการขอจดทะเบียนเปิดใช้เว็ปไซด์ใหม่ โดยผู้สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลายแหล่ง อาทิ http://www.true-thaksin.com,http://www.thaksin.net เพื่อเป็นสื่ออกลางการสื่อสารจากพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สู่ประชาชน ระหว่างประชาชนที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยกันเอง รวมถึง ผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหาร และผู้ที่ไม่สนับสนุนก็มีโอกาสเข้าไปใช้บริการ

ภาพที่ 4.3 ภาพ www.ClubThaksin.com 1 ในหลายเว็บไซด์ที่เปิดให้บริการข่าวสารความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ที่มา: www.news/snook.com สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน พ.ศ.2551

Thailand's military-installed government has lifted a ban on web sites linked to deposed Prime Minister Thaksin Shinawatra, including the popular Hi-Thaksin web site. The move follows a high court ruling last week that dissolved the ousted prime minister's party, Thai Rak Thai. Earlier in the week, the military government removed a ban on political party activities, but Thai Rak Thai members are still barred from participation. Meanwhile, Thaksin said in an interview Thursday that he would like to return to Thailand from exile to live as a normal citizen once democracy is restored.

ภาพที่ 4.4 ภาพ www. Hi-Thaksin.com พร้อมด้วย เนื้อหาภายในเว็บไซต์

ที่มา : www.thai.langhub.com สืบค้น เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2551

เนื้อหาของเว็บไซต์ http://www.true-thaksin.com รวมทั้ง www.ClubThaksin.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่จัดตั้งขึ้นมาโดยผู้สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มุ่งหวังรักษาความนิยมซึ่งเนื้อหาภายในประกอบด้วย ประวัติ ผลงานการเป็นนายกรัฐมนตรี ชีวิตหลังถูกรัฐประหาร ที่แตกต่างจากสื่อมวลชนประเภทอื่น ในรูปแบบคลิปวิดีโอ มัลติมีเดีย ภาพประกอบเสียงเพลง ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ โดยที่มีการรวบรวมข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่าย รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไว้ด้วย เช่น ความคืบหน้าของการตรวจสอบโครงการของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดย คตส. รวมอยู่ด้วย (สยามจดหมายเหตุ, กรกฎาคม 2550 : 942) นอกจากนี้ การใช้เว็บไซต์ดังกล่าว มีพื้นที่ที่

ประชาชนสามารถโพสต์ข้อความถึงพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ ในประเด็นดังกล่าวนี้ นายจักรภพ เพ็ญแข อดีตโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและแกนนำนปก.ให้ทัศนะว่า การใช้อินเตอร์เน็ต เว็ปไซด์ สามารถแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้อย่างดี เพราะสามารถสร้างความสนใจแก่ประชาชน ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องใช้ยุทธวิธีใดๆ เพิ่มเติม

"เว็บไซด์ ถือว่าเป็นช่องทางการสื่อสารของอดีตนายกรัฐมนตรีที่ได้ผลโดยที่ ฝ่ายคมช. ไม่มีทางมาปิดกั้นใด ๆ ได้ เราพร้อมที่จะสื่อสารผ่านเว็บไซด์เสมอ หากการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนถูกปิดกั้นไปมากจนอึดอัด" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

"ความเคลื่อนไหวของอดีตนายกทักษิณ แค่สื่อสารผ่านเว็ปไซด์ กลับเข้าสู่สังคมไทย คนไทย เรื่อยๆ สื่อไทย หนังสือพิมพ์ไทยก็เล่นตาม แค่นี้ข่าวความเคลื่อนไหวทุกฝีก้าวก็ถึงคนไทย แล้วก็มีการขยายประเด็นเพิ่มเติม ไม่ต้องทำอะไรมากหรอก" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2551)

นอกจากนี้ ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังมีวิธีใช้พื้นที่สื่อ ด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่ดึงดูดความสนใจของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์อย่างมีกลยุทธ์ 2 วิธีคือ (1) การสร้างวาระข่าวสาร และ 2) สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสื่อมวลชนต่างประเทศ และผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทย ดังนี้

2. กลยุทธ์ การแทรกแซงการใช้สื่อ

(1) การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า กลยุทธ์การใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าว ด้วยการสร้างวาระข่าวสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะได้รับความสนใจเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างวาระข่าวสารด้วยตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านสื่อหรือการสื่อสารโดยบุคคลอื่นผ่านสื่อ อาทิ กลุ่มผู้สนับสนุนที่ประกอบไปด้วย อดีตนักการเมืองพรรคไทยรักไทย ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร โดยเลือกจังหวะ เวลาที่เหมาะสม ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อลดความเสียเปรียบการใช้พื้นที่สื่อเสนอข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ จากการเข้าไม่ถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทย นอกจากนี้ การสร้างวาระข่าวสารของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังมุ่งเน้นเปิดประเด็นข่าวเชิงรุก ป้องกันการถูกโจมตีจากรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช.ที่เข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้มากกว่าฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะแหล่งข่าวของสื่อมวลชนไทยเพียงฝ่ายเดียวเช่น ก) ภาพพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เดินลงจากเครื่องบินแอร์บัสของสายการบินไทยที่ท่าอากาศยานกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2549

ตามเวลาอังกฤษ นับเป็นภาพการปรากฏตัวครั้งแรกหลังถูกรัฐประหารอย่างจงใจ และเป็นจุดเริ่มต้นสร้างวาระข่าวสาร เช่น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะเดินทางท่องเที่ยว พักผ่อนส่วนตัวกับครอบครัว ออกรอบตีกอล์ฟกับนักการเมืองนักธุรกิจต่างประเทศ ข)เขียนจดหมายถึงสมาชิกพรรคและประชาชน ขอให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จึงแย่งชิงพื้นที่ข่าวและเป็นฝ่ายเปิดประเด็นข่าวเชิงรุก

ภาพที่ 4.1 แสดงภาพการปรากฏตัวต่อสื่อมวลชนเป็นครั้งแรกของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขณะเดินลงจากเครื่องบินที่ประเทศอังกฤษ หลังถูกรัฐประหาร ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศไทยได้

ที่มา : http://thaksin.wordpress.com/category/thaksin/pro-thaksin-news-(สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2551)

(2) การใช้สัมพันธภาพกับสื่อหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้ทราบด้วยว่า ตั้งแต่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนักธุรกิจและก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมืองเป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม หัวหน้าพรรคไทยรักไทยและนายกรัฐมนตรี ทำให้พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รู้จัก คุ้นเคยและสนิทสนมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยและต่างประเทศเป็นอย่างดี จนเข้าใจในบทบาท การทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ประเด็นและทิศทางข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งวิธีการสร้างสัมพันธภาพ ความไว้วางใจที่ดีระหว่างกันเหล่านี้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นำไปใช้สร้างสัมพันธภาพกับผู้สื่อข่าวต่างประเทศหลังการรัฐประหารเพื่อการเข้าถึงระหว่างกันง่ายขึ้น

นอกจากนี้ นายนพดล ปัทมะ ยังใช้ประโยชน์จากสัมพันธภาพที่ดีที่มีระหว่างผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทย ตั้งแต่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นช่องทางการเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และนำไปสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวสำนักข่าวต่างประเทศทั่วโลกหลังได้รับการมอบหมายจากพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพื่อการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

"เราต้องมีอัธยาศัยไมตรีกับสำนักข่าวระดับชั้นนำของโลก ทุกสำนักทั่วโลกจะมีหมายเลขโทรศัพท์ของผม เพื่อการติดต่อกันได้ตลอด 24 ชั่วโมง อย่างสำนักข่าว CNN ก็ติดต่อขอสัมภาษณ์กับผมเอง ซึ่งเรากับสื่อต้องทำงานร่วมกันอย่างพึ่งพาอาศัยกัน เหมือนน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

ขณะที่ทัศนะของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชนต่อการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวในประเด็นความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดังตาราง

ตารางที่ 4.15 ทัศนะรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชนต่อวิธีการแทรกแซงการทำข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ท.ต.ทักษิณ ชินวัตรของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ทัศนะ	การแทรกแซงการทำข่าวความเคลื่อนไหว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	
	วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.	**1. การใช้สื่อ** ● สื่อมวลชน สื่อใหม่ เว็บไซด์ **2. อิทธิพลทางการเมือง ธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์** ● หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ส.ส. หัวคะแนน ประชาชนสนับสนุน ความใกล้ชิดกับกลุ่มทุน ผู้โฆษณา และสัมพันธภาพสื่อมวลชน	
นักวิชาการ ด้านรัฐศาสตร์ และนิเทศศาสตร์	**1. การใช้สื่อ** ● สื่อต่างประเทศ ● สื่อใหม่ "เว็บไซด์" อาทิ Hi-Thaksin, ประชาไท ,คลับทักษิณ ● สื่อทางเลือก สื่อเฉพาะกิจ สถานีวิทยุชุมชนคนจริงใจ FM.94.75 MHz, สถานีวิทยุชมชน คนแท็กซี่ FM.92.75MHz,สถานีโทรทัศน์ฟผ่านดาวเทียม PTV	**1) การสร้างวาระข่าวสาร** ● หลักจิตวิทยาผสมผสานการตลาด สร้างวาระข่าวสารเชิงลบต่อรัฐบาลและคมช.และสร้างเชิงบวกต่อตนเอง เช่น ถูกรัฐบาลและคมช.กลั่นแกล้ง **2. อิทธิพลการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์** ● ใกล้ชิดกลุ่มทุน โฆษณา และมีนักการเมืองและประชาชนสนับสนุน
นักสิทธิมนุษยชน		**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● แสดงถึงการยอมรับในสายตาต่างประเทศ **2. อิทธิพลการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์** ● นักการเมือง ประชาชนสนับสนุน เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ

อธิบายได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ประกอบด้วย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช.,พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกคมช.และนายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ทำให้ทราบว่า ฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วยการเลือกใช้ 3 สื่อหลัก ประกอบด้วย 1) สื่อมวลชนไทยและสื่อต่างประเทศ 2) สื่อใหม่ "เว็บไซต์" และ 3) สื่อทางเลือกและสื่อเฉพาะกิจ โดยมีกลยุทธ์การแทรกแซงการทำข่าว ประกอบด้วย 1) การใช้อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กร 2) การสร้างวาระข่าวสาร

"ช่วงก่อนรัฐประหาร พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ก็พยายามใช้สื่อเยอะทีเดียว แต่ใช้ไม่ได้ทั้งหมดเพราะหนังสือพิมพ์เองบางส่วนก็เห็นไม่ตรงกัน จึงทำให้หลังรัฐประหารพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พยายามใช้สื่อทุกชนิดเป็นเครื่องมือ ให้เกิดประโยชน์ สร้างความเห็นอกเห็นใจเพราะพึ่งอะไรหนังสือพิมพ์ลำบาก" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน,รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช., สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

1. การใช้สื่อ

1) สื่อมวลชนไทยและสื่อต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคมช. พบว่า หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้สื่อต่างประเทศ เป็นกระบอกเสียงร้องขอความเห็นใจจากประชาชนและประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่อการรัฐประหารที่เกิดขึ้น เพราะก่อนการรัฐประหาร พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่สามารถพึ่งพาสื่อหนังสือพิมพ์ไทยได้ เพราะการนำเสนอข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นในทิศทางวิพากษ์วิจารณ์เชิงลบมากกว่าจะสนับสนุนให้อยู่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

"พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พยายามใช้สื่อต่างประเทศที่ไปสัมภาษณ์ตอนติดอยู่ต่างประเทศ เป็นเครื่องมือ ซึ่งก็ต้องยอมรับ การดำเนินการที่กว้างขวางนั้น ทำได้ทั้งตอบโต้และทำความเข้าใจได้เยอะทีเดียว" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช., สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

ภาพที่ 4.6 แสดงภาพพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขึ้นปกนิตยสารไทม์และบทความ
หัวข้อ “Thaksin power plays touch Thailand even from exile

ที่มา: www.thairssfeed.com (สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2551)

2) สื่อใหม่ “เว็ปไซด์”

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ยังพบว่า เว็บไซด์ เป็นอีกช่องทางการสื่อสารหนึ่งที่ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ขยายประเด็นความเคลื่อนไหวและร้องขอความเป็นธรรมที่ถูกรัฐประหาร ความเคลื่อนไหวต่อสู้ทางการเมือง โดยมุ่งทำลายภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. อีกทั้งยังเป็นสื่อที่รัฐบาลและคมช.ไม่สามารถควบคุม ปิดกั้นลำบาก

“ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบกับความพยายามที่จะสื่อสารให้ประชาชนทั้งโลกสนใจขณะที่ลี้ภัยอยู่ต่างประเทศ ทำให้ใช้เว็ปไซด์อย่างเต็มที่ รัฐบาลปิดกั้นไม่ได้” (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

2. อิทธิพลทางการเมืองและอิทธิพลทางธุรกิจ

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์เจาะลึกฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ยังให้ทัศนะตรงกันว่า อิทธิพลทางการเมืองของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จากการเป็นนายกรัฐมนตรียาวนานถึง 6 ปีเป็นหัวหน้าพรรคพรรคไทยรักไทย พรรคการเมืองใหญ่ระดับแกนนำรัฐบาลมีรัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและหัวคะแนนสนับสนุนจำนวนมาก รวมทั้งผลประโยชน์ทางธุรกิจที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดโยงใยองค์กรหนังสือพิมพ์ในระดับเงินทุน เช่น การซื้อพื้นที่โฆษณา ต่างเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของอดีตนายกรัฐมนตรีผ่านสื่อหนังสือพิมพ์มากกว่าคุณค่าข่าวในตัวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจกลุ่มทุนที่ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีผลต่อบทบาทการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ทางอ้อมทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความไม่โปร่งใส ของรัฐบาลอดีตนายกรัฐมนตรีได้อย่างสมบูรณ์ เช่น รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ถูกผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์วิพากษ์ วิจารณ์อย่างหนัก ในช่วงที่นำรายการ “ยามเฝ้าแผ่นดิน” ที่มีนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้บริหารบริษัทในเครือผู้จัดการ เป็นผู้ดำเนินรายการมาออกอากาศทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ทำให้ทราบได้ว่า อิทธิพลทางการเมือง ธุรกิจกลุ่มทุนของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังแฝงตัวเชื่อมโยงอยู่อย่างสลับซับซ้อนในระดับผู้บริหารองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะชนได้

“ปัจจัยมีหลายอย่าง ไม่เฉพาะแต่เรื่องเงินทุน อิทธิพลทางการเมือง การสร้างประเด็นข่าว สัมพันธภาพกับสื่อมวลชนความจริง ลึก ๆ แล้วยังมีประเด็นผลประโยชน์อื่น ๆที่แฝงอยู่อีกแต่ไม่สามารถเปิดเผยได้” (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช., สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

“ความน่าสนใจในตัวบุคคลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร น่าจะน้อยกว่าอิทธิพลที่มีต่อสื่อ ซึ่งเป็นอิทธิพลที่มีความพอใจของทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์กับแหล่งข่าว ซึ่งเป็นเรื่องอิทธิพล และประโยชน์ระดับทุน” (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด,โฆษกคมช, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

“เป็นเรื่องที่น่าคิดว่า อิทธิพลของรัฐบาลเก่ามีค่อนข้างสูง เนื่องจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นคนมีสตางค์ อาจมีการเลี้ยงดูปูเสื่อไปเที่ยวต่างประเทศ” (นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

ทัศนะนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ต่อการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

จากการสัมภาษณ์ผศ.ดร.ประหยัด หงส์ทองคำ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูตร นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าวผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ 3 ช่องทาง ประกอบด้วย 1) การใช้สื่อต่างประเทศ 2) การใช้สื่อใหม่ 3) การใช้สื่อทางเลือกและสื่อเฉพาะกิจ โดยนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ระบุว่าเป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่สามารถแย่งชิงพื้นที่สื่อเพื่อให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สนใจและนำเสนอข่าว คือ 1) การสร้างวาระข่าวสาร 2) อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

1. การใช้สื่อ

(1) การใช้สื่อต่างประเทศ

ประหยัด หงส์ทองคำ ให้ทัศนะว่า สำนักข่าวต่างประเทศ เป็นช่องทางการเลือกใช้สื่อที่มีเหตุผลมาจากฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่สามารถควบคุมได้และสามารถแพร่กระจายข่าวสารต่อสังคมโลกและมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยอีกทอดหนึ่ง อาทิ สถานีโทรทัศน์ CNN,นิตยสารTIME รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในประเทศจีน

"การที่คุณทักษิณอยู่ต่างประเทศเป็นเรื่องดีซะอีก เพราะทุกครั้งที่เคลื่อนไหว สื่อต่างประเทศสนใจรายงานบ่อย ๆ ยิ่งเป็นการเพิ่มให้เป็นข่าวที่มีน้ำหนักและน่าติดตามของสื่อไทย" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

"แทบไม่ต้องทำอะไร เพราะเรื่องราวของอดีตนายกรัฐมนตรี เป็นเรื่องที่สื่อต่างประเทศสนใจมากอยู่แล้ว จากการเป็นคนรวย เป็นผู้นำทางการเมืองที่ประสบความสำเร็จแต่มาถูกทหารทำการรัฐประหาร ซึ่งเป็นพวกอำนาจเก่ามาโค่นล้ม แค่เคลื่อนไหวอะไรเขาก็รายงาน สัมภาษณ์ได้สบายแล้ว" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2551)

(2) สื่อใหม่

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ให้สัมภาษณ์ว่า “เว็บไซด์” ต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นมาใหม่หลังการรัฐประหาร โดยกลุ่มผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาทิ http://www.true-thaksin.com เนื้อหาภายในจะเป็นการเผยแพร่ผลงาน ข้อมูล ข่าวสารความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัยเป็นนายกรัฐมนตรี ในลักษณะภาพถ่ายและคลิปวีดีโอชีวิตหลังถูกรัฐประหารและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ได้ผลในการร้องขอความเห็นใจจากประชาชนคนไทยและต้องการทำลายความน่าเชื่อถือรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.เพราะเป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่ยากต่อการควบคุม ตรวจสอบ จากการที่ประเทศไทยขาดกฎหมายควบคุมการใช้หรือลงโทษผู้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ไม่รับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมจากการเผยแพร่ข้อมูลที่อาจนำไปสู่การบ่อนทำลายชาติ

“แน่นอน...ต้องยอมรับว่า เว็บไซด์เป็นเครื่องมือที่สำคัญให้เข้าถึงข้อมูล เกิดการสื่อสารแบบใต้ดิน ที่คมช.แทบจะทำอะไรไม่ได้เลย แต่เข้ามามีบทบาทสูงในการปล่อยข่าว ปล่อยประเด็นต่างๆ ซึ่งยากต่อการตรวจสอบ” (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

เช่นเดียวกับนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ที่ให้สัมภาษณ์แล้วพบว่า เว็บไซด์ เป็นสื่อที่สามารถเพิ่มพื้นที่ข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทางสื่อหนังสือพิมพ์ไทยมากขึ้น

“ในภาวะที่สื่อหนังสือพิมพ์ก็เข้าไม่ได้ อินเตอร์เน็ต เว็บไซด์ เป็นช่องทางการสื่อสารที่ดีที่สุดและ ได้ผลด้วย สังเกตดูเหตุใด พ.ร.บ.การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ ออกมามีผลบังคับใช้กับการกระทำผิดจากการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ก่อนพ.ร.บ.อื่นๆ และออกมาได้อย่างง่ายดายในยุคสมัยนี้ ทั้งๆ ที่ล่าช้ามานาน” (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2551)

(3) การใช้สื่อเฉพาะกิจและสื่อทางเลือก

“สื่อเฉพาะกิจ” ประกอบด้วย วีซีดี สติกเกอร์คิดถึงทักษิณ และ“สื่อทางเลือก” คือ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวีและวิทยุชุมชน “คนแท๊กซี่ 92.75 เมกะเฮิร์ซ” “ชุมชนคนรู้ใจ” “เอฟเอ็ม 87.75 เมกะเฮิร์ซ” และวิทยุออนไลน์ของกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ ต่างมีผลทำให้การสื่อสารไม่แตกต่างจากการใช้สื่อต่างประเทศและเว็บไซด์ ที่สามารถแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้ ด้วยการที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องนำประเด็นข่าวไปต่อยอด อีกทั้ง การใช้สื่อเฉพาะกิจ ยังสามารถสื่อสารเข้าถึงกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนอย่างดี

"สื่อทางเลือกยากที่จะเข้าถึงชาวบ้านรากหญ้าจะฟังซีดี ดูดีวีดีก็ไม่มีเครื่องเล่น ใช้สื่อบุคคลอย่างหัวคะแนนได้ผลกว่า มีอิทธิพลกว่าเยอะ แค่บอกว่ารัฐบาลนี้ทำอะไร ทักษิณทำอะไรให้ แค่นี้ก็ได้แล้ว" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2551)

ภาพที่ 4.7 แสดงภาพผู้ก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี

ที่มา: www.tnews.teenee.com สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2551

1. กลยุทธ์วิธีการแทรกแซงการทำข่าว

(1) การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการทั้ง 2 ท่านยังพบว่า การใช้สื่อของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้นำหลักจิตวิทยา ผสมผสานกับกลยุทธ์ ทางการตลาด การสร้างประเด็นข่าวที่สังคมและผู้อ่านสนใจซึ่งส่วนใหญ่สร้างวาระข่าวเชิงบวกต่อตัว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เช่น การยืนยัน การรัฐประหารที่เกิดขึ้นเป็นการกลั่นแกล้ง มากกว่ากระทำความผิดใดๆ ตามที่มีคณะรัฐประหารกล่าวอ้าง

การสร้างวาระข่าวดังกล่าว ยังเป็นการดึงดูดความสนใจและแบ่งพื้นที่การเสนอข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ อย่างได้ผล สามารถลดความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและคมช.จากการไม่สามารถจัดการกับปัญหาการเมือง รวมถึงสร้างความสามัคคีภายในประเทศสำเร็จ

"คุณทักษิณ ชินวัตร เขาเก่ง ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ยังมีอยู่อย่างเหนียวแน่น การใช้เทคนิคทางการตลาด ตอนนี้ยังคงมีอิทธิพลต่อองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ ประกอบกับ การใช้ จิตวิทยา ผสมกับการใช้เงินใช้ทองของนักการเมืองที่รับงบประมาณเพื่อให้เกิดประเด็นข่าว ทำให้น้ำหนักข่าว ทั้งสื่อ ประชาชนและรัฐสนใจ" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

พิรงรอง รามสูตร ให้สัมภาษณ์ว่า การสร้างวาระข่าวสารด้วยตัวเองของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นกลยุทธ์สำคัญ เพราะเรื่องราวชีวิตหลังการรัฐประหารและผลงานจากการเป็นผู้นำประเทศที่ประสบความสำเร็จทั้งด้านธุรกิจและการเมือง ทำให้ข่าวสารที่เสนอผ่านสื่อต่างประเทศและเว็ปไซด์ จึงมักกลายเป็นประเด็นที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจ นำเสนอข่าวและทำให้ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นฝ่ายรุกไล่ให้รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ต้องตามชี้แจงแก้ข่าว ในประเด็นข่าวที่อดีตนายกรัฐมนตรีสร้างขึ้นเสมอ

"พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนักการเมืองเลือดใหม่ เป็นผู้นำประเทศที่ต่างชาติรู้จัก จากภาพลักษณ์เป็นผู้ร่ำรวย ประสบความสำเร็จในชีวิตทางการเมืองและธุรกิจ แต่กลับถูกทหารซึ่งเป็นกลุ่มอำนาจเก่ามาโค่นอำนาจประชาธิปไตยต้องสูญสิ้น โครงเรื่องแบบนี้ ประเด็นแบบนี้ต่างชาติชอบ" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2551

(2) อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการยังพบว่า การนำเสนอข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของสื่อหนังสือพิมพ์บางฉบับในช่วง 1 ปี ยังอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองในฐานะที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองและประชาชนให้การสนับสนุน นอกจากนี้ ยังมีอิทธิพลเชิงทางธุรกิจ การตลาด การโฆษณา ภายใต้ยุคสมัยของทุนนิยมที่องค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ต้องพึ่งพานักธุรกิจ นายทุน ซึ่งส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดกับนักการเมือง พรรคไทยรักไทย ครอบครัว เครือญาติในตระกูลชินวัตร อีกทั้งประเด็นข่าวความขัดแย้งที่ประชาชนผู้อ่านต้องการรับทราบจึงมีผลต่อธุรกิจองค์กรอีกทางหนึ่ง

"ในอดีตพยายามแทรกแซงระบบทุน ถึงตอนนี้ก็ยังมีอิทธิพลต่อองค์กรสื่อบางฉบับ คุณทักษิณรู้จุดอ่อนสื่อ ว่าอะไรคือประเด็นข่าวที่ผู้สื่อข่าวสนใจ ทิศทางข่าวที่ผู้สื่อข่าวรายงานจะเป็นอย่างไร จะสังเกตได้การเดินทางไปหาคุณทักษิณที่ต่างประเทศของนักการเมืองก็ต้องมีงบประมาณสนับสนุนให้เป็นประเด็นข่าวขึ้นมา" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

"เป็นการต่อสู้กัน ของ ผู้สื่อข่าวกับผู้บริหารหนังสือพิมพ์ที่เชื่อมโยงกับการเมืองหรืออะไรก็ตามพอเป็นธุรกิจมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็ต้องยอมตามใจนายทุน ไม่พอใจการบริหารจัดการแล้วจะทำอย่างไรได้ก็ต้องยอมเพื่อหาเลี้ยงปากท้อง" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 มกราคม 2551)

นักสิทธิมนุษยชน ต่อการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ นักสิทธิมนุษยชน เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ(คปส.)ให้สัมภาษณ์พบว่า การใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ในการทำข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เน้นไปที่กลยุทธ์การใช้สื่อ 2 ช่องทาง ประกอบด้วย (1) การสร้างวาระข่าวสารด้วยตัวเอง (2) อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว

1. การสร้างวาระข่าวสารด้วยตัวเอง

นักสิทธิมนุษยชน ให้ทัศนะว่า การสร้างวาระข่าวสารของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยตัวเองผ่านสื่อ เช่น การให้สัมภาษณ์ทางหนังสือพิมพ์ดิเอียนวอลล์สตรีท เจอร์นัล เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2550 ให้สัมภาษณ์นิตยสารไทม์ ฉบับเอเชีย เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 ในประเด็นการยุติบทบาททางการเมือง,การโทรศัพท์ติดต่อขอกลับประเทศกับพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นกลยุทธ์ สำคัญที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้ติดตามและรายงานข่าวเสมอ ประกอบกับผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหารพยายามปิดกั้นการรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กลับยิ่งเป็นการเพิ่มความน่าสนใจและต้องการรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มากขึ้นและโดดเด่นยิ่งขึ้น

"การรัฐประหารกลายเป็นการให้คุณค่าข่าวแก่คุณทักษิณให้ยิ่งมากขึ้นไปอีก ยิ่งปิดกั้นข่าวสาร ยิ่งน่าค้นหา คอยติดตามฟังข่าว เพราะพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีบุคลิกภาพที่โดดเด่นและน่าสนใจ สื่อจึงละเลยไม่ได้ สื่อต้องแข่งกันหา ซึ่งหากไม่มีการเซ็นเซอร์ข่าวคุณทักษิณได้คะแนนเสียงเลือกตั้งจะมากกว่านี้แน่ ซึ่งต่างจากผู้นำอื่นในอดีตที่ถูกรัฐประหาร ถูกขับออกนอกประเทศ" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม. 2551)

2. อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

นักสิทธิมนุษยชนให้ทัศนะว่า บุคลิกความเป็นผู้นำประเทศของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ผลงานโดดเด่นจากการบริหารประเทศด้วยนโยบาย "ประชานิยม" จนได้รับการยอมรับจากประชาชนทั้งไทยและต่างประเทศ มีนักการเมือง ประชาชนสนับสนุนจำนวนมาก ประกอบกับสถานะของครอบครัวและเครือญาติ ซึ่งเป็นนักธุรกิจที่มีเงินลงทุนและพันธมิตรทางธุรกิจจำนวนมาก ทำให้อดีตนายกรัฐมนตรี ยังมีบทบาทและอิทธิพลสูงต่อองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ แม้จะพ้นจากตำแหน่งผู้นำประเทศแล้ว โดยเห็นได้ชัดเจนว่า ถ้ารัฐไม่พยายามควบคุมการเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์หรือขอให้ผู้สื่อข่าวตรวจสอบข่าวตัวเอง ข่าวความเคลื่อนไหวของอดีตนายกรัฐมนตรีและกลุ่มผู้สนับสนุนจะใช้พื้นที่ข่าวหนังสือพิมพ์มากกว่าที่ปรากฏ เนื่องจากทั้งนักการเมืองและนักธุรกิจคาดหมายว่า หลังสถานการณ์วิกฤตการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ผ่านพ้นไป สถานการณ์การเมืองกลับคืนสู่ภาวะปกติ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาจมีโอกาสกลับมามีอำนาจและตำแหน่งทางการเมืองมีตำแหน่งได้อีกครั้ง

"ภาพลักษณ์พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและครอบครัวเป็นนักธุรกิจ นักการเมืองที่มีบารมีทำให้สื่อมวลชน ไม่สามารถละเลยการเสนอข่าวได้ซึ่ง ต่างจากทีวี วิทยุที่แทบไม่มีเลยถูกปิดกั้นหมด แต่สื่อหนังสือพิมพ์ ที่เติบโตตามยุคสมัย จนเป็นสื่อทุน ก็เลยต้องมีจุดยืนในการเสนอข่าวของเขาเอง" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2551)

4.1.2 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช ต่อการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวประเด็นความเคลื่อนไหวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์คู่ขัดแย้งทางการเมืองฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ประกอบด้วย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธาน.คมช.,พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกคมช.และนายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มีวิธีการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ใน 2 ช่องทาง ประกอบด้วย 1.การปิดกั้นการทำข่าวด้วยการใช้กฎหมายสื่อมวลชนและกฎหมายความมั่นคง อีกทั้งใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่องทาง ประกอบด้วย 1) การใช้สื่อต่างประเทศ 2) การใช้สื่อบุคคล 3) การใช้กลไกอำนาจรัฐ 4) การขอตรวจสอบข่าวตัวเอง

โดยวิธีการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ยังเป็นการใช้อย่างมีกลยุทธ์ เพื่อการแทรกแซงการทำข่าว 2 ช่องทาง ประกอบด้วย 1) การการสร้างวาระข่าวสาร 2) สัมพันธภาพสื่อมวลชน ดังตาราง

ตารางที่ 4.16 การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวกรณีความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวความเคลื่อนไหวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในทัศนะฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์และคมช.	
วิธีการปิดกั้นการทำข่าว	**กลยุทธ์ การปิดกั้นการทำข่าว**
1. การใช้กฎหมาย ● พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484 ● กฎอัยการศึกพ.ศ.2457 ● ประกาศคปค.ฉบับที่ 3, และ 10 ● คำสั่งคปค.ฉบับที่ 5 ● รัฐธรรมนูญชั่วคราวฉบับปีพ.ศ.2549	
วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
1. การใช้สื่อ ● สื่อมวลชนต่างประเทศและสื่อมวลชนไทย ● สื่อต่างประเทศ อาทิ สถานีโทรทัศน์ CNN ● สื่อมวลชนไทย อาทิ สถานีโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อหนังสือพิมพ์ **2. การใช้สื่อบุคคล** อันได้แก่ ● นายกรัฐมนตรี,ประธานคมช.,โฆษกคมช.และคณะรัฐมนตรี **3. การใช้กลไกอำนาจรัฐ** ประกอบด้วย ● บุลคลากร คือ นายกรัฐมนตรี, คณะรัฐมนตรี, ข้าราชการ ● หน่วยงานราชการ คตส.,คณะกรรมการวิกฤตเชิงรุกและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ● สื่อมวลชนภายใต้กำกับดูแล วิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน,สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม **4. การตรวจสอบข่าวตัวเอง** ● เหตุผลด้านความมั่นคง แตกแยกในสังคม	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● เลือกข้อมูลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการนำไปใช้ ● อุดมการณ์ความรักชาติ ● ภัยคุกคามจากความไม่มั่นคง ● ประเด็นข่าวการเมือง **2. สัมพันธภาพสื่อมวลชน** ● ให้ความเป็นกันเอง ร่วมกิจกรรมการแข่งขันฟุตบอล เปิดโอกาสให้เข้าถึงง่ายด้วยการรับโทรศัพท์จากผู้สื่อข่าวด้วยตัวเอง

อธิบายได้ดังนี้

วิธีการปิดกั้นการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช.ให้สัมภาษณ์ว่า คปค. ได้ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือควบคุมสถานการณ์และการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เป็นหลักมากกว่าจะใช้อำนาจรัฐและยุทธวิธีทางทหารหรือการปิดกั้น บิดเบือนการทำข่าว ควบคุมไม่ให้เกิดการต่อต้านการรัฐประหารของกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย อย่างที่เกิดขึ้นในช่วงเหตุการณ์การรัฐประหารรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อปีพ.ศ.2534 ที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) มีการปิดกั้น บิดเบือนข่าว จนนำไปสู่เหตุการณ์พฤษภาทมิฬปีพ.ศ. 2535

"เราก็จะไม่ใช้กำลังทหารและหันมาใช้มาตรการทางกฎหมาย การเจรจา ต่อรองเป็นตัวนำ เพื่อให้ประชาชนและสื่อหนังสือพิมพ์อยู่ในกรอบของกฎหมาย ยิ่งกับสื่อมวลชนแล้วไม่ต้องการเข้าไปยุ่ง หรือควบคุม ปิดกั้น แทรกแซงอะไรทั้งสิ้น คมช.เลยขอใช้กฎหมายและรัฐธรรมนูญปี 2549 ควบคุมเท่านั้น" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช., สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

(1) การใช้กฎหมาย

กฎหมายที่คณะรัฐประหารใช้ป้องกันเหตุวุ่นวาย แบ่งออกเป็นกฎหมายที่มีการบังคับแล้ว คือ พ.ร.บ.การพิมพ์พ.ศ.2484,พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.2457และประกาศบังคับใช้ใหม่ คือ ประกาศ คำสั่ง คณะปฏิรูป ฯ ทั้ง 36 ฉบับและรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวพ.ศ.2549 ซึ่งถือเป็นวิธีการปิดกั้นการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ให้เสนอข่าวตามขอบเขตกฎหมาย และความต้องการของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

โดยกฎหมายดังกล่าวมีทั้งสิ้น 6 ฉบับ ประกอบด้วย

(1) พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ.2484

พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484 เป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนอย่างเข้มงวด โดยมีอำนาจในการสั่งปิดโรงพิมพ์หรือยึดแท่นพิมพ์หนังสือพิมพ์ได้

ก่อนเกิดการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 พ.ร.บ.การพิมพ์พ.ศ.2484 มีเนื้อหาที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปีพ.ศ.2540 ที่ให้สิทธิเสรีภาพการทำหน้าที่แก่ผู้สื่อข่าวและการเสนอข่าวหนังสือพิมพ์อย่างอิสระภายใต้การควบคุมตรวจสอบกันเองโดยสภาการ

หนังสือพิมพ์ แต่เมื่อเกิดการรัฐประหาร อำนาจของประกาศคณะปฏิรูปฯฉบับ 3 ที่ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 ทำให้ พ.ร.บ.การพิมพ์พ.ศ.2484 ที่มีอำนาจควบคุมสื่อหนังสือพิมพ์อยู่ถูกนำมาใช้ควบคุมการรายงานข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ในภาวะวิกฤตการเมืองที่เกิดขึ้นก่อนที่ พ.ร.บ.การพิมพ์พ.ศ.2484 ถูกยกเลิก หลังสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติยกเลิกการใช้ในปีพ.ศ. 2550

(2) พ.ร.บ.กฎอัยการศึกพ.ศ.2457

พ.ร.บ.กฎอัยการศึกพ.ศ.2457 เป็นกฎหมายที่มักจะถูกนำมาประกาศใช้ในภาวะการเกิดสงคราม การจลาจลหรือในภาวะคับขัน เพื่อรักษาความเรียบร้อย โดยการให้อำนาจแก่ฝ่ายทหารสั่งห้ามมั่วสุม จำหน่าย จ่ายแจกหนังสือพิมพ์ ระงับ ปราบปราม รักษาความสงบ ตรวจค้น กักตัวบุคคลเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลผู้นั้นเป็นอันตรายต่อความมั่นคงหรือศัตรูได้โดยตรง

ในคืนรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 คณะรัฐประหารประกาศใช้พ.ร.บ.กฎอัยการศึกพ.ศ.2457 เป็นฉบับแรก เพื่อควบคุมสถานการณ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งอำนาจของพ.ร.บ.กฎอัยการศึกนี้ รองรับการควบคุมตัวพล.ต.อ.ชิดชัย วรรณสถิตย์ อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม,นายยงยุทธ ติยะไพรัช อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,นายแพทย์พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช อดีตเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและนายเนวิน ชิดชอบ อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยอ้างว่าบุคคลทั้ง 4 คน อาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ เพราะมีความใกล้ชิดกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทำให้การทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ขาดอิสระและต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อให้ข่าวที่นำเสนอไม่ขัดพ.ร.บ.กฎอัยการศึก ซึ่งมีผลทำให้การรายงานข่าวที่ตีพิมพ์ทางสื่อหนังสือพิมพ์ไทย ไม่ครบถ้วนตามข้อเท็จจริง เช่น มีการรายงานข่าวการลงพื้นที่ของกลุ่มการเมืองพรรคไทยรักไทย การชุมนุมต่อต้านการรัฐประหารในพื้นที่ที่อยู่ภายใต้พ.ร.บ.กฎอัยการศึก เผยแพร่น้อยหรือไม่ถูกตีพิมพ์เลยในหนังสือพิมพ์บางฉบับ

ประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค) ฉบับ 3 ฉบับ 10 และคำสั่งคปค.ฉบับ 5

ประกาศคณะปฏิรูปฯ ทั้ง 36 ฉบับที่คปค.ประกาศใช้ตั้งแต่คืนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา เพื่อการดำเนินการของคณะรัฐประหาร บริหารราชการแผ่นดิน วางกลไกการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ในช่วงเวลา 12 วันก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวปีพ.ศ.2549 และแต่งตั้งพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรีเป็นนายกรัฐมนตรีในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549 โดยมีหลายฉบับ เอื้อให้เกิดการใช้วิธีปิดกั้นการทำข่าว และการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์

(3) ประกาศคณะปฏิรูป ฯ ฉบับที่ 3

ประกาศคณะปฏิรูป ฯ ฉบับที่ 3 ที่ให้ยกเลิกการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพ.ศ.2540 ที่ได้รับการยอมรับว่า มีบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนและสื่อมวลชนไว้อย่างสมบูรณ์ ทำให้เสรีภาพสื่อมวลชนตามที่ระบุไว้ในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่สื่อมวลชนจะมีเสรีภาพในการสื่อสารตามข้อเท็จจริง มาตรา 41 ให้การรับรองเสรีภาพผู้ประกอบวิชาชีพสื่อทั้งสื่อเอกชนและสื่อของรัฐ ไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อาณัติของเจ้าของและหน่วยงานรัฐ แต่การปฏิบัติหน้าที่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพให้ถูกยกเลิกไปด้วย

(4) ประกาศคณะปฏิรูปฯ 10

การใช้ประกาศคณะปฏิรูป ฯ ฉบับ 10 ที่มีเนื้อหามุ่งขอความร่วมมือสื่อมวลชนทุกแขนง ให้นำเสนอข่าวตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การฟื้นฟูความสามัคคีภายในชาติ ถือเป็นการปิดกั้นการไหลเวียนข้อมูล ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งกลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านการรัฐประหาร อาทิ การออกมาแสดงความไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารของนิสิตนักศึกษา เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหาร กลุ่มพิราบขาว คนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการณ์ ที่ออกปลุกระดมประชาชนให้ร่วมขับไล่คมช.ในพื้นที่ฐานเสียงของพรรคไทยรักไทย เช่น ในกรุงเทพมหานคร,เชียงใหม่,เชียงราย,บุรีรัมย์ โดยในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2550 พล.อ.วินัย ภัททิยะกุล เลขาธิการ คมช.พร้อมด้วยพล.อ.สพรั่ง กัลยาณมิตรและพล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา ผู้ช่วยเลขาธิการคมช. เชิญผู้บริหารองค์กร เชิญบรรณาธิการข่าวสื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง เข้าพบเพื่อขอความร่วมมือให้ปฏิบัติตามประกาศ คปค.ฉบับ 10 อย่างเคร่งครัด ทำให้ปริมาณข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลดน้อยลงไป ซึ่งการกำชับดังกล่าวครอบคลุมการนำเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ด้วยแม้จะไม่ได้เรียกให้เข้าพบเพราะไม่เป็นสื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลภายใต้โครงสร้างอำนาจรัฐ

(5) คำสั่งคณะปฏิรูป ฯ ฉบับ 5

คำสั่งคณะปฏิรูป ฯ ฉบับที่ 5 ที่มีเนื้อหาสำหรับใช้ควบคุมการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ภาพ เสียง การแสดงความเห็นผ่านอินเตอร์เน็ตและเว็บไซต์ ซึ่งเป็น สื่อใหม่ ถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพด้านความเร็วและเชื่อมโยงสังคมไปทั่วโลก เนื่องจาก คปค.เกรงว่า การสื่อสารผ่านสื่อใหม่ดังกล่าว ไม่สามารถสืบหาต้นตอที่มาของข้อมูลที่แน่ชัดและขาดกฎหมายควบคุมการใช้โดยตรงและอาจถูกใช้เป็นช่องทางบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology หรือ ICT) มีอำนาจตามคำสั่งคปค.ฉบับ 5 ในการควบคุม ตรวจสอบข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านสื่ออินเตอร์เน็ตและเว็ป

ไซด์ พร้อมสามารถสั่งระงับการให้บริการเว๊ปไซด์นั้นได้ หากพบข้อมูลข่าวสารบางประการเป็นอันตรายต่อความมั่นคง

ดังนั้น สื่ออินเตอร์เน็ตและเว็บไซด์ยังเป็นช่องทางการสื่อสารของกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรีเป็นผู้จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ในรูปแบบข่าว บทความ ภาพ เสียงหรือคลิปวิดีโอ ทำให้ เว็บไซต์ ไฮ-ทักษิณ (http://www.hi-thaksin.net) เว๊ปไซด์พรรคไทยรักไทย มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนและ http://www.true-thaksin และอีกหลากหลายเว็บทั้งที่สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือต้องการคัดค้าน ขับไล่พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระงับสัญญาณการให้บริการ หากพบว่ามีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร การแสดงความเห็นที่เป็นอันตรายหรือบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ เช่น มีการระงับสัญญาณการให้บริการเว็บไซด์พรรคไทยรักไทย

"หากสื่อมวลชนไม่ใช้วิจารณญาณ ทำข่าวอย่างไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม สื่อมวลชนอาจตกเป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมือง ซึ่งมีผลต่อการควบคุมสถานการณ์ความมั่นคงในสังคมของคมช.อีกด้วย" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและประธานคมช., สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

"ถือเป็นความพยายามควบคุม บังคับวิถีข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์พร้อมกับสื่อมวลชนแขนงอื่น ๆ เพราะไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของอดีตนายกรัฐมนตรี ที่ไม่ควรตีแพร่แบบบรรทัดต่อบรรทัด คำต่อคำ เพราะคำพูดที่แฝงด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ อาจจะทำให้คนที่ไม่เข้าใจตกเป็นแนวร่วมมุมกลับโดยไม่รู้ตัว" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด, โฆษกคมช., สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลสื่อมวลชนและงานประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล ให้ทัศนะว่า การควบคุมการทำข่าวผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วยกฎหมายและประกาศคปค.เป็นเพราะสถานการณ์หลังการรัฐประหาร ยังคงปรากฏการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์บางฉบับ มีลักษณะการเลือกข้าง เอนเอียงไปในทิศทางสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทำให้ข่าวนั้นขาดความสมดุลเหมือนที่เคยเกิดขึ้นก่อนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549

"หากสื่อมวลชนไม่เลือกข้าง เสนอข่าวตรงไปตรงมา ไม่ให้น้ำหนักข่าวอดีตนายกรัฐมนตรีมากเกินไป รัฐบาลก็ไม่จำเป็นต้องควบคุมข้อมูล บางประการ เพราะรัฐไม่มีนโยบายปิดกั้นข่าวสารสื่อ" (นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

(6) รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวฉบับปีพ.ศ.2549

หลังมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวปีพ.ศ.2549 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549 เพื่อทดแทนรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 ที่ถูกยกเลิกหลังจากรัฐประหาร เนื้อหาภายในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวดังกล่าวในมาตรา 36 ระบุ รับรองคำสั่งและประกาศคณะปฏิรูปฯ ที่ใช้ควบคุมรักษาความสงบภายในสังคมหลังการรัฐประหาร ให้มีผลโดยชอบด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ ให้บังคับใช้ต่อไปหลังการรัฐประหารอีก 1 ปี ดังนั้น ประกาศคปค.ฉบับ 5 และ 10 จึงยังเป็นเครื่องมือที่ คมช.นำมาใช้ในการปิดกั้นแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์อย่างเป็นทางการต่อไปอีก 1 ปี

เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๐๒ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๔๙
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙
เป็นปีที่ ๖๑ ในรัชกาลปัจจุบัน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งได้กระทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้นำความกราบบังคมทูลว่า เหตุที่ทำการยึดอำนาจและประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเสียนั้น ก็โดยปรารถนาจะแก้ไขความเสื่อมศรัทธาในการ

ภาพที่ 4.8 แสดงภาพรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549

การแทรกแซงการทำข่าวฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พบว่า การแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.แบ่งออกเป็น 2 วิธี (1) การใช้สื่อ (2) การใช้กลไกอำนาจรัฐ (3) การตรวจสอบข่าวตัวเองและใช้กลยุทธ์การแทรกแซงการทำข่าว 2 ช่องทาง ประกอบด้วย (1) การสร้างวาระข่าวสารและ (2) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสื่อมวลชน

1. การใช้สื่อ

(1) สื่อมวลชนไทยและสื่อต่างประเทศ

การใช้สื่อต่างประเทศ เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ คมช.นำมาใช้แทรกแซงพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ข้อมูล ข่าวสารจากฝ่ายรัฐบาลและคมช.ออกสู่สังคมในระดับสากลและหักล้างกับข่าวสารที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้สื่อต่างประเทศเป็นช่องทางแพร่กระจายข่าวสู่สังคมโลกในช่วงหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 โดยที่มีอิทธิพลต่อการได้ข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ไทย

โดยรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.เห็นว่า การใช้เฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ในประเทศไม่เพียงพอต่อการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสังคมไทยและสังคมระดับโลกให้ต่อสาธารณชนที่ควรขยายวงกว้าง ออกสู่สังคมโลก โดยที่หลายครั้งข่าวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและคมช. เช่น การกล่าวอ้างว่าการรัฐประหารขาดความชอบธรรม เป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการประชาธิปไตย รวมทั้งการรัฐประหารเป็นการซ้ำเติมให้ประเทศประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจเร็วขึ้น

ดังนั้น การที่ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ CNN ซึ่งเป็นสื่อต่างประเทศ หลังเกิดเหตุคนร้ายลอบวางระเบิดหลายจุดในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในคืนวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2549 รวมถึงกรณีศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคไทยรักไทย เป็นการใช้สื่อเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับนานาประเทศ จึงเป็นกลยุทธ์ การใช้สื่อต่างประเทศของคมช.อย่างตั้งใจเพื่อการใช้พื้นที่หนังสือพิมพ์ที่จะนำประเด็นข่าวที่ถูกเสนอโดยสื่อต่างประเทศเหล่านั้นรายงานต่อ

"มีสำนักข่าวต่างประเทศมาขอสัมภาษณ์เยอะ ติดต่อเข้ามาตลอด ก็มีบ้างที่ได้ปฏิเสธไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสอบถามสถานการณ์การคืนอำนาจ บางก็ถามถึงการรัฐประหาร ตามแต่ละสำนักข่าวสนใจ ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่เราจะได้ชี้แจง" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช.,สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

ภาพที่ 4.9 พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ในฐานะประธานคมช.ให้สัมภาษณ์ สถานีโทรทัศน์CNN ประเด็นความเคลื่อนไหวในต่างประเทศของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2550

ที่มา : www.news.sanook.com/story (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2551)

(2) การใช้สื่อบุคคล

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลและคมช.พบว่า การที่พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ให้ทำหน้าที่โฆษกคมช.เนื่องจาก คมช.ให้ความสำคัญกับบุคคลที่จะต้องทำงานร่วมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์อย่างมากเพราะแหล่งข้อมูลที่ดีจะช่วยให้ถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ผ่านผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และถ่ายทอดสู่ผู้อ่านอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือมากที่สุด

พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด ให้สัมภาษณ์ถึงการทำหน้าที่โฆษกคมช.ว่า ก่อนการให้สัมภาษณ์หรือข้อมูลข่าวใดๆ กับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในแต่ละครั้งจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลและซักซ้อมความเข้าใจประธานคมช.ก่อนทุกครั้ง เพื่อให้ข้อมูลที่สื่อสารไปนั้นไม่ผิดพลาด คาดเคลื่อน โดยเฉพาะในช่วงที่สถานการณ์วิกฤตการเมือง ซึ่งหากมีการเปิดเผยข้อมูลใดโดยปราศจากการไตร่ตรอง ผลที่จะเกิดขึ้นตามมาอย่างรอบคอบและอาจกระทบกับความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะประเด็นข้อมูลชั้นความลับของทางราชการหรือกองทัพที่ในบางสถานการณ์จำเป็นต้องให้ข้อมูลแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในลักษณะของ “แหล่งข่าว” ไม่เปิดเผยแหล่งที่มา

"ความเป็นทหารต้องสร้างความน่าเชื่อถือ มีจังหวะความนิ่งในบางท่วงทำนอง เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่ชี้แจงไปเป็นข้อมูลทั้งสิ้น ไม่ใช่ข้อมูลที่เสกสรรปั้นแต่งหรือต้องการเพียงให้ทันสถานการณ์หรือต้องการแย่งชิงพื้นที่ข่าวเท่านั้น ซึ่งเราเข้าใจเป้าหมายของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์คือต้องการเจาะข่าวได้รายละเอียดแบบเบื้องลึก เพื่อนัยยะวิพากษ์วิจารณ์ จึงต้องบริหารข้อมูลข่าวของเราเอง บางเรื่องจำเป็นต้องใช้เป็นแหล่งข่าวก็ต้องทำ" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด,โฆษกคมช, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

ขณะที่พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ในฐานะนายกรัฐมนตรี ได้กำชับให้รัฐมนตรีทุกคนประชาสัมพันธ์ผลงานในความรับผิดชอบของตัวเองให้ออกเผยแพร่ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ให้มากที่สุด รวมถึงสื่อมวลชนต่างประเทศ เพื่อการกระจายโต้ตอบ ข้อมูล ข่าวสาร หักล้าง กลบข่าวฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

"การเลือกใช้เป็นบุคคลและช่องทางที่ชัดเจน เช่น สื่อต่างประเทศจะเป็นการดีที่ทำให้ต่างประเทศทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน แต่ติดที่อาจจะมีงบน้อยเลยทำให้การแพร่กระจายข่าวน้อยไป" (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายก รัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

(3) การใช้กลไกอำนาจรัฐ

กลไกทางอำนาจทั้งบุคลากร หน่วยงานและสื่อมวลชนภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่ประกอบด้วย รัฐมนตรี ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หน่วยราชการ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤตเชิงรุกและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก(วอร์รูม)ศูนย์ปฏิบัติการรักเมืองไทย สื่อมวลชนของกองทัพและรัฐบาลครอบคลุมถึงสถานีวิทยุชุมชน สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ต่างถูกใช้เป็นกระบอกเสียง สร้างโอกาสให้เกิดการเข้าถึงประชาชนระดับรากหญ้า ในชนบทห่างไกล ด้วยการแพร่กระจายข่าวสาร ผลงานรัฐบาล มีผลต้องการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์จากการทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าว ตามการสร้างวาระข่าวสารโดยนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีและคมช.ในฐานะแหล่งข่าว

"รัฐบาลได้ระดมใช้สื่อ วิทยุ วิทยุชุมชน เว็บไซต์ ทีวี เพื่อให้ประชาชนรับข้อมูลจากรัฐบาลได้โดยตรง นอกจากการประชาสัมพันธ์โดยสำนักโฆษก ซึ่งจำเป็นต้องมีคณะกรรมการมาทำหน้าที่เฉพาะในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้มากขึ้น ทั้งคนไทยในและต่างประเทศ รวมถึง ผู้นำประเทศประเทศอื่น (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

"ตั้งแต่ 6 โมงเช้า ทางช่อง 9 ช่อง 7 ช่อง 5 และรายการวิทยุทางวิทยุกระจายเสียงคลื่นต่าง ๆ ที่ส่วนใหญ่เป็นสื่อของเราเอง นอกจากนี้ก็มีวิทยุอื่น รวมทั้ง 92.25 96.5 และ101 ซึ่งเป็นเอกชน บ่อยครั้งที่ต้องตอบคำถามในประเด็นเดิมนั้นซ้ำๆ ในแต่วัน วันละหลายรอ" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด, โฆษกคมช., สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

ภาพที่ 4.10 พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกคมช. ผู้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ตามการมอบหมายของพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานคมช.

ภาพที่ 4.11 พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ประจำวันแก่ผู้สื่อข่าวทำเนียบรัฐบาล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นข่าวกรณีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และภารกิจรัฐบาล

(4) การขอให้ตรวจสอบข่าวตัวเอง

ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ให้สัมภาษณ์พบว่า ตลอด 1 ปีหลังการรัฐประหาร คมช.พยายามหาจังหวะและโอกาส พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความเห็นและสร้างความเข้าใจในประเด็นข่าวกับผู้บริหารองค์กร บรรณาธิการและผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ รวมไปถึงการขอความร่วมมือในการตรวจสอบประเด็นข่าวเพื่อไม่ให้การรายงานข่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคง การนำเสนอข่าวสารแต่ละครั้งต้องใช้ความระมัดระวังและคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

"พยายามคุยทุกระดับในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ จะอธิบายให้เข้าใจว่า สื่อควรมีแนวทางอย่างไร มากกว่าจะบอกว่าให้หนังสือพิมพ์ควรจะเสนอข่าวอะไร เพราะเป็นความลับของชาติ อย่ามองว่า ไม่มีใครรู้ฉันรู้แล้วเอามาเปิดเผย ข้อมูลนั้น ถ้าเป็นภัยกับประเทศชาติ ก็ไม่ควรเปิดเผย ถึงได้บอกผู้สื่อข่าวว่า ต้องมีอุดมการณ์ จรรยาบรรณ ความรักชาติ นอกจากอุดมการณ์วิชาชีพของตัวเอง" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

"ส่วนใหญ่คมช.จะพูดถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงและความรู้สึกนึกคิดของเราในห้วงขณะนั้นกับการเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวที่เก็บข้อมูลไม่ถูกต้องนัก ก็ถือโอกาสเล่าสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในใจหลายเรื่องที่จะกระทบกับชาติให้สื่อใช้ความระมัดระวังนำเสนอประเด็นที่ไม่สร้างความแตกแยกยิ่งขึ้น" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด,โฆษกคมช., สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

1. กลยุทธ์ การแทรกแซงการ

(1) การสร้างวาระข่าวสาร

การสร้างวาระข่าวสารของพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.,พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ มุ่งเน้นการสร้างประเด็นข่าว รณรงค์ ปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ เพื่อใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ อาทิ การสร้างวาระข่าวสาร กองทัพบกจัดกิจกรรม "โครงการคุณธรรมนำไทย" "รวมพลังไทยร้อยใจเป็นหนึ่งเดียว" "พลังไทย รู้รักสามัคคีถวายในหลวง" และการจัดการแสดงดนตรี"รักชาติ"รวมถึงการพูด การอธิบายให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีความเข้าใจและตระหนักถึงภัยและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา หากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เลือกกำหนดประเด็น เนื้อหา ข่าวสารไปที่ประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองหรือข่าวในเชิงลบมากเกินไป

นอกจากนี้ คมช.ยังเลือกการกำหนดประเด็นวาระข่าวสารเพื่อจูงใจผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้สนใจ ติดตามทำข่าวอยู่เสมอ ด้วยการเปิดประเด็นข่าวเชิงรุก อาทิ คมช.ออกมาเปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2550 พบแผนก่อวินาศกรรมกรุงเทพมหานครที่ประเทศอังกฤษ หรือการเปิดเผยผลการตรวจสอบโครงการของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของคตส.และพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน มัก

บ่ายเบี่ยงที่จะไม่ตอบคำถามผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เมื่อซักถามเกี่ยวกับการต่ออายุราชการหรืออนาคตทางการเมืองหลังเกษียณอายุราชการในเดือนตุลาคมปีพ.ศ.2550 ว่าจะเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ หรือไม่ เพราะทราบว่าเป็นประเด็นข่าวที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สนใจติดตามรายงานข่าว

"การที่จะทำให้สื่อมีประสิทธิภาพในภาวะหลังการรัฐประหารจำเป็นต้องปลูกฝังอุดมการณ์ ความรักชาติและจรรยาบรรณ เมื่อรวมกันได้ก็จะเกิดการรายงานข่าวอย่างเป็นธรรมเป็นกลาง ไม่ทำอะไรให้ความแตกแยกของประชาชนขยายตัว" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน,รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช.,สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

"เคยสงสัยเหมือนกันว่า การไม่ตอบคำถามให้ชัดเจนว่า จะเล่นการเมืองหรือไม่หลังเกษียณราชการ.แต่เมื่อวิเคราะห์ดี ๆ แล้วทำให้ทราบว่า เมื่อไม่เป็นผบ.ทบ.จะจุดยืดเหนี่ยวไม่ได้ กลัวทุกคนใส่เกียร์ว่าง ก็คิดว่ามีผลดีมากกว่าผลเสียหรือไม่มีการวิพากษ์ วิจารณ์ตลอดเวลา" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด, โฆษกคมช., สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า กลยุทธ์ การใช้สื่อด้วยการบริหารข้อมูล ข่าวสารเพื่อการใช้พื้นที่ข่าวเผยแพร่ข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ตลอด 1 ปีหลังการรัฐประหาร คมช.มีการวางแผนประเมินสถานการณ์และปรับยุทธวิธีเพื่อการต่อสู้ในการทำช่วงชิงการใช้พื้นที่ข่าวและความเชื่อถือของประชาชน โดยคมช.จะมีการประชุมร่วมกันทั้งคณะทุกสัปดาห์ ขณะที่ประธานคมช.กับโฆษกคมช. จะร่วมกันประเมินทิศทางข่าวและความเคลื่อนไหวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมถึงกลุ่มผู้คัดค้านการรัฐประหารทุกวันเพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางการสื่อสาร โดยได้นำจิตวิทยามวลชนมาเป็นหลักในการเลือกใช้ข้อมูล การเลือกใช้สื่อและกำหนดผู้ส่งสารโดยเฉพาะ เพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะเป็นการให้ข้อมูลอย่างเฉพาะ แบ่งแยกจำแนกออกเป็นประเภทการนำไปใช้ คือ 1) กลุ่มผู้สื่อข่าว 2) นักเขียนคอลัมนิสต์ และ 3) บรรณาธิการข่าว

"ถ้าผู้สื่อข่าวสายทหารและสายการเมืองถาม จะตอบเฉพาะในสิ่งที่ผู้สื่อข่าวต้องการ แต่ถ้าเป็นนักวิเคราะห์ วิจารณ์หรือบ.ก.ที่ต้องวิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อนำไปใช้เขียนบทความ ก็จะให้ข้อมูลอีกแบบหนึ่ง ซึ่งคมช.เองก็ต้องรู้ว่าสื่อโทรทัศน์ใครดู วิทยุใครฟัง หนังสือพิมพ์ใครอ่าน เพื่อการส่งข้อมูลที่ตรงจุดที่สุด" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน,รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช.,สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ทุกครั้งที่ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะชี้แจง อธิบายข้อเท็จจริงในประเด็นข่าวและตอบข้อสงสัยอย่าง

ละเอียด ถี่ถ้วน โดยเฉพาะประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, แกนนำพรรคไทยรักไทย โดยที่หลายครั้งต้องสร้างวาระข่าวสาร ตอบโต้ ด้วยวาทะ ถ้อยคำดูรุนแรง ดุเดือดเพื่อจูงใจให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์นำไปเป็นประเด็นข่าว

"การใช้วาทะที่ดูดุเดือดเวลาตอบคำถามผู้สื่อข่าวไม่ใช่ต้องการปะทะอะไรกับผู้สื่อข่าว แต่ผมกล้าตอบโต้ ฝ่ายตรงข้าม เพราะเป็นการทำหน้าที่ได้รับมอบหมาย ต้องทำให้สมบูรณ์ที่สุด การแสดงทัศนะต่างๆ ที่ออกมาก็เพื่อจูงใจผู้สื่อข่าวให้สนใจและนำประเด็นข่าวนั้น ๆ ไปเขียนเสนอเป็นข่าวให้มากที่สุด"(ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ยังพบว่า การจำกัดสิทธิเฉพาะผู้สื่อข่าวสายทหารหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตด้วยการแลกบัตรเท่านั้น ในการเข้าสังเกตการณ์และรายงานข่าวภายในกองบัญชาการกองทัพบก ที่ถูกใช้เป็นกองบัญชาการของคณะรัฐประหารในช่วง 2 สัปดาห์แรกหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ที่มีเหตุผลมาจากพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน มีความไว้วางใจในประสบการณ์การทำข่าวและการใช้วิจารณญาณของผู้สื่อข่าวสายทหารที่จะคัดเลือก กำหนดประเด็นข่าวภายใต้ข้อจำกัดด้านความมั่นคง และเข้าใจวัฒนธรรมการทำข่าวที่เต็มไปด้วยระเบียบ วินัย การทำข่าวทหารมากกว่าผู้สื่อข่าวสายอื่น ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นในสถานการณ์ที่ต้องการความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยที่สูงกว่าสถานการณ์ปกติ

ภาพที่ 4.12 แสดงภาพผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เฝ้ารอคอยทำข่าวภายในกองบัญชาการกองทัพบก (บก.ทบ.) ซึ่งเป็นศูนย์บัญชาการของคปค. ในวันที่ 20 กันยายน 2549

"ต้องเข้าใจว่าภาวะรัฐประหารต้องเข้มงวดมาก ทุกอย่างต้องไม่หละหลวม แต่ไม่เน้นถึงขนาดว่า นักข่าวจะต้องเป็นใครบ้าง เพราะเชื่อมั่นว่าใครก็ตามที่ทำงานด้านใด ก็ควรมีความเข้าใจด้านนั้น ผู้สื่อข่าวก็เช่นกัน ทำข่าวทหาร ถ้าไม่มีความเข้าใจบทบาท ภาระหน้าที่งานทหาร ก็จะเขียนข่าวทหารไม่ถูก พูดถึงนิยามทางทหาร ก็อาจเข้าใจผิด แล้วส่งข่าวด้วยความเข้าใจที่ผิด ตีความเนื้อหาสาระผิดไปหมด นำไปสู่การขยายวงให้ขัดแย้งไปกันใหญ่ ก็จำเป็นต้องจำกัดวงผู้สื่อข่าว" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช., สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

2. ความใช้สัมพันธภาพทีดีกับสื่อมวลชน

ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ยังแสดงความเห็นด้วยว่า สถานการณ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 จำเป็นต้องพึ่งพาผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ในฐานะเป็นผู้มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ข้อมูล ข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

โดยคมช.พยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายการเมืองและนักเขียนคอลัมนิสต์เพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากการรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายทหารจากการทำงานร่วมกับพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ในฐานะผู้บัญชาการทหารบก มาก่อนเกิดการรัฐประหาร ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานร่วมกันหลัง 19 กันยายน พ.ศ.2549 เป็นไปอย่างราบรื่น แม้ต่างฝ่ายต่างมีภาระหน้าที่ที่แตกต่างกัน ปราศจากอคติ เพื่อการใช้สื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางถ่ายทอดข่าวสารและสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน เช่น การสร้างสัมพันธภาพด้วยการพูดคุยให้ความเป็นกันเอง ร่วมรับประทานอาหาร แข่งขันฟุตบอลระหว่างผู้นำทหารกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ รวมทั้ง การเปิดโอกาสให้เข้าถึงระหว่างกัน ด้วยการรับโทรศัพท์มือถือด้วยตัวเอง

ประธานคมช.ระบุว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กับแหล่งข่าวเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ต่างฝ่ายต่างเข้าใจในบทบาท หน้าที่ที่ต่างต้องรับผิดชอบต่อสังคมในภาวะวิกฤตนี้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคมช.ได้ใช้โอกาสที่มีสัมพันธภาพที่ดี แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความเห็นระหว่างกัน ซึ่งมีส่วนช่วยให้คมช.ทราบกระแสความสนใจของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และสามารถกำหนดทิศทางข่าว แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้เข้าถึงประชาชนและชิงพื้นที่ข่าวทางหนังสือพิมพ์ได้มาก เช่น การรับโทรศัพท์มือถือของผู้สื่อข่าวที่โทรเข้ามาด้วยตัวเอง ช่วยลดช่องว่างและขั้นตอนการเข้าถึงระหว่างผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าวในภาวะคับขัน

"เรามองสื่อทุกคนเหมือนพี่ น้อง เสมือนเป็นองค์กรหนึ่งในกองทัพ อยากให้ใกล้ชิดหยอกล้อ กินข้าวร่วมกัน ถ้าสื่อไม่ช่วย คมช.ก็เหมือนคนตาบอด ไม่ทราบความเคลื่อนไหว หรือไม่สามารถตรวจสอบอะไรๆกับสื่อเลย" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช.,สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

"อายุของรัฐบาลหลังการรัฐประหารที่สั้นนั้น ทำให้การสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวกับรัฐบาลจึงถูกจำกัดด้วยระยะเวลาไปด้วย ซึ่งการตั้งข้อสงสัยว่าผมเป็นรัฐมนตรีพันธมิตรจากการนำรายการของคุณสนธิ ลิ้มทองกุล มาออกอากาศทางช่อง 11 ทำให้เกิดความไม่เข้าใจ ถูกซักถามอย่างหนัก ทำให้ผมต้องค่อย ๆ อธิบายไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะหายข้องใจ" (นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

ขณะที่ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน มีทัศนะต่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ในประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดังนี้

ตารางที่ 4.17 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักนิเทศศาสตร์และสิทธิมนุษยชน มีทัศนะต่อการปิดกั้นการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

ทัศนะ	**การปิดกั้นการทำข่าวความเคลื่อนไหวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.**	
	วิธีการปิดกั้นการทำข่าว	**กลยุทธ์ การปิดกั้นการทำข่าว**
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	**1. กฎหมาย** ● กฎหมายความมั่นคง พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.2457 ประกาศคปค.ฉบับ 10และฉบับ 5 ● กฎหมายสื่อมวลชน พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484	**1. การตรวจสอบข่าวตัวเอง** ● อ้างเหตุผลด้านความมั่นคง
นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์	**1. กฎหมาย** ● กฎหมายความมั่นคง พ.ร.บ.กฎอัยการศึกพ.ศ.2457 ประกาศคปค.ฉบับ5และฉบับ 10 พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550	--
นักสิทธิมนุษยชน	● **กฎหมาย** ● กฎหมายความมั่นคง คำสั่งคปค.ฉบับ 5 ● กฎหมายสื่อมวลชน พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484	--

สามารถอธิบายได้ดังนี้

ทัศนะของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อวิธีการปิดกั้น การทำข่าวของฝ่ายรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช.

การปิดกั้นการทำข่าว

จากการสัมภาษณ์เข้าถึงตัวแทน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเป็นแหล่งข่าวสำคัญของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย นายจาตุรนต์ ฉายแสง , นายจักรภพ เพ็ญแขและนายนพดล ปัทมะ พบว่า รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ด้วยการปิดกั้นการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ คือ กฎหมาย โดยมีการใช้กลยุทธ์ ตรวจสอบข่าวของตัวเอง เพื่อให้การใช้กฎหมายปิดกั้นการทำข่าว ด้วยการอ้างเหตุผลด้านความมั่นคงของประเทศ

1. การใช้กฎหมาย

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าวความเคลื่อนไหวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อย่างเป็นทางการด้วยประกาศคปค.และกฎหมาย คือ ประกาศคปค.ฉบับ 10 ที่ขอให้สื่อมวลชนทุกแขนง รวมทั้งหนังสือพิมพ์ เสนอข่าวเป็นไปในทางสร้างสรรค์และคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศเป็นหลัก ซึ่งฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สรุปว่า เป็นความพยายามปิดกั้นไม่ให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทำข่าวอดีตนายกรัฐมนตรี,แกนนำพรรคไทยรักไทยและนายนพดล ปัทมะ โดยจะเห็นได้จากการที่พล.อ.วินัย ภัทรยกุล เลขาธิการคมช.เรียกผู้บริหารองค์กรสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน สถานีโทรทัศน์เข้าพบเพื่อกำชับขอให้ผู้สื่อข่าวทุกแขนง ทุกองค์กร รวมทั้งหนังสือพิมพ์ ปฏิบัติตามประกาศคปค. ฉบับ 10 อย่างเคร่งครัด ซึ่งมีผลในการใช้พื้นที่สื่อและการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องได้รับผลกระทบไปด้วย ถึงแม้สื่อหนังสือพิมพ์จะมีอิสระกว่าสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลและกองทัพ

นอกจากนี้การใช้คำสั่งคปค.ฉบับ 5 ที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารควบคุมการแพร่ข้อมูลข่าวสารอินเตอร์เน็ต เว็บไซต์ และประกาศคปค.ฉบับ 27 ที่ควบคุมความเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งเป็นแหล่งข่าวโดยตรงของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังการรัฐประหาร มีผลให้ไม่สามารถทำข่าวความเคลื่อนไหวของอดีตนายกรัฐมนตรีและผู้สนับสนุนได้เต็มที่ ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณวิชาชีพด้วยความระมัดระวังและตรวจสอบข่าวด้วยตัวเองก่อนนำเสนออย่างถี่ถ้วน ป้องกันไม่ให้รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.กล่าวอ้างว่ามีการเสนอข่าวที่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ในประกาศคปค.ฉบับ 10 หรือเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของนักการเมืองที่อาจเข้าข่ายขัดประกาศคปค.ฉบับ 27

"หลังจากนั้นสื่อมวลชนทั้ง ทีวี วิทยุ ปิดกั้นคุณทักษิณ ชินวัตร หมดแทบเลยไม่มีข่าวเลย มีเพียงหนังสือพิมพ์ออกข่าวให้ผม แม้หนังสือพิมพ์จะถูกลดพื้นที่ข่าวลงไปบ้าง แต่สื่อหนังสือพิมพ์ก็ยังกล้าเสนอข่าวผมในปริมาณที่ผมเองก็พอใจ" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2550)

"การใช้ประกาศดังกล่าวเป็นเพราะผู้มีอำนาจไม่แยกเรื่องการเมืองออกจากความมั่นคง ประกาศฉบับนั้นไม่ควรนำมาควบคุมข่าวการเมือง ควรใช้ควบคุมสถานการณ์ของปัญหายาเสพติด การก่อความไม่สงบ3จังหวัดภาคใต้และการก่อการร้ายข้ามชาติ" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก.,สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2550)

กลยุทธ์ในการปิดกั้นการทำข่าว

1. การตรวจสอบข่าวด้วยตัวเอง

จากการสัมภาษณ์ นายนพดล ปัทมะ พบว่า กลยุทธ์ที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้ปิดกั้นการทำข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยการขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตรวจสอบข่าวตัวเองมีข้อกล่าวอ้างถึงเหตุผลด้านความมั่นคงของชาติ

โดยนายนพดล ปัทมะ ให้สัมภาษณ์ว่า การขอให้ตนเองระงับการเชิญสื่อมวลชนไทยทุกแขนง รวมทั้งผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดินทางไปสัมภาษณ์พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ประเทศออสเตรเลียเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 เป็นการลดพื้นที่การเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โดยตรง ซึ่งการปิดกั้นการทำข่าวของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.นั้น เนื่องจากเกรงว่า เนื้อหาและประเด็นข่าวการสัมภาษณ์ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ บ่อนทำลายสร้างความสามัคคี ความปรองดองของคนในชาติและมุ่งทำลายเสถียรภาพ ความมั่นคงของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

"มีอยู่ครั้งหนึ่ง ผมถูกมองว่าป่วนหรือเปล่า คือ รัฐบาลปิดกั้นการทำข่าวผม แต่พอจะไปต่างประเทศก็บอกว่าใครไปคนนั้นไม่รักชาติ และมองว่าผมป่วนหรือเปล่า" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2550)

ทัศนะนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ต่อการปิดกั้นการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ 2 คน พบว่า ฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมืองของ

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยการใช้กฎหมาย เป็นหลัก ดังนี้

การปิดกั้นการทำข่าว

1. การใช้กฎหมาย

(1) ประกาศคปค.ฉบับ 10

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและนักรัฐศาสตร์พบว่า รัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ได้ใช้ประกาศคปค. เป็นเครื่องมือในการปิดกั้นการทำข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังจากที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรใช้สื่อต่างประเทศและเว็ปไซด์เป็นช่องทางการสื่อข่าวสารให้ไหลเวียนกลับเข้าสู่สังคมไทย ตามการรายงานข่าวของสื่อต่างประเทศไปแล้วมาตีพิมพ์เผยแพร่ซ้ำอีกทอดหนึ่ง

การใช้ประกาศคณะปฏิรูป.ฉบับ 10 เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ปิดกั้นการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองค่อนข้างผ่อนปรน ไม่เข้มงวด อย่างที่คณะรัฐประหารหลายคณะในอดีตใช้อย่างเด็ดขาด ด้วยการออกกฎหมายหรือใช้กฎหมายบังคับสื่อ สั่งปิดหนังสือพิมพ์หากตีพิมพ์ข่าวสาร ส่งข้อความ รูปภาพ เป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลและคมช.รวมทั้งเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ เช่น การรัฐประหารรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2501 โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติออกกฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวดด้วยการออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่17 (ปว.17) ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐเซ็นเซอร์ ปิดหนังสือพิมพ์ได้ หากเผยแพร่ข่าว บทความที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 พล.ร.อ.สงัด ชะลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินออกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับ 5 ให้สื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งหนังสือพิมพ์รายวันและสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าว หยุดการพิมพ์ จำหน่ายจ่ายแจกและมีการตั้งคณะกรรมการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 หรือ ปร.42 ซึ่งมีเนื้อหาจำกัดสิทธิเสรีภาพที่เข้มงวดเช่นเดียวกับปว.17 ควบคุมการทำข่าวและรายงานข่าวของผู้สื่อข่าว

"พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. จำเป็นต้องขอร้องสื่อในการสื่อสาร เนื่องจากหากปล่อยให้ผู้สื่อข่าวหาข่าวและเสนอข่าวอย่างเป็นตัวของตัวเองมาก จะมีผลต่อการควบคุม บริหารจัดการประเทศได้อย่างยากลำบากและเกิดปัญหาตามมาได้ ซึ่งรัฐบาลที่มาต่างกันสื่อเองก็ต้องอยู่ภายใต้กรอบที่ต่างกัน ซึ่งการไม่ควบคุมสื่ออย่างเข้มงวด ทำให้หลังการรัฐประหารไม่นาน สื่อเริ่มมีบทบาทต่อต้านท้าทายอำนาจของคมช." (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2551)

"ประกาศคปค.ฉบับ 10 และการเรียกผู้บริหารสื่อเข้าไปพบ นักวิชาชีพบอกว่าเป็นการละเมิดสิทธิสื่อ แต่หลังมีมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญ 2540 สื่อชิน การห้ามเซ็นเซอร์การพิมพ์ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 มกราคม 2551)

(2) พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์พ.ศ.2550 เป็นกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาและเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ประกาศใช้ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะการใช้เผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จ มุ่งทำลายบุคคลอื่น ก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ ความสงบสุขของสังคมและความมั่นคงต่อรัฐ โดยหากผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เป็นคนไทยหรือคนต่างด้าว ผู้กระทำผิดนั้นจะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร

"สังเกตดูทำไม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ออกก่อนใครเลย บางทีเชื่อมโยงแต่ก็ถือว่าประจวบเหมาะ ส่วนหนึ่งการนำไปใช้เพราะเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติก็อาจนำมาใช้ได้ ถ้าต้องการปิดเว็บไซทักษิณ ก็ทำได้เร็ว เพราะพ.ร.บ.ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยเพราะบางสื่อก็ทำ น.ส.พ.ออนไลน์" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2551)

ทัศนะนักสิทธิมนุษยชนต่อการปิดกั้นการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ (คปส.) พบว่า พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้กฎหมาย.ในการปิดกั้นการทำข่าว

การปิดกั้นการทำข่าว

1. การใช้กฎหมาย

(1) ประกาศคปค.ฉบับ 10 และคำสั่งคปค.ฉบับ 5 และพ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ ให้ทัศนะว่า การควบคุมการรายงานข่าวหลังการรัฐประหารของสื่อหนังสือพิมพ์ แม้จะไม่เข้มงวดเหมือนอย่างสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐและกองทัพ แต่ฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ได้ใช้กฎหมายสื่อมวลชนถึง 4 ฉบับประกอบด้วย (1) พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484 (2) ประกาศคปค.ฉบับ 10 ที่ต้องคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศ (3) คำสั่งฉบับ 5 ควบคุมและดำเนินการลงโทษหากมีการ

เผยแพร่ข้อความที่ต้องห้ามตาม (4) พ.ร.บ.การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์พ.ศ.2550 จำกัดสิทธิการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไปพร้อมกันโดยปริยาย เพื่อควบคุมให้การเผยแพร่ข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะในยุคสังคมสารสนเทศที่สื่อหนังสือพิมพ์มีการแพร่กระจายข่าวระบบออนไลน์ (หนังสือพิมพ์ออนไลน์) เว็บไซด์ ข่าวข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือ เพื่อให้เข้าถึงคนในสังคมได้อย่างรวดเร็วอีกทางหนึ่ง

"นอกจากที่คณะรัฐประหารจะใช้กฎหมายเก่าที่มีการบังคับใช้แล้ว ควบคุมการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แล้ว ยังมีการออกประกาศฉบับ 5 มาควบคุมการแพร่ข้อความทางเว็บไซด์อีกทางหนึ่ง" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม. 2551)

ขณะที่ทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน มีทัศนะต่อวิธีการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่าย รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ในประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.18 สรุปทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และนักสิทธิมนุษยชน ต่อการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่าย รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ในประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ทัศนะ	วิธีการแทรกแซงการทำข่าวความเคลื่อนไหวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.	
	วีธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	**1. กลไกอำนาจรัฐ** ● บุคลากร หน่วยงาน สื่อมวลชนภายใต้สังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี กองทัพ กรมประชาสัมพันธ์	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● ทำลายภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและคมช. ● ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ตามเหตุผลการรัฐประหารไม่ได้ ● ไม่สามารถสร้างความสงบในสังคมได้
นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์	**1. กลไกอำนาจรัฐ** ● บุคลากร หน่วยงาน สื่อมวลชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐและกองทัพ ● สื่อบุคคล นายกรัฐมนตรี,คณะรัฐมนตรี ประธานคมช.,โฆษกรัฐบาล ,ข้าราชการ	**1. การตรวจสอบข่าวตัวเอง** ● เหตุผลด้านความมั่นคง
นักสิทธิมนุษยชน	**1. กลไกอำนาจรัฐ**	**1. ขอให้เซ็นเซอร์ตัวเอง** ● เหตุผลด้านความมั่นคง

ทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองฝ่ายรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า ฝ่ายรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช. 2 วิธีคือ 1) การใช้กลไกอำนาจรัฐ 2) การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

การแทรกแซงการทำข่าว

1) กลไกอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า การตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ หรือ คตส. เป็นองค์กรเฉพาะกิจที่ตั้งขึ้นมาตามประกาศคปค. ฉบับที่ 30 เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตในโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นการใช้หน่วยงานรัฐ ข้าราชการ แทรกแซงการทำข่าวของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทำให้เกิดประเด็นข่าวเชิงลบต่อตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และอดีตรัฐบาล ที่ยังสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาทิ การออกหมายเรียก ออกหมายสอบเพิ่มและสั่งอายัดทรัพย์สินบุคคลในครอบครัวชินวัตรพร้อมเครือญาติ โดยที่ทั้งประธานคมช.นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและโฆษกคตส. ใช้บทบาทการเป็นแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลสำคัญของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ แทรกแซงการทำข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่องตลอด 1 ปี โดยการให้สัมภาษณ์ แถลงข่าว หรือให้ข้อมูลแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีผลต่อการทำข่าว ความน่าเชื่อถือ จูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความนิยมทางการเมืองต่อฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้เสื่อมถอยลง

"การตั้งคตส.และพยายามโจมตีและทำลายความน่าเชื่อถือของอดีตนายกรัฐมนตรีและวาดภาพให้ดูเลวร้าย มีการทุจริต คอรัปชั่น เหมือนเป็นกลยุทธ์ การต่อสู้ และพยายามใช้สื่อมากเพราะมีการใช้โฆษกทั้งกระทรวง รัฐมนตรี คมช.และทหาร" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2550)

"เขาพยายามใช้สื่อผ่านโฆษกกระทรวง คมช. กองทัพ รัฐมนตรี เพื่อการเข้าถึงรากหญ้าทั้งเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือ และสร้างความชอบธรรมให้กับการยึดอำนาจซึ่งเป็นเรื่องปกติ จึงไม่มีเหตุผลอื่นใดนอกจากการระดมทุกอย่างโน้มน้าว ประชาชน" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี.,สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2550)

กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว

1. การสร้างวาระข่าวสาร

กลยุทธ์การสื่อสารด้วยวิธีการสร้างวาระข่าวสารเพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ส่วนใหญ่จะเป็นการชิงความได้เปรียบจากการเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนอื่น ด้วยการสร้างวาระข่าวสารที่มุ่งให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง ภาพลักษณ์และความนิยมของฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูกรัฐประหาร อดีตสมาชิกพรรคไทยรักไทย ตรวจสอบโครงการของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยเฉพาะข่าวที่มีการออกมาระบุว่า อดีตนายกรัฐมนตรีอยู่เบื้องหลังการลอบวางเพลิงโรงเรียนหลายแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

"รัฐบาลและคมช.เขามีแผนทำลายความน่าเชื่อถือของผมกับคุณทักษิณ ชินวัตร โดยบุคคลที่ 3 แต่ที่น่าเสียใจที่สุดคือ รัฐบาลและคมช.กล่าวหาฝ่ายเราเพื่อกลบเกลื่อนประเด็นข่าวเขายายเที่ยงสมรสซ้อน ทั้ง ๆ ฝ่ายเราไม่ได้ทำ แต่ก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้บงการ" (นพดล ปัทมะ, ที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

ทัศนะ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ต่อการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ พบว่า นักวิชาการทั้ง 2 สาขา เห็นว่าฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.แทรกแซงการทำข่าวประกอบด้วย (1) การใช้กลไกอำนาจรัฐ โดยมีการใช้กลยุทธ์แทรกแซงการทำข่าวด้วย (1) การตรวจสอบข่าวตัวเอง

1. การแทรกแซงการทำข่าว

(1) กลไกอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์พบว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยความพยายามใช้สื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้กลไกอำนาจรัฐ ทั้งโดยหน่วยงาน อาทิ สำนักงาน กระทรวง สื่อมวลชนภายใต้กำกับดูแล ประกอบด้วย สถานีวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง สังกัดปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและกองทัพ เป็นช่องทางการสื่อสารตรงถึงประชาชน ดังที่ปรากฏว่า พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ออกรายการ "เปิดบ้านพิษณุโลก" ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ทุกวันเสาร์ รัฐมนตรีและโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจัดรายการ "สายตรงทำเนียบ" เวลา 11 นาฬิกา วันเสาร์ รายการ "สยามเช้านี้" ทาง

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และการใช้โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ออกประกาศและแจ้งข่าวสารจากรัฐบาลสู่ประชาชน

การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลภายใต้กลไกอำนาจรัฐ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี ประธานคมช.,โฆษกคมช.,โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โฆษกกระทรวงต่างๆ ข้าราชการเจ้าหน้าที่ รวมถึงภารกิจของรัฐบาลที่ตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เช่น คตส.และคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤตและประชาสัมพันธ์เชิงรุก (วอร์รูม) นับเป็นความได้เปรียบของฝ่าย พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ในฐานะเป็นฝ่ายบริหาร ทำให้รัฐบาลและคมช.ไม่ประสบปัญหาการเข้าถึงสื่อมวลชน แต่กลับพบว่า การสื่อสารของรัฐบาล ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความเชื่อถือและไม่สามารถเพิ่มความนิยมได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรส่วนใหญ่ของรัฐบาลเป็นนักวิชาการข้าราชการประจำและอดีตนายทหาร ซึ่งมีทัศนคติการใช้สื่อมวลชนแตกต่างจากนักการเมืองที่มุ่งหวังใช้สื่อเป็นเครื่องมือสร้างวาระข่าว สร้างภาพลักษณ์ ความนิยมและมีกลยุทธ์ การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวประชาชนที่ดีกว่ารัฐบาลและคมช.ที่มีมุมมองการใช้สื่อเป็นเพียงกระบอกเสียงแจ้งข่าวไปยังประชาชนเท่านั้น

"สิ่งที่อดีตนายกรัฐมนตรีเสียเปรียบคือไม่มีอำนาจ ไม่มีเครื่องมือ ผู้มีอำนาจพูดฝ่ายเดียวเพราะรัฐบาลและคมช.มีอำนาจ ข่าวสารได้ออกอยู่แล้วเลยทำให้เป็นการสื่อสารเชิงรุกของฝ่าย พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ก็ว่าได้ เพราะเสียงของคู่ขัดแย้งไม่มี อำนาจไม่มี โอกาสก็ไม่มี" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์, สัมภาษณ์ 21มกราคม 2551)

"รัฐบาลไม่มีมือเข้ามาทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงาน ชี้แจงประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่สื่อของรัฐบาลมักไม่ได้รับความน่าเชื่อถือ รัฐบาลจะสื่อสารอย่างไรก็จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ ต่างจากการสื่อสารของคู่ขัดแย้งที่สื่อมักสนใจประเด็นความขัดแย้งทะเลาะกันเพราะมีสีสัน" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2551)

(2) ธุรกิจองค์กรที่พึ่งพาผู้มีอำนาจรัฐ ตามระบบอุปถัมภ์

นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ แสดงความเห็นว่า นอกเหนือจากผลประโยชน์จากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติของตัวแทนสื่อมวลชน อิทธิพลทางการเมืองและอิทธิพลทางธุรกิจที่องค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ในลักษณะการเกื้อหนุน จุนเจือ พึ่งพาอาศัยกันตามระบบอุปถัมภ์ระหว่างนายทุนกับองค์กรสื่อยังมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้เกิดความบกพร่องไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมา ไม่กล้าตรวจสอบฝ่ายผู้มีอำนาจ การเสนอข่าวเจาะประเด็นข่าวหนังสือพิมพ์เองก็จะเป็นไปตามที่ผู้ให้การสนับสนุนต้องการมากกว่าจะเสนอข่าวเพื่อผู้อ่านหรือแม้แต่ตัวผู้สื่อข่าวไม่สามารถกำหนดประเด็นข่าวได้อย่างอิสระ

ดังที่ในช่วงแรกของการรัฐประหารสื่อหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่เสนอข่าวต่อต้านการรัฐประหาร

"เรื่องของ บุญคุณ เป็นสิ่งสำคัญ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์บางครั้งแม้ต้องการทำงาน เสนอข่าวเรื่องนี้ หากมีผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ ขอร้อง ไม่ให้ไปเจาะข่าวหาความจริง ก็อาจทำให้บางครั้งผู้สื่อข่าวก็ต้องยอมปฏิบัติการ ทำให้ไม่ได้เป็นไปตามอุดมการณ์ที่ชัดเจน" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2551)

"ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลไหน การเปลี่ยนแปลงกฎหมายสื่อเป็นเรื่องที่ทำได้ยากมากหรือทำไม่ได้เลย ครั้งนี้จึงเกิดเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวแทนสื่อมีการวิ่งเต้นประสานให้กฎหมายผ่านในชั้นกรรมาธิการ แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งก็ต้องยอมรับว่า สื่อเองก็ต้องการฉวยโอกาส สร้างบรรทัดฐานสิทธิ เสรีภาพให้กับวงการสื่อมวลชน" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 21 มกราคม 2551)

2. กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว

(1) ขอให้สื่อเซ็นเซอร์ตัวเอง

การขอร้องให้ผู้สื่อข่าวใช้วิจารณญาณ จรรยาบรรณ ในการทำข่าวหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 อย่างจริงจังของฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มีเหตุผลมาจากความต้องการควบคุมสถานการณ์และการบริหารจัดการสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านประกาศคปค.ฉบับ 10 หรือการขอร้องในทางลับในระหว่างรับประทานอาหาร พบปะกันในสถานที่ต่างๆ เป็นการชี้นำให้ผู้สื่อข่าวลดปริมาณการเสนอข่าวความขัดแย้ง การโต้แย้ง โต้ตอบของฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นคู่ขัดแย้ง

"จำเป็นต้องขอร้อง เพราะหากสื่อมีความเป็นตัวเองมาก ไม่ขอร้อง ก็จะทำให้กรอบอำนาจของเขาลำบาก ซึ่งหากสื่อไม่ขอร้องหรือยึดมั่นจุดยืนเป็นของตัวเองมากเกินไปอาจสร้างปัญหา ผู้สื่อข่าวเองก็ต้องปฏิบัติตาม เราต้องแยกแยะออกจากกัน เพราะรัฐบาลต่างกัน สื่อมวลชนก็ต้องอยู่ในกรอบที่ต่างกันไปด้วย" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2551)

ทัศนะนักสิทธิมนุษยชน ต่อการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองฝ่ายรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช

จากการสัมภาษณ์นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ (คปส.) พบว่า รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. มีการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมือง ด้วยการใช้กลไกอำนาจรัฐ และแทรกแซงการทำข่าวอย่างมีกลยุทธ์ คือ การตรวจสอบข่าวตนเอง โดยอ้างเหตุผลด้านความมั่นคง

1. การแทรกแซงการทำข่าว

- การใช้กลไกอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์ นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ พบว่า การจัดตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์เชิงรุก รวมทั้งการจัดรายการนายกพบสื่อมวลชน“เปิดบ้านพิษณุโลก”ที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ นับเป็นความพยายามของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่จะใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้นำเสนอข่าวตามที่รัฐบาลต้องการและกำหนดทิศทางไว้

การแทรกแซงการทำข่าวดังกล่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่แตกต่างไปจากฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นคู่ขัดแย้ง จากการใช้สื่อประเภทต่างๆ อย่างหนักเพื่อเสนอข่าวฝ่ายตัวเอง แต่ฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มีความได้เปรียบจากการเป็นฝ่ายผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหาร ประกอบกับนักการเมืองฝ่ายค้าน คือ พรรคประชาธิปัตย์ ไม่แสดงท่าทีคัดค้านหรือมีความคิดเห็นที่สวนทางกับรัฐบาลและคมช.ทำให้การใช้สื่อของรัฐบาลและคมช.อย่างเต็มพื้นที่ โดยปราศจากฝ่ายคัดค้าน โดยเฉพาะการสร้างวาระข่าวสารด้านบวกกับฝ่ายตน การสร้างประเด็นข่าวเชิงลบกับคู่ขัดแย้ง เช่น สร้างให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นฝ่ายผิดและฝ่ายตรงข้ามกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นคนดี เพื่อโน้มน้าว หว่านล้อมให้ประชาชนเห็นคล้อยตามและสนับสนุนฝ่ายตน

“ใช้สื่อไม่แพ้กัน เทคนิคก็คล้าย ๆ กัน ความแตกต่างกันที่เส้นแบ่ง คือ อำนาจรัฐประหาร ไม่มีฝ่ายค้านที่นำเสนอข่าวสารตรงข้ามรัฐบาล จึงพูดฝ่ายเดียว ทั้งผ่านทีวี วิทยุกระจายเสียงและข้าราชการ จึงทำให้การสื่อสารของฝ่ายรัฐบาลเป็นไปในเชิงรุก ที่ชิงพื้นที่สื่อมากกว่ามาก” (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ ,สัมภาษณ์วันที่ 9 มกราคม , 2551)

2. กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว

(1) ตรวจสอบข่าวตัวเอง

นักสิทธิมนุษย์ชน เห็นว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ยังใช้วิธีการ

แทรกแซงการทำข่าวด้วยการขอตรวจสอบข่าวตัวเอง การพูดคุยหรือเชิญร่วมนักคอลัมนิสต์บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มากถึง 11 ฉบับร่วมรับประทานอาหาร หารือและแลกเปลี่ยนความเห็นที่บ้านพิษณุโลก เพื่อขอความร่วมมือในการเสนอข่าว ลดการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและคมช.ในเชิงลบซึ่งมีผลทำให้สื่อเกิดความเกรงใจ

"สมัยทักษิณ ก็กล่าวหาว่า โทรมาแทรกแซง ยุคนี้ก็มีนะ ไม่ใช่ ไม่มี มีการโทรเชิญร่วมรับประทานอาหาร โทรสายตรงก็มี แต่ไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางสื่อ โดยอ้างเรื่องความมั่นคง ทำให้สื่อเองไม่กล้าเจาะข่าว และกลัวว่าถ้าเสนอข่าวมากไปจะถูกมองว่าเป็นฝ่ายคุณทักษิณ" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม.2551)

สรุป

ผู้วิจัยสรุปผลการใช้พื้นที่ข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์และวิธีการปิดกั้น วิธีการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของแหล่งข่าวว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้เฉพาะการแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อให้ข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งกลุ่มผู้สนับสนุนได้รับความสนใจจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะการสร้างประเด็นข่าวด้วยตัวเองผ่านสื่อของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นจุดดึงดูดความสนใจได้ดีที่สุด ควบคู่กับการเลือกใช้สื่อต่างประเทศและสื่อใหม่ อย่างอินเตอร์เน็ต เว็บไซต์เป็นช่องทางสื่อสารที่ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยต้องติดตามประเด็นข่าวอย่างใกล้ชิด ควบคู่ไปกับการใช้สื่อทางเลือก วิทยุชุมชน สื่อเฉพาะกิจ อย่างสถานีโทรทัศน์พีทีวี การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.เป็นช่องทางสร้างข่าวและแพร่กระจายข่าวในประเทศ

ขณะที่รัฐบาล คมช.และนักวิชาการ เห็นตรงกันว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าว ใช้เพียงการแทรกแซงการทำข่าว ด้วยการเลือกใช้สื่อต่างประเทศ เว็บไซต์เป็นช่องทางหลักเพราะ เข้าถึงง่ายและถือเป็นความได้เปรียบที่สื่อทั้ง 2 นั้นไม่ถูกปิดกั้นจากรัฐบาลและคมช.อีกทั้งอิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใกล้ชิดเป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวอีกช่องทางหนึ่ง ส่วนนักสิทธิมนุษยชน เห็นว่า การสร้างวาระข่าวสารการสื่อสาร เป็นอีกกลยุทธ์ ที่มีผลต่อการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ทั้งนี้ ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.เชื่อว่านอกเหนือจากการใช้สื่อประเภทต่างๆ อย่างมีกลยุทธ์ หรืออิทธิพลทางการเมืองและใกล้ชิดกับนักธุรกิจกลุ่มทุนแล้ว อิทธิพลที่สามารถแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้อย่างเป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

สำหรับการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. เป็นการใช้ทั้งการปิดกั้นการทำข่าวด้วย กฎหมายและประกาศ คำสั่งคปค.ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการใช้สื่อมวลชนไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะการใช้กลไกอำนาจรัฐ การสร้างวาระข่าวสาร การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ การตรวจสอบข่าวตนเอง ขณะที่คมช.พยายามสร้างและใช้สัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวแทรกแซงการทำข่าว

ขณะที่ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการและนักสิทธิมนุษยชน เห็นตรงกันว่า รัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ปิดกั้นการทำข่าวด้วยกฎหมายและประกาศ คำสั่งคปคฯ แต่ไม่สามารถลดปริมาณการเสนอข่าวอย่างได้ผล เนื่องจากยุคสังคมสารสนเทศ ที่ข้อมูล ข่าวสาร สื่อสารผ่านช่องทางอื่นได้หลายช่องทาง อาทิ สื่อออนไลน์ เว็บไซด์ ดังนั้น การวิธีการปิดกั้นการทำข่าวจึงทำได้เพียงการใช้กฎหมายควบคุม การรายงานข่าวเพื่อให้เป็นไปตามที่ต้องการและไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติเท่านั้น

ส่วนการแทรกแซงการทำข่าวทั้งฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชนให้ทัศนะว่า รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้กลไกอำนาจรัฐ กองทัพ เสนอข่าวในประเด็นที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. สร้างหรือกำหนดขึ้นให้ใช้พื้นที่หน้าหนังสือพิมพ์ รวมทั้ง ตรวจสอบประเด็นข่าว ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

4.2 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมือง กรณีการชุมนุมของสถานีโทรทัศน์พีทีวีและนปก.

หลังเกิดการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 สมาชิกพรรคไทยรักไทย ประกอบด้วย นายวีระ มุสิกพงศ์,นายจักรภพ เพ็ญแข,นายจตุพร พรหมพันธุ์,นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ,นายอุสมาน ลูกหยีและนายก่อแก้ว พิกุลทอง ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยรัฐประหาร จัดตั้งบริษัท เพื่อนพ้อง น้องพี่ จำกัด และก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านระบบดาวเทียมพีทีวี (People's Television ชื่อย่อ:PTV)พีทีวีทีวี เพื่อประชาชน สำหรับเป็นสื่อกลางถ่ายทอดมูลข่าวสารและถ่วงดุลการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมเอเอสทีวี (ASTV)ในเครือผู้จัดการที่นายสนธิ ลิ้มทองกุล เป็นผู้บริหารและเป็นกระบอกเสียงของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเพิ่มช่องทางการสื่อข่าวสารสู่ประชาชนของผู้สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและพรรคไทยรักไทย

สถานีโทรทัศน์ผ่านระบบดาวเทียมพีทีวีจะออกอากาศในรูปแบบการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมจากต่างประเทศแล้วจึงส่งตรงเข้ามาในประเทศให้สมาชิกที่มีจานรับสัญญาณดาวเทียมเหมือนกับสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเอเอสทีวี โดยเป็นการอาศัยช่องว่างในช่วงที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับและควบคุมการแพร่ภาพออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ระบบผ่านดาวเทียม แต่การออกอากาศในวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2550ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ไม่เชื่อมต่อโครงข่ายให้ โดยผู้บริหาร กสท อ้างเหตุผลว่า พีทีวีไม่ได้ยื่นเรื่องขอใช้บริการจึงไม่สามารถเชื่อมต่อสัญญาณได้ พีทีวีจึงนำรายการบางส่วน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์เอ็มวีทีวี ช่อง 1 สตาร์ แชนแนล เมื่อวันเสาร์ที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2550 แต่ระหว่างออกอากาศรายการ เพื่อนพ้องน้องพี่ พีทีวีเพื่อประชาชน สัญญาณดาวเทียมถูกระงับทำให้ไม่สามารถออกอากาศได้(http://th.wikipedia.org/wiki)เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์พีทีวี จึงปรับรูปแบบเป็นการจัดเวทีปราศรัยที่ท้องสนามหลวงแทน โดยเริ่มการปราศรัยครั้งแรกในวันศุกร์ที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2550 ด้วยเนื้อหาของการปราศรัยมุ่งเน้นการต่อต้านและขับไล่ คมช. ตลอดจนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของนายสนธิ ลิ้มทองกุล และหน้าลานคนเมืองศาลาว่าการกรุงเทพมหานครหลังกองบัญชาการตำรวจนครบาลไม่อนุญาตให้ใช้พื้นที่สนามหลวง ก่อนที่เครือข่าย 19 กันยายน พ.ศ.2549ต้านรัฐประหาร กลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตย กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ มูลนิธิวีรชนประชาธิปไตย กลุ่มเพื่อนรัฐธรรมนูญพ.ศ.2540 กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการร่วมเคลื่อนไหว คัดค้านการรัฐประหาร ในนามแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.)จนขยายวงเป็นกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ(นปช.)ในเวลาต่อมา ภายใต้เหตุผล การบริหารงานของรัฐบาลชั่วคราวที่ไร้ซึ่งประสิทธิภาพ ปัญหาความยากจน ปัญหาการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เรียกร้องการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 รวมทั้งกล่าวอ้างว่าพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธาน

องค์มนตรีและรัฐบุรุษ อยู่เบื้องหลังการรัฐประหารการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 (ประชาไท:29/3/2550)กลุ่มนปก.เริ่มเพิ่มจำนวนขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการชุมนุม แบ่งแยกชุมนุมและปราศรัยตามสถานที่ต่างๆ อาทิ สนามหลวง สวนลุมพินี รวมถึงกองบัญชาการกองทัพบก (บก.ทบ.) บ้านสี่เสาเทเวศร์ บ้านพักพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองค์มนตรีและรัฐบุรุษ

การชุมนุมของนปก.กลายเป็นกระแสข่าวรุนแรงขึ้นในคืนวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2550 เมื่อนปก.ปรับแผนเดินทางไปชุมนุมที่หน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์ จนทำให้เกิดเหตุปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยปราบจลาจลที่เข้ามาดูแลสถานการณ์การชุมนุม หลังจากเจ้าหน้าที่พยายามห้ามไม่ให้กลุ่มแกนนำผู้ชุมนุม ใช้เครื่องขยายเสียง กล่าวโจมตีพล.อ.เปรม รวมทั้งต้องการเข้าควบคุมตัวแกนนำ ทำให้ผู้ร่วมชุมนุมเกิดความไม่พอใจเข้าขัดขวางและปาขวดน้ำใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ในที่สุดต้องยิงแก๊สน้ำตาขึ้นไปบนรถปราศรัยทำให้บริเวณหน้าบ้านพักสี่เสาเทเวศร์เต็มไปด้วยความชุลมุน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บจำนวน 50 นาย ผู้ชุมนุม 41 รายและตั้งข้อกล่าวหามั่วสุมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ทำให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจรและร่วมกันกระทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน กระทำความผิดเกิน 3 คนขึ้นไปมีโทษจำคุก 5 ปี

ภาพที่ 4.13 การเข้าจับกุมแกนนำผู้ชุมนุมที่หน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์ เมื่อ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2550

ที่มา: www.chaoprayanews.com/ (สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2551)

ตอนที่ 3 การใช้พื้นที่สื่อและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ต่อประเด็นข่าวการชุมนุมของกลุ่มสถานีโทรทัศน์พีทีวีและนปก.

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี จำนวน 2 คน ประกอบด้วย นายจักรภพ เพ็ญแข ผู้ร่วมก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวีและแกนนำแนวร่วมนปก.นายนพดล ปัทมะที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า ประเด็นข่าวสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้เพียงวิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการใช้สื่อเฉพาะกิจ สื่อทางเลือก และการสร้างวาระข่าวสาร เป็นแนวทางเพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 4.19 การใช้พื้นที่สื่อ การแทรกแซงการข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

การใช้พื้นที่สื่อ การแทรกแซงการข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	
วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์การแทรกแซงการทำข่าว**
1. สื่อเฉพาะกิจ สื่อทางเลือก ● การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● กิจกรรมการชุมนุมบนเวทีปราศรัย , การเพิ่มจำนวนวันและสถานที่การปราศรัยตามแผน “ดาวกระจาย” ปิดคลิปภาพ-เสียง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ● ข้อมูลเบื้องหลังและกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากการรัฐประหาร ● การสร้างวาระเพื่อชิงพื้นที่ข่าว เคลื่อนไหวแสดงออกถึงการต่อสู้ ดุเดือด ท้าทายรัฐ

การแทรกแซงการทำข่าว

1. สื่อเฉพาะกิจและสื่อทางเลือก

จากการสัมภาษณ์นายจักรภพ เพ็ญแข แกนนำกลุ่มพีทีวี ทำให้ทราบว่า การชุมนุมคัดค้านการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ของกลุ่มผู้ก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี ถูกใช้เป็นวิธีการแทรกแซงการใช้พื้นที่ข่าวสื่อหนังสือพิมพ์ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในรูปแบบสื่อทางเลือกเพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างจากฝ่ายของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ

ประชาธิปไตยที่เสนอข่าวผ่านทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเอเอสทีวี แต่สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี ไม่สามารถออกอากาศได้ในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2550 ทำให้ต้องมีการจัดการชุมนุมด้วยการเปิดเวทีปราศรัยที่สนามหลวง เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดออกสู่ประชาชนและผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อเพิ่มการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์

ทั้งนี้ แกนนำกลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวียอมรับว่า ในระยะเริ่มต้นของการชุมนุมยังไม่เป็นที่สนใจจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มากนัก แต่เมื่อมีการปรับกลยุทธ์การชุมนุม ด้วยการเพิ่มกิจกรรมและเนื้อหาการชุมนุมบนเวทีปราศรัย เป็นข้อมูลที่ไม่มีการเผยแพร่ทางสื่อกระแสหลัก จึงทำให้การปราศรัยดึงดูดความสนใจผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้เพิ่มขึ้นทีละน้อย

ภาพที่ 4.14 ภาพการจัดรายการทางสถานีโทรทัศนผ่านดาวเทียมพีทีวี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2550 แต่ไม่สามารถออกอากาศได้

"การเปิดเวทีปราศรัยเป็นการสื่อสารโดยตรงกับประชาชนที่สนามหลวงของพีทีวีวันแรกที่เริ่มต้นเป็นเพียงกลุ่มพีทีวีและมาเป็นการรวมพลทางการเมืองเป็นกลุ่มเป็นก้อนในภายหลัง เพราะประชาชนต้องการออกมาฟังข้อมูลที่สื่อกระแสหลักไม่มีการรายงานและเมื่อปราศรัยตรงใจผู้ฟังการนำเทปเสียงพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มาเปิดหรือพูดสด ๆ ผ่านเวที ก็ได้รับความนิยมเพราะเรามีกลุ่มมวลชนเดียวกัน" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2550)

กลยุทธ์วิธีการแทรกแซงการทำข่าว

1) สร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ นายจักรภพ เพ็ญแข ทำให้ทราบว่า กลุ่มพีทีวีและนปก.ใช้กลยุทธ์การแทรกแซงการทำข่าว เพื่อนำไปสู่การใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ด้วย การเปิดเผย ข้อมูลเชิงลึกที่เตรียมไว้สำหรับการจัดรายการทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวีมาปราศรัยบนเวทีที่ท้องสนามหลวงแทน ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่มีความแตกต่างและไม่มีการรายงานทางสื่อมวลชนกระแสหลักอื่นทั้งวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เช่น เบื้องหลังและกลุ่มผู้ได้ผลประโยชน์จากการรัฐประหาร ทั้งในและนอกพรรคไทยรักไทย ข้อมูลเชิงลบของนายสนธิ ลิ้มทองกุล กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) และความไร้ประสิทธิภาพการบริหารประเทศของคณะรัฐบาลชั่วคราวและคมช. ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้คนในสังคมไทยได้รับข้อมูล ข่าวสาร 2 ด้าน ไม่รับฟังเฉพาะจากฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.หรือจากสถานีโทรทัศน์เอเอสทีวี เพียงด้านเดียว ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถโน้มน้าวความคิดผู้เข้าร่วมฟังการปราศรัยและสร้างอิทธิพลต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์นำหน้า

โดยเฉพาะเมื่อเวทีการปราศรัยมีการนำเทปบันทึกเสียงของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีการต่อสายโทรศัพท์พูดคุยและทักทายกลุ่มผู้มาร่วมชุมนุม ยิ่งทำให้กิจกรรมการปราศรัยมีผู้เข้าร่วมชุมนุมมากขึ้น ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพีทีวี ถูกจับตามองของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มากยิ่งขึ้น ทำให้การชุมนุมแต่ละครั้ง ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องติดตามและนำประเด็นข่าวเนื้อหา คำปราศรัยไปรายงานเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์เสมอ

"ยิ่งเมื่อมีการกำหนดว่าจะนำเทปเสียงหรือคุณทักษิณโทรสายตรงมาที่การปราศรัย ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างกันโดยตรงของผู้ชุมนุมกับคุณ.ทักษิณ เลยทำให้มีคนเพิ่มเรื่อย ๆ สื่อเองก็ต้องติดตามทั้งบรรยากาศ และสิ่งที่คุณทักษิณพูด" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2551)

พื้นที่ข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น เมื่อมีกลุ่มผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร เข้าร่วมสมทบการชุมนุมและเปลี่ยนชื่อจาก "กลุ่มพีทีวี" เป็นกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปก.) พร้อมกับการปรับกลยุทธ์ การปราศรัยด้วยการสลับสับเปลี่ยนของแกนนำขึ้นเวทีปราศรัยและเพิ่มจำนวนวันของชุมนุมจากเดิมทุกวันศุกร์มาเป็นตอนเย็นของทุกวัน พร้อมกับเปลี่ยนรูปแบบการชุมนุมจากเวทีปราศรัยที่สนามหลวง มาเป็นการตระเวนปราศรัยด้วยรถยนต์เคลื่อนที่ไปในสถานที่ต่าง ๆ ภายใต้ชื่อยุทธศาสตร์ดาวกระจาย อาทิ บริเวณหน้าอาคารรัฐสภา กองบัญชาการทหารบก บ้านพักพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษและจังหวัดต่าง ๆ อาทิ จังหวัดอุดรธานี ร้อยเอ็ด เชียงใหม่

"ประกอบกับมีการเพิ่มกิจกรรมการชุมนุม ที่เพิ่มกิจกรรมหลังชุมนุมที่สนามหลวงกันเป็นเดือน ๆ แล้ว เรายอมรับว่า เราต้องมีกิจกรรมเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการประชาชนให้เดินหน้า แม้จะไม่มีเป้าประสงค์ที่จะเรียกร้องความสนใจจากสื่อมวลชน ทำให้หนังสือพิมพ์ขณะนั้นก็เลยต้องตามข่าวมารายงานข่าวตลอดไม่รายงานไม่ได้" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำ นปก.,สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2551)

ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักรัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน แสดงทัศนะต่อวิธีการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ในทัศนะของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สามารถสรุปได้ดังตาราง

ตารางที่ 4.20 ทัศนะฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน ต่อการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ทัศนะ	การแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	
	วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว
รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.		**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● สร้างข่าวเชิงลบต่อคมช.และรัฐบาล กล่าวหาประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษอ้างสถาบันกษัตริย์ ● ปรับกิจกรรมการชุมนุมให้น่าสนใจ ยั่วยุ ท้าทายอำนาจรัฐ
นักวิชาการ ด้านรัฐศาสตร์และ ด้านนิเทศศาสตร์		**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● สร้างข่าวเชิงลบวิพากษ์วิจารณ์รัฐและคมช.ทั้งไร้ผลงานและความไม่โปร่งใส กรณีที่ดินเขายายเที่ยงและจดทะเบียนสมรสซ้อน
นักสิทธิมนุษยชน	**1. อิทธิพลการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์** ● จากความใกล้ชิดกลุ่มทุนและบารมีทางการเมือง	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● พาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์

อธิบายได้ดังนี้

ทัศนะฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ต่อการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พบว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าว มีเพียงการใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ด้วยการสร้างสาระข่าวสาร

การแทรกแซงการทำข่าว

- การสร้างวาระข่าวสาร

การสร้างวาระข่าวสารของฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีเป็นการสร้างวาระข่าวสารให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เกิดความสนใจในเนื้อหา สาระของความเคลื่อนไหว โดยที่แกนนำกลุ่มพีทีวีและนปก.จะกำหนดรูปแบบและวางแผนการปราศรัยบนเวทีการชุมนุม ด้วยการใช้ถ้อยคำ ภาษา ที่ดุเดือด พูดปลุกใจ ปะปนการใช้จิตวิทยาโน้มน้าวขอความเห็นใจแก่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและคณะรัฐมนตรีที่ถูกรัฐประหาร รวมถึง นำประเด็นปัญหาทางการเมืองไปเกี่ยวข้องกับความจงรักภักดีสถาบันพระมหากษัตริย์ กล่าวอ้างว่า พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรษอยู่เบื้องหลังการรัฐประหาร เนื่องจากกลุ่มอดีตนายกรัฐมนตรีทราบเป็นอย่างดีว่า การอ้างถึงความจงรักภักดีที่มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์มาเชื่อมโยง รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. จะไม่ตอบโต้หรือชี้แจงใด ๆ เนื่องจากไม่ต้องการให้สถาบันกษัตริย์ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือเสื่อมเสียจากการขยายประเด็นข่าวจากฝ่ายคมช.ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนสำคัญของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่กลุ่มพีทีวีและนปก.นำมาใช้สร้างประเด็นเพื่อการใช้พื้นที่ข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์มากขึ้น

"เรื่องการนำเอาสถาบันเบื้องสูงมาเป็นข้ออ้าง ผู้สื่อข่าวรู้เยอะ ได้ยินมาเยอะ แต่ไม่กล้าพูด จริงหรือไม่รู้ กระแสข่าวลือมา ผู้สื่อข่าวก็ต้องไปเฟ้นหาข้อเท็จจริงซึ่งก็แน่นอนมัน คือ จุดอ่อนที่คมช.เผชิญทำให้ต้องมีการขอร้องอย่างเอ่ยอ้างอย่างนี้อีกเลย ไม่เช่นนั้นจะสร้างความเสียหายยิ่งขึ้น เรื่องนี้ คมช.ก็ทำอะไรไม่ได้ เรื่องสถาบัน คงพูดอะไรไม่ได้ ต้องตัดใจ ต้องยินยอมปล่อยให้เสียหายไป ถ้าขอร้องกันแล้วไม่ได้ผล" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, รองนายกรัฐมนตรี และอดีตประธานคมช.,สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

นอกจากการสร้างวาระข่าวสาร กลุ่มพีทีวีและนปก.ยังมีลักษณะยั่วยุ ท้าทายอำนาจฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ดังเช่นการเคลื่อนตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านการรัฐประหาร ตามสถานที่ที่เป็นสัญลักษณ์ของรัฐบาลและคมช.เช่น บริเวณหน้ากองบัญชาการ

กองทัพบกและบ้านสี่เสาเทเวศร์บ้านพักของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษหลายครั้ง กระทั่งในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2550 เกิดการปะทะระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบ จนมีผู้ได้รับบาดเจ็บทั้งสองฝ่าย โดยรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้กฎหมายควบคุมตัวแกนนำผู้ชุมนุมในข้อกล่าวหา มั่วสุมปลุกระดมให้กลุ่มบุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองและขัดขืนคำสั่งเจ้าพนักงาน (สำนักข่าวทีนิวส์, 22 กรกฎาคม 2550) ซึ่งรัฐบาลและคมช.เห็นว่า การเคลื่อนไหวดังกล่าว เป็นยุทธศาสตร์ของผู้ชุมนุมที่ต้องการล่อหลอกให้คมช.และรัฐบาลใช้อำนาจ กฎหมายและกำลังเจ้าหน้าที่สลายการชุมนุมและกลายเป็นข่าวเชิงลบเผยแพร่ผ่านหนังสือพิมพ์

"การชุมนุมเป็นสูตรสำเร็จ มีการนัดหมาย มีการวางแผนพื้นที่ตรงไหนที่เข้าไม่ได้ก็ต้องพยายามเข้า เข้าไม่ได้ก็ต้องปีน เพื่อให้เห็นความรุนแรง ขณะเดียวกันแกนนำเจนจัดในการโปรโมทตัวเอง เมื่อตกเป็นผู้ต้องก็จะรีบเพื่อขอไกล่เกลี่ย เป็นเรื่องจิตวิทยา การสร้างข่าว" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด,โฆษกคมช.,สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

"แกนนำเขามีความเจนจัดในเรื่องการใช้สื่อโปรโมทตัวเอง เมื่อตกเป็นผู้ต้องหา เขาก็รีบไกล่เกลี่ย แต่ถ้าเราใจอ่อนก็จะเป็นอย่างนี้ไม่มีที่สิ้นสุด"(ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

ทัศนะนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์ต่อการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ให้ทัศนะว่า การสร้างวาระข่าวสาร เป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวเพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

กลยุทธ์การแทรกแซงการทำข่าว

1. การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์สรุปได้ว่า กลุ่มพีทีวีและนปก.ได้ใช้จังหวะที่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่ใช้อำนาจอย่างเด็ดขาดในฐานะคณะรัฐประหาร ควบคุมความเคลื่อนไหวในสังคมหลัง 19 กันยายน พ.ศ.2549 แตกต่างไปจากคณะรัฐประหารในอดีตที่ใช้อำนาจ สั่งระงับหรือยุติการเขียนบทความ การแสดงความเห็นของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในหรือเป็นปฏิปักษ์กับฝ่ายผู้มีอำนาจ เป็นช่องว่างให้อดีตสมาชิกพรรคไทยรักไทยที่ไม่พอใจการรัฐประหารใช้โอกาสนั้น แสดงความเห็นด้วยการเขียนบทความ คัดค้านการรัฐประหารในลักษณะท้าทาย ยั่วยุ รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์

จุลานนท์และคมช.ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชนคลื่นต่าง ๆ อย่างไม่เกรงกลัวกฎหมายและมุ่งหวังลดความน่าเชื่อถือของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.อาทิ การเปิดและขยายประเด็นข่าวการจดทะเบียนสมรสซ้อนของพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานคมช. และการมีบ้านพักบนเขายายเที่ยงของพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี

"ก็เลยเพิ่มดีกรีเป็นการท้าทาย ลองเชิงแล้วค่อยเพิ่มดีกรีเป็นความท้าทายอำนาจ คมช. เพิ่มขึ้นทุกที เมื่อเห็นว่า คมช.แหย่ง เขาเลยต่อสู้เต็มรูปแบบ ทั้การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ซึ่งในสถานการณ์รัฐประหารทำไม่ได้ ในอดีตมีการจับเข้าคุกได้เลย เป็นการใช้กฎหมายอ่อนไป" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

"เรื่องทะเบียนสมรสซ้อน บ้านบนที่ดินเขายายเที่ยง ก็เป็นเรื่องส่วนตัวทั้งคู่ เพราะไม่เกี่ยวกับนายกหรือประธานคมช.คือพยายามทำลายให้เสื่อมเสียชื่อเสียงมากกว่า เพราะฉะนั้นไม่เหมือน ซีทีเอ็กซ์ ซึ่งเป็นการเรื่องของการโกง" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2551)

ทัศนะนักสิทธิมนุษยชนต่อการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่าย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร

จากการสัมภาษณ์ นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ (คปส.) พบว่า วิธีการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วย 1) การใช้อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ 2) วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการสร้างวาระข่าวสาร

การแทรกแซงการทำข่าว

อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจ

นักสิทธิมนุษยชน ยังให้สัมภาษณ์ด้วยว่า หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ที่มีความใกล้ชิดครอบครัวชินวัตรและพวกพ้อง เชื่อมโยงกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยการซื้อ-ขายหุ้น การอุดหนุนในลักษณะการซื้อโฆษณา ซึ่งมีอิทธิพลต่อองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ ทำให้สิทธิเสรีภาพของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ถอดถอยลงอย่างเห็นได้ชัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 แม้จะพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปจากการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 แต่อิทธิพลทางการเมืองที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังมีอยู่จากนักการเมืองหัวคะแนนและนักธุรกิจกลุ่มทุนยังสนับสนุนและคาดหมายว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาจหวน

กลับมามีอำนาจ ตำแหน่งทางการเมืองเป็นรัฐบาลอีกครั้งในอนาคต

"ก็ยังมีอยู่เพราะทุนเกี่ยวพันกับการเมือง ถ้าเกิดปัญหาก็จะทำให้เกิดการดำรงของธุรกิจจะลำบาก เพราะถูกเพ็งเล็ง จะถูกฟ้อง หรือว่าวันหนึ่งกับมาเป็นผู้มีอำนาจอีกเราก็ไม่อาจรู้ได้" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม. 2551)

กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว

1. การสร้างวาระข่าวสาร

นักสิทธิมนุษยชน ให้ทัศนะด้วยว่า กรณีข่าวการชุมนุมของสถานีโทรทัศน์พีทีวีและ นปก.ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เลือกใช้วิธีการสร้างวาระข่าวสารด้านลบ โจมตี คู่ขัดแย้งทางการเมืองคือ ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่มีผลงานในการบริหารประเทศ ไม่สามารถลบล้างความรู้สึกแตกแยกและสร้างความสามัคคีของคนในประเทศได้ ไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ตามข้อกล่าวอ้างที่กระทำการรัฐประหารทั้ง 4 ข้อ กล่าวหาพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ว่าคือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการรัฐประหารวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 รวมถึง ใช้ถ้อยคำภาษาที่ไม่เหมาะสม เป็นวิธีการแทรกแซงเพื่อช่วงชิงพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์

"มีการวิจารณ์องคมนตรี นปก.บุกบ้านองคมนตรี การเมืองถูกเชื่อมโยงสู่สถาบันกษัตริย์ ซึ่งจริงๆ แล้ว มีหรือเปล่าก็ไม่รู้ ในอดีตไม่เคยถูกโยงเยอะขนาดนี้มากก่อน สื่อก็ต้องแสดงจุดยืนที่ชัดเจนไม่เช่นนั้นก็จะกลายเป็นการจาบจ้วง ไม่ว่าเรื่องนี้จะจริงหรือจะเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกันอย่างไร" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2551)

ตอนที่ 4

การแทรกแซง การทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.

รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พบว่า สถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าว มีเพียงการใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วย 1) การใช้สื่อมวลชน 2) การสร้างวาระข่าวสาร ดังตาราง

ตารางที่ 4.21 วิธีการแทรกแซง การทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. ของฝ่ายรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช.

วิธีการใช้พื้นที่สื่อ วิธีการแทรกแซง การทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.	
วิธีการแทรกแซง	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
1. การใช้สื่อมวลชน 2. สื่อมวลชนไทยและต่างประเทศ แพร่ภาพและข่าวการกลุ่มผู้ชุมนุมปะทะกับเจ้าหน้าที่ที่บ้านสี่เสาเทเวศร์	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● ให้สัมภาษณ์ถึงมาตรการ ยุทธวิธีทางที่เปิดเผยได้เพื่อผ่านไปถึงผู้ชุมนุม และผู้เข้าร่วมการชุมนุม ● การชี้แจงและสร้างความเข้าใจกับผู้ชุมนุม สาธารณชน

1. การใช้สื่อมวลชน

การใช้สื่อมวลชนไทยและต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พบว่า ฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้เพียงวิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการใช้สื่อมวลชนไทยและต่างประเทศ การแพร่กระจายข่าวอย่างมีกลยุทธ์ เพื่อการโน้มน้าว สร้างความเชื่อถือกับประชาชน ไม่ให้เห็นคล้องตามข้อมูลของกลุ่มผู้ชุมนุม

โดยเฉพาะการใช้สื่อต่างประเทศกระจายข่าวสารนานาชาติเพื่อสร้างความเข้าใจในสถานการณ์การเมือง บรรยากาศของการชุมนุมและเหตุการณ์การปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับกลุ่มชุมนุมบริเวณหน้าบ้านพักสี่เสาเทเวศร์เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2550 เนื่องจากประเด็นข่าวดังกล่าว ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ตระหนักว่า การกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวีและนปก.เป็นการสร้างสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม รุนแรงสมควรนำออกเผยแพร่ กระจายข่าวสู่สังคมโลก โดยรัฐบาลได้นำเทปภาพการปะทะกันดังกล่าวชี้แจง ทำความเข้าใจไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผ่านทางกระทรวงการต่างประเทศ

"เราปล่อยให้สื่อเสนอเหตุการณ์การปะทะกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องการให้เห็นถึง ลีลาอารมณ์บุคลิกลักษณะของทั้งสองกลุ่มทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ชุมนุม สื่อต่างประเทศก็จะเสนอว่าใครกันแน่ว่าเป็นผู้จุดประกายความวุ่นวายที่เกิดขึ้น ซึ่งรายงานโดยไม่ได้ร้องขอ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะมาตรการด้านจิตวิทยาที่ยอมโง่บางเรื่อง ได้รับความสงสารและตรงตามความประสงค์ที่วางไว้ตามมา" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด,โฆษกคมช., สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

ภาพที่ 4.15 แสดงภาพการใช้สื่อมวลชนไทยและต่างประเทศเป็นช่องทางการสื่อสารสู่สังคมไทยและต่างประเทศ

กลยุทธ์การแทรกแซงการทำข่าว

การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พบว่า ในการควบคุมสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ด้วยวิธีทางทหาร จำกัดพื้นที่การชุมนุมเพื่อให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมายและกฎระเบียบของกองทัพ จะเน้นไม่ให้กระทบกับสิทธิบุคคลอื่น โดยเลือกวิธีการสร้างวาระข่าวสาร ผ่านการให้ข้อมูล การสัมภาษณ์ การแถลงข่าวแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางแจ้งมาตรการ ความต้องการของกองทัพและคมช.รวมถึงรัฐบาลไปยังกลุ่มผู้ชุมนุม แทนการเจรจาโดยตรงที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ที่ชิงความได้เปรียบ ว่ารัฐบาลและคมช.เตรียมมาตรการสำหรับดำเนินการกับกลุ่มผู้ชุมนุม ที่ละเมิดกระทำผิดกฎหมาย เช่น ก่อนการชุมนุมจะเคลื่อนไหวแต่ละครั้ง คมช.มักให้สัมภาษณ์ย้ำเสมอว่าคมช.เตรียมใช้แผนปฐพี 149 ควบคุมดูแลสถานการณ์(มติชนรายวัน 18 มีนาคม พ.ศ.2550,สั่งรับมือกลุ่มไล่คมช.)ซึ่งการเคลื่อนมาชุมนุมที่กองบัญชาการกองทัพบกและบ้านพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นการท้าทายการใช้อำนาจและยุทธวิธีทางทหาร โดยเฉพาะกองบัญชาการกองทัพบกซึ่งเป็นพื้นที่ชั้นความลับสูงสุด ต้องดูแลรักษาความเรียบร้อยอย่างเต็มที่

"การกั้นลวดหนาม มีสุนัขที่ต้องนำมาช่วยดูและรักษาความปลอดภัย เพราะการมาที่หน้าบก.ทบ.สามารถพูดผ่านเครื่องขยายเสียงได้ ไม่จำเป็นต้องปีนเข้ามา การเคลื่อนบุกคนที่รับหน้าเสื่อ คือ ตำรวจ จะอยู่ด่านหน้าสุด ส่วนทหารจะขอบริหารในภาพรวม เพราะถ้าเอาทหารไปปนกับตำรวจ มันจะยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายมาอีกระดับหนึ่ง" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด,โฆษกคมช., สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

ภาพที่ 4.16 การดูแลรักษาความเรียบร้อย บริเวณหน้ากองบัญชาการกองทัพบก

ที่มา : http://www.parliament.go.th/news/news_(สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2551)

จากการสัมภาษณ์ พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกคมช.ทำให้ทราบว่า สถานการณ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 คมช.ยังกังวลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการเมืองที่ยังปรากฏชัดเจนว่ายังแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ประกอบด้วย 1) ฝ่ายสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร 2) ฝ่ายผู้คัดค้านพ.ต.ท.ทักษิณและ 3) ฝ่ายที่ไม่เลือกสนับสนุนฝ่ายใดกลุ่มหนึ่ง ทำให้คมชและรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ต้องสร้างวาระข่าวสารอย่างระมัดระวังและประคับประคองสถานการณ์ไม่ให้ข้อมูลที่เผยแพร่ โดยคมช.เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของประชาชนให้แปรผันไปตามทิศทางข่าว เพราะอาจกลายเป็นฉนวน ปลุกเร้าให้ความเห็นที่แตกต่างขยายวงกว้างเป็นสถานการณ์ความแตกแยกภายในสังคมที่ตึงเครียด รุนแรงขึ้นอีก

"เราต้องให้สัมภาษณ์ดักไว้ก่อนในทำนองที่ไม่ต้องการให้เกิดความรุนแรง ไม่ให้เกิดการฉวยโอกาสจากบุคคลที่ 3 สร้างสถานการณ์ที่เป็นอันตราย เมื่อแกนนำได้ยินในฐานะที่นำคนมาก็จะได้รับการกดดันจากสังคม ต้องระมัดระวัง เพราะกลัวกระแสสังคมตีกลับไปที่ผู้ชุมนุมว่าเป็นต้นเหตุ ในขณะที่เราต้องบริหารความพึงพอใจให้เหมาะสม ไม่ดีใจ มีความสุข โศกเศร้ามากเกินไป จนทำให้สังคมตึงเครียดหรือลุกลาม บานปลายกลายเป็นการจลาจล" (พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด,โฆษกคมช., สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2551)

จากการสัมภาษณ์ ยังพบด้วยว่า ทัศนะของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษนต่อการปิดกั้นการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.22 สรุปทัศนะของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ต่อการใช้พื้นที่สื่อ วิธีการปิดกั้นการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

ทัศนะ	วิธีการปิดกั้น การทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.	
	วิธีการปิดกั้นการทำข่าว	**กลยุทธ์ การปิดกั้นการทำข่าว**
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	**1. กฎหมาย** ประกาศคปค. ฉบับ 10 **2. ข่มขู่ คุกคามแหล่งข่าว** ส่งคนประกบติดตาม ดักฟังโทรศัพท์ มือถือ,ใช้กฎหมายตั้งข้อหาแกนนำ	
นักสิทธิมนุษยชน	**1. กฎหมาย** ประกาศคปคฯ ฉบับ 10 **2. การข่มขู่ คุกคามแหล่งข่าว**	

อธิบายได้ดังนี้

ทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรต่อการใช้พื้นที่ข่าวและวิธีการปิดกั้น การทำข่าวของแหล่งข่าวฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ในประเด็นการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้ทั้งวิธีการปิดกั้นการทำข่าวด้วย 1) กฎหมาย ประกาศคปค.และ 2) การข่มขู่แหล่งข่าวคู่ขัดแย้งทางการเมือง ดังนี้

การปิดกั้นการทำข่าว

การใช้กฎหมาย

1) ประกาศ คปค. ฉบับ 10

จากการสัมภาษณ์นายจักรภพ เพ็ญแข อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและแกนนำกลุ่มพีทีวีต่อการชุมนุมต่อต้านและขับไล่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่เริ่มจากเป็นผู้ก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี ก่อนขยายตัวจนเป็นการชุมนุมของกลุ่มนปก.จากการรวมกลุ่มกันของผู้มีอุดมการณ์ที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ถูกคมช.ติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มดังกล่าวอย่างใกล้ชิด เนื่องจากเกรงว่า การชุมนุมปราศรัยที่มุ่งเน้นโจมตีคมช.และรัฐบาล รวมถึง การปราศรัยพาดพิงถึงบุคคลที่ 3 อาทิ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ที่สังคมให้ความเคารพนับถือจะส่งผลกระทบกับความมั่นคง เสื่อมเสียศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของกองทัพ

การกำชับให้สื่อมวลชนรวมทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ต้องปฏิบัติตามประกาศคปค.ฉบับ 10 อย่างเคร่งครัด ถือเป็นการปิดกั้นการทำข่าว การชุมนุมทางการเมืองที่ไม่เหมาะสมของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ควรแยกแยะประเด็นความมั่นคงออกสถานการณ์วิกฤตการเมือง โดยแสดงความเห็นว่า ประกาศคปค.ฉบับ 10 ควรใช้เพื่อการควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติด การก่อการร้ายข้ามชาติ และการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภายใต้ซึ่งเป็นเรื่องความมั่นคงโดยตรง

"ผู้มีอำนาจไม่แยกเรื่องการเมืองออกจากความมั่นคงของประเทศ แต่ประกาศดังกล่าวกลับไปสร้างความตึงเครียดให้กับผู้สื่อข่าวว่าเรื่องใดคือเรื่องที่กระทบหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง บีบให้ผู้สื่อข่าวต้องเซ็นเซอร์ข่าว" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2551)

2) ข่มขู่ คุกคามแหล่งข่าว

จากการสัมภาษณ์ยังทราบด้วยว่า การข่มขู่ คุกคามแหล่งข่าว เป็นวิธีการปิดกั้นการทำข่าวผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ อีกลักษณะหนึ่งที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้ เนื่องจากการข่มขู่ คุกคามบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำ เป็นการข่มขู่แหล่งข้อมูลของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วย โดยเฉพาะนายจักรภพ เพ็ญแข ซึ่งเป็นแกนนำพีทีวี ให้สัมภาษณ์ว่า ในช่วงแรกหลังการรัฐประหาร ถูกติดตามจากคนแปลกหน้า ไปในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่พักและเวทีปราศรัยและถูกดักฟังโทรศัพท์มือถือ ซึ่งถือเป็นการข่มขู่ เพื่อให้เกิดความหวาดกลัว เกรงจะเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิต ซึ่งมีเป้าหมายที่ต้องการให้ยุติบทบาททางการเป็นแกนนำชุมนุมคัดค้าน ขับไล่คมช.และรัฐบาลรวมถึง ยุติการทำหน้าที่ในฐานะแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลให้แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในกรณีการชุมนุมของพีทีวีและนปก.

"การขึ้นเวทีปราศรัยแต่ละครั้งต้องการวางแผน ถึงขั้นเปลี่ยนที่พักและที่นอนทุกวัน เป็นอยู่อย่างนี้เป็นปี ไปไหนมาไหนก็ต้องระวังตลอดเวลา ไม่ใช่แค่ช่วงชุมนุม ทีมงานก็ถูกติดตาม ถูกดักฟังโทรศัพท์มือถือ" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2551)

นอกจากนี้ ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ยังใช้กฎหมายข่มขู่แกนนำผู้ชุมนุม ตั้งข้อกล่าวหาผู้ชุมนุมทั้ง 9 คน หลังเกิดการปะทะระหว่างผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสงบ เรียบร้อย บริเวณหน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์ ซึ่งการใช้กฎหมายดังกล่าว ทำให้แกนนำกลุ่มชุมนุมนปก.ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างต่อทิศทางการเคลื่อนไหวขับไล่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.รวมทั้งมีผลต่อการลดปริมาณพื้นที่การเสนอข่าวของกลุ่มพีทีวีและนปก.ตามมา หลังอยู่ในภาวะไร้ผู้นำชุมนุมและนำไปสู่การสลายตัวของกลุ่มผู้ชุมนุมของกลุ่มนปก.

"ตั้งใจสร้างสถานการณ์เป็นหลุมพราง แล้วใช้เทคนิคทางกฎหมายจับกุมควบคุมตัวแกนนำหลังบุกชุมนุมหน้าบ้านพล.อ.เปรม ซึ่งเป็นการเร่งรัดระยะเวลาของการดำเนินการควบคุมสังคมให้เกิดผลโดยเร็ว เพราะ คมช.จะไม่ใช้วิธีการอย่างเหตุการณ์พฤษภาทมิฬที่รุนแรงและดุเดือด" (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำนปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2551)

ทัศนะ ฝ่ายนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการนิเทศศาสตร์ ต่อการปิดกั้นการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการทั้งด้านรัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์ ไม่พบว่า ฝ่ายคมช.และรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าวแต่อย่างใด

ทัศนะนักสิทธิมนุษยชนต่อการใช้พื้นที่สื่อและวิธีการปิดกั้น วิธีการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์ นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ (คปส.) พบว่า คมช.ใช้ประกาศคปค.ฉบับ 10 ด้วยการอ้างถึงเรื่อง ความมั่นคงของชาติเป็นวิธีการปิดกั้นการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.เพื่อป้องกันความแตกแยกบานปลายกลายเป็นอันตรายต่อภัยคุกคาม ความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะการชุมนุมที่บริเวณหน้าบ้านพักของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เสมือนการโยงสถาบันพระมหากษัตริย์เข้าไปเกี่ยวข้องกับวิกฤตการเมืองอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในอดีต ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องคอยตรวจสอบและระมัดระวังในการทำข่าว นำเสนอข่าวเพราะกลัวถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหมิ่นประมาท

"เมื่อคมช.และรัฐบาลใหม่เข้ามามีอำนาจก็ลิดรอนสื่อ ทำให้สื่อเป็นเหมือนน้ำท่วมปาก กลัวถูกฟ้องบ้าง กลัวหาว่าจาบจ้วง ไม่ว่าจะจริงหรือไม่สื่อก็ไม่กล้าจะวิพากษ์วิจารณ์การรัฐประหารอยู่แล้ว" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม.2551)

ขณะที่การสัมภาษณ์ ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน มีทัศนะต่อวิธีการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 4.23 สรุปทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน ต่อวิธีการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

ทัศนะ	การแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.	
	วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	**1. กลไกอำนาจรัฐ** ● สัมภาษณ์ แถลงข่าวสื่อมวลชนทุกวัน จัดรายการ “เปิดบ้านพิษณุโลก” “สายตรงทำเนียบ” ● นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี โฆษกและสื่อ กองทัพบก ข้าราชการท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ออกเสียงประชามติ 19 สิงหาคม พ.ศ 2550	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● การสร้างวาระข่าวสารอย่างมีจิตวิทยามวลชน ● กำหนดวาระข่าวกล่าวหารับจ้างชุมนุม
นักวิชาการรัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์	**1. การใช้สื่อ** ● สื่อทุกประเภท ● สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ ● สื่อบุคคล นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ข้าราชการกับประชาชนในพื้นที่ ชุมชน	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● ใช้สีเขียวเป็นสัญลักษณ์ ● นำไปสู่การเลือกตั้งปลายปี 2550
นักสิทธิมนุษยชน	**1. กลไกอำนาจรัฐ** ● หน่วยงานราชการ กองทัพ สถาบันการศึกษา เจ้าหน้าที่ข้าราชการระดับท้องถิ่น จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนออกเสียงประชามติ 19 สิงหาคม 2550 ● การแถลงข่าว ให้สัมภาษณ์ ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานคมช. โฆษกคมช.	

อธิบายได้ดังนี้

ทัศนะฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อการใช้พื้นที่สื่อและวิธีการปิดกั้น วิธีการแทรกแซงการทำข่าว การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

การแทรกแซงการทำข่าว

1. การใช้กลไกอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์แกนนำ นปก.ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่า ฝ่ายคมช.และรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ใช้สื่อมวลชนทุกประเภท เป็นเครื่องมือเพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเด็นข่าวด้านลบต่อการชุมนุม เช่น การโจมตี กล่าวหาแกนนำหรือกลุ่มผู้ชุมนุม อาทิ พล.อ.สมเจตน์ บุญถนอม หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการ คมช.ให้สัมภาษณ์ว่า การก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี เป็นเพียงคราบของสื่อ แต่เป็นกลุ่มที่มีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่เบื้องหลัง(“คมช.จวกพีทีวีแค่คราบสื่อhttp://www.thairath.co.th.,17 กันยายน 2551 ค้นคว้าเมื่อ 12 ส.ค.2551) พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน กล่าวหากลุ่มพีทีวี นปก.แจกเงินผู้มาร่วมชุมนุม ซึ่งส่งผลให้ฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีต้องให้ข่าว ชี้แจงกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติมและการตอบโต้ด้วยการแจ้งความดำเนินคดี ซึ่งกลยุทธ์ การสร้างวาระข่าวสาร กล่าวหา โจมตีกลุ่มผู้ชุมนุมของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มุ่งลดความน่าเชื่อถือ ประชาชนไม่ให้คล้อยตามในสิ่งที่กลุ่มพีทีวีและนปก.สื่อสาร

“ระดมใช้สื่อเยอะแต่การใช้ไม่เกิดประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการใส่ร้ายป้ายสีฝ่ายตรงข้ามว่าเป็นผู้ผิดและหาความชอบธรรมให้กับตัวเอง โดยที่ไม่มียุทธศาสตร์ใดๆ ทั้งที่สามารถใช้สื่อได้ดีกว่านี้” (จักรภพ เพ็ญแข, แกนนำ นปก, สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2551)

ภาพที่ 4.17 ภาพถ่ายการชุมนุมและความเสียหายบริเวณหน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์หลังเกิดการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวีและนปก. โดยรัฐบาลและคมช.ได้นำภาพการชุมนุมดังกล่าว ชี้แจง ทำความเข้าใจกับต่างชาติ

ทัศนะ ฝ่ายนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ต่อการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ พบว่า รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วย การใช้กลไกอำนาจรัฐ การสร้างวาระข่าวสาร เพื่อเป็นกลยุทธ์แพร่กระจายข้อมูล ข่าวสาร ทางสื่อหนังสือพิมพ์

การแทรกแซงการทำข่าว

1) การใช้กลไกอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ พบว่า การใช้ยุทธวิธีทางทหาร ควบคุมสถานการณ์ การชุมนุมของกลุ่มพีทีวี รวมทั้ง การใช้สื่อภายใต้กลไกอำนาจรัฐ การให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ถึงสถานการณ์การชุมนุมที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน การชี้แจงผ่านรายการ“เปิดบ้านพิษณุโลก” “นายกรัฐมนตรีพบผู้สื่อข่าวทำเนียบรัฐบาล” ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และการแถลงผลงานของคมช.เมื่อครบ 3 เดือน 6 เดือนและ 1 ปี จึงเป็นวิธีการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์และเป็นกระบอกเสียงให้แก่ฝ่ายตนเองได้มาก

อย่างไรก็ตาม ในการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์พบว่า การที่รัฐบาลและคมช. ไม่ใช้อำนาจที่มีอยู่ในฐานะผู้นำรัฐประหารอย่างเต็มที่ เพื่อควบคุมสถานการณ์ในสังคม ด้วยวิธีการปิดกั้นการเผยแพร่ข่าวสาร การแสดงความเห็นผ่านการเสนอข่าวอย่างที่คณะรัฐประหารในอดีตใช้สั่งหนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่เสนอข่าวยั่วยุ ปลุกปั่น หรือมีข้อความปลุกระดมให้ประชาชนเป็นปฏิปักษ์กับผู้มีอำนาจ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบต้องตามชี้แจงประเด็นข่าวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ภายหลัง ผ่านกลไกอำนาจรัฐที่อยู่อย่างหนักตลอด 1 ปีหลังการรัฐประหาร

“รัฐสามารถดำเนินการได้เพราะ คุณคือผู้ปกครอง มีอำนาจทำอะไรก็ได้ แต่คมช. ไม่ทำอย่างนั้น ปล่อยให้เกิดการท้าทาย ทดสอบอำนาจ เขาเลยเห็น คมช.แหย่ เขาก็สู้เต็มรูปแบบมากขึ้น” (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว

1) การสร้างวาระข่าวสาร

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ให้สัมภาษณ์ว่า การแทรกแซงการทำข่าวของฝ่าย รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พยายามเสนอข่าวเชิงรุก ด้วย

การสร้างวาระข่าวสารเปิดประเด็นข่าวการจ้างประชาชนมาชุมนุม ซึ่งการให้สัมภาษณ์ถึงการเตรียมกฎหมายอาญามาดำเนินการกับกลุ่มผู้ชุมนุมที่อาจบุกรุกหรือสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินทางราชการ แต่ด้วยฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ จุลานนท์และคมช.ซึ่งไม่ใช่นักการเมือง ขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ ความนิยม จึงใช้สื่อสร้างวาระข่าวสารที่ไม่โดดเด่น ไม่เข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มากนักทั้งๆ เป็นฝ่ายได้เปรียบจากการเป็นฝ่ายผู้มีตำแหน่ง อำนาจ หน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหารประเทศ มีโอกาสเข้าถึงสื่อมวลชนทุกประเภทง่ายกว่าฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรที่มีโอกาสน้อย ทำให้พื้นที่ข่าวที่ได้มากไม่สามารถสร้างความได้เปรียบให้กับฝ่ายตัวเองได้มากเท่าที่ควร

"รัฐบาลไม่มีมือที่จะเข้ามาทำสื่อหรือมีมือทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ก็จะถูกลดความน่าเชื่อถือตลอดเวลา เป็นเรื่องธรรมชาติที่สื่อรัฐบาล มักไม่มีความน่าเชื่อถือ เมื่อสื่อรัฐบาลสื่อสารอะไรก็มักถูกวิพากษ์วิจารณ์" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

"กลุ่มผู้ชุมนุมก็ต้องสร้างประเด็นเรื่อย ๆ ตามยุทธวิธีการต่อสู้ของเขา รัฐบาลใช้ไม่เก่งเท่าเขาหรอก ถ้าเก่งต้องมีการวางแผนทำอะไรมากกว่านี้เยอะ ไม่ใช่กลุ่มผู้ชุมนุมพูด ก็โต้ที พูดถึงทีก็ออกมาชี้แจงที" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 มกราคม 2551)

ทัศนะนักสิทธิมนุษยชนต่อวิธีการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ ให้สัมภาษณ์พบว่า ฝ่ายผู้มีอำนาจ ทั้งรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ต่างใช้ข้อกล่าวอ้างเรื่องความมั่นคงเป็นเครื่องมือ ปิดกั้น การทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก. โดยไม่ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวใดๆ เนื่องจากฝ่ายรัฐบาลและคมช. เกรงว่า การรวมตัวของกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารจนกลายเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะการไปชุมนุมที่บริเวณหน้าบ้านของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เสมือนเป็นการโยงใยสถาบันพระมหากษัตริย์เข้าไปเกี่ยวข้องอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในอดีต ซึ่งผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องตรวจสอบและระมัดระวังในการทำข่าวเพราะกลัวถูกฟ้องร้องดำเนินคดี

"เมื่อเป็นฝ่ายรัฐมีอำนาจก็ลิดรอนสื่อ ทำให้สื่อเป็นเหมือนน้ำท่วมปาก กลัวถูกฟ้องบ้าง กลัวหาว่าจาบจ้วง ไม่ว่าจะจริงหรือไม่สื่อก็ไม่กล้าจะวิพากษ์วิจารณ์การรัฐประหารอยู่แล้ว (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2551)

สรุป

จากผลการสัมภาษณ์พบว่า ฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีวิธีการแทรงแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.เพื่อให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เสนอข่าวและใช้พื้นที่นำเสนอข่าวไปพร้อม ๆ กับสื่อมวลชนประเภทอื่น ด้วยวิธีการสร้างวาระข่าวสารความเคลื่อนไหวการชุมนุม การใช้ข้อมูล เจาะลึกเบื้องหลังการรัฐประหารบนเวทีปราศรัย

ขณะที่ทัศนะของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน เห็นเช่นเดียวกันว่า การแทรกแซงการทำข่าวด้วยกลยุทธ์ การสื่อสารด้วยการสร้างวาระข่าวสารของกลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวีและนปก.ด้วยการปรับเพิ่มกิจกรรมการปราศรัย เพิ่มวัน สถานที่การชุมนุมจากท้องสนามหลวงมาเป็นรถปราศรัยเคลื่อนที่ ในรูปแบบดาวกระจาย การสวมเสื้อสีแดง การนำเทปเสียงพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรมาเปิด การสร้างประเด็นข่าวข้อมูลเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ว่าอยู่เบื้องหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 และการท้าทายอำนาจการควบคุมสถานการณ์ การใช้ภาษา ที่ไม่เหมาะสม เป็นวิธีการแทรกแซงข่าวสารได้ผลต่อการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มากขึ้น

ส่วนฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวการชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.ด้วยการสร้างวาระข่าวสารเช่นเดียวกับฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการมุ่งเน้นการสร้างวาระข่าวที่อ้างถึง อำนาจ กฎหมาย ระเบียบและยุทธวิธีทางทหารที่ฝ่ายทหารนำมาใช้ป้องกันและควบคุมสถานการณ์ไม่ให้เกิดการยั่วยุ ปลุกระดมให้เกิดการชุมนุมขับไล่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่รุนแรง ซึ่งเป็นเพียงกลยุทธ์ด้านจิตวิทยาเพื่อให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์นำเสนอ ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มผู้ชุมนุมและประชาชนให้ทราบถึงมาตรการดำเนินการของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

ทั้งนี้ ความเห็นของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและนักสิทธิมนุษยชน กลับเห็นว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้กฎหมาย ประกาศคปค.ควบคุมการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ โดยอ้างเหตุผลด้านความมั่นคง สถาบันกษัตริย์และการข่มขู่ คุกคามแหล่งข่าวในระดับแกนนำกลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวี แหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อให้เกิดความหวาดกลัว ไม่กล้าให้ข้อมูลใด ๆ เพื่อลดปริมาณข่าวกลุ่มผู้ชุมนุมและคู่ขัดแย้งทางการเมืองให้ลดน้อยลงมากกว่าต้องการใช้อำนาจอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการควบคุมการทำข่าวและรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทางอ้อม

ประเด็นที่ 3 การรณรงค์ออกเสียงประชามติรับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2550 หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ยกเลิกการบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540

การออกเสียงประชามติที่มีขึ้นในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 นับเป็นประวัติศาสตร์การเมืองไทย ที่มีการจัดการออกเสียงประชามติประชาชนต่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ทั้งฉบับเป็นครั้งแรกของประเทศไทย หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปีพ.ศ.2475 ถึงแม้จะเคยมีการบัญญัติไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2492 และรัฐธรรมนูญอีก 4 ฉบับ คือ ฉบับปีพ.ศ.2511,พ.ศ.2517,แก้เพิ่มเติมพ.ศ.2539 และพ.ศ.2540 แต่ไม่เคยมีการปฏิบัติ

โดยการออกเสียงประชามติ (Referendum) เป็นกระบวนการแสดงความคิดเห็นของประชาชนด้วยการลงคะแนนออกเสียงเพื่อตัดสินใจว่าจะให้เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ เรื่องที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติและสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)พ.ศ.2549 กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทดแทนรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 โดยบัญญัติไว้ว่า เมื่อผลการออกเสียงประชามติข้างมากเห็นชอบร่างดังกล่าว ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต้องนำร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ๆ ขึ้นทูลเกล้าถวายเพื่อทรงลงปรมาภิไธย ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

อย่างไรก็ตามหลังกระบวนการการร่างรัฐธรรมนูญ ดำเนินการเสร็จสิ้นตามกรอบเวลาที่กำหนดคณะกรรมาธิการยกร่าง เนื้อหา สาระภายในร่างใหม่นี้ต้องสรุป พร้อมแสดงเปรียบเทียบกับฉบับปีพ.ศ.2540 โดยที่ต้องจัดพิมพ์เผยแพร่แก่ประชาชนทั่วประเทศจำนวน 20 ล้านเล่ม เพื่อใช้ศึกษาและประกอบการตัดสินใจ ก่อนถึงวันออกเสียงประชามติ 2 สัปดาห์

ช่วงการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ต่อกลุ่มต่าง ๆ ที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือการรับร่างและไม่รับร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว ที่ต่างมีเหตุผลสนับสนุนตามแนวทางที่ต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มที่คัดค้าน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี อาทิ อดีตรัฐมนตรีในรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตสมาชิกพรรค นักการเมืองและส.ส.พรรคไทยรักไทยโดยเฉพาะ แกนนำระดับคณะกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยจำนวน 111 คน เพราะเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่ทำให้การเมืองมีความเข้มแข็งและให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนกว่าฉบับใดๆ ในอดีต ถึงขั้นประกาศจุดยืนต้องการคว่ำร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ซึ่งเป็นฉบับถาวร ขณะที่กลุ่มผู้สนับสนุนและเห็นควรให้รับร่างดังกล่าว ภายใต้เหตุผลต้องการยุติปัญหาการเมืองด้วยการเลือกตั้งได้รัฐบาลใหม่มาบริหารประเทศ

4.3 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประเด็นข่าว การรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งประกอบด้วย นายจาตุรนต์ ฉายแสง, นายจักรภพ เพ็ญแขและนายนพดล ปัทมะพบว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการ การใช้สื่อเฉพาะกิจและการสร้างวาระข่าวดังนี้

ตารางที่ 4.24 แสดงการใช้สื่อเพื่อการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในกรณีการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญบับปีพ.ศ.2550

วิธีการใช้พื้นที่สื่อและวิธีการแทรกแซงการทำข่าวในการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2550 ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	
วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
1. การใช้สื่อ **1. สื่อเฉพาะกิจ** ● แสดงวิสัยทัศน์,ร่วมรณรงค์ในพื้นที่ต่าง ๆ,ร่วมกิจกรรมการชุมนุมนปก.,ใช้เสื้อสีแดง สีแดง สติ๊กเกอร์ข้อความ "คว่ำร่างรัฐธรรมนูญ" "We Vote No" เป็นสัญลักษณ์	**การสร้างวาระข่าวสาร** ● ชี้จุดอ่อน จุดแข็งเนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550 ในเชิงเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540

การใช้สื่อ

1. การใช้สื่อเฉพาะกิจ

จากการสัมภาษณ์ นายจาตุรนต์ ฉายแสง อดีตรักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นแกนหลักของการเคลื่อนไหวรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ให้ทัศนะว่า การใช้วิธีการแทรกแซงโดยการเลือกใช้สื่อ ใช้สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล ด้วยการร่วมกิจกรรมที่องค์กรสถาบันต่างๆ จัดขึ้นมากกว่าการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์กระแสหลัก เนื่องจากการเข้าร่วมประชันวิสัยทัศน์ ช่วยให้มีโอกาสอธิบายเนื้อหา สาระสำคัญ ข้อดี ข้อด้อย ผลเสีย ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 เปรียบเทียบกับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2540 เมื่อมีการบังคับใช้ตามมา รวมทั้ง เหตุผลที่ไม่ควรรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 เพราะไม่มีเนื้อหาที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งมักได้รับความสนใจจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์นำไปตีพิมพ์ อย่างละเอียดมากกว่าการให้แถลงข่าวหรือการให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โดยตรง

"สื่อมวลชนจริงๆ เราพึ่งได้น้อย ใช้ไม่มากนัก ก็มีแค่แถลงข่าวและสัมภาษณ์สื่อมวลชนเท่าทีโอกาสอำนวย ยกเว้นสื่อหนังสือพิมพ์ที่มีการแบ่งพื้นที่ข่าวให้มากกว่าสื่ออื่นๆ มีการทำข่าวรายงานข่าวอยู่ในปริมาณที่ค่อนข้างน่าพอใจ แต่ก็เข้าใจในเรื่องของข้อจำกัดที่เป็นฝ่ายที่ไม่มีอำนาจก็เลยไปใช้เวทีดีเบทที่สามารถพูด อธิบายได้เยอะหน่อย ผู้สื่อข่าวก็มาก" (จาตุรนต์ ฉายแสง, รักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย.,สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2551)

นอกจากนี้ นายจาตุรนต์ ฉายแสง ให้ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยว่า กลุ่มการเมืองไทยรักไทยเลือกใช้สื่อเฉพาะกิจ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในลักษณะดาวกระจายในหลายพื้นที่ระดับชุมชน รากหญ้า ไม่เว้นแม้ในบางจังหวัดเป็นพื้นที่ควบคุมโดยกฎอัยการศึก การแจกจ่าย สติ๊กเกอร์คิดถึงทักษิณ ริบบิ้นสีแดง การสวมเสื้อสีแดงและเขียนข้อความว่า "We Vote No" เป็นสัญลักษณ์ การแจกใบปลิวที่มีเนื้อหามุ่งคว่ำร่างรัฐธรรมนูญ การปล่อยคาราวานรถรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ การแจกซีดี(compact disc),วีซีดี(Video CD) ผลงานและภาพชีวิต พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรหลังการรัฐประหาร ควบคู่ไปกับการใช้สื่อบุคคลทั้งหัวคะแนนอดีตส.ส. พรรคไทยรักไทย อดีตรัฐมนตรี ร่วมรณรงค์ด้วย

นอกจากนี้ นายจาตุรนต์ ฉายแสง ยังกล่าวด้วยว่า การรณรงค์ไม่ให้ประชาชนรับร่างรัฐธรรมนูญพ.ศ.2550 ผ่านทางการชุมนุมของกลุ่มนปก.เป็นอีกหนึ่งวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่สามารถใช้พื้นที่ข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์อย่างเต็มที่ จากการที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวทั้ง 2 ด้าน เพื่อความสมดุลของข่าวในแต่ละวัน โดยเฉพาะเมื่อมีการร่วมกันรณรงค์กับประชาชนระดับแกนนำพรรคไทยรักไทย อาทิ นายพงษ์เทพ เทพกาญจนา, นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี อดีตเลขาธิการพรรคไทยรักไทย นายเนวิน ชิดชอบ อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี มักเป็นที่สนใจของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และประชาชนอย่างมากเช่นกัน

ภาพที่ 4.18 แสดงภาพ เข็มกลัดและหนังสือรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของกลุ่มนปก. และอดีตกลุ่มการเมืองไทยรักไทย

ที่มา: www.bugton.com (สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2551)

"ใช้เสื้อสีแดงเป็นสัญลักษณ์ทำให้ประชาชนจดจำ และเข้าใจ กระตุ้นให้ประชาชนสนใจ ก็เลยทำให้มีข่าวทางหนังสือพิมพ์เยอะ เป็นที่น่าพอใจ อีกอย่างสำคัญคือเราใช้หัวคะแนนอดีตนักการเมือง อดีตส.ส.และคนมีความรู้ทางการเมืองไปเป็นตัวแทนชี้จุดอ่อน จุดด้อยของร่างดังกล่าว ซึ่งก็ช่วยได้เยอะเหมือนกัน" (จาตุรนต์ ฉายแสง, รักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2551)

จากการสัมภาษณ์ ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักรัฐศาสตร์ นักนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน พบทัศนะที่มีต่อวิธีการแทรกแซงการทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ 2550 เพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดังตาราง

ตารางที่ 4.25 สรุปทัศนะฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. นักวิชาการรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน ต่อการแทรกแซงการทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ทัศนะ	การใช้พื้นที่สื่อและการแทรกแซง การทำข่าว การรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ. 2550 ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	
	วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การสื่อสาร**
ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.		**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะไม่ได้กลับประเทศ หากร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 2550 มีผลบังคับใช้ ● รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 จะถูกนำกลับมาใช้ หากรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 ไม่ผ่านความเห็นชอบ
นักวิชาการรัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์	**1. การใช้สื่อมวลชน** **2. สื่อบุคคล**	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● ข้อดี-ข้อด้อยร่างรัฐธรรมนูญระหว่างฉบับปี 2550และ2540 ● ปล่อยข่าวกับประชาชน
นักสิทธิมนุษยชน	**1. การใช้สื่อบุคคล** **2. สื่อเฉพาะกิจ** ● ผ่านกิจกรรมการรณรงค์	● การสร้างวาระข่าวสาร

ตอนที่ 5

อธิบายได้ดังนี้

ทัศนะของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ของการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ในการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550 ต่อฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พบว่า การรณรงค์ประชาชนให้ออกมาแสดงสิทธิออกเสียงประชามติของฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีด้วยการใช้กลยุทธ์การสร้างวาระข่าวสารเป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

1. การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.เห็นว่าการรณรงค์ให้ประชาชนไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรี ที่นำโดยนายจาตุรนต์ ฉายแสง อดีตรักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย รวมทั้งอดีตแกนนำพรรคไทยรักไทยอย่าง นายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี ,นายเนวิน ชิดชอบ รวมทั้งกลุ่มนปก.มุ่งเคลื่อนไหวเพื่อสร้างวาระข่าวสารเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และไปสู่การใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ ด้วยการโน้มน้าว ชักจูงใจให้ประชาชนเห็นคล้อยตามที่จะไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว โดยเฉพาะการเปิดประเด็นข่าว ว่าหากร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ผ่านการลงเห็นชอบและนำมาบังคับใช้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะไม่มีโอกาสเดินทางกลับเข้าประเทศไทยได้หรือนโยบายโครงการสำคัญที่รัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ริเริ่มไว้ เช่น 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้านจะถูกยกเลิก อีกทั้งถ้าร่างรัฐธรรมมนูญฉบับปีพ.ศ.2550ไม่ผ่านความเห็นชอบจากประชาชน รัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 มีโอกาสถูกหยิบยกนำออกมาบังคับใช้ใหม่ ซึ่งต่างจากรัฐบาลที่ไม่สามารถชี้นำประชาชนให้รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญได้ถือเป็นความเสียเปรียบฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีที่สามารถรณรงค์ให้ประชาชนไม่รับร่างรัฐธรรมนูญได้อย่างเต็มที่ ขณะนั้นการรณรงค์ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ทำได้แค่เพียงบอกถึงความสำคัญของการออกเสียงประชามติและเชิญชวนออกมาใช้สิทธินั้นให้มากที่สุด

"อีกฝ่ายสามารถดำเนินการด้านใดด้านหนึ่งได้ ผ่านการเคลื่อนไหว รณรงค์ได้เต็มที่ ใช้สื่ออย่างอิสระนี้คือความที่รัฐบาลเสียเปรียบ" (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

"บางทีก็ชักจูง ให้ข้อมูลกับประชาชนที่เกินจริงแล้วเป็นเรื่องที่อาจจะไม่เกิดขึ้น หรือให้ความหวังกับผู้ชื่นชอบพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทั้งเรื่องจะได้กลับเข้าเมืองไทย การไม่ได้กระทำความผิดใด ๆ" (พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน,รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช., สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

ฝ่ายนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ให้สัมภาษณ์พบว่า ใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ ด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าวโดยการสร้างวาระข่าวสาร เป็นกลยุทธ์ ที่ฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรี เน้นเปิดประเด็นข่าวการโต้แย้งสาระสำคัญของเนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ. 2550 มีข้อดี ข้อด้อยอย่างไร

การสร้างวาระข่าวสารผ่านสื่อมวลชนด้วยวิธีการตอบโต้กระแสข่าวในประเด็นที่เกี่ยวข้องและย้ำถึงจุดยืนที่ไม่ต้องการให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ผ่านการลงประชามติเห็นชอบจากประชาชน เนื่องจากเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว เป็นผลพวงมาจากการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 จุดมุ่งหมายของการร่างรัฐธรรมนูญใหม่นี้จึงไม่น่าจะมีแก่นสารเพื่อความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ตั้งข้อสังเกตด้วยว่า ฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีจะใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อบุคคล คือ นักการเมืองพรรคไทยรักไทย ผู้นำชุมชน หัวคะแนน สมาชิกพรรค ประชาชนและการใช้สื่อเฉพาะกิจแผ่นซีดี ดีวีดี ที่บันทึกประวัติชีวิตและผลงานของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร การสร้างข่าวลือกับประชาชนในระดับรากหญ้า เช่น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะไม่ได้กลับประเทศ หากร่างดังกล่าวผ่านความเห็นชอบ สามารถโน้มน้าวเข้าถึงความรู้สึกของประชาชนที่สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรอย่างได้ผลกว่าใช้สื่ออื่น

"เขาเข้าถึงประชาชนเพราะใช้ทั้งกลุ่ม 111 หัวคะแนน อดีตนักการเมืองไทยรักไทย ประกอบกับไม่เสียเวลากับการมุ่งแต่ใช้สื่อมวลชนอย่างเดียว แต่ใช้กลยุทธ์ ระดับชาวบ้าน ข่าวซุบซิบ ก็สำเร็จ" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

"เขาใช้สื่อบุคคลมากกว่า สื่อทางเลือกก็เข้าถึงยาก อย่างชาวบ้านรากหญ้าอีสาน เหนือ ฟังซีดีเหรอ ก็คงไม่มีเครื่องเล่นทุกบ้าน หนังสือพิมพ์ไม่มีอิทธิพลเท่า สื่อหัวคะแนนแค่บอกว่า รัฐบาลนี้ทำอะไรให้ รัฐบาลทักษิณทำอะไรให้เรา มีอิทธิพลกว่า" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2551)

นักสิทธิมนุษยชน

จากการสัมภาษณ์นักสิทธิมนุษยชน สรุปได้ว่า กลยุทธ์ ที่ฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีใช้เพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการแทรกแซงการทำข่าว ด้วยการเลือกใช้สื่อ เพื่อการเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด โดยให้ทัศนะว่า การรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาลงประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ 19 สิงหาคมพ.ศ.2550 ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มุ่งเน้นเลือกวิธีการแทรกแซงการ

ทำข่าวด้วยการใช้สื่อเพื่อเข้าถึงประชาชนระดับรากหญ้า ชนบทให้มากที่สุด การใช้สื่อบุคคล คือ หัวคะแนน ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการที่สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มากกว่าจะใช้สื่อมวลชนกระแสหลัก เพราะความห่างไกลทำให้มีปัญหาเรื่องของเข้าถึงสื่อ โดยประชาชนมีกำลังซื้อจำกัด อ่านหนังสือไม่ออกหรือไม่ชอบการอ่านหนังสือพิมพ์ ดังนั้น ความคาดหวังต่อการใช้หนังสือพิมพ์จึงน้อยมาก ประกอบกับพฤติกรรมการเปิดรับ ข้อมูล ข่าวสารในชนบทห่างไกล จะเลือกรับข่าวสารราชการและเชื่อถือสื่อบุคคล ผู้นำชุมชน ผู้นำตามธรรมชาติ วิทยุเสียงตามสายหรือเชื่อคนที่รู้จักใกล้ชิด และมีความรู้มากกว่า ดังนั้น การเลือกใช้สื่อเพื่อรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญจึงต้องเน้นออกตระเวนไปในพื้นที่ให้มากที่สุด ทั้งการขึ้นเวทีปราศรัยและพูดคุยกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชนมากกว่าจะพึ่งการเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์

"ก็โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ไม้ไช่เวทีของชาวบ้าน ชนบท แล้วพวกเขาก็ไม่ติดตามข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์มากหรอก ยิ่งต่อสู้เท่าไหร่ก็จะถามคนรู้จัก นับถือ มากกว่าจะอ่าน จะดูจากสื่อ ยิ่งก่อนลงออกเสียงก็จะถามกันเอง โทรถามกันบ้างก็เป็นเรื่องธรรมชาติ" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ.,สัมภาษณ์ 9 มกราคม.2551)

การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าว

ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช.

จากการสัมภาษณ์ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ จุลานนท์และคมช.ประกอบด้วยพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน รองนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานคมช.,นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและพ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกคมช.พบว่า การรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แต่อย่างใด มีเพียงการแทรกแซงการทำข่าวด้วยวิธีการใช้กลไกอำนาจรัฐ ทั้งบุคลากร หน่วยงานและสื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการขอร้องขอความร่วมมือสื่อมวลชนกระแสหลักเพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ตามที่ต้องการ

ตารางที่ 4.26 แสดงการใช้พื้นที่สื่อ วิธีการแทรกแซงการทำข่าวในการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

การใช้พื้นที่สื่อและการปิดกั้น วิธีการแทรกแซงการทำข่าวในการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550 ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.	
วิธีการแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การแทรกแซงการทำข่าว**
1. กลไกอำนาจรัฐ ● สื่อมวลชน หน่วยงานและบุคลากรภายใต้การกำกับดูแลอำนาจรัฐ	

1. กลไกอำนาจรัฐ

นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ว่า การพัฒนาประชาธิปไตยภายในประเทศ ถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่เข้ามาในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองเพียง 1 ปีเศษซึ่งต้องเร่งปฏิรูปการเมืองและสร้างความสามัคคีให้กลับคืนสู่สังคม ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ปีพ.ศ.2550 ด้วยการร่วมลงประชามติในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 ให้มากที่สุด สนับสนุนการจัดการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม ดังนั้น หน่วยงาน บุคคลากรและสื่อมวลชนภายใต้โครงสร้างอำนาจรัฐ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง สภาร่างรัฐธรรมนูญ จึงถูกใช้เป็นกลไกสำคัญในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เชิญชวนประชาชนให้ออกมาออกเสียงประชามติและเป็นช่องทางการใช้พื้นที่การเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการที่รัฐบาลมีภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติ ข้างต้นรัฐบาลตั้งเป้าหมายจำนวนผู้ออกมาออกเสียงประชามติในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2549 ไว้ถึงร้อยละ 70 ของจำนวนผู้มีสิทธิทั้งหมด นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ในฐานะประธานกรรมการอำนวยการจัดงานมหกรรมปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปสื่อ ขับเคลื่อนประชาธิปไตยใช้หน่วยงาน ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจการเมืองให้เข้าถึงประชาชนในระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบลและจังหวัด ให้ตื่นตัวและออกมาใช้สิทธิลงประชามติที่มีขึ้นในครั้งแรกนี้ ในรูปแบบการเปิดรับฟังความเห็นของประชาชน การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการรักเมืองไทย ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการออกเสียงประชามติ ร่วมทั้งจัดงาน “มหกรรมประชาธิปไตย” กิจกรรมการเดินรณรงค์เชิญชวนไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ โดยที่บทบาทของการสื่อสารของบุคคลากรรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ทั้งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ข้าราชการ คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่รัฐ ในการให้สัมภาษณ์ การแถลงข่าวและจัดงานกิจกรรมต่าง ๆ กลายเป็นการกำหนดประเด็นข่าวให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สนใจ ติดตามและนำไปรายงานข่าว

“เราไม่ได้เข้าไปปิดกั้น แทรกแซงการใดๆ เพราะรัฐไม่สามารถชี้แนะ ชี้นำอะไรได้เลย แม้กระทั่ง สสร.ที่ทำหน้าที่ร่าง เขาก็มีสิทธิอธิบายว่าร่างใหม่นั้นดีกว่าอย่างไร รัฐทำได้แค่เพียงระดมสื่อ รัฐมนตรี ข้าราชการช่วยกันรณรงค์ให้คนออกมาใช้สิทธิมากที่สุด” (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

นอกจากนี้ นายธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ยังเปิดเผยด้วยว่า รัฐบาลขณะนั้นยังใช้สื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจรัฐและกองทัพ ประกอบด้วยโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง เป็นเครื่องมือสื่อข่าวสาร ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 และถ่ายทอดสถานการณ์ทางการเมืองแก่ประชาชนเพื่อนำไปใช้ประเมินและประกอบการพิจารณาของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติว่าควรรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 นี้ในลักษณะขอความร่วมมือมากกว่าจะใช้อำนาจและเมื่อมีการรายงานความคืบหน้าของผู้สื่อข่าวสื่อประเภทอื่น รวมทั้งหนังสือพิมพ์จะนำเสนอข่าวต่อ

“ระดมทุกสื่อทั้งวิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน โทรทัศน์ ที่เน้นให้ข้อมูล ข่าวสารต้องเข้าถึงประชาชนในชุมชน ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลโดยตรงจากรัฐบาล ที่เผยแพร่ เนื้อหาสาระในร่างใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้บังคับ แต่เป็นการขอความร่วมมือ ที่ต้องหารือและพูดคุยกับผู้บริหารสื่อด้วย” (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

จากการสัมภาษณ์ฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน สามารถสรุปทัศนะและวิธีการแทรกแซงการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ดังนี้

ตารางที่ 4.27 การใช้พื้นที่สื่อ วิธีการแทรกแซงการทำข่าวรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ. 2550 ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ในทัศนะของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และนักสิทธิมนุษยชน

ทัศนะ	**การแทรกแซงการทำข่าวรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ 2550 ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.**	
	วิธีการปิดกั้นการทำข่าว	**กลยุทธ์ การปิดกั้นการทำข่าว**
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	**1. กฎหมาย** ประกาศคปค.ฉบับ 10 พ.ร.บ.กฎอัยการศึกพ.ศ.2457	**1. ขอให้เซ็นเซอร์ตรวจสอบตัวเอง**
	การแทรกแซงการทำข่าว	**กลยุทธ์ การสื่อสาร**
	1. กลไกอำนาจรัฐ ● สื่อบุคคล นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานคมช. ข้าราชการท้องถิ่น กำลังพลของกองทัพ ● หน่วยงาน สื่อมวลชน สถาบันการศึกษา องค์กร หน่วยงานราชการ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชนภายใต้กลไกอำนาจรัฐ สถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุชุมชน	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● การสัมภาษณ์ประจำวัน ● สร้างวาระข่าวสารเชิงลบ กล่าวหารับจ้างเคลื่อนไหวทางการเมือง
นักวิชาการรัฐศาสตร์และนิเทศศาสตร์	**1. การใช้สื่อมวลชน** **2. สื่อเฉพาะกิจ** กิจกรรม เดินวิ่งรณรงค์ในทั้งส่วนกลางและระดับจังหวัด	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● เชิญชวนออกมาใช้สิทธิ ประชามติ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 ● จัดการเลือกตั้งปลายปีพ.ศ.2550
นักสิทธิมนุษยชน	**1. กลไกอำนาจรัฐ** หน่วยงานราชการ กองทัพ	**1. การสร้างวาระข่าวสาร** ● ส่งเสริมความรู้ และ เชิญชวนออกมาออกเสียงประชามติ

ทัศนะของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อการแทรกแซงการทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550 ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

จากการสัมภาษณ์นายจาตุรนต์ ฉายแสง พบว่า ฝ่ายรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้ทั้งวิธีการปิดกั้นและวิธีการแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในประเด็นข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อการใช้พื้นที่สื่อให้เกิดประโยชน์ในการเข้าถึงให้มากที่สุด โดยวิธีการปิดกั้นการทำข่าว ใช้กฎอัยการศึกควบคุมและขอให้ตรวจสอบข่าวตัวเองโดยอ้างเหตุผลเรื่องความมั่นคงของประเทศ เป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่มุ่งเน้น 1) การใช้กลไกอำนาจรัฐ และ 2) กลยุทธ์ การสร้างวาระข่าวสาร

การปิดกั้นการทำข่าว

- การใช้กฎหมาย

นายจาตุรนต์ ฉายแสง ให้ทัศนะว่า รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พยายามปิดกั้นการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วยการเหนี่ยวรั้งไม่ยินยอมยกเลิกการประกาศใช้พ.ร.บ.กฎอัยการศึกพ.ศ.2457ในบางจังหวัดที่เป็นพื้นที่ฐานเสียงทางการเมืองของฝ่ายอดีตพรรคไทยรักไทย โดยอ้างถึงประกาศคปค.ฉบับ 15 และ 27 ที่ห้ามพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและความมั่นคงภายในสังคม ที่ทำให้กลุ่มผู้คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญมีข้อจำกัดในการรณรงค์ต่อประชาชน ซึ่งมีผลต่อปริมาณการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ให้มีสัดส่วนที่ลดน้อยลง วิธีการปิดกั้นของฝ่ายคมช.และรัฐบาล ยังเป็นการเชิญสื่อมวลชนเข้าพบและลงพื้นที่พบผู้สื่อข่าวท้องถิ่น การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ใช้ดุลพินิจ คัดเลือกข่าว ตามที่ฝ่ายรัฐบาลและคมช.ได้รับประโยชน์ตรงตามความต้องการ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงการขอร้องกึ่งบังคับให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ขาดอิสรภาพในการกำหนดประเด็น ทำข่าวและนำเสนอข่าวไปด้วย

การแทรกแซงการทำข่าว

- กลไกอำนาจรัฐ

นายจาตุรนต์ ฉายแสง ให้ทัศนะว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่ใช้กลยุทธ์ เพื่อการโน้มน้าวชักจูงใจเป็นพิเศษ นอกเหนือจากการใช้บุคลากร หน่วยงาน องค์กรและสื่อภายใต้กำกับดูแลที่อยู่ภายใต้กลไกอำนาจรัฐบาลและกองทัพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ซึ่งฝ่ายผู้มีอำนาจใช้ความได้เปรียบจากการมีนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานคมช.โฆษกรัฐบาล โฆษกกองทัพบก คณะกรรมการ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัดท้องถิ่นและกองทัพในฐานะแหล่งข่าว

แหล่งข้อมูลที่ใกล้ชิดผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ มีผลต่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ที่ผ่านการสร้างวาระข่าวเชิงนโยบายตามภารกิจและกิจกรรมที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลและคมช.เช่น การเดินขบวนรณรงค์ การจัดมหกรรมวิ่งธงปฏิญญาพัฒนาการเมืองไทย ปลุกจิตสำนึก กระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวต่อการออกเสียงประชามติครั้งแรกในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550 ซึ่งกิจกรรมเป็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองข้างต้นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องติดตามใช้พื้นที่สื่อในการนำเสนอข่าว

"เพื่อให้เข้าถึงประชาชนมากที่สุด สื่ออื่นก็เลี่ยงไม่ได้เพราะสื่อภายใต้อำนาจต้องตอบสนองตามกลไกฝ่ายบริหาร คมช รัฐบาลระดมประชาสัมพันธ์และชวนคนออกมาใช้สิทธิทั้งเดิน วิ่ง แจกจ่ายเอกสาร ที่เน้นสารในร่างรัฐธรรมนูญใหม่"(จาตุรนต์ ฉายแสง, รักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2551)

กลยุทธ์การแทรกแซงการทำข่าว

- การสร้างวาระข่าวสาร

การจัดกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ระบุด้วยว่า เป็นการกำหนดทิศทางการนำเสนอข่าวให้กับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ได้เป็นอย่างดีจากบทบาทการเป็นผู้กำหนดประเด็นของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่นอกจากดำเนินการโดยการสร้างวาระข่าวสาร กิจกรรมการรณรงค์ต่าง ๆ การให้สัมภาษณ์สื่อทำเนียบรัฐบาลประจำเดือนของนายกรัฐมนตรี ประธานคมช.รัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ประจำทุกวัน รวมถึง การจัดรายการเปิดบ้านพิษณุโลก สายตรงทำเนียบรัฐบาล ต่างเป็นการใช้ช่วงจังหวะเวลาการสร้างวาระข่าวสาร การรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญเพื่อการแทรกแซงการทำข่าวได้อย่างแยบยลของแหล่งข่าว

โดยวาระข่าวสารที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช.ใช้เพื่อการโน้มน้าว ชักจูงใจประชาชน ด้วยการปล่อยข่าวเชิงลบ ลดความน่าเชื่อถือ อาทิ ผู้คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ว่าได้รับการสนับสนุนทางการเงินมาจากพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพราะมีการซื้อพื้นที่ลงโฆษณาชี้นำประชาชนให้ร่วมมติคว่ำร่างรัฐธรรมนูญและชูประเด็นข่าวหากร่างดังกล่าวผ่านความเห็นชอบจากประชาชนในการลงประชามติครั้งนี้แล้วและทำให้การเลือกตั้งครั้งใหม่เกิดขึ้นในช่วงปลายปีพ.ศ.2550

"นำเสนอทุกวันเพราะมีกิจกรรมทุกวัน จัดเองบ้าง ให้องค์กรสถาบันต่างๆ ทั้งระดับจังหวัดและกรุงเทพทำให้ไม่ยากเย็นอะไรที่จะให้ผู้สื่อข่าวรายงานข่าวความเคลื่อนไหวนั้นต่างจากเราที่จะเคลื่อนไหวใดๆ บางจังหวัดก็ทำไม่ได้เพราะติดกฎอัยการศึก" (จาตุรนต์ ฉายแสง รักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย, สัมภาษณ์ 25 สิงหาคม 2551)

ทัศนะของนักวิชาการรัฐศาสตร์และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ต่อการแทรกแซงการทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพ.ศ.2550 ของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ ผศ.ดร.ประหยัด หงษ์ทองคำ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ พบว่า การใช้พื้นที่สื่อของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.พยายามใช้การสร้างวาระข่าวสาร เป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ระหว่างฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.และฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรี อาทิ การใช้สีเขียวและสีแดงเป็นสัญลักษณ์รับและไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในการรณรงค์ การอาศัยข้าราชการและหัวคะแนนรณรงค์กับประชาชนในชนบทห่างไกล การจัดกิจกรรมเดิน วิ่ง ปล่อยคาราวานรถรณรงค์ การแจกจ่ายเอกสารสนับสนุนแนวทางที่ฝ่ายตนเห็นด้วย และการปล่อยข่าวกับผู้สื่อข่าวให้สื่อรายงานข่าว เช่น หากเรามีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้ไวก็จะมีการเลือกตั้งเร็วขึ้นและพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

"ผมเชื่อว่ามีกลยุทธ์ เพื่อการเป็นข่าวที่สูสีกัน เพราะต่างมีเครื่องมือที่เป็นข่าวได้พอ ๆ กัน อีกฝ่ายมีข้าราชการ อีกฝ่ายมีหัวคะแนน แต่รัฐจะข่มขู่ตลอดว่า ถ้าไม่รับจะเสียโอกาสในการเลือกตั้ง" (ประหยัด หงส์ทองคำ, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2551)

"มีการใช้กลยุทธ์เยอะแต่ ไม่ค่อยได้ผล เพราะส่วนหนึ่งรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้สื่อเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ เข้าถึงประชาชนได้ไม่เก่งเท่าทักษิณแม้จะเป็นผู้กุมอำนาจเครื่องมือกลไกอะไรเยอะแยะไปหมด ตามหลังเขาทุกกรณี" (พิรงรอง รามสูตร, นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 มกราคม 2551)

นักสิทธิมนุษยชน

จากการสัมภาษณ์ สุภิญญา กลางณรงค์ นักสิทธิมนุษยชน พบว่า วิธีการแทรกแซงการทำข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้กลไกอำนาจรัฐ คือ บุคคลากรและหน่วยงานภายใต้สังกัดของรัฐบาลและกองทัพ เป็นช่องทางการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์

กลไกอำนาจรัฐ

การใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการสื่อสารดังกล่าวของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ในทัศนะของนักสิทธิมนุษยชน เป็นการระดมสร้างวาระข่าวสาร ทั้งการจัดกิจกรรม

รณรงค์ การให้สัมภาษณ์ หรือแม้กระทั้งใช้ข้าราชการ ทหารระดมให้ความรู้แก่หัวคะแนน ผู้นำท้องถิ่น ในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งสื่อหนังสือพิมพ์ได้เสนอข่าวตามหน้าที่ในการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ก็ไม่ได้ถูกขอร้องหรือบังคับให้นำเสนอข่าวมากนัก เพราะข่าวการรณรงค์ขอให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ เป็นกลยุทธ์ สำคัญที่สื่อหนังสือพิมพ์ต้องนำประเด็นข่าวนั้นมารายงานเป็นข่าวเสมอ

"เรียกว่าระดมกัน ยกใหญ่ ทั้งสื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ รายการของรัฐบาล ฝากข้าราชการระดับท้องถิ่นและกองทัพ กำลังพล เชิญชวนประชาชนได้ทั่วประเทศ ไม่ร่วมรณรงค์ก็ไม่ได้ เดี๋ยวรัฐประหารมาแล้วก็ไม่มีประโยชน์อะไร" (สุภิญญา กลางณรงค์, เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ, สัมภาษณ์ 9 มกราคม.2551)

สรุป

จากการวิจัยสรุปได้ว่า ในประเด็นข่าวการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้การสร้างวาระข่าวสาร เป็นเครื่องมือแทรกแซงการทำข่าวการรณรงค์ประชามติรับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้สร้างวาระข่าวสาร ผ่านทั้งการสัมภาษณ์ การแถลงข่าว การจัดกิจกรรมรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนอื่น นำไปรายงาน โดยฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีมุ่งใช้เวทีประชันวิสัยทัศน์การสร้างวาระข่าวสารมากที่สุด เพราะสามารถใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ได้มาก โดยการสร้างวาระข่าวสารส่วนใหญ่จะเน้นข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 กับ ฉบับปีพ.ศ.2540 ที่ชี้จุดอ่อน จุดแข็ง ให้ประชาชนได้รับทราบและชักจูงประชาชนให้ออกมาสิทธิโดยการเลือกไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในการลงประชามติ 19 สิงหาคม พ.ศ.2550

นอกจากนี้การสร้างวาระข่าวสาร ผ่านสื่อเฉพาะกิจและกิจกรรม ด้วยการใช้สีแดง เสื้อ We Vote No และสติ๊กเกอร์ เป็นสัญลักษณ์การรณรงค์ให้ประชาชนออกมาลงประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญได้ผล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวการรรณรงค์ของฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง โดยที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.นักวิชาการ นักสิทธิมนุษยชน ให้ทัศนะไปในทิศทางเดียวกันว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้กลยุทธ์ การสื่อสารด้วยการสร้างวาระข่าวสารให้เป็นประเด็นที่น่าสนใจของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อการนำไปเสนอทางสื่อหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่องและมากที่สุด

ทางด้านรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ผู้วิจัยศึกษาพบว่า ไม่มีวิธีการปิดกั้นการทำข่าวแต่อย่างใด มีเพียงการใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวให้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของฝ่าย

กลไกอำนาจรัฐของรัฐบาล กองทัพ ด้วยการสร้างวาระข่าวสาร ประกอบด้วย กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตย สร้างความสมานฉันท์ เชิญชวนประชาชนออกมาใช้สิทธิลงประชามติ และการสร้างวาระข่าวสารการเลือกตั้งคืนอำนาจหลังมีรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 ซึ่งเป็นฉบับถาวรประกาศใช้ โดยฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ได้ใช้กลไกอำนาจรัฐที่มีอยู่ทั้งหมดเป็นเครื่องมือสื่อสารและโน้มน้าวประชาชน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษายังพบว่า ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เห็นว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มีการปิดกั้นการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วยการใช้ประกาศ คปค.ควบคุมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักการเมืองพรรคไทยรักไทยและหน่วงรั้งการประกาศยกเลิกประกาศใช้พื้นที่กฎอัยการศึกในจังหวัดที่เป็นฐานเสียงของพรรคไทยรักไทย อีกทั้งฝ่ายนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ นักสิทธิมนุษยชนและฝ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่างมีความเห็นที่ตรงกันว่า ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้การสร้างวาระข่าวสารผ่านกลไกอำนาจรัฐอย่างหนักในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติ 19 กันยายน พ.ศ.2550 โดยหน่วยงานราชการ บุคคลากร ประกอกบด้วย นายกรัฐมนตรี ประธานคมช.รัฐมนตรี การปฏิบัติภารกิจ จัดและร่วมงานรณรงค์ต่างๆ ของหน่วยงาน องค์กร สถาบันการศึกษา

4.4 ผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จำนวน 6 คน พบว่า วิธีการชิงพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ของแหล่งข่าวทั้ง 2 ฝ่ายด้วยวิธีการปิดกั้นและวิธีการแทรกแซงการทำข่าว พบว่าใน 7 ช่องทางมี 6 ช่องทาง ที่ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ดังนี้

ตารางที่ 4.28 แสดงการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวที่ส่งผลกลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังการรัฐประหาร

19 กันยายน พ.ศ.2549 มีรายละเอียดดังนี้

การปิดกั้นการทำข่าว	กระทบการทำข่าว	ไม่กระทบการทำข่าว
1. การใช้กฎหมายความมั่นคง กฎหมายสื่อมวลชน		✓
การแทรกแซงการทำข่าว	**กระทบการทำข่าว**	**ไม่กระทบการทำข่าว**
2. การตรวจสอบข่าวตัวเอง	✓	
3. การใช้กฎไกอำนาจรัฐ	✓	
4. สัมพันธภาพผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์	✓	
5. การสร้างวาระข่าวสาร	✓	
6. อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์	✓	
7. การเลือกใช้สื่อ	✓	

การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวที่ส่งผลกระทบกับการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

1. การใช้กฎหมายสื่อมวลชนและประกาศคปค.

จากการสัมภาษณ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จำนวน 6 คน พบว่า วิธีการปิดกั้นการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.โดยการใช้กฎหมายความมั่นคง ประกอบด้วย พ.ร.บ.กฎอัยการศึกพ.ศ.2457,ประกาศคปค.ฉบับ 10,คำสั่งคปค.ฉบับ 5,พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484 มุ่งหวังควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองหลังการรัฐประหารของสื่อหนังสือพิมพ์ให้เป็นตามความต้องการของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.และป้องกันการยั่วยุ ต่อต้าน การรัฐประหารจากฝ่ายผู้สูญเสียอำนาจ แต่ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 เนื่องจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ต่างตรวจสอบข่าวตัวเองทุกครั้งไม่ว่าสถานการณ์ขณะนั้นจะอยู่ในภาวะปกติหรือวิกฤตการเมือง ซึ่งเป็นไปตามกรอบการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ต้องตรวจสอบข่าวกันเองของสภาการหนังสือพิมพ์ตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 ประกอบกับ ยุคสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่“สื่อใหม่” “ทางเลือก”

"สื่อเฉพาะกิจ" เช่น อินเตอร์เน็ต เว็บไซด์ สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม วิทยุชุมชนหรือข้อความข่าวทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมือง เป็นช่องทางเลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างหนัก ส่งผลให้ผู้รับสารไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ที่วางจำหน่ายตอนเช้าอย่างอดีต ดังนั้น เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหารไม่อาจควบคุม ปิดกั้นการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองเฉพาะสื่อหนังสื่อพิมพ์ได้ และต้องปรับมาใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าว เพื่อแย่งชิงพื้นที่ข่าวช่องทางอื่นทดแทน

"บังเอิญว่าการรายงานข่าวของสื่อไม่ละเมิดกฎหมายหรือประกาศที่นำมาเป็นกรอบ เลยเป็นบทพิสูจน์ไม่ได้ว่ามีการใช้หรือไม่ เพียงแต่การตั้งไว้สำหรับถ้าสื่อฝืน พาดพิงถึงก็จะฟ้อง เพราะมีอำนาจอยู่ในมือ" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์,สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"การปิดกั้นเป็นแค่เพียงช่วงแรกๆ ที่เข้ม ซึ่งถือว่าเป็นช่วงการวางฟอร์มรัฐบาลเข้ามาเป็นรัฐมนตรี กฎหมายไม่มีผล นึกถึงน้อยมาก" (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2551)

"ทำข่าวสายทหารมาตลอด ระวังอยู่แล้วเรื่องความมั่นคง ยิ่งช่วงรัฐประหารเราต้องยอมรับ เหมือนเป็นวิธีปฏิบัติของเขา พล.อ.สนธิ ค่อนข้างสร้างความสัมพันธ์และเกรงใจสื่อ เพราะฉะนั้น เมื่อทำการรัฐประหารไปแล้ว ก็จะกลัวการวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อจะเห็นว่า จะเซ็นเซอร์สื่อทีวี ก็ไม่กล้าจะทำหนังสือพิมพ์พี่ก็คิดว่าแตะน้อยที่สุดมีแค่การใช้แต่ประกาศ คปค ไม่กระทบเลย เพราะหนังสือพิมพ์มีอิสระสูง ยากที่ใครจะมาปิดกั้นได้" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"สมัยก่อนก็สะกดรอยตามนักข่าว ทำร้าย แย่งสมุดจด มาถึงยุคโลกาภิวัฒน์โลกไร้พรมแดน มือถือ อินเตอร์เน็ตเข้ามาอย่างเร็วจนหยุดไม่อยู่ ปิดกั้นข่าวไม่ได้ อะไรที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดกติกาสังคม ผู้สื่อข่าวก็ต้องเสาะหาข่าวมาเสนอข่าว"(ยุวดี ธัญญศิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

"โดยอำนาจของคมช.และรัฐบาลเขามีสิทธิปิดกั้นสื่อมวลชนปกติได้ แต่ก็รู้สึกว่า เขาพยายามให้อิสระกับสื่ออย่างเต็มที่เขาไม่สามารถปิดกั้นได้" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"สถานการณ์แบบนั้น ถ้าเกิดการพาดพิงสถาบันเราก็จะป้องกันอยู่แล้วทั้งด้วยกฎหมาย กติกา เราไม่สามารถนำเสนอคำพูดได้ รายงานแต่บรรยากาศไป ประเด็นยากต่อการตัดสินใจ ก็จะปรึกษาหัวหน้างาน หารือว่ามันมีอย่างนี้ เราต้องกระจายความรับผิดชอบ สมควรนำเสนอหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน เมื่อผู้บังคับบัญชาว่าอย่างไรก็ว่าไปตามนั้น บางครั้งผู้บังคับบัญชาก็อาจหารือกับฝ่ายกฎหมายของโรงพิมพ์กับหัวหน้าตามลำดับชั้น" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

การแทรกแซงการทำข่าวที่ไม่ส่งผลกระทบกับการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

2. การตรวจสอบข่าวตัวเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์พบว่า เหตุผลเรื่องความมั่นคงของประเทศที่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.นำมาใช้เป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวหลังการรัฐประหารทั้ง 3 ประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองตลอดช่วง 1 ปี ครอบคลุม การรายงานข่าวในประเด็นที่หมิ่นเหม่ จาบจ้าง พาดพิงสถาบันพระมหากษัตริย์ การกล่าวอ้างถึงบุคคลที่ 3 ให้ได้รับความเสียหาย,การรายงานมาตรการทางทหารบางประการที่เป็นข้อมูลชั้นความลับของกองทัพ การใช้ถ้อยคำ ที่ไม่เหมาะสม การกล่างยั่วยุ ปลุกระดมและข้อมูลข่าวที่ปราศจากแหล่งข่าวยืนยัน เช่น การกล่าวหาโจมตีว่าพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองค์มนตรีและรัฐบุรุษ อยู่เบื้องหลังการรัฐประหาร ซึ่งการจำกัดสิทธิผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เฉพาะสายทหารในการทำข่าวตั้งแต่ช่วง 14 วันแรกของการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 อย่างเข้มงวด ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องปรับวิธีการหาข่าว ที่ถูกควบคุมความยากลำบาก เข้าถึงยากกว่าในช่วงสถานการณ์ปกติ เพื่อป้องกันการตกข่าวหรือทำข่าวผิดพลาด เนื่องจากแหล่งข่าวจะให้ข้อมูลเป็นไปตามที่ผู้นำรัฐประหารมอบหมายหรือมีเพียงเอกสารข่าวเท่านั้น

"บางทีก็จะเล่าเรื่องลับ ๆ บางอย่างเรื่องเปิดเผยไม่ได้ ให้ฟังก็จะขอบอกว่า เอ้ย เรื่องนี้อย่าเขียนนะ ก็ทำให้เราเข้าใจ ให้รู้ว่าเขารู้คิดเรื่องอะไร มีอะไรที่ต้องระวังบ้าง ยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องพาดพิงสถาบัน แม้จะเป็นภาษาอังกฤษในฐานะเป็นสื่อไทยด้วย ก็ไม่สามารถทำอะไรในจุดนี้ได้ เป็นข้อจำกัดและเป็นสิ่งที่เราไม่ควรเข้าไปแตะต้อง" (วาสนา นาน่วม,ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"ก็อ้างมาทุกยุค ทุกสมัย รัฐประหารทีไรก็อ้างเรื่องความมั่นคง ปกป้องสถาบันทุกคนก็รักเคารพอยู่แล้ว ไม่รู้จะอ้างกันทำไม ก็เป็นเรื่องปกติที่จะใช้ขอให้สื่อเสนอข่าวเข้าข้างตัวเอง" (ยุวดี ธัญญศิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

"เป็นเพราะไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรให้หนังสือพิมพ์ลงข่าวนปก.น้อยๆ เห็นบ่อย หาว่าเสนอข่าวจำนวนคนชุมนุมเกินจริงอาจยั่วยุ หาว่าจะทำให้คนสับสน พอกันทั้งคู่" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ผู้สื่อข่าวทหาร เรื่องนี้สำคัญ เพราะการเสนอข่าวออกไปอย่างไร ภาพของประเทศก็แบบนั้น เรื่องความแตกแยก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้จิตวิญญาณความมั่นคง ที่เสนอข่าวคุณทักษิณ คมช.เห็นว่า เยอะกลัวส่งผลเสียต่อทหาร กองทัพ ก็เลยจะเรียกให้คนที่ดูแลสื่อ เตือน ให้ยึดประกาศคปค. ผบ.เองก็ให้สัมภาษณ์สื่อประมาณหวั่นๆ ไม่สงบเพราะข่าวคุณทักษิณ ชินวัตร" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

3. กลไกอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์พบว่า ฝ่ายผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหารใช้อำนาจ กลไกอำนาจรัฐ เป็นเครื่องมือสื่อข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ผลการทำงานของรัฐบาลและคมช. เมื่อครบรอบ 3 เดือน 6 เดือนและ 1 ปีหรือเป็นประเด็นและเรื่องที่ต้องการเสนอเป็นข่าว รวมทั้ง ยังเป็นช่องทางการใช้โต้ตอบ เปิดประเด็นข่าว เช่น การจัดรายการ "เปิดบ้านพิษณุโลก" รายการ "สายตรงทำเนียบรัฐบาล"ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ข่าวความคืบหน้าในคดียุบพรรคของศาลรัฐธรรมนูญ โดยรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้กลไกอำนาจรัฐเป็นเครื่องมือแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองในทุกกรณีอย่างหนักตลอด 1 ปีมากที่สุด เนื่องจากระบบราชการ ฝ่ายผู้บริหารประเทศคือผู้มีอำนาจ สั่งการหน่วยงานและบุคคลากร เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำบลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะแหล่งข้อมูล แหล่งข่าวทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวในประเด็นที่รัฐและคมช.กำหนดเป็นประจำทุกวัน ทำให้รัฐบาลและคมช.ใช้กลไกรัฐเป็นเครื่องมือและกระบอกเสียงและใช้พื้นที่สื่อ ซึ่งเป็นโอกาสที่ฝ่ายผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหารเหนือคู่ขัดแย้งทางการเมือง จนทำให้สัดส่วนการนำเสนอข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์อาจไม่สมดุลกับฝ่ายคู่ขัดแย้งทางการเมือง เอนเอียง สนับสนุนฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.มากกว่าโดยที่ต้องสะท้อนข้อเท็จจริงอย่างเท่าเทียมและรอบด้าน

"การให้ข่าวก็ต้องผ่านองค์คณะ เครื่องมือของเขา พรรคพวกของเขา บางทีมีรัฐมนตรีหลายคนพยายามขอให้ข้อมูล ขอชี้แจงหน่อยด้วยตัวเองเลย อย่างคณะกรรมการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของคณะกรรมการพยายามแถลงเพื่อเป็นข่าวบ่อยๆ" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

"ได้ข่าวจากหลายคนนะในคณะรัฐประหาร ไม่ว่าจะเป็นพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน, พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุข ผู้บัญชาการทหารอากาศ หรือว่าตัวจักรสำคัญในกองทัพบก อย่างแม่ทัพภาคที่ 1 พล.ท.ประยุทธ จันทรโอชา พ.อ.สรรเสริญ แก้วกำเนิด ที่จะให้แถลงข่าวมั่ง ให้สัมภาษณ์เป็นระยะ ๆ มั่ง ซึ่งไม่มีวันไหนที่เงียบไม่มีข่าว"(ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2551)

"ชัดเจนว่ามีกลไกของเขามีอำนาจในการทำให้รัฐธรรมนูญมันผ่าน ก็คิดว่ามีบ้าง เป็นผบ.ทบ.ให้กำลังพลไม่ถึงกับขอร้อง มีลูกน้องผู้ใต้บังคับบัญชา" (ยุวดี ธัญญศิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

"มีคำสั่งให้ทหารช่วยรณรงค์เลย แต่ละหน่วยรณรงค์เลย ซึ่งก็รู้อยู่แล้วว่า คมช.และรัฐบาลเป็นพวกเดียวกันก็ต้องสนับสนุนให้รัฐธรรมนูญผ่านและรัฐธรรมนูญก็มาจากคมช.นั่นแหละ ทหารวงในก็จะบอกว่า เป็นการสนับสนุน ดังนั้นการใช้อำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่รัฐ จัดกิจกรรมรณรงค์กิจกรรมรณรงค์ เช่น คุณธรรมนำไทย และมหกรรมประชาธิปไตย" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"ใช่ ทหารเข้ามาเยอะ เพราะเหมือน ผบ.ทบ.จะกำชับกำลังพล ใช้ กอ.รมน. (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน) .ไปพูดให้ชาวบ้านเข้าใจว่า การเลือกตั้งเป็นอย่างไร ขายเสียงเป็นไง จะใช้ตรงนี้เยอะ แต่ทหารอบรมเรื่องนี้มาน้อย ไม่เข้าใจในสิ่งที่ตัวเองทำ ผลเลยออกมาไม่เต็มที่ พยายามที่จะรุกถึงชาวบ้าน พยายามเอา 3 เกาะติดเข้ามาใช้ แต่ทหาร ที่เข้าไปทำไม่เข้าใจพอ"(อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์,สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

4. สัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์พบว่า สัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กับแหล่งข่าวมีผลต่อการทำข่าวความขัดแย้งอย่างมากในช่วงสถานการณ์วิกฤตทางการเมือง 19 กันยายน พ.ศ.2549 ในแง่มุมการเข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลและรายละเอียดของประเด็นข่าวที่ต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ ซึ่งสำหรับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่รู้จัก มักคุ้นกับแหล่งข่าวทั้งฝ่ายผู้กระทำการรัฐประหารและผู้ถูกรัฐประหารเป็นอย่างดีจะประสบปัญหาน้อยกว่า ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน โดยผู้สื่อข่าวที่ขาดประสบการณ์จะมีความยากลำบากในระยะแรกของการทำข่าวหลังการรัฐประหารนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตัวแหล่งข่าว จากรัฐบาลที่มีคณะรัฐมนตรีเป็นนักการเมืองมาเป็นรัฐบาลที่ประกอบด้วยอดีตข้าราชการประจำ อดีตนายทหาร ที่แนวทางการใช้สื่อ การสร้างและการสร้าง การใช้สัมพันธภาพแตกต่างกัน

จากการศึกษายังพบว่า สัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างและไม่เท่าเทียม มีผลต่อทัศนคติ ความเชื่อถือ ความไว้วางใจให้แตกต่างกันไปด้วย สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายทหารกับคมช. ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายทหาร สามารถเข้าถึง แลกเปลี่ยนข้อมูลตรวจสอบข่าวความเคลื่อนไหวและเข้าถึงแหล่งข่าวได้มากกว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายการเมืองหรือที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน อีกทั้งหลังการรัฐประหาร ประธานคมช.พยายามสร้างความสนิทสนมให้มากขึ้น กว้างขวางขึ้นด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ด้วยการร่วมรับประทานอาหาร แข่งขันกีฬา รวมถึง การรับโทรศัพท์มือถือที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โทรศัพท์เข้าไปพูดคุยด้วยตนเอง ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีโอกาสทำข่าวอย่างเจาะลึกและเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็วเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภาวะขับขัน ขณะที่สัมพันธภาพกับผู้สื่อข่าวของข้าราชการประจำ มีผลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์พึ่งพาในการเข้าถึงข้อมูลข่าวได้ในภาวะของเปลี่ยนแปลงนี่ได้อย่างไร้อุปสรรค แม้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไม่ต้องเสียเวลาปรับตัวเข้ากับแหล่งข่าวใหม่อยู่ระยะหนึ่ง

ในขณะเดียวกันสัมพันธภาพที่ดีระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์อาจส่งผลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เสี่ยงต่อการถูกครอบงำหรือการทำหน้าที่บกพร่อง เอียงข้างสนับสนุนแหล่งข่าวจากความใกล้ชิด สนิทสนม

"เราต้องใช้ความสามารถส่วนตัวระหว่างกัน แล้วแต่ความสามารถพิเศษของผู้สื่อข่าวแต่ละคนมันต่างกัน เพราะฉุกเฉิน วิกฤตแบบนี้ทำให้เข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลต่างกัน ได้ข้อมูลก็ตื้นลึกต่างกัน ซึ่งปกติถ้าไม่ไว้วางใจจะไม่พูดด้วย" (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2551)

"การให้ข้าราชการประจำมาเป็นรัฐมนตรี กลับกลายเป็นคนโชคดี เป็นประโยชน์กับพี่คลายความอึดอัดได้มากทีเดียว เพราะเคยมีปฏิสัมพันธ์ในสมัยที่เป็นข้าราชการ แต่บางคนอาจรู้สึกยากลำบาก ที่ข้าราชการประจำ ค่อนข้างปิดตัวเอง ไม่กล้าให้ข้อมูล" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

"ผมสร้างแหล่งข่าวมาตลอด 5 ปีทำให้ไม่เกิดปัญหา ไม่ยากในการทำงาน เฉยๆ ที่พลังประชาชนทำงานได้ปกติ ฝั่งคมช.มันเข้าถึงยากเป็นปกติ เพราะเข้ามาใหม่ เมื่อเปลี่ยนรัฐบาล เปลี่ยนผู้บริหาร ก็ต้องสร้างแหล่งข่าวใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการปกติ ส่วนหนึ่งเพราะว่าเมื่อเปลี่ยนผู้บริหารเปลี่ยนตัวนักการเมือง รัฐมนตรี แต่ข้าราชการประจำเป็นคนเดิมไม่เปลี่ยน" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"แกนนำของคมช..ผู้ใหญ่ในกองทัพจะใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเชิญมากินข้าวที่ละ 2-3 คน และพล.อ.สนธิก็จะอาศัยความสนิทสนม คุ้นเคยลงมากินข้าว มาคุย มาให้ข่าวกับนักข่าวตัวเล็ก ๆ อย่างพวกเรา เตะฟุตบอลบ้างเป็นกลวิธี แทรกซึมพวกเรา" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ยังพบประเด็นน่าสนใจด้วยว่า พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน รองนายกรัฐมนตรี ให้ความสำคัญกับการใช้สัมพันธภาพเพื่อแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองกับผู้สื่อข่าวสายทหารเป็นอย่างมากและพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาลเพิ่มเติม

"19 ก.ย. เปิดกว้างมาก เพราะสังคมโลก สองคือตัวผู้นำรัฐประหารเปิดตัวเอง เปิดกว้างทั้งเรื่อง สื่อ โทรศัพท์ วันละกี่รอบ ท่านจะคุยด้วยตลอด ทำให้ภาพพจน์ของคณะรัฐประหารดีขึ้น เพราะ ผู้สื่อข่าวถามอะไรก็ตอบ เลยทำให้การทำข่าวการรัฐประหารจึงเปิดกว้างกว่าการรัฐประหารหลายครั้งที่ผ่านมาที่เข้าถึงแหล่งข่าว ไม่ไช่เรื่องง่าย" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"ตอนเป็นผบ.ทบ. เกรงใจ กลัวว่าผู้สื่อข่าวจะไม่ได้ข่าว แต่พอรัฐประหารแล้ว ช่วงแรกค่อนข้างระวัง พอหลังจากนั้นก็จะเกรงใจสื่อมวลชนเหมือนเดิม กลัวสื่อไม่มีข่าวทั้งๆ ที่บางเหตุการณ์เจ้าหน้าที่พยายามบอกว่าพล.อ.สนธิ ไม่ให้สัมภาษณ์ นักข่าวก็ไม่สนใจ ก็สัมภาษณ์ได้ทุกครั้ง หยุดให้สัมภาษณ์ตลอด เห็นว่าผู้สื่อข่าวรอ"(อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"บางครั้ง อาจรัก อาจลำเอียงเข้าข้างแหล่งข่าว รักใคร ชอบใคร ชอบใครก็จะเชียร์ เช่นนักข่าวทหารก็อาจจะรักทหารมากกว่านักการเมือง ขณะที่นักข่าวการเมืองก็จะรักใคร่ชอบนักการเมือง พอเวลาทหารพูดอะไรออกมา ก็จะไม่ค่อยชอบ บางคนก็มีเวทีใช้ในการเขียนวิจารณ์ได้" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"ผมว่าปกตินะ กินข้าว กินกาแฟกับนักการเมือง บก .ผู้บริหารก็เคยเป็นนักข่าว ก็น่าที่จะเคยทำมาก่อน มันแทบจะไม่มีผลกับอุดมการณ์ ผลงานมติชนแยกกันชัดเจน ระหว่างกองบรรณาธิการ ผู้บริหาร และโต๊ะข่าว" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน,สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ถือว่าล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เพราะ ถ้าผู้สื่อข่าวไม่ยอมรับที่มาที่ไปของเขา ก็ทำให้ไม่ยอมรับในตัวเขา ก็จะส่งผลยาว ทั้งในด้านการเสนอผลงาน การสร้างความสัมพันธ์" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

5. การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ พบว่า การสร้างวาระข่าวสารของแหล่งข่าวคือฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่ต่างมุ่งแย่งชิงพื้นที่ข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์และหวังผลให้เกิดความเห็นคล้อยตามและสนับสนุนฝ่ายตนเอง มีผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ คัดเลือกประเด็นข่าวที่แหล่งข่าวต่างหวังผลใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารและต่อสู้ทางการเมือง

การสร้างวาระข่าวสารของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลังการรัฐประหาร ที่ใช้สื่อหลายประเภทอย่างเป็นระบบและมีการวางแผน เช่นเดียวกับผู้มีอำนาจคือรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ที่ใช้การสร้างวาระข่าวสารโน้มน้าว จูงใจผู้รับสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ ต่างเป็นสิ่งที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องเฝ้าติดตามการสื่อสารนั้นๆ มากกว่าในสถานการณ์ปกติ เนื่องจากข่าวสารที่ถูกสื่อนั้นเต็มไปด้วยนัยยะทางการเมืองที่คู่ขัดแย้งหวังให้มีอิทธิพลและคุณค่าข่าว ชิงพื้นที่สื่อและแย่งชิงประชาชนให้สนับสนุนฝ่ายตัวเอง

"ต้องยอมรับว่าเขาเก่ง อาจจะเป็นเพราะวัย อายุ นักธุรกิจ ราชการทำให้เขามีประสบการณ์และเก่งการตลาด ตอนเป็นรัฐบาลเขา มีการทำโพลสำรวจก่อนออกมาเป็นนโยบายเพื่อให้โดนใจประชาชนมากที่สุด พอเข้าตาจนก็รู้ว่าจะทำจะเปิดประเด็นอย่างไรในแต่ละครั้ง" (ยุวดี ธัญญศิริ,ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

" ช่วงอยู่ต่างประเทศ ถือว่าได้ผลเพราะพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร คือศัตรูของคมช. แน่นอนมีวางแผนอยู่แล้ว คนระดับเขาคิดหลายชั้นหลายระดับ ไม่ปล่อยให้คมช.เล่นงานเขาอยู่ฝ่ายเดียวหรือ.." (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2551)

"ใช่เป็นสงครามข่าวสาร เพราะมีการสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมา เพื่อแสดงจุดยืน สีนี้ สีนั้น พ.ต.ท.ทักษิณเขาฉลาดใช้การตลาดการเมือง เขาฉลาดใช้และรู้จุดอ่อนของสื่อ ว่าอย่างไรสื่อสนใจ อีกอย่างหลังรัฐประหารพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร คงคิดว่า คนไทยจะเคลิ้มไปกับการรัฐประหาร ก็เลยกระตุ้นเตือนว่า ยังมีคุณทักษิณ และยังสู้อยู่ เขาใช้หนักกว่าก่อนการรัฐประหารมาก เปิดประเด็นมาเรื่อย ๆ จมหมายก็เขียนต่อ ๆ กัน คลิปต่อ ๆ กันเขาจะพยายามส่งเป็นจังหวะ เพื่อให้เกิดพลังจบก็เกิดกระบวนการตลอด" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ประเด็นข่าวมาจากฝั่งคุณทักษิณตลอด ขยับนิดก็เป็นข่าว นักการเมืองเดินทางไปยังตามไปถามเลย โทรหามั่ง นิ่งเงียบไปยังถามหากัน นพดล ปัทมะแถลงทีไรผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ก็ไปทำข่าวกัน เพราะบางทีได้ประเด็นใหม่ ๆ สังเกตเขาไม่พูดทุกวัน จะพูดเรื่องไรก็จัดแถลข่าวง" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

ดังนั้น การสร้างวาระข่าวสารจึงส่งผลกระทบต่อการทำข่าว ความขัดแย้งทางการเมือง เนื่องจากการกำหนดประเด็นข่าวส่วนใหญ่เป็นการเปิดประเด็นใหม่ ประเด็นข่าวเชิงลบเพื่อให้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่น ความนิยมของประชาชนเสื่อมถอยลงทั้งสองฝ่าย

"หลังการรัฐประหารคมช.ต้องการให้ประชาชนหันมารักชาติ รักแผ่นดิน มีคุณธรรม กตัญญู จึงโน้มน้าว จูงใจ ผู้สื่อข่าวและประชาชน โดยการตั้งโครงการคุณธรรมนำไทย ซึ่งจริงๆ แล้วประชาชนทุกคนเขาก็รักชาติอยู่แล้ว ก็เลยไม่รู้ว่าได้ผลหรือเปล่า" (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2551)

"แน่นอนว่ารัฐบาลขิงแก่ต้องตีปี๊ปรณรงค์ให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิ เพื่ออ้างความชอบธรรมให้รัฐธรรมนูญฉบับปี 50 ทั้งรัฐบาลนี้ รวมทั้งฝ่ายยกร่างรัฐธรรมนูญ บอกให้รับ ๆ ไปก่อนถ้าไม่เห็นด้วยแล้วค่อยไปแก้ไขในอนาคต คนจำนวนหนึ่งยอมรับไปก่อน ไม่ใช่ว่าคนที่ออกมากาช่องโหวตรับร่างจะชื่นชม ยอมรับเนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนไม่น้อยที่หวังจะมีการแก้ไขน้ำบ่อหน้า" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

" สื่อก็จะเอาคมช.ไปโยงการเมืองเพราะคำถามของผู้สื่อข่าวต้องการทราบอยู่แล้วว่าเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือการสืบทอดอำนาจ สื่อก็พยายามโยงให้มันเป็นเรื่อง ผบ.ก็ตอบบ้างไม่ตอบบ้าง เพราะไม่ต้องการให้สื่อจุดประเด็นกระแส สื่อเองก็ต้องประติดประต่อประเด็นและข้อสังเกตของตัวเองตลอดปี" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"เป็นทหารหน่วยข่าว หน่วยรบพิเศษ ก็จะรู้หลักก็จะมีความลับมาเล่าให้ฟังบ่อย ๆ บางที่ก็บอกอย่าเขียน แต่บางทีก็แนะว่าทำไม ไม่เขียนให้คนคิดซิว่า ทักษิณทำอย่างโน้น ทำอย่างนี้คณะรัฐประหารทำนั้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากมีความพยายามต้องการล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็เข้าใจว่าผู้สื่อข่าวอาจเขียนสื่อไม่ได้ตรงๆ ก็ต้องเขียนในทางอ้อม ให้คนรู้" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

6. อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทำให้ทราบว่า อิทธิพลทางการเมืองและความอยู่รอดทางธุรกิจสื่อหนังสือพิมพ์ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 มีผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในทางอ้อม กล่าวคือ อิทธิพลทางการเมืองและองค์กรธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จากการเป็นอดีตนายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองใหญ่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หัวคะแนน และประชาชนให้การสนับสนุน ประกอบกับครอบครัว เครือญาติซึ่งมีฐานะทางการเงินและอยู่ในแวดวงนักธุรกิจระดับนายทุน ทำให้อิทธิพลดังกล่าว ส่งผลต่อเจ้าของและผู้บริหารองค์กรที่ต้องพึ่งผู้ซื้อโฆษณา แต่ในการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไม่ได้รับผลกระทบใดๆ หรือเกิดเป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่ต้องเลือกข้างหรือเอนเอียงในการเสนอข่าวแต่อย่างใดเพราะพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่กลายเป็นอดีตนายกรัฐมนตรีที่สังคมไทยและสังคมโลกติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด ทำให้มีผลโดยตรงต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

"ได้ผลด้วย ต่างกับคมช.คมช.แพ้ทักษิณเรื่องนี้แหละ ทักษิณไม่ใช่ธรรมดาคือ ไม่มีอำนาจแต่มีเครื่องมือ เงินทุน คน สมอง ประสบการณ์และวัย ทำให้เขามีวิสัยทัศน์เดินเกมส์ในการต่อสู้หนังสือพิมพ์ให้เนื้อที่ข่าวกับทักษิณเยอะ หน้าที่สื่อคือตอบสนองผู้อ่านไม่ใช่ตอบสนองคมช." (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

" พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นคนที่มีทุนทรัพย์มาก ไม่ยอมแพ้ อย่างเป็นสมัยก่อนหลังการรัฐประหาร นักการเมือง ต่างคนต่างก็หนีแตกกระจายไปหมด จนกว่าจะมีการร่างรัฐธรรมนูญเสร็จ แล้วค่อนโผล่ออกมาลงเลือกตั้งใหม่ ไม่เหมือนสมัยนี้ ใช้กำลังทั้งเพื่อนฝูงและเงินทองช่วยได้เยอะ" (ยุวดี ธัญญศิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

"ทางคมช.อาจจะมองว่าเอ้ย ทักษิณจะต้องมีเบื้องหน้าเบื้องหลังยังไง หาว่าเขามีอำนาจอิทธิพล คอนเน็ทชั่น แต่บอกได้เลยว่าเป็นหน้าที่ของสื่อ ไปถามคนไทยทุกคนได้เลยว่าต้องการรู้ว่าทักษิณ คิดอะไร ทำอะไร อยู่ที่ไหน แค้น คมช.อย่างไร ต้องเสนอ จึงไม่แปลกที่สื่อจะวิ่งเข้ามาทักษิณ พยายามโทรหา เดินทางไปลอนดอน แต่คมชกลับมองว่า มีเบื้องหน้า เบื้องหลัง" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

อิทธิพลธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ ในการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองทั้ง 3 สถานการณ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างให้ทัศนะว่า มีผลกระทบต่อการทำข่าวไม่มากนัก เนื่องจากการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างทำข่าวอย่างมีอิสระตามปกติ ทั้งการเข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูล โดยที่บรรณาธิการข่าว ผู้บริหารองค์กร เจ้าของสื่อไม่เคยเข้ามาก้าวก่ายหรือ

กำหนดประเด็น เนื้อหาหรือขอร้องให้ตรวจสอบข่าว หรือนำเสนอข่าวใดมากกว่ากันผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ คือ ผู้กำหนดประเด็นในพื้นที่ จากสถานที่ที่เกิดขึ้นของข่าวเท่านั้น

"ส่งเข้าไปว่าให้สัมภาษณ์อย่างนี้ ไม่เปลี่ยน ทิศทางจากที่เขียนไป มันแทบจะไม่มีผล หนังสือพิมพ์มติชน แยกกันชัดเจนระหว่างกองบรรณาธิการกับผู้บริหาร ไม่มีใครกล้าเดินมาต่อว่าข่าวนี้ดีข่าวนี้ไม่ดี เขาไม่มีผลกับสิ่งที่ผมทำ แต่ว่า ผู้บริหาร ก็ยังยืนยันว่า ทำเหมือนผมทำ" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน,สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ใช่ ไทยรัฐไม่ได้มีธง ให้นักข่าวทำตามหน้าที่ คนที่มีธงก็จะอึดอัด นโยบายองค์กรก็บอกให้เสนอข่าวตามข้อเท็จจริงมากกว่า เราต้องเป็นกลาง การเสนอข่าววิกฤตแบบนี้อย่าไปอิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไทยรัฐไม่ได้เลือกอิงข้างใดข้างหนึ่ งเราก็เสนอข่าวที่รัฐประหารทุกครั้งก็เป็นอย่างนี้ทุกครั้ง วิกฤตผ่านไปแต่ว่าสื่อยังต้องอยู่" (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2551)

"บางกอกโพสต์ค่อนข้างให้อิสระกับผู้สื่อข่าว เวลาได้รับเชิญไปคุยร่วมกับคณะรัฐประหาร 5 คน ที่ห้องทำงานของพล.อ.สนธิ ท่านก็เล่าเรื่องโน้นเรื่องนี้ให้ฟัง ที่โพสต์ก็ไม่ได้ออกมาบอกว่าเรื่องนี้ เรื่องโน้น อาจจะเป็นเพราะเราเป็นผู้ใหญ่แล้ว เป็นวิจารณญาณของแต่ละคน" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

7. การเลือกใช้สื่อ

จากการศึกษาพบว่า การเลือกใช้สื่อ เพื่อการสื่อข่าวสารของคู่ขัดแย้งทางการเมืองทั้ง 2 ฝ่ายมีการเลือกใช้สื่ออย่างมีกลยุทธ์ ไม่แตกต่างกัน ด้วยการเลือกใช้สื่อที่ฝ่ายตนเองได้เปรียบในการเข้าถึงผู้รับและปริมาณของพื้นที่สื่อของแต่ละฝ่าย ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีแหล่งข่าว ประเด็นข่าวเพิ่มขึ้นกว่าในสถานการณ์ปกติ ที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไม่อาจละทิ้งประเด็นใด ๆ ได้ เนื่องจากทุกข่าวความเคลื่อนไหวมักมีนัยยะความขัดแย้ง การช่วงชิงอำนาจความได้เปรียบเสียเปรียบการสื่อสารระหว่างกันเสมอ

"ทุกคนก็รู้ว่าเขาเคลื่อนไหวต่าง ๆ ตามปกติของคนที่สูญเสียอำนาจ ตอนที่อยู่ต่างประเทศ ก็ใช้สื่อเต็มที่ทุกอย่าง ไม่ใช่ตัวเองก็มีคนทำให้ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จ เพราะเป็นคนที่มีทุนทรัพย์มาก ไม่ยอมแพ้" (ยุวดี ธัญญศิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

"เว็บที่โจมตีคมช.ไม่ใช่แต่ไฮทักษิณอย่างเดียว ยังมีเว็บไซด์อื่นอีกตั้งเยอะ ที่กระทบกับความมั่นคงเป็นร้อย วันวันอาจอ่านไม่หมดเลย โลกยุคนี้ข่าวในเน็ตไว คนเข้าถึงกว้างไปทั่วโลก มีผลมาก คนเข้าถึงมาก ยิ่งมีข่าวลือทางเน็ต ก็แย่แล้ว ใบปลิวไม่ต้องแล้ว อีกอย่างเหมือนเขารุกคืบด้วยสื่อต่างประเทศและสื่อต่างประเทศวิ่งเข้าหา คมช.เนี้ยแบบ งง ไปเลย" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"คุณทักษิณมีวิธีการโน้นน้าวใจ ไม่จำเป็นต้องหาแฟนใหม่ หรือสร้างความนิยมเพื่อการกลับมา แค่เขารักษาฐานเก่าไว้โดยการสื่อสารเป็นบางครั้งคราว ส่งซีดี ขึ้นเวทีพีทีวี หนังสือพิมพ์ประชาทรรศน์ สื่อเฉพาะกิจเพื่อใช้ในการต่อสู้ รวมทั้งวิทยุชุมชนก็ชัดเจน คมช.ก็ใช้เหมือน ๆ กัน แต่ช้า ไม่เชียวชาญ" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ไม่นะปกติ เพราะอยู่ในภาวะ 19 ก.ย.49 เท่าที่ดูก็มี CNN แต่ผู้สื่อข่าวต่างประเทศและสื่อไทยเยอะ เขาใช้สื่อเยอะมีการแถลงผลการทำงาน 6 เดือน 3 เดือน ยิ่งเช้า ๆ นะออกทั้งช่อง 5 ที่นี้สนามเป้า ช่อง 7 จมูกมด ไม่รวมที่บางทีผบทบ..ก็ออกสัมภาษณ์รายการข่าวเองบ้าง โฆษกบ้าง ได้ฟังบ่อย" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"ใช้เยอะ เพราะข่าวเยอะมากช่วงนั้น ตั้งเปิด ทั้งโต้กับไปกันมา ทางนี้ก็เข้าถึงคนได้เยอะเพราะคุมสื่อเยอะแย" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

"ก็ตำหนิ ไปว่าอะไรกันไม่ได้ กองทัพสื่อเพียบไปหมด มีสิทธิใช้ เพราะคลื่นทหารก็ต้องสนองผู้บังคับบัญชา สื่ออื่นก็ปกติ สำนักข่าวต่างประเทศขอสัมภาษณ์ผ่านเราก็มีเยอะนะ บางที่ ผบ.ก็รับบางทีก็ให้สัมภาษณ์ บางทีก็ไม่ให้" (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ,สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2551)

"คือ พล.อ.สนธิ พยายามทำหน้าที่ทุกอย่างในการให้สัมภาษณ์ซีเอ็นเอ็น โฆษกคมช. ออกมารายวัน แกนนำคมช.รายวันมากกว่าการตอบโต้ด้วยการวางแผน อาจเป็นไปได้ว่าทหารคมช. ยังเป็นยุคเก่า แต่ทักษิณเป็นอัศวินคลื่นลูกที่ 3 มองไกลมองยาวแต่คมช.แบบวันต่อวัน เขาเลยกลับมาได้" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

4.5 แนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จำนวน 4 ฉบับ จำนวน 16 คน พบว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีแนวทางในการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองตลอดช่วง 1 ปี หลังการรัฐประหาร ดังนี้

การปิดกั้นการทำข่าว

1. กฎหมายสื่อมวลชน กฎอัยการศึกประกาศคปค. และรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2550

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ พบว่า วิธีการปิดกั้นการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองด้วย กฎหมายสื่อมวลชน กฎหมายความมั่นคงต่าง ๆ แม้จะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้ง 3 เหตุการณ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 แต่ผู้สื่อข่าวทุกคนยอมรับว่า ต้องปรับแนวทางการทำข่าวเพื่อให้สอดรับกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยการทำข่าวอย่างระมัดระวังและใช้วิจารณญาณ จรรยาบรรณวิชาชีพในการคัดกรอง กำหนดประเด็นข่าวที่มีคุณค่าข่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณชน สะท้อนถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นแนวทางการทำข่าวในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งนี้ที่ดีที่สุด

"มองไม่เป็นอุปสรรคมากนักหรอก คมช.ไม่ได้โหดเหี้ยม เพราะมีความยืดหยุ่นสูงและไม่ใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดแต่วิชาชีพสื่อต้องยึดถือเราก็ต้องมีวิธีการหลีกเลี่ยง เพื่อให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์,สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"เราไม่เคยคิดว่าจะมีข้อจำกัดอะไร ใช้กฎหมายอะไรบ้าง คือว่า ชินกับการทำข่าวทหาร ที่เราจะมีวิธีการหลบเลี่ยงไม่ให้เกิดปัญหาอยู่แล้ว เซ็นเซอร์บ้าง ตรวจสอบก่อนพิมพ์เป็นประจำอยู่แล้ว" (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2551)

"ก็ระวังอยู่แล้ว เรายิ่งต้องระวังมากยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือขัดแย้งเรื่องข้อกฎหมาย เพราะโรงพิมพ์ก็ไม่ต้องการมีปัญหากับคณะรัฐประหารอยู่แล้ว" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

การแทรกแซงการทำข่าว

1) การตรวจสอบข่าวตัวเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์พบว่า การแนวทางการทำข่าวในภาวะที่ถูกแทรกแซงการทำข่าว ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะใช้วิจารณญาณ จรรยาบรรณวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลักในการทำข่าว โดยเมื่อผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้ข้อมูล ข่าวสาร ที่

ล่อแหลม หมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพด้วยการกล่าวอ้าง จาบจ้วง เชื่อมโยงถึงประธานองคมนตรีหรือสถาบันมหากษัตริย์ ข้อมูลชั้นความลับของรัฐบาล กองทัพ และความมั่นคงของชาติ รวมถึงข้อมูลที่ได้มาโดยปราศจากแหล่งข่าวยืนยัน ไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะใช้วิจารณญาณไตร่ตรองว่าจะรายงานข่าวนั้นอย่างไร

โดยคำกล่าวอ้างเรื่อง ความมั่นคง ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ต้องตัดสินใจตรวจสอบข่าวของตัวเองเป็นหลักด้วยวิธีการ การปรับถ้อยคำ ที่เหมาะสมหรือในบางประเด็นอาจไม่ส่งไปยังกองบรรณาธิการ บางประเด็นจะส่งกลับไปยังกองบรรณาธิการให้เป็นผู้ตรวจสอบข่าวนั้นๆ เอง เช่น กลุ่มผู้ชุมนุมพีทีวีและนปก.แสดงละครการเมืองล้อเลียนรัฐบาล คมช. กลุ่มพรรคการเมืองและผู้สนับสนุน ซึ่งผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ส่งข่าวที่จะส่งผลกระทบกับความมั่นคง หรือขัดขืนกับฝ่ายผู้มีอำนาจ

"จะมีเตือนอยู่นิดหน่อยที่แหล่งข่าวพูดด่าคมช.เอ่ยถึงองคมนตรี หรือเข้าข่ายหมิ่นประมาทกองทัพและกระทบสถาบันได้ เขาก็ปกป้องส่วนนั้น เมื่อถึงกระบวนการข้างใน องค์กรว่าจะคัด เกาให้เบาบางลงหรืออาจตัดท่อนนั้นทิ้งไป แต่เราต้องส่งตามจริง เราก็ทำตามขอบเขตหน้าที่" (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

"ธรรมดาข่าวที่มีเนื้อหา ประเด็นที่กระทบสถาบัน ความมั่นคง ความแตกแยกในสังคม เราก็ต้องเซ็นเซอร์ตัวเอง ไม่ต้องให้ใครมาเซ็นเซอร์ให้ แต่บางที่จะต้องเสนอก็ต้องเสนอ เช่น เบื้องหน้าเบื้องหลังการรัฐประหาร" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"จะเสนอข่าวป๋าก็เสนอ ต้องเสนอตามข้อเท็จจริง เราต้องรายงานเข้าไป ตามหน้าที่ แหล่งข่าวแจ้งว่า เราก็ต้องรายงานให้เขารู้ ส่วนเอาไม่เอาเป็นเรื่องของเขาเพียงแต่ต้องระมัดระวังอย่างพาดพิง หมิ่นสถาบัน เหมือนผู้สื่อข่าวก็รู้ เหมือนเซ็นเซอร์ตัวเองไม่ซักถาม ไม่ใช้คำดุดันตรงๆ เพราะถ้าเสนอข่าวพาดพิงตัวเองก็จะโดน บ.ก.จะเลี่ยงๆ คือ ใช้คำที่เบาลงแต่ไม่บิดเบือน เลี่ยงๆ ถ้าเป็นแหล่งข่าว รายงานเข้าไป ไม่มีหลักฐานเป็นเทปบันทึกเสียง เขาก็จะตัดทิ้ง" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์,สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"เอะอะ อะไรก็อ้างถึงสถาบัน มันก็อย่างนี้ทุกยุคตั้งแต่สมัยไหนๆ มาแล้ว นักข่าวส่วนใหญ่ไม่แตะต้อง ก้าวก่ายอยู่แล้ว ก็เป็นข้ออ้างตลอด ดีนักข่าวก็ไม่ไปเอ่ย ไปขยาย เพราะรู้ว่าไม่เหมาะไม่ควร" (ยุวดี ธัญญศิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์,สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

"สัญชาตญาณสื่อสายข่าวด้านความมั่นคง หรือสื่อสายทหาร เวลาเขียนข่าวก็จะไม่อยากให้กระทบกับความมั่นคง ประเทศชาติ อันไหนก็เป็นข้อเท็จจริง ปิดบังไม่ได้ เราก็เปิดเผย เราก็ต้องดูผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ไม่ใช่เขียนข่าวทุกเรื่องแล้วทำให้ประเทศชาติเสียหาย ก็ไม่ถูกต้อง" (ศุภฤกษ์ ธวิไชยฤทธิ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ,สัมภาษณ์ 23 ตุลาคม 2551)

"แต่ก่อนสถานการณ์ไม่วิกฤติขนาดนี้ ข่าวไม่เยอะแยะอย่างนี้ ต้องเช็คข่าวมากที่สุดเท่าที่ทำมา ผมต้องตรวจสอบ 2-3 ขั้นเป็นกระบวนการกลั่นกรองอย่างรอบคอบ ให้ได้ความจริงที่สุด นี้คือการเมือง ฉะนั้น สิ่งที่ต้องทำคือตรวจสอบ ไม่ใช่ว่าจะถูกหมดแต่ต้องตรวจสอบอย่างดีที่สุด" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

1) การใช้สื่อ

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ พบว่า แนวทางในการทำข่าวในภาวะที่คู่ขัดแย้งทางการเมืองต่างใช้สื่อเป็นเครื่องมือเพื่อแย่งชิงพื้นที่สื่อ แย่งชิงประชาชนและสร้างความชอบธรรมแก่ฝ่ายตน ด้วยการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์เป็นช่องทางหลัก ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องปรับการทำงานในการเปิดรับข้อมูล ข่าวสารและเข้าถึงสื่อต่างๆ ให้มากที่สุดและมากกว่าในช่วงสถานการณ์ปกติ ทั้งนี้ เพื่อติดตามความคืบหน้าของประเด็นข่าวสารการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่าง รอบด้าน รอบคอบและแข่งขันด้านความเร็วในการเสนอข่าวกับผู้สื่อข่าวประเภทอื่นได้ โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์ เว็บไซด์ ข่าวข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) เป็นอุปกรณ์ที่เอื้อให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทำงานได้รวดเร็ว จากการเลือกดูข่าวทางเว็บข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ การส่งข่าวทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) เพราะสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหลังการรัฐประหาร คู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่ายต่างใช้สื่อเพื่อการสื่อสารที่หลากหลายรวดเร็วและต้องคอยตรวจสอบข่าวต่อเนื่องตลอดเวลา

"ถ้าผมรู้ ผมจะคุยกับเพื่อน ถ้าตรงกันและเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงก็จะส่งข่าวเลย เราต้องตรวจสอบก่อน ตอนที่รู้ว่าไทยรักไทยเตรียมทำทีวี ผมก็สืบ เดินเข้าไปหาเจอด้วยตัวเอง ไปเจอวันเสาร์ วันอาทิตย์ผมก็ส่งข่าวยาวเลย เพราะเป็นสื่อนึงที่น่าจะเป็นมือ เป็นแขนให้คุณทักษิณ นอกจากนี้ ยังมีหนังสือพิมพ์ประชาทรรศน์ ก็ชัดเจนสิ่งที่ทำคือสื่อเฉพาะกิจเพื่อใช้ในการต่อสู้ รวมทั้งวิทยุชุมชน พันธมิตรเองก็ใช้ ที่ต่างฝ่ายต่างใช้ต่างกัน แต่มีการวางแผนเหมือนกัน การวางยุทธศาสตร์ทำให้ประชาชนไม่มีสิทธิอ่านออกเลยว่าเขากำลังทำอะไรต่อไป เขามองไปไกลเชี่ยวชาญมาก" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

1) การใช้กลไกอำนาจรัฐ

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์พบว่า กลไกอำนาจรัฐที่ถูกใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ส่งผลกระทบให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องรายงานข่าวตามวาระข่าวที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.กำหนดในฐานะแหล่งข่าว เช่น ทั้งกิจกรรมเสวนาประชาธิปไตย งานมหกรรมปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปสื่อขับเคลื่อนประชาธิปไตย การประชันวิสัยทัศน์ การจัดทำหนังสือสรุปเนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 และเปรียบเทียบกับฉบับปีพ.ศ.2540 แจกจ่ายกับประชาชนทั่วประเทศ ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องปรับเพิ่มในการหาข่าวจากคู่ขัดแย้งทางการเมืองเพื่อสร้างความสมดุล รอบด้านและไม่โน้มเอียงให้พื้นที่ข่าวแก่ฝ่ายผู้มีอำนาจมากเกินไปจนกลายเป็นกระบอกเสียงให้กับฝ่ายผู้มีอำนาจแทนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแทนการทำหน้าที่ตรวจสอบความไม่ชอบมาพากล หรือความไม่โปร่งใสบางประการของแหล่งข่าวตามบทบาทหนึ่งของสื่อหนังสือพิมพ์

อย่างไรก็ตาม การใช้กลไกอำนาจรัฐ ที่มุ่งเน้นไปที่การประชาสัมพันธ์ผลงานรัฐบาลและสร้างความเข้าใจกับประชาชน มีผลทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องค้นหาประเด็นข่าวที่น่าสนใจกว่าวาระข่าวสารที่รัฐมนตรี คมช.มุ่งเน้นประชาสัมพันธ์ผลงาน

"ข่าวรัฐบาลไม่ค่อยมีอะไรน่าสนใจ ไม่คืบหน้า มีแต่ไล่ตามแก้ข่าวหลังพ.ต.ท.ทักษิณกล่าวหา ทำให้ต้องหาประเด็นมานำเสนอเป็นข่าวตลอด ทั้งๆ ที่มีโอกาส ไม่ยอมให้ข่าวที่มีประเด็น" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน,สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ใช้เยอะ เช้ามาก็เข้ารายการวิทยุคลื่นโน้น คลื่นนี้ ทำให้ต้องคอยดักสัมภาษณ์ วิงวอน" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

2) สัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ พบว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กับแหล่งข่าวถือเป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่ส่งผลต่อการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในการด้านบวกและด้านลบ

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้ทัศนะด้วยว่า แนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่มีระดับของสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไม่มากนักหรือไม่รู้จักกันมาก่อนเกิดการรัฐประหาร จะทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องใช้เวลาทำความรู้จักและสร้างสัมพันธภาพกับแหล่งข่าวใหม่

ส่วนผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และแหล่งข่าวที่มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ทำให้การทำข่าว ทั้ง 3 สถานการณ์ที่นำมาเป็นกรณีศึกษา ต่างไม่เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ยุ่งยากในการตาม

หาแหล่งข่าว แหล่งข้อมูล ทำข่าวหรือการเจาะประเด็นข่าวลึก รวมทั้ง สามารถแลกเปลี่ยนความเห็น ข้อมูล ข่าวสารระหว่างกันผ่านโทรศัพท์มือถือได้ในไม่ช้าเมื่อเกิดสถานการณ์คับขัน ฉุกเฉิน โดยไม่จำเป็นต้องรอคอยซักถามในภายหลัง ซึ่งช่วยให้ข่าวสารรวดเร็ว แม่นยำและความถูกต้อง แต่ต้องใช้วิจารณญาณในการคัดกรองข่าว ที่แหล่งข่าวอาจให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับฝ่ายตนเองเพียงฝ่ายเดียว อาจตกเป็นเครื่องมือของคู่ขัดแย้งทางการเมืองได้อย่างง่ายดาย

จากการศึกษาวิจัยยังพบว่า ประสบการณ์การทำข่าวเหตุการณ์การรัฐประหาร ข่าวการเมือง ข่าวสายทหาร คือแนวทางสำคัญในการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำข่าวสายทหาร สายการเมือง และไม่เคยผ่านการทำข่าวการรัฐประหารมาก่อน เนื่องจากว่าประสบการณ์การทำข่าวสายทหาร ผ่านการทำข่าวการรัฐประหารจะทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เข้าใจในระเบียบเงื่อนไขการทำข่าวในสถานการณ์ไม่ปกติ มีความขัดแย้งและร่วมกับทหารที่ยึดมั่นเรื่องความมั่นคงของชาติ ความถูกต้อง แม่นยำสิ่งสำคัญที่สุดเช่นเดียวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายการเมืองที่ผ่านการทำข่าวในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เต็มไปด้วยการกลยุทธ์ การใช้สื่อ การสื่อสารเพื่อแย่งชิงพื้นที่ข่าว อำนาจ ผลประโยชน์ทางการเมืองที่มีนัยยะทางการเมืองของแหล่งข่าวแฝงมาด้วย ทำให้การทำข่าวต้องตรวจเช็คประเด็นข่าวนั้นๆ ด้วยความรอบคอบและรู้เท่าทันแหล่งข่าว ดังนั้น การทำข่าวสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ที่ยังไม่มีทิศทางที่แน่นแน จึงไร้ปัญหาสำหรับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์

ดังนั้น แนวทางการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องใช้ประสบการณ์ ทักษะและความชำนาญ ความเป็นนักวิชาชีพในการทำข่าวเป็นแนวทางการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองได้ง่ายกว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีประสบการณ์การทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองมาก่อนหรือไม่ใช้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สายทหารหรือสายการเมือง

"ก่อนการรัฐประหารค่อนข้างสนิทสนม เมื่อขึ้นมาในภาวะที่สังคมยอมรับการรัฐประหารประกอบกับพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน เปิดตัวเอง เปิดกว้างเรื่องสื่อ โทรศัพท์ วันละกี่รอบท่านจะคุยด้วยตลอด ผู้สื่อข่าวมีอะไรถามได้เลย โทรถาม เจอตัว ง่ายกว่าอดีต เลยทำให้การทำข่าวการรัฐประหารจึงเปิดกว้างกว่าการรัฐประหารหลายครั้งที่ผ่านมา ที่เจอคณะรัฐประหารยาก" (วาสนา นาน่วม, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"ผมสร้างแหล่งข่าวมาตลอด 5 ปี ทำให้ไม่เกิดปัญหาไม่ยากในการทำงาน ทำงานได้ปกติ ฝั่งคมช.ผมคิดว่าเป็นปกติเพราะเข้ามาใหม่ เมื่อเปลี่ยนรัฐบาล เปลี่ยนผู้บริหาร เปลี่ยนตัวนักการเมือง รัฐมนตรี ก็ต้องสร้างแหล่งข่าวใหม่ ซึ่งเห็นว่ากระบวนการปกติของการเปลี่ยน

ผู้บริหาร แต่ข้าราชการประจำเป็นคนเดิม คือ ทำให้เข้าสู่ระบบได้ง่าย" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ในแง่ของตัวเอง เนื่องจากการให้ข้าราชการประจำมาเป็นรัฐมนตรี กลับเป็นประโยชน์กับพี่ เพราะข้าราชการประจำเก่านั้น เคยมีปฏิสัมพันธ์ในสมัยที่เขาดำรงตำแหน่งในชีวิตราชการ กลายเป็นคนโชคดี แต่บางคนเขาอาจจะรู้สึกว่ายากลำบาก ที่ข้าราชการประจำ ค่อนข้างปิดตัวเอง ไม่กล้าให้ข้อมูล แต่ตัวผู้ตอบมีส่วนมารู้จักกับแหล่งข่าวมาก่อน เลยคลายความอึดอัดได้มากทีเดียว (วันทนา ดุษฎีชีวะ, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2551)

3) กลยุทธ์การสร้างวาระข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์พบว่า การสร้างวาระข่าวสารของคู่ขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องใช้วิจารณญาณ จรรยาบรรณ วิชาชีพ คัดกรอง ตรวจสอบและกำหนดประเด็นข่าว เพื่อการเสนออย่างรอบคอบ

เนื่องจากการสร้างวาระข่าวสารของแหล่งข่าวทั้งสองฝ่าย ต่างเป็นการสร้างประเด็นข่าวที่ทำให้ประชาชนต่างเห็นคล้อยตามไปกับการโน้มน้าว ชักจูงใจ เพื่อหวังให้ประชาชนสนับสนุนฝ่ายตนเองมากกว่าเชื่อการสื่อสารของคู่ขัดแย้งทางการเมืองในขณะนั้น ทั้งการสร้างวาระข่าวสารเชิงบวกกับฝ่ายตน อาทิ มหาวิทยาลัยทากุโชกุ ประเทศญี่ปุ่นมอบตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สอนหนังสือให้กับนักศึกษาทุกระดับในมหาวิทยาลัย ในวิชาอุตสาหกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและธุรกิจ หรือการสร้างข่าวเชิงลบจากฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. อาทิ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ โดยอัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดียึดทรัพย์ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี มูลค่ากว่า 76,000 ล้านบาท ในคดีใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง รัฐบาลพร้อมจัดการเลือกตั้งในช่วงปลายปีพ.ศ. 2550 ก่อนมีการออกเสียงประชามติรับไม่รับร่างรัฐธรรมนูญพ.ศ.2550 การสร้างวาระข่าวสารสื่อข่าวแต่ละประเด็นของคู่ขัดแย้งทางการเมือง ยังส่งผลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องคอยตรวจสอบข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ไหลเวียนในสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งวัน เพื่อต่อประเด็นข่าวเพิ่มเติมจากการกำหนดประเด็นของคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายและต่างฝ่ายต่างมีการนำไปเผยแพร่ต่อในสื่อที่สนับสนุนฝ่ายตนเอง ทั้งหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันหรือหนังสือพิมพ์ประชาทรรศน์

"คมช.สู้ทักษิณไม่ได้ในเชิงข่าวสาร คนสนใจทักษิณ ทำอะไร คิดอะไรอยู่ หนังสือพิมพ์ให้เนื้อที่ข่าวกับทักษิณเยอะ หน้าที่สื่อ คือ ตอบสนองผู้อ่าน.เราจะเสนอข่าวก็ไม่ยาก เพราะข่าวเยอะข้อมูลเยอะ ขณะที่ฝ่ายคมช.ก็มีรายการของ ทบ.ตั้งแต่เช้า กลางวัน เย็น มีพูดเรื่องภารกิจ คมช.สร้าง แต่รูปแบบการผลิต ไม่น่าฟัง ติดรูปแบบเดิม บอกให้พัฒนาบ้างก็ไม่ดีขึ้น เว็บ

ไซด์ก็ไม่ทักการณ์เลย มีแต่ข่าวประชาสัมพันธ์ ก็ธรรมดาไม่ปรับอะไรมากเลย" (วาสนา นาน่วม. ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2551)

"ข่าวมีมากกว่าแต่ก่อนเยอะ เราก็ต้องเก่งในการมองให้รอบ ๆ ด้าน มองไปข้างหน้าเพื่อรู้ทัน ดักหลังก็เพื่อตรวจสอบ สมัยก่อนข่าวน้อย ไม่เยอะอย่างนี้ เราก็ต้องพัฒนาตัวเองให้ทันยุคสมัยเด็กใหม่มารู้แต่เทคโนโลยีแต่ แต่แนะ แต่ชี้นำอะไรไม่ได้เพราะไม่มีประสบการณ์ ไม่มีภูมิหลัง" (ยุวดี ธัญญศิริ,ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

"คุณทักษิณอาจคิดว่า คนไทยจะเคลิ้มไปกับการรัฐประหาร ก็จะกระตุ้นเตือนว่า ยังมีคุณทักษิณและยังสู้อยู่ ไม่ยอมจำนนต่ออำนาจรัฐประหาร เขาจึงใช้สื่อทุกวิถีทาง อย่างมีกลยุทธ์ มีการวางแผนในการต่อสู้ที่หนักกว่าก่อนการรัฐประหารซึ่งเป็นยุทธวิธีเรียกมวลชนของคุณทักษิณ ชินวัตร สามารถสื่อสารกับสื่อต่างประเทศและสื่อสารกับคนไทยในประเทศที่เป็นกลุ่มคนรักทักษิณในประเทศไทยได้" (สุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

4) อิทธิพลทางการเมือง ธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์

ปัจจัยเรื่องอิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลายคนต้องติดตามความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งความเคลื่อนไหวและการดำเนินการต่างของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.อย่างต่อเนื่องจากประเด็นข่าว ความขัดแย้ง ที่ชี้วัดทิศทางทางการเมืองภายในประเทศและนานาประเทศต่างให้ความสนใจติดตามข่าวความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด โดยประเด็นดังกล่าวนี้ ยังมีผลต่อธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์สื่อหนังสือพิมพ์ที่ยังพึ่งพารายได้ทางการตลาดจากค่าโฆษณาและรายได้จากการจำหน่าย ดังนั้น แนวทางการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองจึงเป็นประเด็นข่าวที่โดดเด่นผู้สื่อข่าวต้องติดตามนำเสนออย่างใกล้ชิด

ขณะที่อิทธิพลทางการเมืองอีกด้านหนึ่งได้กลายเป็นปัจจัยต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ต้องตรวจสอบการเสนอข่าว เซ็นเซอร์ข่าวในบางประเด็น เนื่องจากไม่ต้องการให้การรายงานข่าวขัดแย้งหรือมีปัญหากับผู้มีอำนาจทางการเมืองในปัจจุบัน คือ คมช.และรัฐบาล หากเสนอข่าวความขัดแย้งทางการเมืองไม่ตรงตามที่ต้องการ และเพื่อความอยู่รอดในสถานการณ์ที่คมช.และรัฐบาลคือฝ่ายบริหารประเทศ

"ต้องถือว่าเป็นความได้เปรียบไป เพราะเป็นนายกมานาน ลูกพรรคมาก ไม่รายงานไม่ได้เพราะทำหน้าที่โต้แทน พูดแทน แสดงออกแทน ไม่มีใครเราก็ต้องเสนอเขา" (อุบล ชาญปรีชาสมุทร, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2551)

"ธง โรงพิมพ์ไม่มีหรอก ไม่เกี่ยวกัน ทำงานอย่างเราดูประเด็น ดูใครพูด มีบทบาทหน้าที่ที่อยู่ในฐานะที่ให้ข่าวได้ประมาณไหน บางที่ตัวเคลื่อนไหวก็ไม่ค่อยปล่อยข่าว แต่เราก็ต้องหา ดูได้จากพวกนี้แหละ แอบย่อง แอบไปหา" (นายสุเมศ ทองพันธ์, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2551)

"ทิ้งไม่ได้เผื่อมีอะไรใหม่ เขากำลังต่อสู้ เขายังไม่ยอมจำนนท์กับรัฐประหารง่าย ๆ นะ รัฐประหารยิ่งเพิ่มค่าให้สื่อต้องตามข่าว ไปกันใหญ่ สมัยก่อนต้องรอให้รัฐประหารเงียบๆ ไปก่อน ค่อยโผล่มาใหม่" (ยุวดี ธัญญศิริ, ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, สัมภาษณ์ 9 กรกฎาคม 2551)

DPU

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ กรณี ความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)ที่ศึกษาการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ของแหล่งข่าว ผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในช่วง 1 ปี หลังการรัฐประหาร(วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549-19กันยายน พ.ศ.2550) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ชิงลึก(In–depth interview)จากแหล่งข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ผลสรุปการวิจัย

5.1 การใช้พื้นที่ของแหล่งข่าว การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้วิธีการปิดกั้นและวิธีการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อใช้พื้นที่ทางสื่อหนังสือพิมพ์

1) การปิดกั้นการทำข่าว

รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้กฎหมายความมั่นคง กฎหมายสื่อมวลชน จำนวน 6 ฉบับ เป็นกรอบควบคุมการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย

(1) พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2484

(2) กฎหมายด้านความมั่นคง คือ พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.2457

(3) คำสั่งคปค.ฉบับ 5 ที่มอบอำนาจให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคุม สกัดกั้นการเผยแพร่เว็บไซต์ที่อาจเป็นอันตรายต่อประเทศ

(4) ประกาศคปค.ฉบับ 10 ขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เซ็นเซอร์ตรวจสอบข่าวตัวเอง รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวฉบับปีพ.ศ.2549

(5) พ.ร.บ. การควบคุมการใช้คอมพิวเตอร์พ.ศ.2550

2) การแทรกแซงการทำข่าว

รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งอย่างมีเป้าหมายให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวตามที่ผู้มีอำนาจต้องการ 5 วิธี ประกอบด้วย

(1) การใช้กลไกอำนาจรัฐ

การใช้กลไกอำนาจรัฐ ประกอบด้วย อำนาจการควบคุม สั่งการ บุคคลากร หน่วยงานรัฐและสื่อมวลชน ตั้งแต่ระดับ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี ประธานคมช.ข้าราชการประจำเจ้าหน้าที่และสื่อมวลชนทั้งวิทยุโทรทัศน์วิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤตและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือและสื่อกลางในการเผยแพร่ กระจายข่าวไปยังประชาชน โดยผ่านกระบวนการการให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ การแถลงข่าวกับผู้สื่อข่าวประจำทำเนียบรัฐบาลทุกเดือน รายการนายกพบสื่อทำเนียบรัฐบาล รายการสายตรงทำเนียบทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

(2) การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตรวจสอบตัวเอง

การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เสนอข่าวอย่างสร้างสรรค์ ระมัดระวังในการตั้งประเด็นข่าว การใช้ถ้อยคำภาษาที่สุภาพและเสนอข่าวที่มีเนื้อหาที่ไม่กระทบความมั่นคงหรือนำไปสู่การต่อต้านการรัฐประหารจากฝ่ายผู้ถูกรัฐประหารผู้สูญเสียอำนาจ ทั้งด้วยการเชิญผู้บริหารบรรณาธิการองค์กรสื่อมวลชนต่าง ๆ เข้าพบที่สโมสรกองทัพบกเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2550 การเชิญบรรณาธิการ คอลัมนิตส์เข้ารับประทานอาหารที่บ้านพิษณุโลก (26 เมษายน พ.ศ.2550) และการขอร้องกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วยตัวเองในระหว่างการสัมภาษณ์หลายครั้ง

(3) การใช้สื่อมวลชนไทยและสื่อต่างประเทศ

การใช้สื่อต่างประเทศเป็นเครื่องมือแทรกแซงการทำข่าว ในกรณีที่ต้องการสร้างความเข้าใจกับสังคมระดับโลก เนื่องจากการใช้สื่อมวลชนกระแสหลักภายในประเทศยังไม่เพียงพอต่อการสร้างความเข้ากับสังคมที่รับรู้ข่าวความขัดแย้งทางการเมืองของไทยกว้างไกลออกสู่สังคมโลก แทรกแซงการทำข่าวผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ โดยมุ่งหวังให้มีการนำข้อมูล ข่าวสารที่เผยแพร่ผ่านสื่อต่างประเทศถูกนำมาตีพิมพ์เผยแพร่ในประเทศอีกระลอกหนึ่ง การใช้สื่อต่างประเทศส่วนใหญ่จะเป็นการตอบโต้ ลดความน่าเชื่อถือข่าวสารที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เผยแพร่ออกสู่สังคมโลกผ่านสื่อต่างประเทศ เช่น ประธานคมช.ให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์ CNN ชี้แจงสาเหตุการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2549

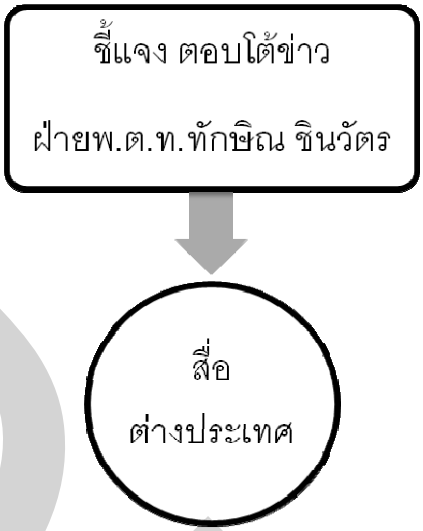

ภาพที่ 5.1 แสดงการใช้สื่อต่างประเทศของฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

(4) การสร้างวาระข่าวสาร

การสร้างวาระข่าวสารของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ในฐานะเป็นแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลสำคัญของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ มุ่งสร้างวาระข่าวสารให้ประชาชนทราบถึงเหตุผลในการทำรัฐประหาร พยายามใช้หลักจิตวิทยาและงานมวลชนที่เป็นภารกิจหนึ่งของทหารมาประยุกต์ใช้เพื่อโน้มน้าว ปลูกฝัง กระตุ้นจิตสำนึก ความรักชาติ มาผสมผสานกับตอบโต้ประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนสนับสนุนแนวทางของฝ่ายตัวเอง

(5) การใช้สัมพันธภาพกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.หลังรัฐประหารเป็นความที่จะพยายามเปิดกว้างให้เกิดการเข้าถึงกันของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ประจำสายทหาร บรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์ ผู้บริหารองค์กร เพื่อนำไปสู่การให้ความร่วมมือและประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจในการขจัดปัญหาวิกฤตการเมืองในช่วง 1 ปีหลังการรัฐประหาร

โดยการสร้างและใช้สัมพันธภาพที่ดี ผู้นำรัฐประหารจะเลือกการให้ความสนิทสนมเปิดกว้างให้เกิดการเข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลด้วยการให้สัมภาษณ์บ่อยครั้งและเข้าถึงง่ายกว่าผู้นำรัฐประหารในอดีต เพื่อประโยชน์ต่อการควบคุมข่าวสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลและทราบถึงแนวคิด มุมมองและทิศทางการกำหนดประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการรับโทรศัพท์มือถือด้วยตัวเอง การร่วมรับประทานอาหาร แข่งขันกีฬากับผู้สื่อข่าวสายทหาร เพื่อนำไปสู่ความไว้วางใจสัมพันธภาพที่ดียิ่งขึ้นและความร่วมมือในการลดปริมาณการเสนอข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและเพิ่มการเสนอข่าวที่ฝ่ายตนเองต้องการ

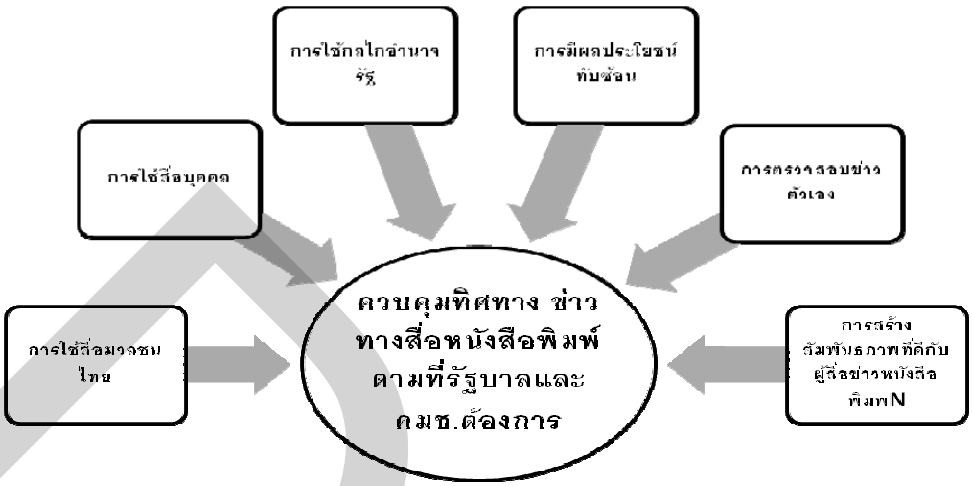

ภาพที่ 5.2 การแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ส่งผลให้พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและไม่มีอำนาจรัฐและอำนาจทางการเมืองใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้ จึงใช้เพียงวิธีการการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งด้วยวิธีการเลือกใช้สื่อ ที่เข้าถึงและมีประสิทธิภาพในการสื่อสารอย่างมีเป้าหมาย ต่อสู้ทางการเมือง

1. การแทรกแซงการทำข่าว

1) การใช้สื่อมวลชนต่างประเทศและเว็บไซด์

ในช่วงระยะเวลา 1 ปีหลังการรัฐประหาร ที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต้องอยู่ต่างประเทศไม่สามารถเข้าถึงสังคมไทยและผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เลือกใช้สื่อมวลชนต่างประเทศ ทั้งสำนักข่าว นิตยสาร สื่อท้องถิ่นหลายแห่งและเว็บไซด์ เป็นเครื่องมือแพร่กระจายข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆ สู่สังคมระดับโลก อาทิ www.reporter.co.th TrueThaksin.com และ www.Hi-Thaksin นิตยสาร TIME Asia Edition นสพ.อาซาฮี ของญี่ปุ่น นสพ.ดิ เอเซียนวอล์ทสตรีทเจอร์นัล สถานีโทรทัศน์อัลญะซีเราะห์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ CNN สถานวิทยุเอบีซีของออสเตรเลีย ฯลฯ ในรูปแบบการสัมภาษณ์พิเศษ บทความ รายงานข่าวประจำวัน เนื่องจากเป็นช่องทางการสื่อสารที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้าถึงง่ายและไม่ถูกปิดกั้นจากรัฐบาลและคมช. โดยเฉพาะประเทศยังไม่มีกฎหมายควบคุมการสื่อสารด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์และประสิทธิภาพการสื่อสาร มุ่งให้เกิดอิทธิพลทำลายความน่าเชื่อถือผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหาร เกิดเป็นอิทธิพลต่อการเสนอข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์อีกทอดหนึ่ง

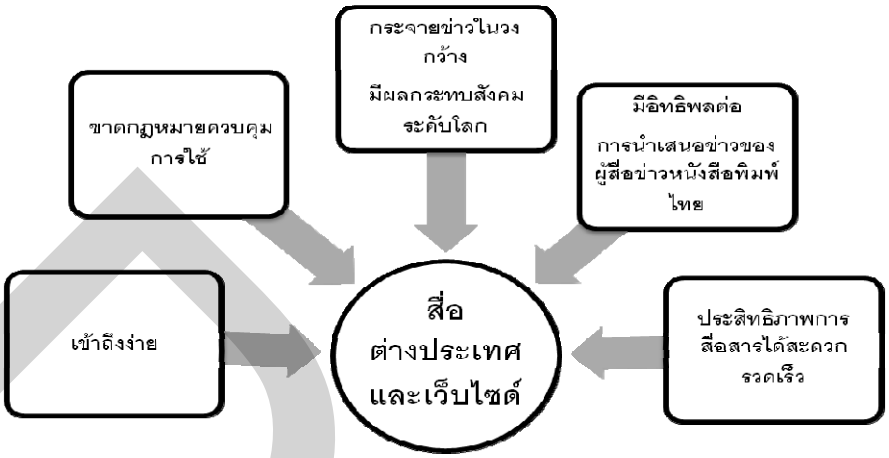

ภาพที่ 5.3 วิธีการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

2) การใช้สื่อมวลชนในประเทศ ประกอบด้วยสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เพื่อการเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ให้แพร่กระจายในสังคมไทยตลอด 1 ปีหลังการรัฐประหาร ที่มีต้นตอมาจากสื่อ 3 ช่องทาง ประกอบ

(ก) การสื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร การสื่อสารโดยตัวแทนผ่านสื่อ การสื่อสารผ่านสื่อต่างประเทศ เว็บไซต์ ให้เกิดการเผยแพร่และอยู่ในความสนใจของสังคมไทยอีกระลอกหนึ่ง โดยผ่านแหล่งข่าวที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เข้าถึงภายในประเทศ ประกอบด้วย นายนพดล ปัทมะ,นายจาตุรนต์ ฉายแสงและนายจักรภพ เพ็ญแข เป็นต้น

(ข) การใช้สื่อทางเลือก ทั้งสถานีวิทยุชุมชน,สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี เผยแพร่ข่าวกิจกรรมการชุมนุมที่ท้องสนามหลวง

(ค) สื่อเฉพาะกิจ เช่น รณรงค์ประชาชนไม่ให้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 สติ๊กเกอร์ “คิดถึงทักษิณ” ใช้สีแดงเป็นสัญลักษณ์แสดงออกถึงความไม่เห็นด้วยการรัฐประหาร

3) การใช้สื่อทางเลือกและสื่อเฉพาะกิจ เป็นเครื่องมือการแทรกแซงการทำข่าว เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โน้มน้าว ชักจูงใจประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นฐานเสียงสำคัญที่ให้การสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาทิ นักการเมือง หัวคะแนนและประชาชนให้เข้าร่วมในกิจกรรม เช่น การชุมนุมขับไล่คมช.ที่สนามหลวง,รณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ รวมถึงการใช้ “เสื้อแดง”และ“สีแดง” เป็นสัญลักษณ์สนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อต้านการรัฐประหาร ชมรายการทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมพีทีวี

4) การใช้สื่อบุคคล

(ก) การสื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อ เป็นการใช้ประโยชน์จากความน่าสนใจในตัวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เองผนวกรวมกับการสร้างวาระข่าวด้วยจิตวิทยาที่ตรงกับความสนใจของประชาชน สังคมและสื่อมวลชน เช่น การเขียนจดหมายด้วยลายมือหลังการรัฐประหาร และต้องใช้ชีวิตหลังการรัฐประหาร ทั้งการระบายความในใน "คิดถึงบ้าน" "ถูกรังแก" หรือ การปรากฏตัวต่อที่สาธารณชน ทั้งห้างสรรพสินค้า การออกรอบตีกลอฟร่วมนักธุรกิจ นักการเมืองต่างประเทศ การซื้อสโมสรฟุตบอลแมนเซลเตอร์ซิตี้ ซึ่งต่างแฝงนัยยะความเคลื่อนไหวการตอบโต้ประเด็นข่าวความขัดแย้ง ต่อสู้ทางการเมืองและสร้างภาพลักษณ์ในด้านการยอมรับ ความเชื่อมั่น และ

(ข) บุคคลอื่นสื่อสารแทนผ่านสื่อ อาทิ นายนพดล ปัทมะและนักการเมืองพรรคไทยรักไทย รวมทั้ง การปราศรัย เดินขบวนขับไล่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ของกลุ่มพีทีวีและนปก. การแสดงวิสัยทัศน์ของนายจาตุรนต์ ฉายแสง รณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2550 เพื่อให้ข่าวสารฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไหลเวียนข่าวในสังคมอย่างต่อเนื่องทดแทนการที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่สามารถเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยได้

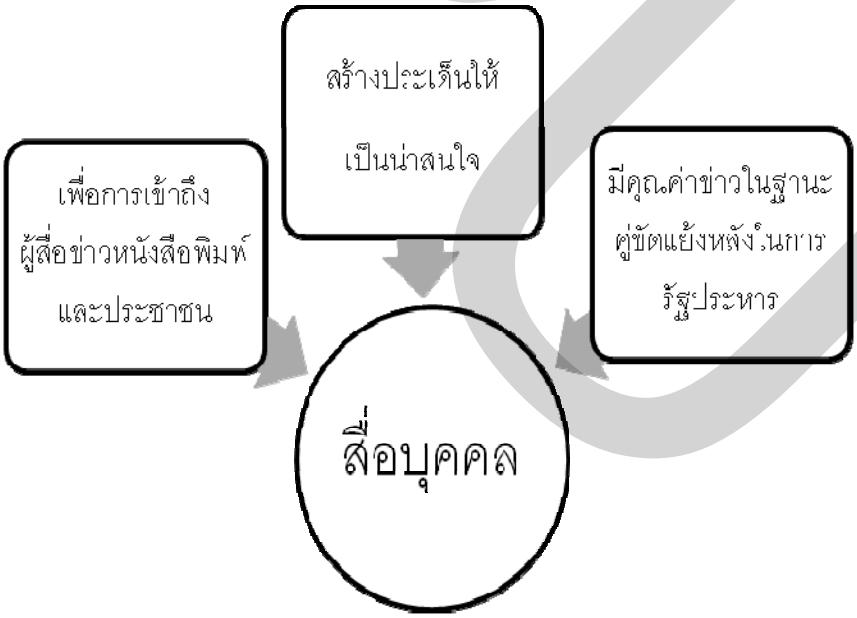

ภาพที่ 5.4 แสดงการเป้าหมายของการเลือกใช้สื่อบุคคลเพื่อการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่าย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

2. กลยุทธการแทรกแซงการทำข่าว

1) การสร้างและใช้สัมพันธภาพสื่อมวลชน

การใช้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันของผู้สื่อหนังสือพิมพ์ไทย ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายนพดล ปัทมะและนายจาตุรนต์ ฉายแสง ซึ่งเป็นต้นทุนที่สร้างขึ้นตั้งแต่เป็นรัฐบาลเมื่อปีพ.ศ.2544 มาเป็นพื้นฐานให้เกิดการเข้าถึง แลกเปลี่ยนข้อมูลหรือสัมภาษณ์ หลังการรัฐประหารได้ง่ายขึ้น ขณะที่ตลอดระยะเวลา อยู่ต่างประเทศหลังการรัฐประหารที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้สร้างสัมพันธภาพกับผู้สื่อข่าวสำนักข่าวต่างประเทศ ระดับโลก ระดับประเทศและผู้สื่อข่าวท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นได้โดยแจ้งหมายเลขโทรศัพท์มือถือ อีเมล์ของนายนพดล ปัทมะ แก่สำนักข่าวต่างประเทศทั่วโลก รวมทั้งได้หาโอกาสพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้สื่อข่าวต่างประเทศในประเทศต่างๆ ทั่วโลกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อขอหรือให้สัมภาษณ์ ทั้งในลักษณะการพึ่งพาและมีประโยชน์ต่างผลตอบแทน

2) การสร้างวาระข่าว

ฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ใช้การสร้างวาระข่าวสาร โดยอาศัยความน่าสนใจและคุณค่าข่าวในตัวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารผ่านสื่อต่างประเทศ สื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อ การสื่อสารโดยบุคคลอื่นสื่อสารผ่านสื่อมวลชนในประเทศ การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.การรณรงค์รับ/ ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นสื่อเฉพาะกิจ และวิทยุชุมชน เว็บไซด์ซึ่งเป็นสื่อทางเลือก ที่ส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นเกี่ยวกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรโดยตรง

นอกจากนี้ อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อมวลชน ที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรมีนักการเมือง ประชาชนให้การสนับสนุนและใกล้ชิดกับนักธุรกิจกลุ่มทุน รวมทั้งยังมีบทบาทต่อทิศทางการเมืองไทย ทำให้การกำหนดวาระข่าวสารของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในช่วง 1 ปีหลังการรัฐประหารได้รับความสนใจจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง

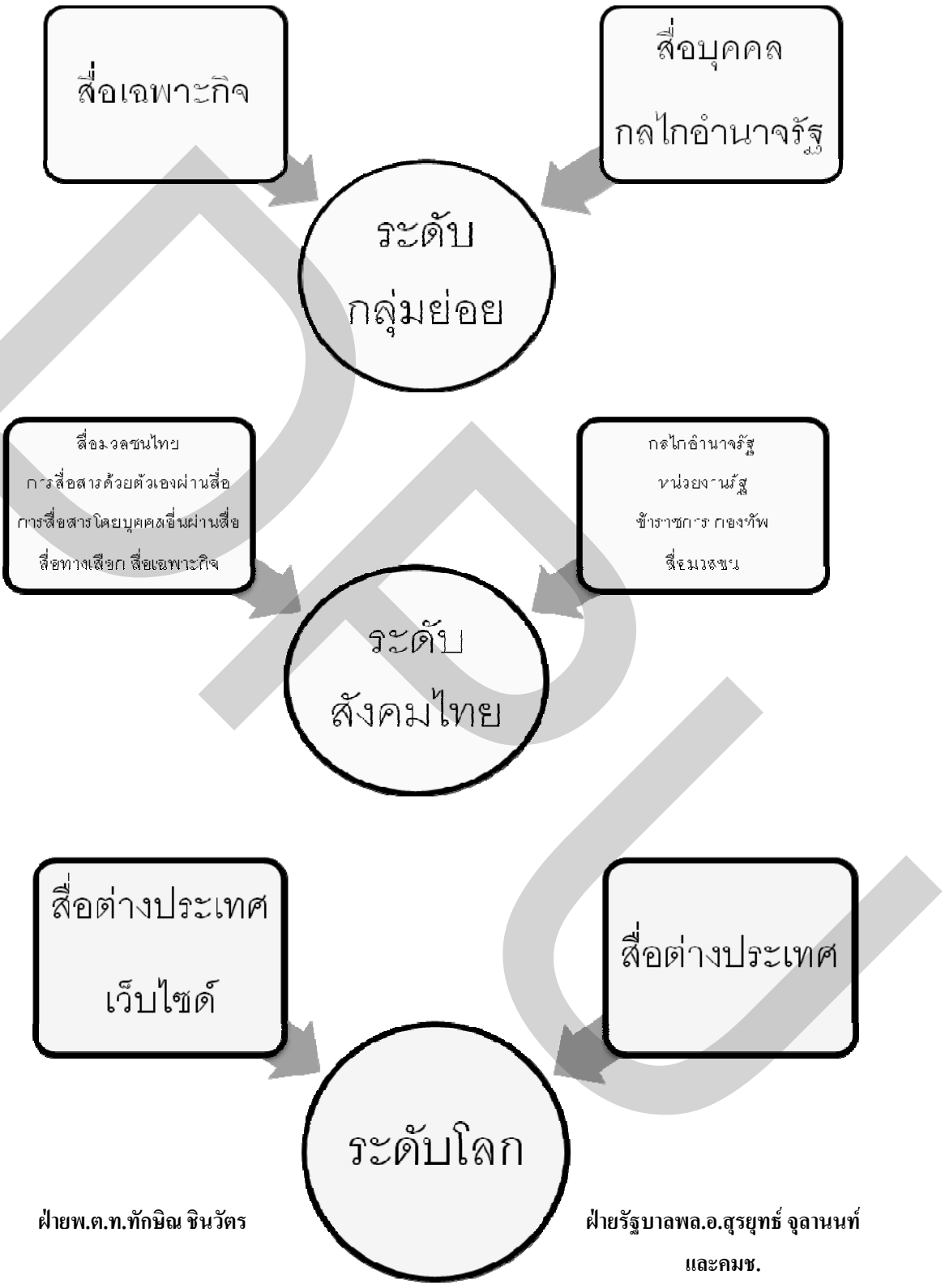

ภาพที่ 5.5 แสดงภาพวิธีการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อการใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ไทย หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

5.2 วิธีการใช้พื้นที่สื่อด้วยวิธีการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

วิธีการปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างคู่ขัดแย้ง คือ ฝ่ายพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.กับฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ปรากฏวิธีการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวมีทั้งหมด 7 วิธี โดยการปิดกั้นการทำข่าวด้วยกฎหมายไม่ส่งผลกระทบกับการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ มี 5 วิธี ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549

การปิดกั้นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทำข่าวของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ด้วยกฎหมายสื่อมวลชน กฎหมายความมั่นคง ซึ่งไม่เป็นที่ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แต่อย่างใด เนื่องจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างทราบดีว่า หลังการรัฐประหาร สิทธิ เสรีภาพการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ถูกจำกัด ริดรอนและควบคุมเพื่อให้เกิดประโยชน์ ไร้การต่อต้านขัดขืนจากฝ่ายผู้สนับสนุนรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร

เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างคุ้นชินกับการทำข่าวที่ต้องใช้ความระมัดระวังและรอบคอบเป็นไปตามกรอบความรับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมวิชาชีพ สิทธิเสรีภาพภายใต้กรอบการควบคุม ตรวจสอบกันเองของสภาการหนังสือพิมพ์การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 ประกอบกับยุคสังคมข่าวสารสารสนเทศ ที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องตื่นตัวทำข่าวแข่งขันกับผู้สื่อข่าวของสื่อประเภทอื่นทำให้การปิดกั้นข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมจึงเป็นเรื่องยาก

การแทรกแซงการทำข่าวที่ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

1) การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตรวจสอบตัวเอง โดยอ้างเหตุผลด้านความมั่นคงห้ามเสนอข่าวด้วยภาษาถ้อยคำไม่สุภาพหรือกล่าวอ้างพาดพิงสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เสื่อมเสียหรือข้อมูลชั้นความลับด้านความมั่นคง มีผลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แสดงบทบาทหน้าที่ไม่สมบูรณ์

2) การเลือกใช้สื่อ ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องติดตาม ประเด็นข่าว ความเคลื่อนไหวของทั้ง 2 ฝ่ายมากกว่าในช่วงสถานการณ์ปกติ เนื่องจากการเลือกใช้สื่อแต่ละครั้งของคู่ขัดแย้งมีเหตุผลสำคัญคือ ช่วงชิงพื้นที่ข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ผลประโยชน์ทางการเมืองและมุ่งสร้างประเด็นข่าวกลบ ลดความน่าเชื่อถือข่าวของฝ่ายคู่ขัดแย้ง ที่ต่างแฝงนัยยะทางการเมืองเสมอมา

3) การใช้กลไกอำนาจรัฐ การที่ฝ่ายรัฐบาลซึ่งมีอำนาจในการปกครองเป็นแหล่งข่าวแหล่งข้อมูลหลักของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลังการรัฐประหารและมีบทบาทสำคัญต่อการทิศทางทางการสร้างวาระข่าวสาร นำประเด็นสังคม ทำให้ทุกวันหน้าหนังสือพิมพ์มีเนื้อหา ประเด็นข่าว

จากฝ่ายรัฐบาลและคมช.ในสัดส่วนที่สูงกว่าฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและเสี่ยงต่อความไม่สมดุลของการเสนอข่าวสาร อาทิ รัฐบาลและคมช.กำหนดจัดงานมหกรรมประชาธิปไตย รัฐบาลร่วมหารือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดการเลือกตั้งครั้งใหม่ปลายปีพ.ศ.2550 หรือใช้กำลังพลของกองทัพ ข้าราชการ สื่อภายใต้กำกับดูแลโดยรัฐและกองทัพร่วมรณรงค์ เชิญชวน ชี้แนะข้อดีของร่างรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ.2550 ต่อประชาชน

4) กลยุทธการสร้างวาระข่าวสาร การสร้างวาระข่าวสารของคู่ขัดแย้งทางการเมือง ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องเช่นเดียวกับการเลือกใช้สื่อของคู่ขัดแย้งทางการเมืองทั้ง 2 ฝ่าย เป็นการสร้างวาระข่าวสารที่แฝงนัยยะทางการเมืองแฝงมาด้วยเสมอ

5) อิทธิพลทางการเมืองและองค์กรสื่อ วิธีการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งผลกระทบที่มีอิทธิพลต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ จากการที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ยังมีบารมีทางการเมือง เป็นนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลและมีอิทธิพลต่อทิศทางการเมืองไทยสูง จากที่ยังมีประชาชนในต่างจังหวัด ข้าราชการ นักการเมืองภายใต้สังกัดพรรคไทยรักไทยเดิมหรือพรรคพลังประชาชนสนับสนุนจำนวนมาก อีกทั้งประเด็นชีวิตและอนาคตทางการเมืองของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่างเป็นสิ่งที่ถูกจับตามองอย่างมากของรัฐบาลและคมช

ขณะที่ทุกความเคลื่อนไหวทางการเมืองของคมช.และพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน การดำเนินการเอาผิดกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร,การเลือกตั้ง ล้วนต่างมีผลต่อทิศทางทางการเมืองและการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทั้งสิ้น รวมถึง ความอยู่รอดของธุรกิจองค์กรสื่อประเด็นข่าวความขัดแย้งดังกล่าวยังเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจและการโฆษณาของสื่อหนังสือพิมพ์เพราะ“ข่าวความขัดแย้ง”เป็นสินค้าที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ต้องการทราบ

6) การใช้สัมพันธภาพที่มีต่อสื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในสถานการณ์หลังการรัฐประหาร ทั้งในเชิงลบและบวกต่อทัศนคติระหว่างกันของแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ การเข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูล การตรวจสอบ โดยหากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีหรือมีอคติ ไม่รู้จัก คุ้นเคยกับแหล่งข่าวอาจทำให้การทำข่าวผิดพลาด แต่หากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กับแหล่งข่าวมีทัศนคติที่ดีระหว่างกันแล้วจะมีผลทำให้การทำข่าวเจาะลึก เข้าถึงแหล่งข่าวและรายงานข่าวได้อย่างถูกต้องแม่นยำ แต่ขณะเดียวกันสัมพันธภาพที่ดีอาจทำให้การทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตกเป็นเครื่องมือสร้างประเด็นข่าวเอียงเข้าข้างแหล่งข่าวที่สนิทสนม

โดยสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าว จึงเป็นวิธีการแทรกแซงการทำข่าวที่ก่ำกึ่งระหว่างการทำหน้าที่อย่างเที่ยงตรงต่อวิชาชีพกับการทำหน้าที่ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างกันไปแต่ละบุคคล

ตารางที่ 5.1 วิธีการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวที่กระทบต่อการทำงานข่าวหนังสือพิมพ์

วิธีการปิดกั้น วิธีการแทรกแซงทำข่าว	
กระทบกับการทำข่าว	**ไม่กระทบกับการทข่าว**
1. การตรวจสอบข่าวด้วยตัวเอง	1.การใช้กฎหมายความมั่นคง กฎหมายสื่อมวลชน
2. การใช้กลไกอำนาจรัฐ	
3. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์	
4. การสร้างวาระข่าวสาร	
5. อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์	
6. การเลือกใช้สื่อ	

5.3 แนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ภายใต้ได้รับผลกระทบจากวิธีการปิดกั้นแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และคมช.

1) การปรับตัวในการทำข่าว

(1) การยอมรับข้อจำกัด

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างใช้การปรับตัวเป็นแนวทางการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 เพื่อให้การทำข่าวสอดรับกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลง และมีข้อจำกัด สิทธิ เสรีภาพที่เข้มงวดกว่าการทำข่าวในช่วงสถานการณ์ปกติ

ดังนั้น แนวทางในการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองด้วยการยอมรับข้อจำกัดและปรับวิธีการทำข่าวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการสร้างความไม่พอใจให้กับผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหาร ด้วยการเพิ่มความระมัดระวัง ไม่ให้การรายงานข่าวหมิ่นเหม่ ล่อแหลม หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ กล่าวหาหมิ่นประมาทผู้อื่น คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนสังคมเป็นสำคัญ ความอยู่รอดขององค์กรหนังสือพิมพ์และตัวผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เองเป็นหลัก

(2) การสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับแหล่งข่าว

การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและแหล่งข่าว จากรัฐบาลที่เป็นนักการเมืองมาเป็นรัฐบาลที่ประกอบด้วย อดีตนายทหาร อดีตข้าราชการประจำและนักวิชาการ ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องปรับแนวทางในการเข้าถึงแหล่งข่าว การสร้างแหล่งข่าวใหม่ควบคู่ไปกับการรักษาแหล่งข่าวที่มีอยู่เดิม เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำข่าว ตรวจเช็คประเด็นข่าวและสร้างความสมดุลของข่าวที่รอบด้าน ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ต้องปรับตัวเพื่อให้เข้าถึงแหล่งข่าวที่มาจากระบบราชการซึ่งมีแนวคิด ทัศนคติและวัฒนธรรมในการใช้สื่อเพื่อการติดต่อสื่อสารกับประชาชนตามแบบราชการที่มุ่งใช้สื่อเพียงเพื่อเป็นกระบอกเสียงและประชาสัมพันธ์ผลงาน แตกต่างจากการใช้สื่อของนักการเมือง ประกอบกับการเข้ามาบริหารประเทศของรัฐบาลเพียงระยะเวลาสั้น ๆ เพียง 1 ปีเศษ จึงทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องปรับรูปแบบการเข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลและค้นหาข่าวกับข้าราชการประจำทั้งในส่วนของกองทัพและรัฐบาลมากกว่าจะการพึ่งข้อมูล ข่าวสารจากแหล่งข่าวระดับรัฐมนตรี ในรัฐบาลหรือคมช.เพียงช่องทางเดียว เพื่อขจัดปัญหาการได้ข้อมูล ข่าวสารที่ไม่ครบ สมบูรณ์ ตรงกับความต้องการนำเสนอข่าว รวมทั้งผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องรู้จักเคารพและรักษาแหล่งข่าว ด้วยการไม่เปิดเผยแหล่งข้อมูลเมื่อเผชิญกับการทำข่าวที่มีผลกระทบกับความมั่นคงของประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่ไม่ต้องการเปิดเผยและควรรักษาสัมพันธภาพที่ดีนั้นไว้เพื่อเป็นแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในระยะยาวต่อไป เนื่องจากแหล่งข่าวดังกล่าวจะไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยเหมือนแหล่งข่าวที่มาจากนักการเมือง

(3) ตื่นตัว ติดตาม ตรวจสอบข่าว

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องตื่นตัวติดตามประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมืองของคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่ายอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา จากสื่อต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ข่าวข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) วิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ สำนักข่าวต่างประเทศ รวมทั้ง การพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นกับบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน ต่างฉบับ และแหล่งข่าว เนื่องจากข้อมูล ข่าวสารในปัจจุบัน เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามการแข่งขันกันทำข่าวระหว่างผู้สื่อข่าวด้วยกันเองเพื่อช่วงชิงความรวดเร็วเผยแพร่ “หนังสือพิมพ์ออนไลน์”และ“ข่าวสั้นผ่านโทรศัพท์มือถือ” (SMS) ที่ขยายตัวตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและหลอมรวมสื่อ

2) การใช้วิจารณญาณวิชาชีพวารศาสตร์ศาสตร์

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ยึดจรรยาบรรณวิชาชีพและรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแนวทางในการทำข่าวหลังการรัฐประหาร ซึ่งเป็นการใช้จรรยาบรรณ วิชาชีพที่สูงกว่า การทำข่าวในช่วงสถานการณ์ทางการเมืองปกติ ตั้งแต่การเสาะหาข่าว การคัดเลือกประเด็นข่าวและการรายงานข่าวที่

สะท้อนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ไม่บิดเบือน เอียงข้างหรือถูกครอบงำจนตกเป็นเครื่องมือของคู่ขัดแย้งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ที่ต่างฝ่ายต่างแฝงด้วยนัยยะทางการเมือง การตรวจสอบข่าวของตัวเอง

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องตรวจสอบประเด็นข่าว เนื้อหาข่าวภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นแนวทางการทำข่าว เมื่อต้องทำข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงมีการพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ ความมั่นคง ยุทธวิธีทางทหาร

(ก) ไม่รายงานข่าวไปยังกองบรรณาธิการ

(ข) หลบเลี่ยงถ้อยคำ ข้อความ ภาษาที่ไม่สุภาพแต่ไม่ให้บิดเบือนความหมายด้วยตัวเอง

(ค) ส่งข่าวทั้งหมดเพื่อให้บรรณาธิการข่าวเป็นผู้ตรวจสอบเซ็นเซอร์ข่าวก่อนตีพิมพ์

นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ยังใช้วิจารณญาณในการคัดกรอง กำหนดประเด็นข่าวจากคุณค่าข่าว ความน่าสนใจ นัยยะทางการเมืองรวมทั้งมุมมองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และประชาชน

3) การมีประสบการณ์ในการทำข่าว

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำข่าวประจำสายทหารและสายการเมืองที่เคยผ่านประสบการณ์การทำข่าวในช่วงวิกฤตการเมืองหรือการรัฐประหารมาแล้ว ได้นำประสบการณ์การทำข่าวในช่วงการรัฐประหารในอดีต เป็นแนวทางในการทำข่าววิกฤตการเมือง 19 กันยายน พ.ศ.2549 ที่ต้องปรับวิธีการทำข่าว การใช้วิจารณญาณ กำหนดวาระข่าว วิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสาร และใช้ทักษะ ความสามารถ เทคนิคเฉพาะตัวสูง ในการเจาะประเด็นข่าว การเข้าถึงแหล่งข่าว ค้นหาข้อเท็จจริง ตรวจสอบความถูกต้องที่ต้องรัดกุมกว่าในช่วงสถานการณ์ปกติ

อภิปรายผลการศึกษา

การปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ในประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ซึ่งเป็นการยึดอำนาจการบริหารประเทศของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่นำโดยพล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก ในนามคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในบทบาทเป็นผู้พิทักษ์ (Guardians) ที่คณะทหารที่เป็นผู้พิทักษ์จะรักษาระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมเดิมไว้โดยไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก จะปรับปรุงเพียงประสิทธิภาพของการบริหารงาน ขจัดการคอรัปชั่นการคืนอำนาจให้ประชาชนที่รวดเร็ว ตามที่*สถาบันพระปกเกล้า*รวบรวมไว้ในบทความ*รูปแบบวิธีการ การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร* นับเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างฝ่ายกระทำการรัฐประหาร คือ รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.กับฝ่ายผู้สูญเสียอำนาจคือพ.ต.ท.ทักษิณ

ชินวัตรและพรรคไทยรักไทย ที่ต่างฝ่ายต่างพยายามแย่งชิงพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารถ่ายทอดถึงประชาชน

โดยฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้ความได้เปรียบจากการเป็นผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ใช้วิธีการปิดกั้นการทำข่าวด้วยกฎหมาย ประกาศคำสั่งคปค.เพื่อควบคุมสถานการณ์ไม่ให้เกิดการต่อต้านการรัฐประหารที่เกิดขึ้นพร้อมกับควบคุมทิศทางการเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ มุ่งสกัดกั้นลดปริมาณการเสนอข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรได้ แต่วิธีการปิดกั้นการทำข่าวด้วยกฎหมายไม่สามารถใช้ควบคุมหรือลดปริมาณการทำข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ตามต้องการเนื่องจากในยุคสังคมสารสนเทศ สื่อโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม วิทยุชุมชน อินเตอร์เน็ต เว็บไซด์ รวมถึงโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็น สื่อใหม่ สื่อเฉพาะกิจและสื่อทางเลือก ได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรับรู้ ข่าวสารในสังคม ทำให้ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ต้องปรับมาใช้การแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์หลากหลายรูปแบบด้วยการใช้กลไกอำนาจรัฐ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ การขอให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตรวจสอบข่าวตัวเอง รวมถึง การสร้างวาระข่าวสารให้เป็นที่สนใจ แทนการใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพราะไม่ต้องการให้การรัฐประหารครั้งนี้เกิดความสูญเสียเหมือนเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เมื่อปีพ.ศ.2535 ที่มีการปิดกั้นและบิดเบือนการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ *Marshall McLuhan ทฤษฎีเทคโนโลยีกำหนดสังคม(อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ,2541:119)*ที่เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นกลไกพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารของสังคม ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็สามารถรับรู้ ข่าวสารต่าง ๆได้อย่างสะดวก รวดเร็วหรือที่เรียกว่า “หมู่บ้านโลก”

การรัฐประหารซึ่งเกิดขึ้นเป็นยุคสังคมสารสนเทศเทคโนโลยีพัฒนาอุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสาร ให้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อการสื่อสารทางการเมืองต่างไปจากอดีต โดยได้สร้างโอกาสให้พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมืองเพื่อทวงคืนอำนาจและรักษาความนิยมของประชาชนของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยการเลือกใช้สื่อที่เข้าถึงง่าย จากการที่ผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหารไม่สามารถสกัดกั้ดการสื่อสารได้ อาทิ วิทยุชุมชน เว็บไซด์และการรายงานข่าวของสำนักข่าวต่างประเทศ ที่สามารถสื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างเจาะจงและกระจายข่าวออกสู่สังคมโลก อีกทั้งสอดคล้องกับ *บททบาทความสัมพันธระหว่างทหารกับสื่อของพ.อ.ธิวาเพ็ญเขตกรณ์ (www.crma52.com.21 เมษายน 2551)* ที่ระบุว่ายุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่สามารถใช้กำลังทหารบังคับ ควบคุมปิดกั้นการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โดยตรง เพราะไม่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไป ทหารต้องปรับการปฏิบัติการใหม่ ด้วยการฝึกฝนกำลังพลให้รู้จักการใช้สื่อเชิงรุก (Media Operation) เมื่อเผชิญกับการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ใน

สถานการณ์ความขัดแย้ง อย่างเกิดประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่ายเพราะ“สื่อ” เป็นส่วนสำคัญของปฏิบัติการทางทหารเพื่อการโน้มน้าวประชาชน

วิธีการแทรกแซงการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหารของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ส่วนใหญ่เป็นการใช้กลไกอำนาจรัฐ จากการเป็นฝ่ายบริหารมีอำนาจควบคุม สั่งการ หน่วยงาน ข้าราชการ บุคคลากรและสื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลและกองทัพ ทั้งสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และวิทยุชุมชน ถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารไปยังประชาชน ซึ่งเป็นตามทฤษฎี *Gatekeeper ของกัลตุงและรูจ* ที่มุ่งเน้นเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ กล่าวคือ รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 การจัดรายการเปิดบ้านพิษณุโลก รายการสายตรงทำเนียบรัฐบาล ขณะที่เลือกใช้สื่อบุคคล อาทิ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ข้าราชการ กองทัพออกรณรงค์ประชาชนให้ออกมาใช้สิทธิ์ลงเสียงประชามติรับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ รวมถึงมอบหมายให้ผู้มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นโฆษกคอยให้ข้อมูล ข่าวสารแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้เป็นไปตามที่รัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ต้องการและเลือกใช้สื่อต่างประเทศ ชี้แจง ทำความเข้าใจกับสังคมโลกและสร้างประเด็นข่าวหักล้างข่าวสารที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สื่อสารผ่านต่างประเทศเช่นกัน

การใช้สื่อเพื่อการแทรกแซงการทำข่าวและรักษาพื้นที่ข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการใช้กลไกอำนาจรัฐ ซึ่งเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารเชิงนโยบายของรัฐบาลในฐานะเป็นแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ *สอดคล้องกับกระบวนการสร้างวาระข่าวสารตามที่พีระ จิรโสภณ (2548 :181-185)* ระบุว่า แหล่งที่มาของข่าวสารของสื่อมวลชนจะมาจาก 3 ช่องทาง คือ 1) การสร้างวาระข่าวสารเชิงนโยบายจากนักการเมือง 2) สื่อมวลชนตามการคัดเลือกข่าวและ 3) ความต้องการของสาธารณชน ด้วยจากการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี การแถลงผลงานหลังการรัฐประหาร ของคมช.เมื่อทำงานครบรอบ 3 เดือน 6 เดือนและ 1 ปีของคมช.การรณรงค์ปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ ปลุกจิตสำนึกความสามัคคีและเปิดประเด็นข่าวเชิงลบต่อฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งการใช้กลไกอำนาจรัฐแทรกแซงการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ยังสอดคล้องกับ ทฤษฎี*Agenda Sitting ของ Mc Combs and Shaw* ตามทัศนะ*Roger& Dearing(1972)*ด้วยว่าการกำหนดวาระข่าวใดในปริมาณมากและมีความถี่สูง ถือเป็นการให้ความสำคัญกับประเด็นข่าวดังกล่าว ซึ่งสะท้อนภาพรวมของรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ได้ว่ามุ่งใช้สื่อภายใต้กลไกอำนาจรัฐเพื่อการประชาสัมพันธ์ผลงานและประโยชน์ทางการเมือง

นอกจากนี้ วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการสร้างและใช้สัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ของประธานคมช. ด้วยการสร้างความสนิทสนม การรับโทรศัพท์มือถือของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ร่วมแข่งขันกีฬาและรับประทานอาหารกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

บรรณาธิการข่าวและนักเขียนคอลัมนิสต์ เป็นการปรับท่าทีและภาพลักษณ์ของผู้นำรัฐประหารที่ต่างไปจากอดีตที่ค่อนข้างเข้าถึงยาก ไม่ยอมเป็นข่าวง่ายๆ เปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะสายทหารเข้าถึงได้ง่าย ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นตามแผนปฏิบัติการทางจิตวิทยามวลชนของกองทัพยุคใหม่ ตามบทความของพ.อ.ทิวา เพ็ญเขตกรณ์เช่นกัน

เช่นเดียวกับฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ที่ใช้โอกาสที่ชีวิตหลังถูกยึดอำนาจอาศัยอยู่ในประเทศอังกฤษไม่สามารถเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยได้ ใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวอย่างมีเป้าหมายและมีการวางแผน เพื่อนำไปสู่การแทรกแซงการทำข่าว แย่งชิงพื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใน 3 ระดับ คือ 1) เลือกใช้สื่อต่างประเทศและเว็บไซด์ กระจายข่าวสารให้เป็นที่สนใจของสังคมระดับโลก เนื่องจากเข้าถึงง่าย ไม่ถูกปิดกั้น โดยผู้มีอำนาจและยังขาดกฎหมายควบคุมการใช้ อีกทั้งยังสร้างอำนาจต่อสู้ทางการเมืองและมีอิทธิพลต่อการเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ไทยอีกทอดหนึ่ง 2)ใช้สื่อมวลชนในประเทศ ผ่านสื่อบุคคลอื่นสื่อสารแทนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านสื่อ ประกอบด้วย นายนพดล ปัทมะ นายจาตุรนต์ ฉายแสง และกลุ่มพีทีวี เพื่อไม่ให้ข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เงียบหายไปจากสื่อหนังสือพิมพ์และสังคมไทย 3) ใช้สื่อใหม่ ประกอบด้วย สื่อเฉพาะกิจ สื่อทางเลือก เช่น วิทยุชุมชน เว็บไซด์www.turethaksin.net, www.cluethaksin เป็นช่องทางการสื่อสารโน้มน้าว ชักจูงใจ หน่วงรั้งรักษาระดับความนิยมของประชาชนที่สนับสนุนเป็นการเฉพาะเจาะจง การรณรงค์รับ/ไม่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2550 การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีและนปก.การโทรศัพท์ทางไกลเข้าร่วมสนทนาทางวิทยุชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ*ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดสังคม ตาม*แนวคิดของ*แม็คลูฮัน (McLuhan1964,1996) และ (Marshall McLuhan,1960)* ที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เปลี่ยนแปลงชี้นำการรับรู้และพฤติกรรมในระดับปัจเจกบุคคล กระทั่งองค์รวมของสังคม ที่อิทธิพลในการใช้สื่อ แต่ละยุคสมัย ต่างเป็นตัวชี้นำและกำหนดสังคมทั้งสิ้น *(อ้างถึงใน กมลรัญ อินทรทัศน์, 2548:482-485)* โดยเฉพาะเป็นไป ตาม *แนวคิดที่สร้างชื่อเสียงแก่ มาร์เชล แม็คลูฮัน (Marshall McLuhan,1960) ที่ว่า"สื่อ"คือ "ตัวสาร"(Medium is the message)*ไม่ว่าการส่งข้อความใดก็ไม่สำคัญเท่ากับการเลือกสื่อ ที่หากเปลี่ยนแปลงตัวสื่อก็สามารถสร้างผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ ตามการสื่อสารนั้นๆ

นอกจากนี้ การใช้วิธีกำหนดวาระข่าวสาร ด้วยการสื่อสารด้วยตัวเองของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านสื่อและผ่านบุคคลอื่น จากการเป็นบุคคลที่มีคุณค่าข่าว(New Evaluation)เป็นอดีตนายกรัฐมนตรีที่โดดเด่นเป็นที่รู้จักของผู้คนระดับโลกและมีอิทธิพลต่อการเมืองเป็นที่น่าสนใจของประชาชน สังคมไทย ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหาร เพื่อให้ข่าวความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อยู่ในกระแสสังคมไทย *ตามที่พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช กล่าวไว้ (พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช, 2546:30-31)*

การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวและการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ส่งผลกระทบกับการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

การใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวด้วยวิธีการปิดกั้นการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ด้วยกฎหมายของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไม่ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แต่อย่างใด มีเพียงวิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการขอให้ตรวจสอบข่าวตัวเอง ส่งผลกระทบที่ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ต้องใช้ดุลยพินิจและวิจารณญาณในการตรวจสอบประเด็น เนื้อหาและถ้อยคำข่าวสาร คำโต้เถียง ข้อมูลกระทบกับความมั่นคงก่อนส่งต้นฉบับข่าวไปยังให้บรรณาธิการข่าว เพื่อให้ตรวจสอบอีกครั้งก่อนตีพิมพ์จำหน่าย แม้ว่าข้อมูลที่ได้จะมาจากแหล่งข่าวทั้งที่เป็นทางการ แต่เมื่อต้องเสนอข่าวที่เป็นข้อมูลชั้นความลับของกองทัพ รัฐบาลและสถาบันเบื้องสูง ซึ่งเป็นไปตามทั้งบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ต้องคำนึงถึง *ความรับผิดชอบต่อสังคมตามที่ประกาศไว้โดยสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและสภาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ,2547;308)* โดยผู้สื่อข่าวต้องระมัดระวังไม่ใช้ถ้อยคำดุเดือด รุนแรง เพื่อเรียกร้องปลุกระดมมวลชน เช่น การปราศรัยของกลุ่มพีทีวี นปก.ที่มักใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสม กล่าวหา พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งเป็นไปตามจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ที่จะไม่เสนอข่าวพาดพิงบุคคล องค์กรใดให้ได้รับความเสียหาย

นอกจากนี้การใช้วิธีการแทรกแซงการทำข่าวด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เป็นวิธีการแทรกแซงที่มีผลต่อการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองที่ต้องการใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือควบคุมทิศทางข่าวสารให้เป็นไปตามคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่ายต้องการ เนื่องจากสัมพันธภาพที่ดีเอื้อให้เกิดการเข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูล โน้มน้าว ชี้แนะประเด็นข่าวที่ต้องการให้นำเสนอแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์รับรู้ในรูปแบบการบอกเล่า เบื้องหลังของสถานการณ์ต่าง ๆ และมีผลต่อการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กับแหล่งข่าวหรือเมื่อต้องการขอความร่วมมือให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ตรวจสอบข่าวตัวเอง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบันที่มีการใช้ปฏิบัติการทางจิตวิทยามวลชนในสถานการณ์ความขัดแย้ง เกิดสงครามการเมืองตาม *บทบาทความสัมพันธระหว่างทหารกับสื่อ* ของ *พ.อ.ธิวา เพ็ญเขตกรณ์* ระบุว่าไว้ว่าการควบคุมสื่อในยุคสังคมสารสนเทศและภาวะสงครามทำได้เพียงหลักการ ทหารควรไว้วางใจสื่อมีเพื่อนเป็นสื่อมวลชนและสื่อเองก็ควรให้โอกาสทหารมีโอกาสได้เสนอความคิด โดยเฉพาะผู้บังคับหน่วยทหารควรต้องสนใจปฏิบัติการสื่อ (Media Operation) ด้วยการวางแผนเพื่อให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงและไม่เกิดความผิดพลาดตามที่กองทัพสหราชอาณาจักรสรุปไว้

ขณะเดียวที่สัมพันธภาพในเชิงลบระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ส่งผลกระทบต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องประสบปัญหาไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข่าว

แหล่งข้อมูลและเสี่ยงต่อการได้ข้อมูลที่ขาดความสมบูรณ์ผิดพลาด ไม่แม่นยำ ไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวได้เมื่อเกิดภาวะขับขัน แต่ขณะเดียวกันสัมพันธภาพที่ดีอาจเป็นกลายเป็นช่องว่างให้แหล่งข่าวโน้มน้าว ชักจูง ครอบงำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์การรายงานข่าวเอียงข้างฝ่ายที่มีสัมพันธภาพที่ดีและตกเป็นการเครื่องมือของแหล่งข่าว มากกว่าจะทำหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ *อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2547:308) ที่ระบุว่า อาชีพวารสารศาสตร์หรือผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เป็นวิชาชีพ (profession) ที่ต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพ* และควรหลีกเลี่ยงการนำทัศนคติของตัวเองมามีอิทธิพลในการคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าว ที่ต้องมีความเที่ยงตรง ปราศจากอคติและต้องนำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา

การแทรกแซงการทำข่าวด้วยการเลือกใช้สื่อของแหล่งข่าวคู่ขัดแย้งทางการเมืองทั้ง 2 ฝ่ายส่งผลกระทบทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ต้องตื่นตัวในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่มาจากหลายสื่อ เพื่อช่วงชิงโอกาสการเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด โดยเป็นไปตามแนวคิด *ผู้รักษาช่องทางการสื่อสาร (Gatekeeper) ตามแนวคิดของ เดวิด เอ็มไวท์ (David M.White) (White,1950)* ที่แหล่งข่าวทั้งสองฝ่ายเลือกช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายตามที่ต้องการ ในระยะเวลาที่เหมาะสมในการสื่อสารอาทิ การเลือกใช้สื่อบุคคลในกรณีการรณรงค์รับ/ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ หรือประธานคมช.ให้สัมภาษณ์สถานีวิทยุโทรทัศน์CNN ชี้แจงถึงเหตุผลการรัฐประหาร ตอบโต้ข่าวต่อสังคมโลกเช่นกัน หลังพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรให้บทสัมภาษณ์ผ่านทาง www.truethaksin.com,www.hi-thaksin.net

นอกจากนี้ การแทรกแซงการทำข่าวด้วยการสร้างวาระข่าวสารของแหล่งข่าว ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องทำข่าวและนำเสนอข่าวของคู่ขัดแย้งทางการเมืองตามการสร้างวาระข่าวสาร แหล่งข่าวที่ส่วนใหญ่มักสร้างความน่าสนใจในเชิงคุณค่าข่าวเพื่อเปิดประเด็น ในลักษณะโจมตี หักล้างข้อมูลข่าวคู่ขัดแย้งทางการเมือง การสร้างวาระข่าวสารปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติประชาสัมพันธ์ผลงาน ซึ่งเป็นไปตาม *ทฤษฎีการสร้างวาระข่าวสารหรือประเด็นทางสังคมของสื่อมวลชน (theagenda-setting function of mass media) ที่แม็คเควล(McQuail,1987) (อ้างถึงในพีระจิร โสภณ,2548:183)* ชี้ว่า การ*สร้างวาระข่าวสารเชิงนโยบาย (policy agenda)* ของนักการเมืองเป็นกระบวนการหนึ่งของการกำหนดวาระข่าวทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะประเด็นข่าวความขัดแย้งประชาชนให้ความสนใจทางการเมืองสอดคล้องกับ*การศึกษาของ อรรถพร กงวิไล ที่ศึกษาเรื่ององค์ความรู้ของการสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทยพบว่า การเสนอข่าวสารความขัดแย้ง ยังมีความสำคัญมากกว่าประเด็นข่าวอื่น ๆ (2547:195)*

สำหรับฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่มีใช้การสร้างวาระข่าวสารด้วยตัวเองผ่านสื่อ เป็นการกำหนดวาระข่าว ตามแนวคิดของแม็คคอมบ์ส (McCombsand Show,1977) ที่กำหนดวาระข่าวได้ตรงตามความสนใจของสาธารณชนและผู้รับสารจะมีอิทธิพลต่อพื้นที่ข่าว ทำให้พื้นที่การเสนอ

ข่าวมากกว่าฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ไปสอดคล้องกับแนวคิดของ *วีเวอร์ (Weaver,1977)(อ้างถึงในพีระ จิรโสภณ,2548:181-185)* ที่ชี้ว่า ผู้รับสารที่มีความกระตือรือร้น (active) ไม่เฉยชา(passive) จะเป็นตัวกำหนดการรับรู้ ความสนใจของประเด็นข่าว โดยถ้ายิ่งเกี่ยวข้องเท่าใด ต้องการรู้เท่าใด เรื่องนั้นๆ ข้อมูล ข่าวสารนั้นยิ่งเป็นที่ต้องการที่สูงขึ้นตามไปด้วย เหมือนการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ทำให้ความเคลื่อนไหวของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นที่สนใจของสังคมไทยมีคุณค่าและมีอิทธิพลต่อการทำข่าวมากขึ้น

ขณะที่อิทธิพลทางการเมืองและธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องติดตามทำข่าว เจาะลึกในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กลุ่มผู้สนับสนุน กลุ่มพีทีวีและนปก.รวมทั้งการบริหารจัดการของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. เพราะความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และประเด็นความขัดแย้งของทั้ง 2 ฝ่ายต่างมีผลต่อทิศทางการเมืองของไทย กระทบกับสังคมในวงกว้าง ซึ่งเข้าองค์ประกอบในการคัดเลือกข่าว(News Judgment)โดยตรงตาม *พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช (2546:30-31)* ที่ระบุว่า คุณค่าข่าว ที่ประกอบด้วย ความสด ใหม่และมีความสำคัญ ซึ่งประเด็นข่าวความขัดแย้งทางการเมือง มีอิทธิพลต่อยอดจำหน่ายและรายได้จากโฆษณา ยอดจำหน่าย ในบางฉบับยังมีการควบคุมการเสนอข่าวอย่างใกล้ชิดจากเจ้าของสื่อเพราะกลัวกระทบผลประโยชน์หรือถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหรือถูกสั่งปิด ซึ่งอิทธิพลทางธุรกิจที่มีต่อองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ข้างต้น หกระทบต่อองค์กรธุรกิจสื่อโดยตรง สอดคล้องกับ*หลักการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่ต้องยึดแนวทางการเสนอข่าวตามนโยบายองค์กร อุดมการณ์ความต้องการรับทราบข่าวของผู้อ่าน(อ้างถึงในรัตนาภรณ์ ศรีอำพันธ์,2539:18-23)*

สำหรับการแทรกแซงการทำข่าวภายใต้กลไกอำนาจรัฐ ที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ มีผลทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องทำข่าว รายงานข่าวที่มุ่งเน้นการบริหารประเทศของรัฐบาลและชูประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองของแหล่งข่าวเพื่อหักล้าง ตอบโต้การสื่อข่าวสารของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทำให้พื้นที่ข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ 1 ปี แทรกแซงการทำข่าวไม่เป็นไปตาม*แนวคิดการทำหน้าที่ ผู้สื่อข่าวและการรายงานข่าวตามทัศนะของ เซมัว-เออร์ (Seymour-Ure)* ตามบทบาทการรายงานข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ ในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐบาลและประชาชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งสอดส่องตรวจตราการบริหารงานของรัฐบาล*(อรรถพร กงวิไล,2547:32)* แต่กลับต้องทำข่าวตามการเลือกใช้สื่อและกำหนดวาระข่าวสารโดยผู้มีอำนาจเพียงฝ่ายเดียว

แนวทางการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังถูกปิดกั้นและแทรกแซงการทำข่าวหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีแนวทางการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังเกิดการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ด้วยการปรับตัวเพื่อให้การทำข่าวสอดรับกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปและใช้วิจารณญาณ จรรยาบรรณวิชาชีพ ประสบการณ์การทำข่าวประจำสายทหารสายการเมือง รวมทั้งในสถานการณ์และการรัฐประหาร เป็นแนวทางในการทำข่าว

1. การปรับตัวในการทำข่าว

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ยอมรับว่า เมื่อเกิดวิกฤตการเมืองหรือเหตุการณ์การรัฐประหารผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทุกคนต่างยอมรับผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลง 1) ที่กระทบต่อการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โดยตรงตามมา โดยผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บางฉบับอาจโยกย้าย ปรับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำข่าวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ 2) สิทธิเสรีภาพ การทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ถูกจำกัดให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างไปจากช่วงสถานการณ์ปกติ รวมทั้ง 3) ต้อง“ปรับตัว” เพื่อให้เข้าถึงแหล่งข่าว แหล่งข้อมูลใหม่ พร้อมกับรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับแหล่งข่าวฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ก่อนเกิดการรัฐประหาร และผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องเพิ่มความเข้มงวดในการทำข่าวในทุกขั้นตอน

การปรับตัวในการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ต้องเพิ่มบทบาทการทำหน้าที่เข้มข้นขึ้น ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลความคืบหน้าของสถานการณ์ข่าวจากทั้งสองฝ่ายจากเว็บไซด์ สำนักข่าวต่างประเทศ สื่อหนังสือพิมพ์ไทยก่อนกำหนดประเด็นข่าวต่อยอด ให้อยู่ภายใต้กรอบจรรยาบรรณ จริยธรรมวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ให้ละเมิดกฎหมายความมั่นคง ประกาศ คำสั่ง คปค.เพื่อป้องกันการเป็นปฏิปักษ์กับผู้มีอำนาจหลังการรัฐประหาร เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ รู้เท่าทันแหล่งข่าวไม่ตกเป็นเครื่องมือต่อสู้ ต่อรองทางการเมืองของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือถูกครอบงำความคิดซึ่งผู้สื่อหนังสือพิมพ์ต้องยึดหลักวิชาชีพที่ของ *ปีเตอร์ เอ็ม แซนด์แมน (Perter M.Sandman) เดวิด เอ็ม รูบิน (David B.Sachsman)* สอดรับกับคุณสมบัติเด่นที่นักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่ดีที่ *อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2547:308)* สรุปไว้ว่า ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องมีมุมมองที่หลากหลาย รู้แหล่งข่าว (Sources) ติดตามความเคลื่อนไหว (Continuity) ของข่าวสารตลอดเวลาอย่างอดทน เพื่อมองหาประเด็นที่น่าสนใจ มีความไวต่อการรับรู้ (Sureillance) ค้นหาสิ่งที่ปิดบังซ่อนเร้น และยึดมั่นต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ (code of conduct) ที่ต้องเป็นผู้มีหลักศีลธรรมใฝ่หาความยุติธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้ การที่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ต้องปรับรูปแบบการทำข่าวแข็งขันกับเวลา แข็งขันผู้สื่อข่าววิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์รวมทั้ง สื่อหนังสือพิมพ์ด้วยกันเอง ตามยุคสังคมสารสนเทศ ที่ความเจริญก้าวหน้าและการขยายตัวของธุรกิจสื่อหนังสือพิมพ์ให้บริการข้อมูล

ข่าวสารทาง“หนังสือพิมพ์ ออนไลน์” และ “ข้อความสั้นทางโทรศัพท์มือถือ” การเจาะประเด็นข่าวเดี่ยว ข่าวด่วน จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ *ทฤษฎีสื่อ คือ ผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ (McLuhan Media LawTheory)* ที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ปรับตัวในการค้นหาส่งข่าวด้วยอีเมล์ (E-Mail) มีประสิทธิภาพด้านความเร็วมากขึ้น เพื่อนำข่าวนั้นเสนอผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์และข่าวข้อความสั้น (SMS) ขณะที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์เองก็เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลค้นหาข่าวสาร ผ่านทางอินเตอร์ เว็บไซต์ และสามารถสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ไม่ถูกปิดกั้นการรับรู้ข่าวสารที่กล่าวมาข้างต้น เทคโนโลยีได้นำผู้คนในสังคมหลีกหนีความล้าสมัย เข้าสู่กฎแห่งการรีบเร่งและมีการบูรณาการเทคโนโลยีอย่างมีคุณค่าเชิงบวก

2. วิจารณญาณและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ใช้วิจารณญาณและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแนวทางในการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหารตลอด 1 ปีหลังการรัฐประหารคู่ขัดแย้งต่างใช้ความได้เปรียบที่ฝ่ายตัวเองที่เหนือคู่ขัดแย้ง ปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าว ทำให้ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องใช้วิจารณญาณและจรรยาบรรณวิชาชีพ คัดกรองข่าวสารที่แอบแฝงนัยยะทางการเมืองที่ต้องการส่งไปยังกลุ่มเป้าหมาย

โดยผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะใช้วิจารณญาณตัดสินใจเฉพาะหน้าในการทำข่าวเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่อันตราย เลี่ยงต่อความไม่ปลอดภัย

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้โดยการไม่ส่งข้อมูลข่าวดังกล่าวนั้นไปยังบรรณาธิการผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องดำเนินการตามกระบวนการตัด ปรับถ้อยคำ กำหนดประเด็นข่าวที่ไม่เหมาะสมก่อนส่งไปให้บรรณาธิการตรวจสอบ การเลือกส่งประเด็นข่าวเนื้อหาที่ได้มาทั้งหมดต่อบรรณาธิการเพื่อให้ตรวจสอบ ซึ่งการใช้วิจารณญาณวิชาชีพสื่อมวลชนจึงสอดรับกับ *ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์แห่งชาติพ.ศ.2541* ที่บัญญัติจริยธรรมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไว้ว่าต้องคำนึงถึงสาธารณผลประโยชน์ เสนอข่าวที่เป็นจริง ส่งเสริมและรักษาสิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวและความคิดเห็น

3. ประสบการณ์การทำข่าว

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต่างใช้ประสบการณ์วิชาชีพในการทำข่าวประจำสายการเมือง สายทหาร รวมทั้ง ประสบการณ์ในการทำข่าวในช่วงวิกฤตการเมืองในอดีต มาเป็นแนวทางการทำข่าวความขัดแย้งทางการเมืองหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 เนื่องจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ประสบการณ์ในการทำข่าวในสถานการณ์ดังกล่าว สามารถทำข่าวในสถานการณ์ใน

สถานการณ์ที่คับขันนั้นได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีประสบการณ์ เพราะทราบเงื่อนไขข้อจำกัดในการทำข่าวในช่วงการรัฐประหาร หรือการทำข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ การรักษาผลประโยชน์ของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ *อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2547:308)* ที่เป็นวิชาชีพที่ต้องอาศัยทักษะ ความรู้ ความสามารถและการฝึกฝน ไปพร้อมกับการใช้จรรยาบรรณเช่นเดียวกับวิชาชีพแพทย์ วิศวกรรม โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข่าว ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ต้องหลีกเลี่ยงการเสนอข่าวจากอุดมการณ์ ทัศนคติของตนเอง เมื่อเผชิญกับกระบวนการแทรกแซงการทำข่าว ที่มีผลต่อความนึกคิดของผู้สื่อขาวหนังสือพิมพ์

สรุปผลสำคัญการศึกษาเพิ่มเติม

1. ในโลกยุคเทคโนโลยี ที่มีการหลอมรวมสื่อ (Media Convergence)เปิดโอกาสให้การใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และอินเตอร์เน็ต ก้าวข้ามมิติการผูกขาด ส่งผลให้สื่อวิทยุชุมชน สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เว็บไซด์ หนังสือพิมพ์ออนไลน์และโทรศัพท์มือถือเข้ามามีบทบาทต่อการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวในการนำเสนอข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายตนและการปิดกั้น การแทรกแซง การทำข่าวหนังสือพิมพ์ หลังการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ให้ต่างไปจากอดีต เนื่องจากสื่อต่าง ๆ เหล่านั้นถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารและประโยชน์ทางการเมืองที่ส่งผลให้พฤติกรรมการสื่อสารของผู้ส่งสาร สารและช่องทางการสื่อสาร ต้องปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพให้มากที่สุด

2. พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ใช้ยุคสังคมสารสนเทศอย่างเกิดประโยชน์ โดยถือโอกาสในขณะที่เทคโนโลยีที่พัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์สื่อสารเข้าถึงประชาชนระดับปัจเจกบุคคลและเชื่อมโยงสังคมโลกให้แคบหรือที่นิยมเรียกกันว่า “หมู่บ้านโลก” เป็นเครื่องมือเคลื่อนไหวต่อสู้ทางการเมือง ต่างไปจากผู้นำประเทศที่ถูกรัฐประหารในอดีต ที่ไม่ปรากฏข่าวเคลื่อนไหวใด ๆ ผ่านสื่อและมักเงียบหายไปจากสังคมไทยไปตามเวลา

3. คณะรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ใช้วิธีการปิดกั้น ควบคุมการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ด้วยประกาศ คำสั่งคณะรัฐประหาร กฎอัยการศึก ซึ่งมีอำนาจเทียบเท่ากฎหมาย ได้เพียงตามหลักการเท่านั้น โดยไม่สามารถควบคุมการใช้พื้นที่สื่ออย่างได้ผลตามที่ต้องการของผู้มีอำนาจ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีที่ก้าวไกลสร้างโอกาสเลือกรับข่าวสารได้หลากหลายช่องทางและนำมาสู่อำนาจของประชาชนที่สูงขึ้น

4. สื่อใหม่ สื่อเฉพาะกิจและสื่อทางเลือก ประกอบด้วย อินเตอร์เน็ต เว็บไซด์ วิทยุชุมชน โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม การชุมนุมทางการเมือง รวมถึงโทรศัพท์มือถือ ถูกใช้เป็นช่องทางสื่อสารทางการเมืองให้กับฝ่ายของตน ช่วยทำให้ปริมาณการใช้พื้นที่สื่อของแหล่งข่าวเพิ่มมากขึ้น

ตามกิจกรรมและความเคลื่อนไหวจากการใช้สื่อนั้นสร้างประเด็น นอกเหนือจากการใช้สื่อแบบดั้งเดิม คือ การแถลงข่าว การให้สัมภาษณ์หรือแจกเอกสารข่าวแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์

5. การทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ยังคงมีความสำคัญในการแสดงบทบาทนำสังคมจากการเป็นผู้มีจรรยาบรรณ วิชาชีพ เป็นผู้ผ่านการศึกษาฝึกฝน สั่งสมประสบการณ์ ในการคัดกรอง (Gatekeeper) ข้อมูลข่าวสารที่มาจากหลายแหล่ง หลายต้นตอ โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ยังคงเป็นต้นทางการนำเสนอข่าวในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศนี้ด้วยการนำไปเผยแพร่ผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ข่าวข้อความสั้น(Short Message Service:SMS)ทางโทรศัพท์มือถือและรายการเล่าข่าวทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง

6. จากการวิจัยยังพบว่า ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ยังมีวัฒนธรรมการทำข่าวแบบเดิมและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการค้นหาข้อมูล เข้าถึงแหล่งข่าว การสัมภาษณ์ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งมีความรวดเร็ว ทันสถานการณ์และการแข่งขันมากขึ้น

7. ฝ่ายทหารที่เข้าแสดงบทบาทการแทรกแซงการเมือง ในเหตุการณ์ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 พยายามปรับลดปฏิบัติการทางทหารที่เข้มงวดและมีทัศนะที่ดีต่อการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ต่างไปจากเดิมความเชื่อว่า นักข่าวคืออุปสรรคสำคัญที่ทำให้ภารกิจของทหารผิดพลาดล้มเหลวได้ หรือรุนแรงถึงขั้นเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ด้วย ซึ่งปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อการเข้าทิศทางข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ผู้ซึ่งทำหน้าที่สื่อกลางโน้มน้าว ชี้แนะ แนวทางผ่านไปยังสาธารณชนได้ตามกรอบที่ต้องการ

8. จากผลการวิจัยพบว่า การสร้างสัมพันธภาพระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง ทัศนคติ ความคิดเห็น แนวทางการทำข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ให้สอดคล้องกับประเด็นตามต้องการ จากความใกล้ชิด สนิทสนม ส่งผลต่อการนำเสนอประเด็นข่าวและการทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ปราศจากอคติ มีโอกาสเข้าถึงแหล่งข่าวเชิงลึก ที่นำไปสู่ข่าวเจาะ ข่าวเดียว

9. ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำและมีทัศนะการใช้สื่ออย่างมีเป้าหมายเพียงเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงาน แจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งแตกต่างไปจากฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นนักการเมือง มีประสบการณ์จากภาคธุรกิจที่มีความชำนาญในการใช้กลยุทธการประชาสัมพันธ์ มีเป้าหมายสร้างภาพลักษณ์ ความนิยม จึงทำให้หน้าหนังสือพิมพ์ในช่วง 1 ปี หลังการรัฐประหารฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สามารถแย่งชิงพื้นที่ข่าวได้ทั้ง ๆ ที่เชิงทางกายภาพพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มิได้มีโอกาสเข้าถึงผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทย

10. การใช้สื่อใหม่ ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารจะได้ประสิทธิภาพถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้สู่ประชาชนได้รวดเร็ว กว้างไกล แต่ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การสื่อสารผ่านสื่อบุคคล ที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น หัวคะแนน ผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ยังคงทรงอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจ ทางการเมืองของผู้รับสารได้มาก แม้จะมีความพยายามโน้มน้าวชักจูงใจประชาชนหลากหลายรูปแบบวิธีการ ขณะที่การใช้สื่อเฉพาะกิจ คือ การรณรงค์ การชุมนุมเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมือง การใช้สีและสร้างสัญญะเหมาะสมกับการใช้เพื่อหน่วงรั้งกลุ่มที่สนับสนุนฝ่ายตัวเองเป็นหลัก ส่วนการใช้สื่อทางเลือกเป็นช่องทางให้ผู้รับสาร เลือกรับข่าวสาร ข้อมูลข่าวต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ส่วนสื่อมวลชนต่างประเทศและเว็บไซต์ที่มีลักษณะของการสื่อสารที่กว้างไกล จะได้ผลเมื่อใช้ในภาวะที่ต้องการสร้างวาระข่าวสารให้เป็นที่สนใจ เป็นที่รู้จักและภาพลักษณ์

11. จากการศึกษายังพบว่า แหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวผู้มีตำแหน่งทางการเมือง หรือคณะรัฐประหาร แต่เลือกหาข้อมูลข่าวจากข้าราชการประจำแทน เนื่องจากเป็นผู้ที่คลุกคลีและแม่นยำในเรื่องข้อมูล ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งอย่างฝ่ายบริหารที่เป็นนักการเมืองหรือข้าราชการการเมือง

ข้อจำกัดในการศึกษาวิจัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เริ่มต้นศึกษาเมื่อเดือนสิงหาคมพ.ศ.2550 ซึ่งในระยะเวลาที่การรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ.2549 ผ่านพ้นไปเกือบ 1 ปี ทำให้การเก็บข้อมูลของผู้วิจัยเกิดขึ้นหลังการรัฐประหาร อีกทั้ง การเก็บข้อมูลในการวิจัยที่แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคลสำคัญในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยังครุกรุ่น ทำให้แหล่งข้อมูลมีเวลาค่อนข้างจำกัดและกังวัลต่อเรื่องความปลอดภัย เวลาในการนัดหมายจึงต้องปรับเปลี่ยนเวลาและสถานที่หลายครั้ง ส่งผลให้ผู้วิจัยที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์และมีเวลาน้อยต้องใช้รวบรวม ยาวนานถึง 1 ปี 2 เดือน (สิงหาคม พ.ศ. 2550-ตุลาคม พ.ศ.2551)

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1. งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาเฉพาะผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เป็นหลัก หากมีการศึกษาสัมภาษณ์เจาะลึก หรือเชิงปริมาณกับผู้สื่อข่าวของสื่อมวลชนอื่นเพิ่ม จะทำให้ทราบถึงภาพรวมของการใช้พื้นที่สื่อและวิธีการปิดกั้น การแทรกแซงการทำข่าวที่เด่นชัดมากขึ้น

2. ควรศึกษาเจาะลึกถึงกองบรรณาธิการข่าว ผู้บริหารองค์กรสื่อมวลชนเพิ่มเติมเพื่อทราบถึงวิธีการใช้พื้นที่สื่อและการวิธีการปิดกั้น วิธีการแทรกแซงการเสนอข่าว ที่ส่งผลกระทบต่อ

บทบาท การทำหน้าที่ของสื่อหนังสือพิมพ์ รวมถึง ผลกระทบที่อาจกลายเป็นข้อจำกัดของการทำหน้าที่ของสื่อหนังสือพิมพ์ได้อีกด้านหนึ่ง

3. ฝ่ายทหาร กองทัพ อาจศึกษาทบทวนการเข้าปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพื่อแนวทางการทำงานที่ต้องทำงานร่วมกับผู้สื่อมวลชนในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การรัฐประหาร ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

4. ควรศึกษาประสิทธิภาพของสื่อใหม่ ทั้ง อินเตอร์เน็ต เว็บไซด์ วิทยุชุมชน การชุมนุมทางการเมือง สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รวมทั้ง การใช้โทรทัศน์ทางไกล (โฟนอิน)ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้รับสารหรือประชาชนมากน้อยเพียงใด

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษา บทบาทและอิทธิพลของสื่อใหม่ สื่อทางเลือก สื่อเฉพาะกิจ ทั้ง อินเตอร์เน็ต เว็บไซด์ วิทยุชุมชน โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ถูกนำไปใช้ประโยชน์และการสื่อสารทางการเมืองว่า มีผลดี ผลเสียอย่างไร

DPU

บรรณานุกรม

DPU

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ. (2547). **การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ. (2549). **ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการปฏิรูปการปกครองในประเทศไทย เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549**. ม.ป.ท.

มาลี บุญศิริพันธ์. (2548). **เสรีภาพหนังสือพิมพ์ไทย.กรุงเทฯ**: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.

พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช. (2546). **วิ่งไปกับข่าว ก้าวไปกับโลก.** กรุงเทพ : อิมฟอร์มีเดีย บุ๊คส์.

พีระ จิรโสภณ. (2546) **ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎี.** (ประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชา) นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยุทธนา วรุณปิติกุล และโสภิต หวังวิวัฒนา. (2549). **สมาคมนักข่าวนักวิทยุและโทรทัศน์ไทย.** (รายงานประจำปี). กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น.การพิมพ์ จำกัด.

สุรัตน์ ตรีสุกล. (2537). **หลักนิเทศศาสตร์.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันท สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (บรรณาธิการ). (2547). **สื่อสารมวลชนเบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความ

สราวุธ วัชรพล. (บรรณาธิการข่าว) คมช.จวกพีทีวีแค่คราบสื่อ. (2550,7 เมษายน) **ไทยรัฐ**, หน้า 1.

สัมฤทธิ์ มีวงศ์อุโฆษ. (บรรณาธิการ). (กันยายน 2549-กันยายน 2550). **สยามจดหมายเหตุ.** กรุงเทพฯ : สยามบรรณ จำกัด

สุวพงศ์ จั่นฝั่งเพ็ชร. (บรรณาธิการ). คมช.วิเคราะห์หลังม็อบบุกบ้านเปรม. (2550, 25 กรกฎาคม). **มติชน**, หน้า 11.

วิทยานิพนธ์

ศิริบูรณ์ ณัฐพันธ์. (2541). **บทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรพุทธศักราช 2540.** ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รณชาติ บุตรแสนคม. (2545)**. เครื่อข่ายและกระบวนการทำข่าวของสำนักข่าวเด็กและเยาวชน "ขบวนการตาสับปะรด"**. ปริญญามหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์พัฒนาการ การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนาภรณ์ ศรีอำพันธ์ . (2539). **ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าว สายการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ กระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์.** ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรถพร กงวิไล. (2547). **สถานภาพองค์ความรู้ของการสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย.** ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุทิษา ประทุมกุล. (2549). **กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของพรรคไทยรักไทยในภาวะวิกฤตการเมือง ปี 2549** นิเทศศาสตร์พัฒนาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กิวีมีเดีย. รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 : การควบคุมสื่อมวลชน. สืบค้นเมื่อ,12 กรกฎาคม 2550, จาก **http://th.wikipedia.org**

คมชัดลึก (2550, 22 กรกฎาคม). บุกจับแกนนำ,สลายม็อบหน้าบ้านป๋าเปรม! คมช.รุก. ม็อบไข่แม้วจนตรอกสู้!.สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2551,จาก **http://www.oknation.net//2007/07/22/entry-3**

พ.อ.ธิวา เพ็ญเขตกรณ์. (2550, 26 มกราคม). ทหารกับการเมือง. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2550, จาก **http://www.rta.mi.th/26007u/content/volume49-1/m49-1-1-04.htm Z**

โพสต์ทูเดย์. (2007, 15 พฤษภาคม) คมช.ฉุน!! โดนกระตุกหนวด เตรียมงัดกฎหมายเล่นงานพีทีวี ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2551, จาก **http://webboard.mthai.com/16/2007-05-15/321934.html**

ประชา เทพเกษตรกุล. (2551, เมษายน).รูปแบบ วิธีการ การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2551,จาก **http://www.kpi.ac.th/kpidb/political.asp? Type ID=1&categoryID=3**

ประชาไท (2550, 11 มกราคม) : คปส.ออกแถลงการณ์ต้าน คมช.หยุดคุกคาม. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2550, จาก **http://facthai.wordpress.com.**

ไทยรัฐ. (2007,28 มิถุนายน) เสรีพิศุทธ์กล่าวหานปก.เสียเอง รับเงินชุมนุมไล่'สนธิ-สุรยุทธ์. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2551.
จาก **http://www.thairath.co.th/offline.php?section=hotnews&content=55355**

DPU

ภาคผนวก

DPU

ภาคผนวก ก.
ประวัติแหล่งข้อมูล

พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน รองนายกรัฐมนตรี และอดีตประธานคมช.

เกิด วันที่ 2 ตุลาคม 2489

ศาสนา อิสลาม

การศึกษา รร.วัดพระศรีมหาธาตุ

รร.เตรียมทหาร รุ่นที่ 6

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 17

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2512 ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบ ศูนย์การทหารราบ

พ.ศ. 2513 ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 1 กองพลอาสาสมัคร

พ.ศ. 2519 รองผู้บังคับกองร้อยลาดตระเวนระยะไกลที่ 9

พ.ศ. 2520 ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 1 กรมผสมที่ 15

พ.ศ. 2522 ผู้บังคับกองร้อยลาดตระเวนระยะไกลที่ 2

พ.ศ. 2526 ผู้บังคับกองพันรบพิเศษที่ 2 กรมรบพิเศษที่ 1

พ.ศ. 2533 ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 1

พ.ศ. 2542 ผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 1

พ.ศ. 2545 ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

พ.ศ. 2547 ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

พ.ศ. 2548 ผู้บัญชาการทหารบก

พ.ศ. 2549 ประธานคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค.

ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ หรือ คมช.

พ.ศ. 2550 รองนายกรัฐมนตรี ฝ่ายความมั่นคง

นาย ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

เกิดวันที่	26 กุมภาพันธ์ 2498
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2534	ปริญญาเอก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2524	ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ.2519	ปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2546-2549	นายกสมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย
พ.ศ.2547-ปัจจุบัน	กรรมการในคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาวุฒิสภา
พ.ศ.2545-ปัจจุบัน	เลขาธิการมูลนิธิสถาบันภูมิแผ่นดินไทย
พ.ศ.2543-2547	ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ (คณบดี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ.2542-2548	กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์
พ.ศ.2538-ปัจจุบัน	กรรมการในคณะกรรมการวิชาการ สถาบันพระปกเกล้า
พ.ศ.25438-2539	กรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง
พ.ศ.2533-25434	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ.2527-2549	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ.2549-2551	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตำแหน่งสำคัญทางการเมือง
พ.ศ.2548	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง สภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.2544 - 2548	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง สภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.2538-2539	กรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง

นาย จาตุรนต์ ฉายแสง รักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย

วันเกิด	1 มกราคม พ.ศ. 2499
ปัจจุบัน	ถูกตัดสิทธิทางการเมืองระยะเวลา 5 ปี จากคดียุบพรรคพรรคไทยรักไทย
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนเซนต์หลุยส์ จ.ฉะเชิงเทรา
	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
-	ศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขณะที่ยังเรียนชั้นปีที่ 4 เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เกิดการกวาดล้างผู้นำนักศึกษาต้องไปใช้ชีวิตอยู่ในป่า ปริญญาตรีและปริญญาโท ด้านเศรษฐศาสตร์จาก State University of New York สหรัฐอเมริกาและได้รับทุน Teaching American University Washington D.C. USA ปริญญาเอก
-	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529 และ 2544 ส.ส.บัญชีรายชื่อสังกัดพรรคไทยรักไทย จนกระทั่งเกิดรัฐประหารในปี 2549
ปี พ.ศ. 2535 - 2538	โฆษกพรรคความหวังใหม่
ปี พ.ศ. 2539 - 2540	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
ปี พ.ศ. 2540 - 2542	รองเลขาธิการพรรคความหวังใหม่
ปี พ.ศ. 2542 - 2544	เลขาธิการพรรคความหวังใหม่
ปี พ.ศ. 2544	รองหัวหน้าพรรคสังกัดพรรคไทยรักไทย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ปี พ.ศ. 2545	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รองนายกรัฐมนตรี
ปี พ.ศ. 2548	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ-รัฐประหาร

หลังวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ทำหน้าที่รักษาการหัวหน้าพรรคไทยรักไทย แทน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคไทยรักไทย

หลังตุลาการรัฐธรรมนูญมีมติยุบพรรคไทยรักไทยในวันที่ 30 พฤษภาคม 2550 ทำให้มีการตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการปลุกระดมประชาชนให้ต่อต้าน คมช.

นายจักรภพ เพ็ญแข รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประวัติการศึกษา	มัธยมโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยจอนส์ฮอปกินส์ สหรัฐอเมริกา และศึกษาระดับปริญญาเอกจนจบ
ประวัติการทำงาน	เครือเจริญโภคภัณฑ์ เจ้าหน้าที่ทูต กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ สื่อมวลชนแบบเต็มตัว โดยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ โทรทัศน์

อย่างไรก็ตามต่อมา นายจักรภพ ได้รับแต่งตั้งเป็น รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลทักษิณ 2 และหลังจาก คดียุบพรรคไทยรักไทย นายจักรภพพร้อมกับกลุ่มผู้สนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและกลุ่มผู้บริหารพีทีวี เป็นแกนนำจัดเวทีปราศรัยโจมตีรัฐบาลและคมช.ขึ้นที่ท้องสนามหลวง ใช้ชื่อว่า "กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ" (นปก.) เรียกร้องความเป็นธรรมให้ พ.ต.ท.ทักษิณ จนถูกจำคุกจากการบุก "บ้านสี่เสาเทเวศร์"

นายนพดล ปัทมะ ที่ปรึกษากฎหมายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี

เกิดวันที่	23 เมษายน 2504
การศึกษา	โรงเรียนโยธินบูรณะ
	ปริญญาตรี นิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2525
	เนติบัณฑิตไทย พ.ศ. 2526
	ได้รับพระราชทานทุนอานันทมหิดลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปศึกษากฎหมายที่ประเทศอังกฤษ พ.ศ.2527
	นิติศาสตร์บัณฑิตมหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด พ.ศ.2531
	นิติศาสตร์บัณฑิต(LL.M.)มหาวิทยาลัยลอนดอน พ.ศ. 2533
	เนติบัณฑิตอังกฤษแห่งสำนักลินคอร์นอินน์(Lincoln's lnn)
	พ.ศ.2534 M.A.มหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด
การทำงาน	สำนักงานกฎหมาย บริษัท สำนักกฎหมายสากล ออกซ์ตัน จำกัด
	เจ้าของและประธานสถาบัน OXBRIT ENGLISH ACADEMY
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร (2539-2543)
	เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ (2542-2544)
	เลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร(2538-2539)
	ประธานที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักงานนายกรัฐมนตรีด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (2541-2544)
	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม(2542-2544)
	กรรมการบริหารสถาบันพระปกเกล้า (2542-2544)
	นายกสามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมนักเรียนไทยในประเทศอังกฤษ (2531-2532)
	ตัวแทนเยาวชนไทยเข้าร่วมโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ (Ship for Southeast Asean Youths Program) ซึ่งเป็นโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนใน 8 ประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น (2524)
	กรรมการสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์(ซึ่งมีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกสมาคม)
	นายกสมาคมเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์แห่งประเทศไทย

ภาคผนวก ข.

ประกาศ คปค. ฉบับที่ ๓

ประกาศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ได้ทำการยึดอำนาจปกครองประเทศไว้เรียบร้อยแล้วนั้น เพื่อความสงบเรียบร้อยในการปกครองประเทศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข จึงให้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ สิ้นสุดลง

๒. วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญ สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ

๓. องคมนตรี คงดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

๔. ศาลทั้งหลาย นอกจากศาลรัฐธรรมนูญ คงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษา

อรรถคดีตามบทกฎหมาย และตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

พลเอก สนธิ บุณยรัตกลิน
หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ คปค.ฉบับที่ ๑๐

ประกาศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๐

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเสนอข่าวสาร

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดอำนาจการปกครองไว้เรียบร้อยแล้วนั้น

เพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในชาติ อันจะเป็นรากฐานในการแก้ไขวิกฤติและฟื้นฟูประเทศชาติให้ลุล่วงไปโดยเร็ว คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงขอความร่วมมือ ร่วมใจ มายังสื่อมวลชนทุกคน ได้โปรดร่วมกันเสนอข่าวสารตามความเป็นจริง และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อฟื้นฟูความสามัคคีภายในชาติ และทำให้ประเทศชาติกลับสู่ความสงบสุขโดยเร็วที่สุด

ประเทศชาติของเราได้บอบช้ำเพราะความแตกแยก แตกสามัคคีมากพอแล้ว จึงจำเป็นที่พี่น้องประชาชนชาวไทยทุกคนจะได้ร่วมแรงร่วมใจกันฟื้นฟูบ้านเมือง ฟื้นฟูความสามัคคี นำความสงบสุขกลับคืนประเทศชาติตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยเร็วที่สุด

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความหวังอยู่แรงกล้าที่จะได้รับความร่วมมือจากทุกท่านอย่างพร้อมเพรียงกัน จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน
หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คำสั่งฉบับที่ 5

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

เรื่อง ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ทำการยึดอำนาจปกครองแล้วนั้น จึงให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดำเนินการควบคุมยับยั้งสกัดกั้น และทำลายการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในระบบสารสนเทศ ผ่านระบบเครือข่ายการสื่อสารทั้งหมด ที่มีบทความ ข้อความ คำพูดอื่นใด อันอาจจะส่งผลกระทบต่อการปฏิรูป การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีประกาศในเบื้องต้นแล้ว

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549

ลงชื่อ พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

ภาคผนวก ค.
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อหนังสือพิมพ์ที่ผ่านความเห็นชอบจากสนช.

ในช่วงเวลาของการรัฐประหาร สนช. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสื่อมวลชนหลายฉบับ ซึ่งสาระปรากฏทั้งในด้านที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเนื้อหาสื่อ และการจัดการโครงสร้างสื่อที่เกี่ยวข้องกับกรรมสิทธิ์และความเป็นเจ้าของ แต่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรหนังสือพิมพ์ ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ.2550 มีผลบังคับใช้ 19 กรกฎาคม 2550 เดิมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่ออิเล็คโทรนิคหรือสื่อใหม่นี้ครอบคลุมเฉพาะการป้องกันและปราบปราม โดยยังไม่มีร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาใช้บังคับร่วมกัน สารกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมากในการตรวจสอบข้อมูลทั้งโดยผ่านศาลและอำนาจโดยตรงของ เจ้าหน้าที่ อาทิ กำหนดว่าผู้ให้บริการอินเตอร์เน็ท (Internet Service Providers-ISP) ต้องเก็บข้อมูลเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐตรวจสอบการใช้อินเทอร์เน็ตของบุคคลย้อนหลัง 90 วัน เจ้าหน้าที่รัฐสามารถเข้า ค้น ยึด อายัด สื่อคอมพิวเตอร์ได้ไม่ต่างจากอดีตที่มีกฎหมายให้มีการยึดแท่นพิมพ์ หรือจับกุมเครื่องส่งกระจายเสียงสื่อวิทยุและโทรทัศน์ได้ ความผิดทางอาชญากรรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นคนละเรื่อง กับเสรีภาพการนำเสนอข้อมูลและแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออินเตอร์เน็ต เพราะการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น ไม่ใช่อาชญากรรม การอ้างเรื่องการควบคุมเว็บไซต์ลามกอนาจารพร้อมเว็บไซต์ทางการเมือง จะเป็นการควบคุม ปิดกั้น ความคิดเห็นของประชาชนทั้งพื้นที่ส่วนตัวและสาธารณะ

2) พระราชบัญญัติจดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติจดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ 18 ธันวาคม 2550 มีผลบังคับใช้ 19 ธันวาคม 2550 โดยเนื้อหาสาระมีความก้าวหน้ามากกว่า พรบ.การพิมพ์ 2484 ที่เดิมเคยให้อำนาจตำรวจในการสั่งเก็บและห้ามเผยแพร่หนังสือที่เข้าข่ายขัดต่อความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา รวมถึงการสั่งปิดโรงพิมพ์ จุดสำคัญคือการยกเลิกเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก คงไว้แต่การเปิดและปิดสื่อ ตัวบรรณาธิการและเจ้าของ คุณสมบัติเปิดกว้างมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในระยะก่อนการประกาศใช้กฎหมายตำรวจยังมีการสั่งยึดและห้ามเผยแพร่หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยและสถาบันกษัตริย์

ภาคผนวก ง.

เว็บไซต์ การเมืองรายงานข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมืองของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และต่อต้านการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

ช่วงหลังรัฐประหาร 19 กันยา 49 อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เว็บบอร์ดที่มีการสนทนาประเด็นทางการเมือง และหลายเว็บไซต์มีรายงานข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมืองของพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และต่อต้านการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 อาทิ

1. Hi-Thaksin – เว็บไซต์สนับสนุนทักษิณเว็บแรกๆ คอลัมนิสต์ สำคัญคือ "ประดาบ" มีบทบาทในการเผยแพร่เอกสารลับของ คมช. และแย่งชิงพื้นที่ข่าวบนสื่อกระแสหลักได้มาก ประกาศปิดตัวเมื่อ 29 เม.ย.51 ด้วยเหตุผลว่าไม่ต้องการใช้ฝ่ายตรงข้ามนำชื่อทักษิณมาโจมตี
2. ประชาไท - วางตัวเป็นหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เน้นข่าว การเมืองและ NGO ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการในกระแสจำนวนมาก ส่วนของเว็บบอร์ดนั้นเป็นที่จับตาเนื่องจากว่าเป็นที่ชุมนุมของผู้สนับสนุน พปช.
3. ประชาทรรศน์
4. ฟ้าเดียวกัน - เว็บไซต์ของวารสารฟ้าเดียวกัน ส่วนของเว็บบอร์ด เน้นคุยเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ นักวิชาการคนสำคัญที่ประจำบอร์ดนี้คือ สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล
5. บางกอกทูเดย์ - วางตัวเป็นหนังสือพิมพ์หัวสีออนไลน์ คอลัมนิสต์ด้านการเมืองที่สำคัญคือ พญาไม้ทูเดย์
6. Thai Center News - ส่วนที่น่าสนใจที่สุดของเว็บไซต์นี้ คือภาพถ่ายระดับคุณภาพ และรายงานพิเศษ (ที่ถือเป็นสกู๊ป) ที่เจาะชีวิตผู้คนและสถานการณ์จริงๆ ในชื่อ "มหาวิทยาลัยชีวิต" มีส่วนอื่นเช่นเว็บบอร์ด ข่าวสาร แต่ไม่โดดเด่นเท่ากับส่วนรายงานพิเศษ
7. Thai Free News - ใช้สโลแกนว่าเป็นสื่อประชาชน มีสื่อวิดีโอออนไลน์ (โดยมากเป็นเทปสัมภาษณ์จากรายการทีวีปกติ) มีข่าวอื่นๆ นอกเหนือจากข่าวการเมือง ทีมงานสำคัญคือ ลูกชาวนาไทย ซึ่งแยกตัวออกมาจากห้องราชดำเนินในพันทิพ
8. Thai Journalist Democratic Front - เว็บไซต์ของทวีวุฒิ จุลวัจนะ เน้นบทความของทวีวุฒิเอง และรวมลิงก์ที่เขาเห็นว่าน่าสนใจ
9. ประชาชนไทย - ข่าว+เว็บบอร์ด
10. Thai E-News - เป็น aggregator สำหรับแหล่งข่าวนอกกระแสอื่นๆ โดยคัดบทความที่

น่าสนใจมาลง ใช้เอนจินของ BlogSpot

11. โลกวันนี้ - เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ธุรกิจ "โลกวันนี้" (ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ปกติ)
12. ชมรมฟ้าใหม่ - เป็นที่รวมของกลุ่มคนวันเสาร์ในอดีต
13. ศูนย์เฝ้าระวังการรัฐประหารแห่งชาติ - ของ สมบัติ บุญงามอนงค์
14. เว็บไซต์ของกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์
15. เว็บไซต์ประชาชนไทย
16. Thai-grassroot - เป็นเว็บไซต์ที่สืบทอดจาก Hi-Thaksin.com
17. เว็บไซต์กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ
18. เว็บไซต์ของดารณี ชาญเชิงศิลปกุล (เจ๊ดาตอปิโด)
19. เว็บไทยเสรี (ของ อ. เคทอง)
20. เสียงประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
21. คลับทักษิณ

วิทยุชุมชนที่รายงานข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมืองของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี และต่อต้านการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549

1. สถานีวิทยุชุมชนคนจริงใจ FM. 94.75 MHz
2. สถานีวิทยุชมชน คนแท็กซี่ ชินวัฒน์ หาบุญพาด FM. 92.75 MHz

ที่มา http://www.matichon.co.th/khaosod/

ภาคผนวก จ.

แฟนทักษิณเปิดเว็บ www.hithaksin.net

หน้าหลักของเว็บไซต์ www.hi-thaksin.net

กลุ่มคนซึ่งระบุว่าชื่นชอบการทำงานของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เปิดเว็บไซต์ www.hi-thaksin.net โดยในหน้าแรกของเว็บไซต์ระบุว่า กลุ่มคนที่ชื่นชอบการทำงานของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรในขณะเป็นนายกรัฐมนตรี ฝักใฝ่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และไม่ยอมรับการปกครองของผู้ปกครองที่ได้อำนาจมาจากการรัฐประหาร ได้จัดทำเว็บไซต์นี้ขึ้นเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แพร่ออกไปสู่การรับรู้ของประชาชนให้มากที่สุด เพื่อไม่ให้สื่อสารมวลชนและผู้มีอำนาจ ผู้ปกครองในปัจจุบัน ปิดหู ปิดตา ปิดปาก ประชาชน ได้อีก

สำหรับเนื้อหาภายในเว็บ แบ่งออกเป็น ข่าว บทความ ภาพ คลิปวิดีโอเกี่ยวกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ห้องสนทนาและมีการนำบทความของนายมานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ อดีตผู้พิพากษาศาลฎีกา เรื่อง “กฎหมายไทยคืออะไรกันแน่ หนังสือต้องห้ามของ คมช.” มาเผยแพร่ด้วย

อย่างไรก็ตาม มีการขึ้นข้อความบนเว็บไซต์ว่า จะปิดปรับปรุงเว็บไซต์ชั่วคราวตั้งแต่วันที่ 2 มี.ค. เวลา 23.59 น. เป็นต้นไป เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยทั้งหมดและจะทำการเปิดตัวเว็บไซต์อย่างเป็นทางการอีกครั้ง ในวันที่ 5 มี.ค. ตั้งแต่เวลา 06.00 น. เป็นต้นไป

ที่มา : ประชาไท – 3 มี.ค. 2550 สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2551

DPU

คำต่อคำ: "ทักษิณ" ให้สัมภาษณ์ "นิตยสารไทม์ 2 กุมภาพันธ์ 2550 18:15 น.
โดย ASTVผู้จัดการออนไลน์

นิตยสารไทม์เวอร์ชันเอเชียฉบับล่าสุดที่กำลังจะออกวางจำหน่ายเร็วๆ นี้

นิตยสารไทม์ – บทสัมภาษณ์ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีไทย บางส่วนที่ได้ให้สัมภาษณ์กับนิตยสารไทม์เอาไว้ โดยกำลังจะออกวางจำหน่ายในเอเชียช่วงต้นสัปดาห์หน้า

ไทม์ - คุณอ้างว่าคุณและพรรคไทยรักไทย ของคุณได้รับความนิยมอย่างสูง แต่ก็ยังไม่ค่อยมีเสียงต่อต้านรัฐประหารจากสาธารณชนเท่าไหร่

ทักษิณ - มันก็เหมือนกับการทำรัฐประหารในอดีตของไทยที่ผ่านมา 17 ครั้งนั่นแหละ อันดับแรกประชาชนจะตื่นตกใจก่อน จากนั้นพวกเขาก็เริ่มส่งเสียงแสดงความวิตกกังวล และจากนั้น พวกเขาก็เริ่มยอมรับมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากที่ได้รับการรับรองจากองค์พระมหากษัตริย์ไทย พวกเขาอยู่ในกรอบระเบียบมากๆ พวกเขาเชื่อฟัง แต่พวกเขาก็จะจับตาดูสิ่งที่ (ผู้ปกครองคณะใหม่) กำลังทำอยู่ และดูว่า เมื่อไรพวกเขาจะคืนประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ความอดทนของประชาชนมีขีดจำกัด

ไทม์ - รัฐบาลใหม่ได้ออกนโยบายควบคุมการลงทุนเมื่อเดือนธันวาคมที่ผ่านมา ซึ่งเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก และเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ด้านการทำธุรกิจของต่างประเทศที่เข้าไปจำกัดการถือครองกรรมสิทธิ์ของบริษัทต่างชาติในประเทศ คุณคิดอย่างไรกับความเคลื่อนไหวเช่นนี้
ทักษิณ - ไม่มีใครยอมรับลัทธิตั้งภาษีคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศได้อีกแล้ว ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ คุณไม่สามารถกลับหลังหันได้อีกต่อไป เพราะอะไร

ก็ตามที่เคยเปิดมาแล้ว หากมีอันต้องกลับหลังหัน มันจะสร้างความสับสนและความไม่แน่นอน และนี่ก็จะทำให้นักลงทุนถอนตัวหมด

ไทม์- คุณได้พบกับบรรดาผู้นำด้านธุรกิจในญี่ปุ่น ซึ่งเคยเป็นนักลงทุนต่างประเทศรายใหญ่ในไทย คุณคุยอะไรกับพวกเขาบ้าง

ทักษิณ - ผมบอกไปว่า นี่คือช่วงสะอึกของประเทศไทย อย่าเพิ่งสูญเสียความเชื่อมั่นในประเทศ และว่า ประชาธิปไตยจะได้รับชัยชนะในที่สุด และการลงทุนของพวกเขาจะมีผลกำไร

ไทม์ - คณะรัฐประหารอ้างว่าพวกที่ให้การสนับสนุนคุณอยู่เบื้องหลังเหตุระเบิดในกรุงเทพในวันส่งท้ายปีเก่า คุณจะตอบอย่างไร

ทักษิณ - ผมขอปฏิเสธความเกี่ยวข้องโดยสิ้นเชิง (คนที่ทำ) ต้องถูกนำตัวมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การชี้นิ้วไปที่ใครบางคนโดยไม่มีหลักฐาน และไม่มีการสืบสวนสอบสวนไม่ใช่เรื่องที่ถูกต้อง

ไทม์ - คณะรัฐประหารยังกล่าวหาว่าคุณและรัฐบาลของคุณโกงชาติด้วย

ทักษิณ - ข้อกล่าวหาทั้งหมดไม่มีหลักฐาน ผมขอให้มีการสืบสวนโครงการต่างๆ ที่เคยได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีโดยละเอียด ในการปฏิวัติที่ผ่านมาทั้ง 17 ครั้ง คอร์รัปชันคือข้อกล่าวหาอย่างหนึ่งที่ถูกอ้างถึงโดยตลอด แต่คณะทหารบางคณะกลับสิ้นสุดลงด้วยการคอร์รัปชันยิ่งกว่าอีก ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม การคอร์รัปชันจะไม่มีทางหมดไปจากประเทศไทยเพราะมันอยู่ในระบบ

ภาคผนวก ฉ.

ภาคผนวกการให้สัมภาษณ์สื่อต่างประเทศของพลเอกสนธิ บุญรัตกลินทร์

Dan Rivers CNN สัมภาษณ์ประธาน คมช.. ฟังคลิปวีดีโอ CNN ที่สัมภาษณ์ประธานคมช.

ปธ.คมช. ตอบภาษาไทย

คนแปลใน CNN: We only request for their cooperation. It is up to them whether or not to decide to broadcast or not to broadcast.

Dan Rivers: Would you agree that you have created a climate in which there is no longer a "free press" in Thailand?

(คุณเห็นด้วยหรือไม่ ที่ได้ทำให้เกิดบรรยากาศของการจำกัดเสรีภาพของสื่อในเมืองไทย)

ปธ.คมช. ตอบภาษาไทย

คนแปลใน CNN: It is of our evaluation. From the broadcasting the ex-prime minister shows that he's not sincere to the country and to the people. Therefore it is open for any channel to broadcast his interview

Dan Rivers: But in the interview Thaksin said enough is enough, what's your response to that?

(แต่ในการให้สัมภาษณ์ คุณทักษิณบอกว่าพอแล้วก็แปลว่าพอแล้ว คุณเห็นว่าอย่างไร)

ปธ.คมช. ตอบภาษาไทย

คนแปลใน CNN: The CNS has verified Mr. Thaksin's speech "enough is enough", if enough and he practice what he preaches that will be to the best interest of our nation. But if it is only from his speech but not practice, certainly we will have measures to deal with.

Dan Rivers: What evidents have been uncovered against Thaksin? Because the reason for the coup was Thaksin's alleged corruption. He has been a divisive politician but still from that on nothing has been produced firmevident.

(ได้มีการเปิดเผยหลักฐานอะไรที่สามารถเอาผิดคุณทักษิณแล้วหรือยัง เพราะว่าเหตุผลของการปฏิวัติคือเพราะเห็นว่าคุณทักษิณคอรัปชั่น เขาดูจะเป็นนักการเมืองที่มีปัญหามากเลยแต่ จนบัดนี้ก็ยังไม่เห็นพบหลักฐานชัดเจน)

ปธ.คมช. ตอบภาษาไทย

คนแปลใน CNN:The government has established 3 committees to overseeing the corruption case of the previous government and of the ex-prime minister. For the national counter-corruption commission, that are a bunch of cases that were sent to the commission, 23 cases are ready to be prosecuted and will be announced within one month on the result of the investigation.

Dan Rivers: Do you think Thaksin would involve in anyway with the bombs went off in Bangkok on new year's eve? (คุณคิดว่าคุณทักษิณมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ระเบิดในกรุงเทพช่วงวันก่อนปีใหม่หรือไม่)

ปธ.คมช. ตอบภาษาไทย

คนแปลใน CNN: The investigation now lays in the hands of the police. The investigation is underway. It is not clear yet of the orchestra and who is behind this bombing

Dan Rivers: Cause the two possibilities that seem most likely are that either supporters of Thaksin or affection of your own army. Both of those possibilities are equally disturbing.

(เพราะว่ามีความเป็นไปได้สองอย่างได้แก่อาจเกิดจากผู้สนับสนุนทักษิณ หรือจากทหารในกองทัพของคุณ ซึ่งความเป็นไปได้ทั้งสองอย่างนี้มีน้ำหนักเท่าๆกัน)

ปธ.คมช. ตอบภาษาไทย

คนแปลใน CNN:You are absolutely right to say that either of they poses the disturbing threat to the CNS. I would like to say that either of them are aim to destroy the stability of the CNS and the government. As you know that before 19 September Thailand had many problems. Thai people face with many frustrating (ฟังไม่ออก 1 คำ) socially. We can say that Thaksin became a dictatorship of country. We can say that especially the Suvanabhumi airport there has been numerous number of corruptions that occurred within the building of the Suvanabhumi airport

Dan Rivers: Is there not a perception problem here, though, that there has been an army coup, you have a prime minister who is a former General, the constitution drafting body is largely made up of army officers, and army officers are now in charge of things like the airport authority, the competition authority? Is there a perception here in Thailand that it is now a military's day?

(ตอนนี้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่ออกมาบ้างหรือ เพราะตั้งแต่มีการปฏิวัติโดยทหาร ประเทศไทยก็มีนายกรัฐมนตรีที่เป็นอดีตนายทหารมาก่อน สมาชิกส่วนใหญ่ในสภาร่างรัฐธรรมนูญก็เป็นนายทหาร และทหารก็ยังเข้าไปรับผิดชอบหน่วยงานต่างๆ เช่น การท่าอากาศยาน หน่วยงานด้านพาณิชย์อื่นๆ มันกลายเป็นภาพลักษณ์ของประเทศไทยไปแล้วใช่ไหมที่ทหารขึ้นมามีอำนาจ)

ปธ.คมช. ตอบภาษาไทย

คนแปลใน CNN: We have to look at what the army is. The army is also a civilian of the Kingdom of Thailand. We are the people of Thailand. Please do not divide us from the people of Thailand. What we are doing now is for the people of Thailand.

ค้นจาก http://lmsonline.nrru.ac.th/board/index.php?topic=1335.0

ภาคผนวก ช.

วีธีการแทรกแซงการทำข่าวของฝ่ายพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ใช้ในใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์

สื่อบุคคล สื่อสารด้วยตัวเองผ่านสื่อ สื่อสารผ่านบุคคลอื่นผ่านสื่อ	
สื่อต่างประเทศ นิตยสาร`TAME ต่างประเทศ สถานีโทรทัศน์ ____CNN	
สื่อ **เฉพาะกิจ** เสื้อWe vote no สัญญลักษณ์สีแดง	
สื่อทางเลือก สถารนีโทรทัศน์พีทีวี วิทยุชุมชน เว็บไซด์ที่สนับสนุน	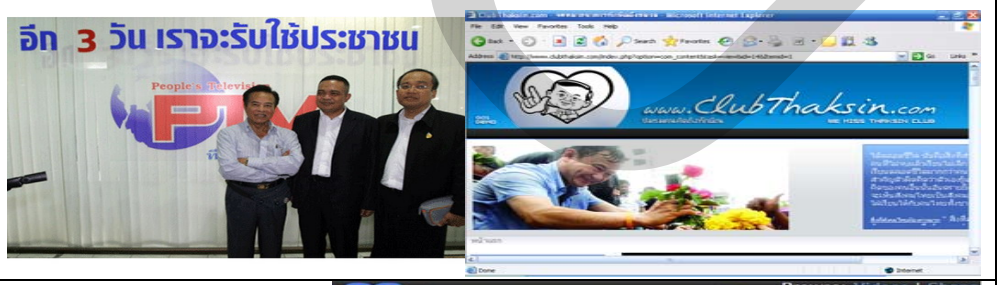
สื่อใหม่ เว็บไซด์ที่สนับสนุน	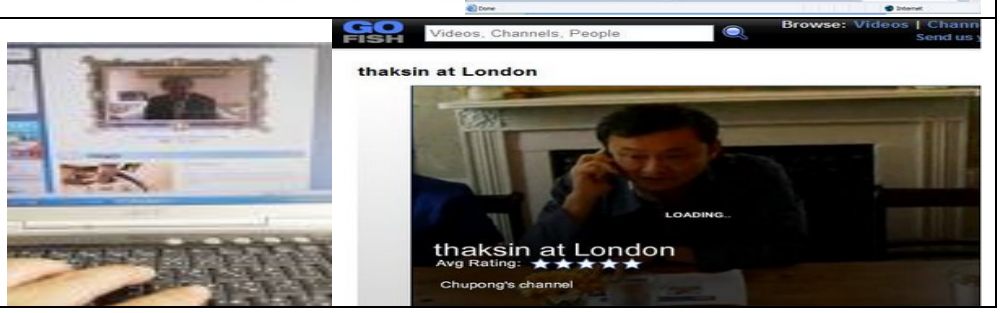

ภาคผนวก ซ.

สื่อที่ฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.ใช้ในการปิดกั้น แทรกแซงการทำข่าว.....

การใช้กลไกอำนาจรัฐ ตำแหน่งทางการเมือง คณะรัฐมนตรี หน่วยงาน กองทัพ เจ้าหน้าที่ สื่อมวลชนภายใต้กำกับดูแล	
สื่อเฉพาะกิจ กิจกรรมรณรงค์เชิญชวนออกเสียงประชามติ	
การสร้างวาระข่าวสาร	
การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์	

ภาคผนวก ฌ.

เอกสารคำสั่งของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ “ขออนุมัติจ้างทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก” 1 ในวิธีการแทรกแซงการทำข่าวหนังสือพิมพ์ของฝ่ายรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์และคมช.

ลับมาก

ด่วนมาก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สกร.ศปศ.คมช. (แผนกแผน/ประสานงาน โทร.๕๗๗๗๔)

ที่ คมช.๐๐๐๓.๖/๑๘ วันที่ ๒๔ ม.ค.๕๐

เรื่อง ขออนุมัติจ้างทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เชิงลึก

เรียน ผบ.ทบ./ประธาน คมช.

-เห็นควรอนุมัติตามที่ สกร.ศปศ.คมช. เสนอในข้อ ๔

พล.อ.

-อนุมัติในข้อ ๔

เสธ.ทบ.

๒๖ ม.ค.๕๐

พล.อ.

ผบ.ทบ./ประธาน คมช.

๔ ก.พ.๕๐

พล.อ.

ผช.ผบ.ทบ./เลขาธิการ ผอ.สำนักงานฯ

๓๐ ม.ค. ๕๐

พล.อ.

ผช.ผบ.ทบ.

ผอ.สำนักงานฯ

๓๐ ม.ค. ๕๐

ลับมาก

วันที่ ๒๑ ม.ค. ๕๐
เวลา ๑๐๓๐

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สกร.ศปศ.คมช. (แผนกแผน/ประสานงาน โทร. ๙๗๗๗๔)

ที่ คมช ๐๐๐๓.๖/๑๘ วันที่ ๑๖ ม.ค.๕๐

เรื่อง ขออนุมัติจ้างทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เชิงลึก

เรียน ผบ.ทบ./ประธาน คมช.

อ้างถึง ๑. หนังสือ สกร.ศปศ.คมช. ลับมาก-ด่วนมาก ที่ คมช ๐๐๐๓.๖/๐๐๓ ลง ๙ ม.ค.๕๐

๒. หนังสือ กร.ทบ. ที่ กห ๐๔๐๕/๓๙๖๖ ลง ๑๐ พ.ย.๔๙

๓. หนังสือ สลธ.คมช. ที่ คมช ๐๐๐๒/๑๐ ลง ๑๕ ม.ค.๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาเอกสารตามอ้างถึง ๑-๓

๑. ด้วย ผช.ผบ.ทบ.(๒)/รอง ผอ.ศปศ.คมช. ได้กรุณาให้ความเห็นชอบความเหมาะสมการจ้างทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์เชิงลึกให้กับ คมช. โดยใช้งบประมาณ ๑๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท (สิบสองล้านบาทถ้วน) รายละเอียดตามอ้างถึง ๑

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ ทีมงานวิเคราะห์ข้อมูล ตามข้อ ๑ เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ โดยมี ดร.เชียรช่วง กัลยาณมิตร เป็นหัวหน้า มีแนวความคิดในการต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม โดยใช้ "บุคคลที่สาม" (Third Party) เป็นผู้ปฏิบัติทั้งปกปิดและเปิดเผย และใช้เครือข่ายสื่อมวลชนในลักษณะเชิงรุก ลดทอนความน่าเชื่อถือแกนนำฝ่ายตรงข้าม เช่น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีต นรม. หรือ นายนพดล ปัทมะ เป็นต้น นอกจากนั้นจะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญๆ นอกเหนือจากเหตุผลการปฏิรูปการปกครอง ทั้ง ๔ ข้อ อาทิ การดำเนินการให้มีการฟ้องร้อง เรื่อง "สิทธิมนุษยชน" ในเวทีระดับโลก โดยบุคคลที่สามด้วย

๒.๒ งบประมาณค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น ๑๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท (สิบสองล้านบาทถ้วน) ระยะเวลาดำเนินการ ๖ เดือน ตั้งแต่ ๑๐ ก.พ.– ๑๑ ส.ค.๕๐ โดยแบ่งการประเมินผลการปฏิบัติออกเป็น ๒ ห้วงๆ ละ ๓ เดือน งบประมาณค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ เป็นยอดที่ได้ขอต่อรองให้ลดลง จากยอดเดิมที่ทีมงานฯ เสนอ ๒๔,๙๘๐,๐๐๐.-บาท (ยี่สิบสี่ล้านเก้าแสนแปดหมื่นบาทถ้วน) รายละเอียดตามอ้างถึง ๒ นอกจากนั้น สธ.คมช. ได้ให้ความเห็นชอบและอนุมัติงบประมาณ จำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท (สิบสองล้านบาทถ้วน) จากงบกลางรายการสำรองจ่ายเป็นกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ของ สลธ.คมช. แล้ว รายละเอียดตามอ้างถึง ๓

ลับมาก

๓. ข้อพิจารณา สกร.สปศ.คมช. พิจารณาแล้วเห็นว่า งานประชาสัมพันธ์ของ คมช. เป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติภารกิจของ คมช. จำเป็นต้องกระทำทั้งปกปิดและเปิดเผย และเพื่อให้เกิดความแนบเนียน สมควรที่จะใช้บุคคลที่สาม (Third Party) เป็นผู้ปฏิบัติ โดยใช้เครือข่ายของสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อ ๑ เป็นผู้ที่มีความเหมาะสมและได้ผ่านการพิจารณาจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงของ คมช. แล้ว ส่วนงบประมาณค่าใช้จ่าย จำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท (สิบสองล้านบาทถ้วน) ได้รับความเห็นชอบจาก ลธ.คมช. และสามารถสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวได้ จึงสมควรอนุมัติให้จ้างทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เชิงลึกให้กับ คมช. ตามข้อ ๑

๔. ข้อเสนอ เห็นควรดำเนินการดังนี้.-

๔.๑ อนุมัติให้ สกร.สปศ.คมช. โดย กร.ทบ. เป็นหน่วยดำเนินการจ้างทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เชิงลึกตามข้อ ๑ ตั้งแต่ ๑๐ ก.พ.– ๑๑ ส.ค.๕๐ เป็นเวลา ๖ เดือนๆ ละ ๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท (สองล้านบาทถ้วน) ในวงเงิน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท (สิบสองล้านบาทถ้วน)

๔.๒ อนุมัติให้ สลธ.คมช. สนับสนุนงบประมาณจากงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท (สิบสองล้านบาทถ้วน) โดยขอโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และโอนเบิกจ่ายงบประมาณแทนกันให้กับ ทบ.

๔.๓ ให้ สกร.สปศ.คมช. ประเมินผลการปฏิบัติของทีมงานฯ ในรอบ ๓ เดือน และให้ข้อเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการต่อไป

๔.๔ แจ้งให้ สบก.สปศ.คมช. ทราบ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควร กรุณาอนุมัติตามเสนอในข้อ ๔

พล.ต.

(จิรชัย เดชดำรง)

จก.กร.ทบ./รอง หน.สกร.สปศ.คมช. ทำการแทน

หน.สกร.สปศ.คมช.

ลับมาก

แผนการ และผลการปฏิบัติการของกลุ่มงานประชาสัมพันธ์เชิงรุก

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ลำดับที่	งาน	แนวความคิดในการดำเนินงาน	แผนการปฏิบัติงาน	ผลการปฏิบัติการ	หมายเหตุ
๑. การปฏิบัติการเชิงรุก					
	๑.๑. ลดความน่าเชื่อถือของบุคคล/กลุ่มบุคคล อำนาจเก่า	ทำให้ประชาชนเข้าใจในระบบเศรษฐกิจแบบทักษิโณมิกส์ หรือทุนสามานย์ว่าไม่ดีอย่างไร และประชาชนจะเสียหายอย่างไร	๑. จัดทำเสวนา หรือสัมมนา รวมผู้นำทางความคิดเศรษฐกิจ เพื่อชี้ให้เห็นถึงระบบทุนสามานย์ การทุจริต การคอร์รัปชันเป็นต้น ๒. นำเสนอบทความ หรือเสนอความเห็นหรือการเสวนา ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ๓. บรรยายอบรมเรื่องเศรษฐศาสตร์ ให้แก่ผู้นำ หรือนักการเมืองท้องถิ่น เกี่ยวกับระบบทักษิโณมิกส์ไม่ใช่คำตอบ ต้องแก้ไขอย่างไร โดยอ.สอนนักการเมืองท้องถิ่นอาทิตย์ละสองวัน สามร้อยคนต่อภาค รุ่นนึงพันกว่าคน	๑. มีการจัดเสวนาเรื่องรวมผู้นำทางความคิดแล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ลงหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และ Bangkok Post วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ซึ่งจะได้ขยายผลต่อไปโดยการดำเนินการจัดรายการวิทยุ ๒. คาดว่าจะสามารถจัดรายการวิทยุได้ในช่วงเวลา ๑๒.๐๐ ถึง ๑๓.๐๐ ของทุกวันทั้งหมด ๓๖ คลื่น (เอฟเอ็มและเอเอ็ม) ๓. มีการบรรยายอบรมแล้ว อาทิตย์ละสองวัน โดยมีผู้เข้าฟังการอบรม ๓๐๐ คนต่อภาค และจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป	กลุ่มที่ ๑

แผนการ และผลการปฏิบัติการของกลุ่มงานประชาสัมพันธ์เชิงรุก

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ลำดับที่	งาน	แนวความคิดในการดำเนินงาน	แผนการปฏิบัติงาน	ผลการปฏิบัติการ	หมายเหตุ
	๑.๒. ยกเลิกพระราชบัญญัติแปรรูปวิสาหกิจ	แสดงให้ประชาชนเห็นผลเสียของพระราชบัญญัติแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และเข้าใจว่ากลุ่มอำนาจเก่าสร้างผลประโยชน์ให้แก่ตัวเองและพวกพ้องมากเพียงใด	๑. ประสานดร.วุฒิพงษ์ เพรียบจริยวัฒน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อเสนอเรื่องเข้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๒. จัดเสวนา เพื่อปลุกกระแสสร้างแนวร่วมในการดำเนินการดังกล่าว แสดงให้ประชาชนเห็นว่าเมื่อแปรรูปรัฐวิสาหกิจแล้ว หุ้นส่วนใหญ่ไปอยู่กับบุคคลกลุ่มใด	๑. ประสานกับดร.วุฒิพงษ์ฯเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยดร.วุฒิพงษ์ฯแจ้งว่าจะประสานกับดร.ณรงค์ โชควัฒนา คุณโสภณ สุภาพงษ์ และคุณไพศาล พืชมงคล ทันทีที่ส่งเรื่องเข้ามาจะรีบดำเนินการเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติรับรอง ๒. ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ตกลงจัดทำเสวนาในเรื่องดังกล่าว โดยจะรีบดำเนินการทำหลักการ และเหตุผล เพื่อนำเสนอโดยด่วนต่อไป	กลุ่มที่ ๒
	๑.๓. ปฏิบัติการเชิงลึกตามกระแส	ปฏิบัติการงานด้านมวลชนเพื่อทำเรื่องที่เป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับกลุ่มอำนาจเก่า เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกร่วมกันในประเด็นที่ต้องการ	๑. ติดตามข่าว แทรกซึมเข้าร่วมกลุ่มกับผู้ชุมนุมต่างๆ ๒. ติดตามประเด็นที่เป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป และดำเนินการด้านมวลชน เช่น ถือป้ายประท้วง เป็นต้น	ดำเนินการถือป้ายประท้วงหน้าสถานทูตสิงคโปร์เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ได้รับความสนใจจากผู้สื่อข่าวและประชาชนผู้ผ่านไปมาอย่างมาก	กลุ่มที่ ๔
<u>๒. การตอบโต้</u>					

แผนการ และผลการปฏิบัติการของกลุ่มงานประชาสัมพันธ์เชิงรุก

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ลำดับที่	งาน	แนวความคิดในการดำเนินงาน	แผนการปฏิบัติงาน	ผลการปฏิบัติการ	หมายเหตุ
	๒.๑. สื่อวิทยุ	๑. เผยแพร่ข้อมูล ขยายผล และติดตามการตรวจสอบทุจริตในโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและได้รับทราบโดยทั่วกัน ๒. เปิดประเด็นข่าวใหม่ หรือจับประเด็นข่าวที่น่าสนใจ เพื่อตอบโต้สถานการณ์ให้ทันท่วงที	๑. เข้าดำเนินการจัดรายการทางสถานีวิทยุกองทัพบก โดยคุณถนอม อ่อนเกตุพล เพิ่มดำเนินรายการคุณฤดี อุมานันท์ ๒. ประสานงาน และขอความร่วมมือยังสถานีเอกชนต่างๆ เพื่อขอเวลา หรือให้จัดรายการในแนวทางเดียวกัน	๑. เริ่มจัดรายการดังกล่าวแล้ว โดยจัดทุกวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ เวลา ๑๘.๐๐ น. ถึง ๑๙.๐๐ น. ซึ่งเผยแพร่ไป ๑๒๖ สถานี และคาดว่าจะเพิ่มเติมได้อีก ๓๖ สถานี ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๐ ๒. อยู่ระหว่างการติดต่อประสานงานไปยังผู้อำนวยการอสมท.	กลุ่มที่ ๕
	๒.๒. สื่อหนังสือพิมพ์	จับประเด็นข่าวที่น่าสนใจ มาทำในรูปแบบที่ให้ประชาชนทุกวัยเข้าใจได้ง่าย และให้ผลทางด้านจิตวิทยาในการโน้มน้าวจิตใจประชาชนให้คล้อยตาม	จัดให้มีการ์ตูนล้อเลียนการเมืองเป็นระยะๆ	เริ่มเผยแพร่ครั้งแรกในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๐ ในการ์ตูนล้อเลียนการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แสดงรูปของพลเอกบรรณวิทย์ เก่งเรียน และจะดำเนินการต่อๆ ไปเป็นระยะๆ	
	๒.๓. ทำบทโทรทัศน์	นำเรื่องการคอร์รัปชั่น ๑๐ เรื่องเด่นที่ประชาชนให้ความสนใจมาตีแผ่ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและรับทราบถึงความจริง	จัดทำภาพยนตร์สารคดี "คอร์รัปชั่นระบอบทักษิณ" จำนวน ๑๐ ตอน	อยู่ระหว่างการดำเนินการติดต่อสถานีโทรทัศน์ และการดำเนินการจัดทำบทโทรทัศน์	

แผนการ และผลการปฏิบัติการของกลุ่มงานประชาสัมพันธ์เชิงรุก

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ลำดับที่	งาน	แนวความคิดในการดำเนินงาน	แผนการปฏิบัติงาน	ผลการปฏิบัติการ	หมายเหตุ
	๒.๔. ตอบโต้การถูกโจมตีทางอินเตอร์เน็ท	เพื่อรักษาพื้นที่ในสื่ออินเตอร์เน็ตไม่ให้ถูกกระแสกลุ่มอำนาจเก่าเข้าครอบครอง	๑. รวบรวมข้อมูล และเข้าไปยังเว็บไซต์ต่างๆที่นิยม ๒. โพสข้อความต่อต้าน หรือตอบโต้ข้อความที่พาดพิงถึง	ได้ดำเนินการเป็นประจำในเว็บไซต์ต่างๆ	กลุ่มที่ ๔
๓. ด้านการต่างประเทศ					
	๓.๑. สื่อต่างประเทศ	เพื่อให้สื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอำนาจเก่าที่แท้จริง และนำเสนอข้อมูลอย่างเที่ยงตรง	๑. ติดต่อบริษัทประชาสัมพันธ์ต่างประเทศซึ่งไม่มีลักษณะการทำงานที่มีผลประโยชน์ใดๆกับกลุ่มอำนาจเก่า ๒. เชิญผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการต่างประเทศเข้าร่วมปฏิบัติการ	๑. อยู่ระหว่างการเจรจาในรายละเอียดกับบริษัทซาชี่ ซาชี่ ๒. เชิญท่านกร ทัพพะรังสี เข้าร่วมซึ่งได้รับการตอบตกลงจากส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วทั้งหมด	กลุ่มที่ ๖
	๓.๒. การฟ้องดร.ทักษิณต่อศาลต่างประเทศ	เพื่อให้ต่างประเทศเห็นภาพลักษณ์ที่แท้จริงของดร.ทักษิณ กู้ภาพพจน์ที่ดีคืนกลับมาในสายตาประชาคมโลก และเพื่อให้ญาติของผู้เสียหาย หรือผู้ตายได้มีที่พึ่งและอาจทำให้เกิดสมานฉันท์ในภาคใต้เพิ่มขึ้นได้	ประสานงานจัดให้มีการตั้งคณะกรรมการญาติของผู้เสียหาย หรือญาติของผู้ตาย ในกรณีการฆ่าตัดตอน หรือเหตุการณ์มัสยิดกรือเซะ หรือเหตุการณ์ตากใบ เพื่อดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลต่างประเทศเอง โดยจะประสานกับทนายความเยอรมันในการทำเรื่องฟ้องต่อไป	ได้มีการติดต่อทนายชาวเยอรมันไว้แล้ว และขณะนี้อยู่ระหว่างการเตรียมการจัดตั้งคณะกรรมการญาติ และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในการดำเนินการ	กลุ่มที่ ๒

แผนการ และผลการปฏิบัติการของกลุ่มงานประชาสัมพันธ์เชิงรุก

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ลำดับที่	งาน	แนวความคิดในการดำเนินงาน	แผนการปฏิบัติงาน	ผลการปฏิบัติการ	หมายเหตุ
	๓.๓. การให้สัตยาบันในกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	มีการพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชน ใน ๓ เรื่อง หลักคือ การไม่ทรมานนักโทษ การห้ามอุ้มหาย และกรณีของศาลอาญาระหว่างประเทศ เป็นเวลานานหลายปี โดยรัฐบาลชุดที่แล้วยังไม่มีคำตอบว่าจะลงนามในสัตยาบันดังกล่าวหรือไม่ หากรัฐบาลชุดนี้ลงนามในสัตยาบันดังกล่าว เชื่อว่าจะทำให้เกิดการยอมรับในหมู่อารยะประเทศ	จัดให้มีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยทีมงาน ดร. ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ ยินดีเข้าร่วมประชุม และให้ข้อมูลทุกประการ และหาก คมช. เห็นด้วยในหลักการ ควรทำการศึกษาจากข้อมูลเดิมที่มี และตัดสินใจดำเนินการลง หรือไม่ลงสัตยาบันต่อไป	อยู่ระหว่างการเสนอหลักการให้กับคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ	กลุ่มที่ ๒
<u>๔. งานเสริมสร้างภาพลักษณ์</u>					
	๔.๑. งาน ๘๐ พรรษามหาราชา	ให้ประชาชนเห็นภาพที่แท้จริงว่า คมช. เป็นทหารของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นทหารที่มีความรักและมีความจงรักภักดี ต่อพระมหากษัตริย์ และปลูกจิตสำนึกให้	๑. งานจัดทำป้าย หนังสือ และโครงการ ๘๐ พรรษา ๘๐ ล้านเมล็ดพันธุ์พืช โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าจองเมล็ดพันธุ์พืชยืนต้น เพื่อให้ประชาชนนำไปปลูก ๒. การแต่งเพลงเฉพาะ โอกาสพิเศษดัง	๑. ท่านราชเลขาธิการเห็นด้วยกับโครงการดังกล่าว แต่ให้ติดต่อกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เสนองานร่วมกันกับรัฐบาลที่ดำเนินการอยู่ ๒. อยู่ระหว่างการแต่งเพลง และตรวจ	กลุ่มที่ ๘

แผนการ และผลการปฏิบัติการของกลุ่มงานประชาสัมพันธ์เชิงรุก

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ลำดับที่	งาน	แนวความคิดในการดำเนินงาน	แผนการปฏิบัติงาน	ผลการปฏิบัติการ	หมายเหตุ
		ประชาชนในชาติเกิดความสมานฉันท์	กล่าว โดยจะจัดส่งให้แก่สถาบันทุกแห่ง โรงเรียนทุกโรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน โดยแจกจ่ายในนาม คมช.และจัดกิจกรรมการแสดงดนตรี "เพลงปลุกใจ" ทั่วประเทศ ประมาณ 16 ครั้ง ๓. งานเยาชน จัดทำการ์ตูนทศพิราชธรรม ๕๒ ตอน และจัดค่ายเยาชน	สอบเพลงโดยผู้บังคับบัญชา เมื่อดำเนินการในส่วนดังกล่าวแล้วจึงจัดให้มีกิจการแสดงดนตรี ๓. การ์ตูนได้เริ่มจัดทำแล้ว ส่วนการจัดค่ายเยาวชนอยู่ระหว่างการประสานงานกับผู้สนับสนุนโครงการ	กลุ่มที่ ๘
๕. อื่นๆ					
	๕.๑. กรณี ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้	แก้ไขปัญหาที่ดร.ทักษิณเป็นผู้ก่อ สร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นตามที่คมช.ได้ตั้งเป็นพันธกิจหลักไว้	ระดมผู้เชี่ยวชาญ เข้าร่วมหาวิธีแก้ไขปัญหา	สรุปงานและส่งผลให้แก่ผู้บังคับบัญชาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว	กลุ่มที่ ๓

ภาคผนวก ญ

ข่าวการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 หน้า 1 หนังสือพิมพ์ 4 ฉบับ ประกอบด้วย ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชนและบางกอกโพสต์

THE NEWSPAPER YOU CAN TRUST

Bangkok Post

WEDNESDAY, SEPTEMBER 20, 2006 • 25 BAHT

Are your Assets being idle ?

TILON Tel. 02 679 6565

DULY

COUP D'ETAT

Armed forces and national police take over government

Gen Sonthi seen as the key man behind the push against Thaksin

Unprecedented division in the country cited as main reason

มติชน

ฉบับพิเศษ

พลิกเส้นทาง 'พล.อ.สนธิ' ผู้โค่นระบอบทักษิณ

เฝ้า'ในหลวง'

คณะปฏิรูปรายงานทำเพื่อความสงบชาติ ยกเลิก'รัธธรรมนูญ' โละ'วุฒิ-ศาลรธน.'

ภาพชุด กำลังทหารคณะปฏิรูปการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยฯ ปฏิวัติยึดอำนาจ น.7

สนธิยืนยัน

คืนอำนาจปวงชนโดยเร็ว

ล้มรัฐธรรมนูญ รัฐสภาศาลรธน. ครม.สิ้นสุดลง คณะปฏิรูปนำทีม เข้าเฝ้าฯในหลวง

"สนธิ" นำทีม ผบ.เหล่าทัพ-ผบ.ตร.ปฏิวัติ ใช้ชื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ยึดอำนาจ "ทักษิณ" ระบุเหตุผลรัฐบาลประพฤติมิชอบ แทรกแซงองค์กรอิสระ สร้าง

ไทยรัฐ

ประมวลภาพเหตุการณ์ประวัติศาสตร์คณะปฏิรูปการปกครองโค่นล้มรัฐบาล 'ทักษิณ' หน้า 2

'สนธิ'นำขุนทัพเข้าเฝ้าฯ ยึดอำนาจเบ็ดเสร็จ

เดลินิวส์

ฉีกรธน.-ล้างไพ่การเมือง ทหารบุกรวบ'รองฯชิดชัย' หญิงอ่อหิ้วลูกไปสิงคโปร์

'ทักษิณ'ประกาศสั่น ข้ามโลก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	สุจิตรา วรุณโณ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2538 ปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ เอกนิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี จ.ลพบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	พ.ศ.2538 สำนักข่าวไทยสกายนิวส์ ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ประจำทำเนียบรัฐบาล
	พ.ศ.2540 สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ ผู้สื่อข่าวสายการเมือง-ประจำทำเนียบรัฐบาลและรายงานพิเศษ
	พ.ศ.2543 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ผู้สื่อข่าวสายการเมือง-ทหาร ประจำทำเนียบรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศ

DPU